
Németh János, Németh Katalin, Mányoki Zsolt, Szép Zsófia

**A szakképzési hozzájárulási rendszer elemzése és javaslat
a felnőttképzési célú felhasználási lehetőségek bővítésére**

Kutatási zárótanulmány

Budapest, 2006

Sorozatszerkesztő: Lada László
Szerkesztette: Dr. Benke Magdolna

Kiadja: Nemzeti Felnőttképzési Intézet
Felelős kiadó: Zachár László igazgató

A kutatást a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium támogatta
a Munkaerő-piaci Alap felnőttképzési célú keretéből

Kutatási összefoglaló	5
Bevezető	31
I. A szakképzési hozzájárulásról általában – a nemzetközi gyakorlat	33
II. A szakképzési hozzájárulás rendszerének történeti áttekintése, a célrendszer változása.....	39
III. A szakképzési hozzájárulás teljesítése	43
IV. A gyakorlati képzés szervezése	51
V. Fejlesztési támogatás nyújtása oktatási intézményeknek	57
VI. A saját munkavállalók képzése	71
VI. A saját dolgozók képzésének megyéenkénti elemzése	99
VII. Az MPA képzési alaprésze	163
VIII. A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése, az iskolaválasztás motivációi (felmérés nagyvállalatok körében)	173
IX. Összegzés, javaslatok	179
Mellékletek	183
Irodalomjegyzék	253

Kutatási összefoglaló

Az egész életen át tartó tanulás, mint fogalom, mint tanulási-, irányítási-, intézményi-, feladat- és forrásrendszer új szemléletet igényel minden érintett területen. Ezt erősíti az a tény, hogy 2005-ben Magyarországon is megszületett az egész életen át tartó tanulás stratégiája, mely a rendszerváltás óta elsőként kezeli az oktatás, képzés kérdéskörét komplex módon, ágazati szinten. Az oktatás, képzés a társadalmi feladatrendszerek olyan területét jelenti, ahol az állami szerepvállalás meglehetősen magas szintű, s mint ilyen is újragondolást igényel, az új, korszerű piacgazdasági fogalom- és módszerek alkalmazásával, mint pl. a New Public Management.

Az oktatás és képzés forrásai alapvetően az államháztartás, illetve annak érintett alrendszerei, mint a központi költségvetés, az önkormányzatok költségvetése, s a Munkaerőpiaci Alap, mint elkülönített állami pénzalap, illetve annak képzési és foglalkoztatási alaprésze. Ide kapcsolódik, többnyire indirekt forrásként a szakképzési hozzájárulás rendszere, mely szintén állami forrásként szolgál, hiszen a nem befizetett teljesítés a képzési alaprész elmaradt bevételét jelenti. Ugyanígy forrásként szolgál a felnőttképzési adókedvezmény, mely párhuzamosan a központi költségvetés elmaradt bevételének számít.

Kutatásunkban a szakképzési hozzájárulás rendszerét, a kötelezettség egyes teljesítési lehetőségeit elemezzük, vizsgáljuk meg részletesen. Munkánkat segítették az OMAI (Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága) a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium adatforrásai, korábbi területi felmérések, valamint egy kisebb felmérés nagyvállalatok körében. Az elemzéseket nagy mértékben segítette, hogy első ízben áll rendelkezésre a hozzájárulásra kötelezettek bevallásaiból az APEH adatállomány, melynek statisztikai összesítését, célirányos feldolgozását az adatvédelmi szabályok megtartásával az OMAI végezte.

A szakképzési hozzájárulás rendszere több évtizedes múltra tekint vissza. A szakmunkásképzési alapot 1973-ban hozták létre, vállalatok befizetéseiből és szakmunkástanulók ösztöndíját, szakmunkásképző intézmények beruházásait, felújítását, eszközfejlesztését finanszírozták belőle. A rendszer a hozzájárulási kötelezettség teljesítési lehetőségei és felhasználási céljai tekintetében az elmúlt három évtized alatt többször is módosult. Az eredetileg a szakmunkásképzésben a szakképzett munkaerő foglalkoztatásában érdekelt gazdasági szereplők arányosabb teherviselését biztosító, és a gazdaság keretében folyó gyakorlati képzés támogatásának forrásait megteremtő rendszer változásai a kedvezményezettek körének jelentős bővülését eredményezték. Megszűnt a hozzájárulási kötelezettség befizetéséből származó alap önállósága is, része lett a foglalkoztatáspolitikai eszközök finanszírozására létrehozott Munkaerőpiaci Alapnak. A felhasználási cél időközben kiterjedt a szakképzés teljes vertikumára, a szakközép-

iskolai és a felsőoktatási képzésre, valamint a felnőttképzésre is, a saját munkavállalói képzésre, valamint a felnőttképzési célú programok, fejlesztések támogatására is.

A hozzájárulási rendszer fejlődése gyakorlatilag követte a gazdasági élet változásai által diktált szükségleteket. Ugyanakkor a felhasználási lehetőségek kiterjedésében fontos tényező az is, hogy az oktatás képzés rendszerében a központi költségvetésen, s az iskolarendszerű képzés önkormányzati forrásain kívül nem áll rendelkezésre más forrás. Különösen igaz ez a fejlesztések tekintetében.

Kutatásunkban a rendszer minden lényeges elemének vizsgálatára kitérünk.

- fejlesztési támogatás
- saját dolgozók képzése
- Munkaerőpiaci Alap képzési alaprésze

Javaslatot fogalmazunk meg a hozzájárulási rendszer módosítására, a felnőttképzés forrásainak bővítésére, igazodva az egész életen át tartó tanulás komplex, a foglalkoztatási célokat is szem előtt tartó fejlesztési céljaihoz.

A szakképzési hozzájárulás rendszerének történeti áttekintése, a célrendszer változása

A szakképzésfejlesztés finanszírozását az elmúlt évtizedekben alapvetően határozta meg a szakképzési hozzájárulással kapcsolatos támogatási rendszer, amely a 2013/1971. (IV .28) számú kormányhatározatban jelent meg első ízben. A határozat a szakmunkásképzés költségeinek az állam és a szövetkezetek-vállalatok közötti megoszlásáról szól. A szakképzési hozzájárulás rendszerének bevezetését az indokolta, hogy a gazdaság szereplői igényelték a szakképzett munkaerőt, ugyanakkor a képzés és a fejlesztés költségeihez nem járultak hozzá. A döntően állami vállalatokra épülő gazdasági szerkezet indokolta, hogy az állam vállalja fel a szakmunkásképzés fejlesztésének költségeit. A 80-as évek elején a szövetkezeti szektor és a magángazdaság erősödésével vetődött fel először, hogy a szakképzés fejlesztésének költségeit a gazdaság szereplői között meg kell osztani, A szakképzés fejlesztését segítő első alapot – a Szakmunkásképzési Alapot – a Munkaügyi és a Pénzügyminisztérium 2/1972. (1.8.) együttes rendelete hozta létre. Az elmúlt években a szakképzés fejlesztésére létrehozott – lényegében egyedülálló – intézményesített forma jelentős formai és tartalmi változásokon ment át. Ezt nemcsak a törvénymódosítások fejezik ki, hanem a hozzájárulás és az alap nevének változása is. Ez persze nem azt jelenti, hogy a szakképzés fejlesztésére több, különböző forrás áll rendelkezésre, hiszen a felsorolás a rendelkezésre álló egyetlen forrás elnevezésének – a törvényi szabályozásnak megfelelő – módosulásait jelzi. Így lett Szakmunkásképzési Alapból először Szakképzési Alap, majd a Munkaerőpiaci Alap szakképzési alaprésze, amely jelenleg a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprésze.

A több, mint harminc éve bevezetett szakképzési hozzájárulás célja az állami szerepvállalás mellett a gazdálkodó szervezetek szakképzési szerepvállalásának intézményesítése volt. E folyamatban a piacgazdaság irányába mutató jelentős szabályozási lépés volt a mai hozzájárulási rendszer alapjainak kiépítése az 1988. évi XXIII. törvény által, valamint az 1996-ban megalkotott LXXVII. törvény, mely sok tekintetben korszerűsítette a szakképzési hozzájárulás fizetéséről, valamint a szakképzés fejlesztésének támogatásáról szóló előírásokat. A szakképzési hozzájárulásról és a képzési rendszer fejlesztésének támogatásáról szóló 2001. évi LI. törvény – mely felváltotta az 1996. évi LXXVII. törvényt – új szabályozási keretet teremtett a szakképzési hozzájárulási rendszernek, valamint a képzési rendszer fejlesztésének. A törvény kiszélesítette a szakképzés fogalmát, és a képzési rendszer részeként a szakképzési hozzájárulási rendszer elemévé tette a felsőoktatást. A szakképzési hozzájárulás felhasználási területének kiszélesítését jelenti a gyakorlati képzésben foglalkoztatott tanárok, oktatók továbbképzésének, valamint a szakképző iskolákban folyó pályaorientáció, szakmai előkészítés és szakmai alapozás fejlesztésének támogatási lehetősége. A szakképző iskolai képzések a munkaerőpiac átfogó foglalkoztatási területeihez tartozó technológiák, tevékenységformák megismertetése által segítik elő a tanuló megalapozott szakmaválasztását, szakképzésbe való bekapcsolódását. Mindez rendkívül széles eszközellátottságot feltételez, melynek támogatási lehetősége a törvény által biztosított. Az új szabályozás – az alaprészt felhasználási irányainak kiszélesítésével párhuzamosan – módosította az alaprészt felhasználásával kapcsolatos döntés-előkészítő testületek összetételét, szavazatot biztosítva a felsőoktatás képviselőinek, a munkaügyi központok és az OKÉV delegáltjainak. A területi testületek korábbi megyei rendszerét – az Európai Unió tervezési és támogatási elveinek megfelelően – felváltotta a regionális struktúra.

A szakképzési hozzájárulás, valamint a Szakképzési Alap(rész) pozitív szerepet játszott a 90-es évek első felében zajló átalakulási folyamatok során, valamint a későbbiekben a szakképzési rendszer fejlődésében. Ennek a jelentős fejlesztési forrásbővítésen túl lényeges oka, hogy a gazdálkodók jelentős döntési autonómiát kaptak a törvény által meghatározott keretek között a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése során, valamint az, hogy az irányítás-végrehajtás különböző szintjein a szociális partnerek érdemi döntés-előkészítő szereppel rendelkeztek.

Megváltozott a gazdaság szerkezete, a gazdasági szféra szakképzésben betöltött szerepe, a munkavállalókkal szembeni követelményrendszer, illetve maga a szakképzési, képzési rendszer, módosult a jogi környezet is. A jogszabályi környezet változásai (az új számviteli törvény és az egyszerűsített vállalkozási adóról szóló törvény, valamint a felnőttképzési törvény magalkotása, a szakképzésről és a felsőoktatásról szóló törvények módosulása), valamint a korábbi időszak tapasztalatai, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal és az Állami Számvevőszék által lefolytatott vizsgálatok megállapításai és javaslatai szükségessé tették a 2003. évi a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény megalkotását, mely módosításokkal ugyan, de ma is érvényben van.

A szakképzési hozzájárulás jelenlegi rendszere

A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. Törvény preambuluma szerint az új törvény célja a nemzetgazdaság és a munkaerőpiac követelményeihez, a társadalmi folyamatokhoz és az információs társadalom igényeihez igazodó rugalmas és differenciált, a gazdaság dinamikus fejlődését segítő szakképzési rendszer fejlesztési forrásainak biztosítása, továbbá az Európai Unió által nyújtott támogatások strukturált tervezése és finanszírozási kereteinek kialakítása.

A szakképzési hozzájárulás célja: a szakképzési, a közoktatási és a felsőoktatási törvények hatálya alá tartozó gyakorlati képzés, illetőleg az állam által elismert szakképesítés megszerzését biztosító szakképzés, valamint a pályaorientáció, szakmai előkészítő ismeretek és szakmai alapozó oktatás, szakmai orientáció, szakmacsoportos alapozó oktatás, a gimnáziumban folyó informatikai, számítástechnikai oktatás fejlesztésének támogatása, továbbá a saját dolgozók képzésének az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésnek a felnőttképzési törvény szabályozása által történő támogatása. A szakképzési hozzájárulás hatékony alkalmazásának tehát célja a törvény által meghatározott mértékben a foglalkoztatottak szakmai tudásának továbbfejlesztéséhez képzési források biztosítása is.

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség alapja és mértéke: a hozzájárulásra kötelezett éves bérköltségének 1,5 százaléka (bruttó kötelezettség). A kötelezettség teljesítésének módját – a törvény keretei között – a hozzájárulásra kötelezett választja meg. A törvény a kötelezettség teljesítése szempontjából különbséget tesz aszerint, hogy a kötelezett gyakorlati képzés megszervezésével vagy anélkül kíván-eleget tenni a kötelezettségeknek.

A szakképzési hozzájárulási rendszer célja időről-időre változott, bővült, ma már nem csak a szakképzés, hanem ennél jóval bővebb, az egész életen át tartó tanulás csaknem teljes vertikumát felöleli.

A változásoknak illeszkedniük kellett a tényleges feladatrendszerhez, a támogatandó, képzésben résztvevő létszámokhoz, fejlesztési szükségletekhez.

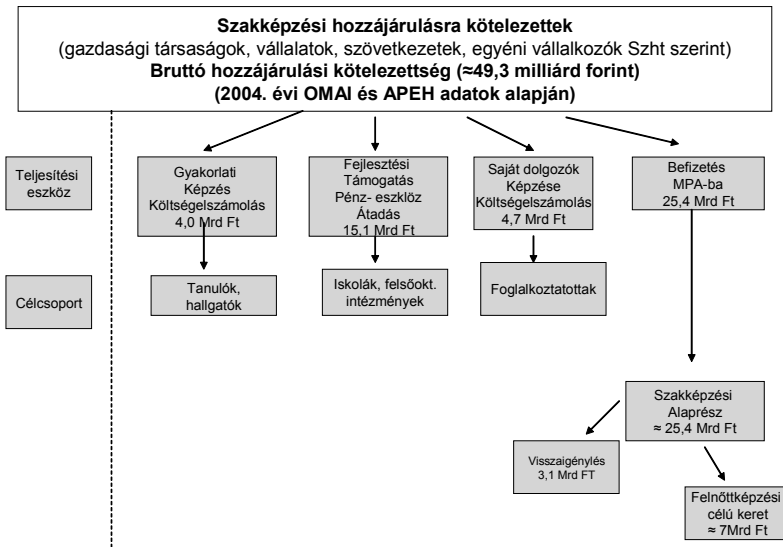
Az eredeti cél sokáig a vállalati gyakorlati képzés ösztönzése, támogatása volt, egészen a kilencvenes évek közepéig. A vállalati gyakorlati képzés az állami vállalatok körében természetes volt, majd 1990 után az állami vállalatok megszűnésével minimálisra csökkent. Ekkor a gyakorlati képzést többségében az iskolák vették át. Az akkori szakmapolitika úgy gondolta, hogy ez a megoldás csak ideiglenes, a magánszféra erősödésével a vállalkozások fokozatosan visszaveszik a gyakorlati képzés feladatát, hiszen a kedvezményeket tekintve ez nem előnytelen. Alapvető irányzat volt az ún. duális képzés, aminek a lényege, hogy az elméleti ismereteket az iskolában, a gyakorlati ismereteket, készségeket pedig a működő vállalkozásoknál sajátítják el a tanulók. A tényleges folyamatok

azonban nem a várakozásoknak megfelelően alakultak. A vállalkozások változatlanul alacsony arányban vállalnak iskolai tanulókat gyakorlati oktatás céljából, ugyanakkor nagyobb igény jelentkezik a vállalatok részéről a saját dolgozók képzésére. Az egész életen át tartó tanulás, és a foglalkoztatáspolitikai szempontjából pedig kiemelten fontossá vált a munkanélküliek és a foglalkoztatottak képzésén, továbbképzésén túlmenően az inaktívok képzése, foglalkoztathatóságának növelése.

A létszámváltozások, a célrendszer és a szakmapolitikai változások miatt érdemes újra-gondolni az állami támogatás forrás- és felhasználási rendszerének arányait az egész oktatási, képzési ágazatot érintően.

2004 az első olyan év, amikor az APEH- nál rendelkezésre állhat egy adatállomány a hozzájárulásra kötelezettek bevallásaiból. Így a gyakorlati képzést végzők adataival együtt lehetőség van a hozzájárulási kötelezettség teljesítési jellemzőinek elemzésére.

1. ábra

A 2004. évi APEH és OMAI adatok szerint az összes bruttó hozzájárulási kötelezettség 49285 356 ezer forint 1.

Az adatok szerint 2004-ben összesen 370816 hozzájárulásra kötelezett volt, ebből gyakorlati képzést végzett 1754 kötelezett.

1 Ez a bruttó mérték (≈ 50 Mrd Ft) a bevallások összesítéséből származik. Más számítások szerint (érintett kör, foglalkoztatottak létszáma, átlagbér, vagy a munkaadói hozzájárulásból a szükséges levonások után számított érték) a szakképzési hozzájárulás bruttó kerete kb. 62,5 Mrd forint. Külön vizsgálat tárgya lehet, hogy a különbség miből adódik, adóbevallási fejelem, nem kellő mértékű ellenőrzés stb.

A kötelezettség 8,15 %-át gyakorlati képzéssel, 30,76 %-át iskoláknak, felsőoktatási intézményeknek történő fejlesztési támogatás átadásával, 9,52 %-át saját dolgozók képzésével, illetve a költségek elszámolásával teljesítik, valamint a kötelezettség 51,57 %-át fizetik be átlagosan az MPA-ba, vagyis ebből a keretből keletkezik a képzési alaprészt bevétele.

Ágazat	Kötelezettségek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprésztbe (%)
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	12 077	100,00%	3,21%	35,68%	7,36%	53,75%
Halgazdálkodás	138	100,00%	0,00%	38,47%	1,64%	59,90%
Bányászat	213	100,00%	0,58%	43,76%	15,89%	39,77%
Feldolgozóipar	37 763	100,00%	6,87%	35,62%	11,12%	46,39%
Villamosenergia-, gáz-, Gőz-, vízellátás	516	100,00%	8,18%	42,41%	19,79%	29,62%
Építőipar	37 887	100,00%	1,98%	21,98%	4,15%	71,89%
Kereskedelem, javítás	86 946	100,00%	5,93%	24,77%	6,84%	62,45%
Szálláshely-szolgáltatás, Vendéglátás	22 265	100,00%	13,15%	24,71%	3,23%	58,92%
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	15 166	100,00%	29,56%	25,83%	12,51%	32,10%
Pénzügyi közvetítés	3 204	100,00%	0,05%	47,14%	13,48%	39,34%
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	125 354	100,00%	0,53%	23,87%	6,05%	69,55%
Közigazgatás, védelem: kötelező társadalombizt.	18	100,00%	0,00%	23,72%	8,86%	67,41%
Oktatás	3 042	100,00%	11,03%	17,94%	4,17%	66,86%
Egészségügyi, szociális Ellátás	10 876	100,00%	0,57%	10,62%	1,66%	87,15%
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	15 327	100,00%	0,94%	33,79%	5,96%	59,31%
Háztartások tevékenysége	1	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Területen kívüli tevékenységek	23	100,00%	0,00%	9,79%	12,88%	77,34%
Összesen	370 816	100,00%	8,15%	30,76%	9,52%	51,57%

1. táblázat

Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése összesen 2004 (OMAI+AOPEH)

Forrás: OMAI+APEH adatbázisa 2004

A csaknem 371 ezer – bevallást beküldött – kötelezettből szám szerint a legtöbb az ingatlanügyek, gazdasági szolgáltatásban van, 125 354 cég. Gyakorlati képzéssel tör-

ténő teljesítés esetében abszolút értékben a szállítás, raktározás, posta ágazat jár élen csaknem 2 milliárd forinttal, a legtöbb fejlesztési támogatást a feldolgozóipar adja 5 és fél milliárd forinttal, saját dolgozók képzésére a legnagyobb mértékben szintén a feldolgozóiparban költenek (1,7 milliárd elszámolt költség). Az alapba történő befizetés tekintve a feldolgozóipar és a kereskedelem ágazat jár élen.

Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alaprészből (eFt)
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	12 077	1 755 563	56 414	626 379	129 168	943 602
Halgazdálkodás	138	17 746	0	6 826	291	10 629
Bányászat	213	174 192	1 002	76 231	27 678	69 281
Feldolgozóipar	37 763	15 613 902	1 072 096	5 561 220	1 736 682	7 243 904
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	516	2 024 728	165 564	858 625	400 730	599 809
Építőipar	37 887	2 992 865	59 230	657 726	124 244	2 151 665
Kereskedelem, javítás	86 946	8 367 892	496 464	2 072 744	572 645	5 226 039
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	22 265	1 306 052	171 703	322 751	42 121	769 477
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	15 166	6 525 944	1 928 743	1 685 528	816 662	2 095 011
Pénzügyi közvetítés	3 204	3 136 217	1 447	1 478 349	422 771	1 233 650
Ingtalanügyletek, gazdasági szolgáltatás	125 354	5 439 743	28 664	1 298 666	329 184	3 783 229
Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombizt.	18	7 073	0	1 678	627	4 768
Oktatás	3 042	174 967	19 300	31 393	7 298	116 976
Egészségügyi, szociális ellátás	10 876	474 297	2 707	50 374	7 872	413 344
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	15 327	1 270 243	11 884	429 183	75 750	753 426
Háztartások tevékenysége	1	49	49	0	0	0
Területen kívüli tevékenységek	23	3 883	0	380	500	3 003
Összesen	370 816	49 285 356	4 015 267	15 158 053	4 694 223	25 417 813

2. táblázat

A szakképzési hozzájárulás teljesítése összesen 2004

Vállalatnagyság szerint a 100 milliónál nagyobb bérköltséggel rendelkező 3778 cég kötelezettsége 31,6 milliárd forint az összes 49,3 milliárdból, vagyis annak 64,2 %-a.

Ágazat	Kötelezettek gyakorisága	Szakképzési hozzájárulás alapja	Bruttó hozzájárulási kötelezettség	Foglalkoztatottak megoszlása az ágazatok között *
Mezőgazdaság, vadgazd., erdőgazd.	3,19%	2,27%	2,27%	5,25%
Halgazdálkodás	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bányászat	0,29%	0,03%	0,03%	0,36%
Feldolgozóipar	27,71%	34,79%	34,79%	22,92%
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	1,48%	10,03%	10,03%	1,63%
Építőipar	10,55%	1,02%	1,02%	7,91%
Kereskedelem, javítás	27,59%	11,92%	11,92%	13,99%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	14,48%	2,98%	2,98%	3,81%
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	2,96%	32,51%	32,51%	7,59%
Pénzügyi közvetítés	0,29%	2,50%	2,50%	2,05%
Ingatlanügyletek, gazdasági szolg.	3,19%	0,72%	0,72%	6,99%
Közigazgatás, védelem:kötelező társ. bizt.	0,00%	0,00%	0,00%	7,66%
Oktatás	3,82%	0,21%	0,21%	8,54%
Egészségügyi, szociális ellátás	0,40%	0,06%	0,06%	6,91%
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	3,99%	0,96%	0,96%	4,37%
Háztartások tevékenysége	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%
Összesen	100%	100%	100%	100,00%
Összesen	370816 (e db)	3 285 690 (eFt)	49 285 356 (e Ft)	3 900 400 (e fő)
Megjegyzés: A mezőgazdaság tartalmazza a halgazdálkodást is.				

3. táblázat

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek, foglalkoztatottak 2004

Forrás: OMAI adatbázisa, KSH, 2004

A szakképzési hozzájárulás alapja oszlop gyakorlatilag a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek összes (bevallott) bérköltségét tartalmazza, tehát kevés kivétellel a versenyszféra bérköltségét.

A foglalkoztatotti létszamarányokkal összehasonlítva a táblázat így azt is mutatja, hogy mely ágazatban, milyen mértékben van jelen a költségvetési szféra. Tekintve, hogy mindkettő egyértelműen bérarányos, a költségvetési szféra ott nagyobb arányú, ahol a foglalkoztatotti létszamarány magasabb, mint a bruttó hozzájárulási kötelezettség aránya (a hozzájárulási kötelezettség a költségvetési szférát nem érinti).

Magas arányban van jelen a költségvetési szféra az egészségügyben, az oktatásban, a közigazgatásban, védelemben, kötelező társadalombiztosításban természetesen teljes

egészeiben, az egyéb közösségi, személyi szolgáltatásban. Tipikusan magánszféra a feldolgozóipar, a villamosenergiaipar, a kereskedelem, javítás, a szállítás, raktározás, posta, távközlés.

A kötelezettek körének meghatározása állandó napirenden lévő kérdés. A kérdés általában úgy merül fel, hogy a költségvetési szféra a szakember utánpótlást ugyanúgy igényli, mint a versenyszféra. A probléma kettős. Ugyanis az igaz, hogy a költségvetési intézmények így mentesek a másfél százalékos tehertől, ugyanakkor az általa nyújtott kedvezményektől – mint pl. a képzési alaprészből való részesedés – elesnek.

A megoldás mindig azon a ponton akadt meg, hogy a pénzügyi tárca álláspontja szerint a másfél százalékos kötelezettséget a költségvetés nem vállalja, csak akkor lehet szó a csatlakozásról, ha a kötelezettséget az intézmények „kigazdálkodják”.

A költségvetési szféra csatlakozásával kapcsolatban az is problémaként merült fel, hogy az oktatási intézmények kivételt képeznének, hiszen ők maguk főtevékenységként oktatást végeznek, tehát a szakember utánpótlási célú kvázi adó alól mentesülnének. Ugyanakkor a felnőttképzési törvény megjelenése és a képzési piac erőteljes felfutása következtében jelenleg ugyanez a helyzet áll fenn a képzési vállalkozások, elsősorban a gyakorlati képzést főtevékenységként végző vállalkozások esetében. A felnőttképzési vállalkozások szakképzési hozzájárulásra kötelezettek, tehát rájuk vonatkozóan minden Szht szerinti kötelezettség és jogosultság fennáll, így a gyakorlati képzés költségeinek visszaigénylési lehetősége is. Az összesen 3 milliárdos visszaigénylésből 2 milliárdot a képzési vállalkozások, elsősorban a tanulók gyakorlati képzését főtevékenységként végzők visszaigénylése tesz ki. (Részletesebben ezzel a kérdéskörrel a későbbiekben, a gyakorlati képzés fejezetében foglalkozunk.)

A teljes költségvetési intézményrendszer bevonása a szakképzési hozzájárulási kötelezettség rendszerébe kb. 21 milliárd forint kötelezettség növekedést jelentene a teljes rendszerben. Jelentős gyakorlati képzési tevékenység valósul meg az egészségügyben, ahol 220 ezer fő az alkalmazotti létszám, tehát a kötelezettség szempontjából kb. 5,5 milliárdos nagyságrendű keretet jelent.

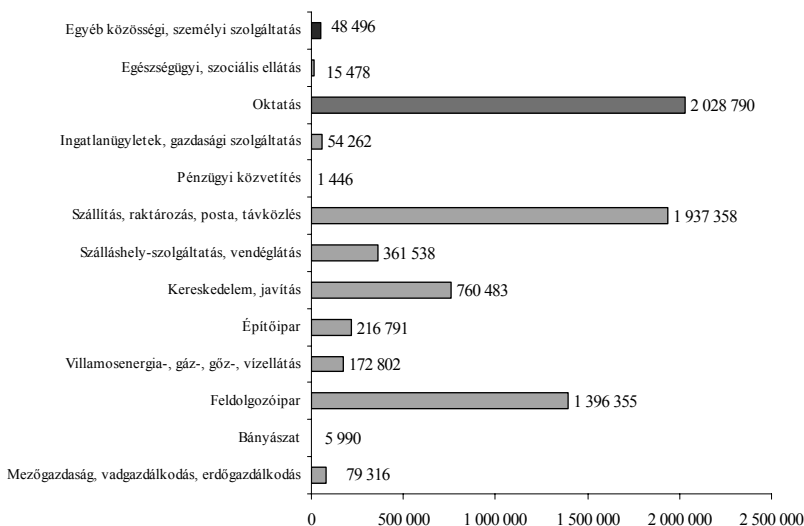
A szakképzési hozzájárulással kapcsolatos további problémakör, hogy a duális képzés rendszerét nem sikerült kellő mértékben elterjeszteni, a vállalatok gyakorlati képzésben való részvételi hajlandósága hosszú távon is alacsonynak bizonyult. Jelentősen kell támaszkodni az iskolákra és a gyakorlati képzést főtevékenységként végző vállalkozásokra (összesen kb. 70 %). A szakképzési hozzájárulás egy része, a gyakorlati képzés költségeinek elszámolása (8,15 %), visszaigénylése az alapból (6 %), a saját dolgozók képzése (9,5 %), valamint a képzési alaprész egy része gyakorlatilag nem fejlesztésre, hanem működtetésre kerül felhasználásra. A fejlesztési támogatás (30,7 %), valamint az alaprész nagyobb hányada fejlesztési célokat szolgál. A felnőttképzési források megjelenésével a rendszer párhuzamosságokat tartalmaz. A fejlesztések tekin-

tetében azoknál az intézményeknél, vállalkozásoknál lehet átfedés, amelyek ifjúsági és felnőtt szakképzést is folytatnak, arányuk egyre magasabb, több százra tehető (szakképző iskolák, gyakorlati képzést főtevékenységként végző vállalkozások, felnőttképzési vállalkozások). A képzéseket tekintve olyan értelemben van átfedés, amilyen mértékben főképpen a 16- 25 éves korosztály számára kétszeres a képzési kínálat az iskolák és a felnőttképzés részéről. Az iskolák ebből a szempontból ugyan állami finanszírozási rendszerben működnek, mégis a tanulók szakképzése szempontjából a képzési kínálati piac részét képezik. Magas színvonalú infrastruktúra (jelentős részben a fejlesztési támogatásnak köszönhetően) és képzett oktatók viszont az iskolarendszerben találhatók nagyobb arányban. Állami forrásokról lévén szó, az átláthatatlan helyzet pazarláshoz vezet.

A gyakorlati képzés szervezése

A gyakorlati képzést szervező vállalatoknál összesen 7.079.422.000 Ft elszámolható költség merült fel a képzésekkel összefüggésben. Az összes költség legnagyobb része, 28,7%-a az oktatási tevékenységet végző vállalatok körében merült fel, vagyis ez azt jelenti, hogy a vállalati gyakorlati képzés közel egyharmada képzési vállalkozásnál (fő tevékenységként gyakorlati képzést végző cég, kb. 66 db.) és nem az adott szakmának megfelelő termelő, szolgáltató vállalatnál történik.

Szintén jelentősek a gyakorlati képzés szempontjából a szállítás, raktározás, posta, távközlés valamint a feldolgozóipar ágazatba tartozó vállalatok (Az összes gyakorlati képzési elszámolható költségben belül 27,4 illetve 19,7%).

2. ábra

Az egyes ágazatok gyakorlati képzéssel összefüggő költségei ezer forintban (2004)

Forrás: OMAI, 2004

A bérköltség szerinti vállalatnagyságok adatai alapján látható, hogy a legfeljebb egymillió forint bérköltséggel rendelkező, gyakorlati képzést végző vállalkozások száma 158. E fölött a kis-, közepes-, nagyvállalatok száma egyenletesen oszlik meg. Ugyanakkor a gyakorlati képzést végző cégek aránya a vállalatnagysággal párhuzamosan növekszik.

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint	Kötelezettek gyakorisága (db)	Gyakorlati képzést végzők (db)	(%)
0 – 1.000 eFt	136 468	158	0,1
1.001 – 10.000 eFt	140 592	531	0,3
10.001 – 50.000 eFt	86 718	423	0,5
50.001 – 100.000 eFt	3 260	160	5,0
100.001 – eFt	3 778	482	12,8
Összesen	370 816	1754	4,7

4. táblázat

Szakképzési hozzájárulást teljesítők vállalat nagyság szerint, 2004.

Jellemző, hogy az összes szakképzési hozzájárulásra kötelezett közül a vállalatok nagyságával párhuzamosan erőteljesen növekszik a gyakorlati képzés szervezésére elszámolt költség aránya is.

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint (eF)	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprészbe (%)
0 – 1.000	136 468	100,00	0,06	10,96	0,16	88,82
1.001 – 10.000	140 592	100,00	0,54	6,21	0,63	92,62
10.001 – 50.000	86 718	100,00	1,81	20,08	2,55	75,57
50.001 – 100.000	3 260	100,00	3,31	31,28	5,15	60,26
100.001 –	3 778	100,00	11,85	38,63	13,62	35,90
Összesen	370 816	100,00	8,15	30,76	9,52	51,57

5. táblázat

Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése összesen 2004 (OMAI+AOPEH)

Forrás: OMAI+APEH adatbázisa 2004

A nagyobb vállalatokra jellemző, hogy elsősorban gyakorlati képzés szervezésére és a saját dolgozók képzésére használják fel a kötelezettségük nagy részét, s viszonylag alacsonyabb arányban nyújtanak fejlesztési támogatást iskoláknak, vagy fizetnek be az alaprészbe.

Nem egyértelmű a válasz arra a kérdésre, hogy mi motiválja a gyakorlati képzés szervezésére a vállalatokat. A szakképzési hozzájárulási kötelezettség elszámolhatóságán kívül adóalapcsökkentő kedvezmény is megilleti a vállalatokat. Ezen túlmenően felmérések szerint a tanulók első évben segédmunkás szintű, második évben már szakmunkás szintű munkát végeznek, ami mindenképpen bér megtakarítást jelent a vállalatoknak. A kisebb, vagy közepes vállalkozások kevésbé vállalnak gyakorlati képzésre tanulókat, azzal az indokkal, hogy túl sok az adminisztráció, a tanári funkció elvonja az ott dolgozókat a hatékony munkától. Ezzel együtt nem éri meg a tevékenység vállalása. Sok, már a rendszerváltás előtt is működő, tanulókat is képző nagy vállalat hagyományból folytatja a szakmai képzést.

Nem egyértelműen érvényesül az a cél, hogy a vállalatok saját munkaerőpótlásukat biztosítsák tanulók képzésével. A munkaerőutánpótlást nem feltétlenül az ott képzett tanulói kínálatból oldják meg. Ez a képzés szervezésének belső problémáiból is fakadhat, vagy eleve csak gyakorlattal rendelkező dolgozókat szándékoznak felvenni.

Sok cég képez ugyan tanulót, de nem számolja el a szakképzési hozzájárulás teljesítéseként. Ezek inkább a kis cégek, akik nem tudják az adminisztrációs terheket vállalni.

A vállalati gyakorlati képzésben résztvevő tanulók létszáma több okból erőteljesen csökkent 1990 óta. Egyrészt a szakiskolai tanulók létszáma csökkent 209 ezerről 127 ezer főre, másrészt csökkent a vállalatoknál gyakorlati képzésben részesülők létszáma 175 ezerről 53,4 ezer főre. Az elszámolt és visszaigényelt összegeket figyelembe véve egy tanulóra 132,6 ezer forint jut elszámolt költségként összesen 2004-ben. Ugyanekkor az iskolarendszerben a fenntartó önkormányzatok a szakképző iskolai gyakorlati képzésben részesülő tanulók után 106 ezer Ft/fő keretet kapnak a központi költségvetésből.

Összefoglalva a szakképzési hozzájárulás szempontjából a gyakorlati képzés rendszerének három alapvető intézményrendszere van, a szakképző iskolák, a fő tevékenységként gyakorlati képzést végző vállalkozások és más, termelő, szolgáltató vállalkozások. Ezen kívül jelentős gyakorlati képzést biztosít az iskolarendszeren túlmenően a költségvetési szféra, kiemelten pl. az egészségügy.

Mindegyik terület alapvető szerepet tölt be, és stratégiai fontossággal bír a képzési feltételrendszer folyamatos, egységesen magas színvonalú fejlesztése. Ezt a feladatkört komplex módon csak ágazati tervezési rendszer bevezetésével lehet átláthatóvá, tervezhetővé, hatékonyá tenni.

Fejlesztési támogatás nyújtása oktatási intézményeknek

A szakképző iskola számára a szakképzés tárgyi feltételeinek javítását szolgáló, egyéb ráfordításként elszámolható támogatás változatlanul kötelezettség-csökkentő tételként vehető figyelembe, ennek felső határa a bruttó kötelezettség 75 százaléka.

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésének említett eddigi lehetőségei a törvény szerint kibővültek azáltal, hogy a felsőoktatási intézmények számára – fejlesztési megállapodás alapján – a gyakorlati képzés tárgyi feltételeinek javítását szolgáló fejlesztési támogatás is elszámolható. Ebben az esetben a törvény a befizetési kötelezettség 75%-ának teljesítését korlátozza befizetőként a 75% maximum 50%-ában (vagyis 37,5%-ban). Ennek magyarázata az, hogy a felsőoktatás a szakképzett munkaerő mintegy egyharmadát bocsátja ki a munkaerőpiacra. A rendszer korlátok nélküli kiterjesztése nyomán félő, hogy a felsőoktatás erősebb érdekérvényesítő ereje miatt a munkaerőképzésnél nagyobb arányban részesedik a támogatásokból, így módon az alaprészbe befolyó támogatás is jelentősen csökkenni fog. A felső határ megjelölésével azonban az átlagos teljesítés legfeljebb 25%-ra tehető, mely alapján a felsőoktatás a munkaerő-kibocsátás arányának megfelelően részesedik a támogatásból.

2004-ben a bevallások alapján a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek 15,2 milliárd forintot adtak át intézményeknek fejlesztési támogatás címén, ami az összes hozzájárulási kötelezettség 30,8 %-a.

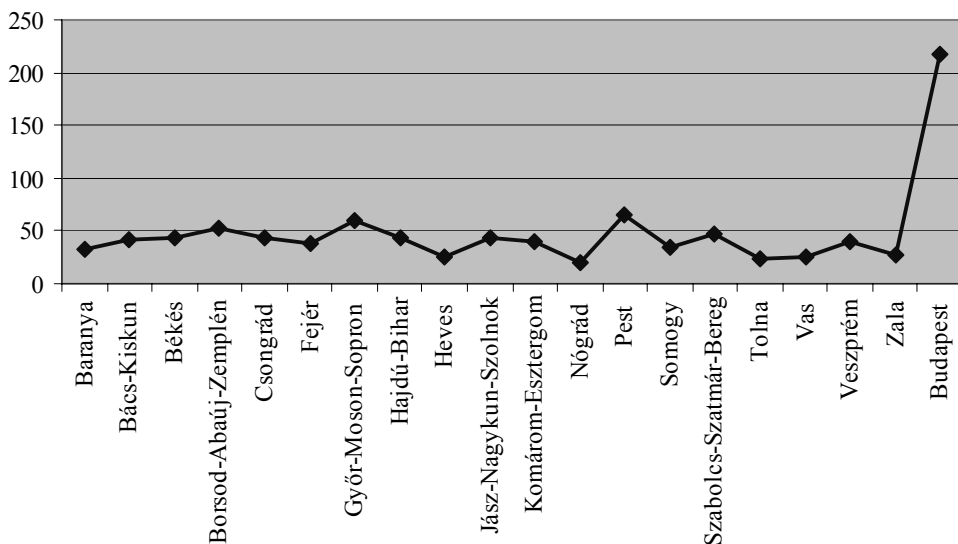
Ez a keret igen aránytalanul oszlik meg az intézmények között, s sok helyen olyan mértékű, hogy megkérdőjelezhető a felhasználás törvényszerűsége. Még súlyosabb a helyzet ha tekintetbe vesszük, hogy ez a támogatás minden évben fejlesztési céllal kerül az iskolákhoz. Figyelembe kell venni azt is, hogy egy szakképzési feladatellátási helyre mindössze 290 diák jut átlagosan. Egy iskolára 13,2 millió forint jut évről- évre. Ráadásul az iskolák a képzési alaprészből pályázati úton is hozzájuthatnak fejlesztési keretekhez. Ilyen mértékű fejlesztési keretek mellett ugyanakkor érthetetlen, hogy a szakmunkásképzésben még mindig aránytalanul magas az ipari és a mezőgazdasági képzés, s a gazdaság még mindig elégedetlen az iskolai kibocsátás struktúrájával, minőségével. A probléma gyökere többek között abban van, hogy az iskolák (feladatellátási helyek) zárt rendszerek, zárt fejlesztéseket hajtanak végre figyelmen kívül hagyva a munkaerőpiacot, nincs pályakövetés, nincs intenzív kapcsolatrendszer a gazdasággal. A pályaválasztási napok többségében az általános iskolát végzők a zárt rendszerű szakképző intézmények kínálatával ismerkednek. Feltehetően a TISZK rendszer nyitottabb, dinamikusabb fejlesztéseket indukál.

Kérdés az is, hogy a vállalatok milyen motivációk, megfontolások alapján nyújtanak támogatást egyes oktatási intézményeknek. Cél az lenne, hogy az ágazati

szakember utánpótlást biztosító iskolai képzés támogatása valósuljon meg. A fejlesztési támogatás azonban még inkább, mint a vállalati gyakorlati képzés, elszakadt a tényleges munkaerőpiaci céloktól. A fejlesztési támogatás egy jelentős részének a kapcsolatrendszer (részben személyi) az alapja. Óriási a szóródás a támogatás nagyságrendjében.

Középfokú oktatási intézményeknek átadott pénzeszközök (OMAI adatbázis, 2004)

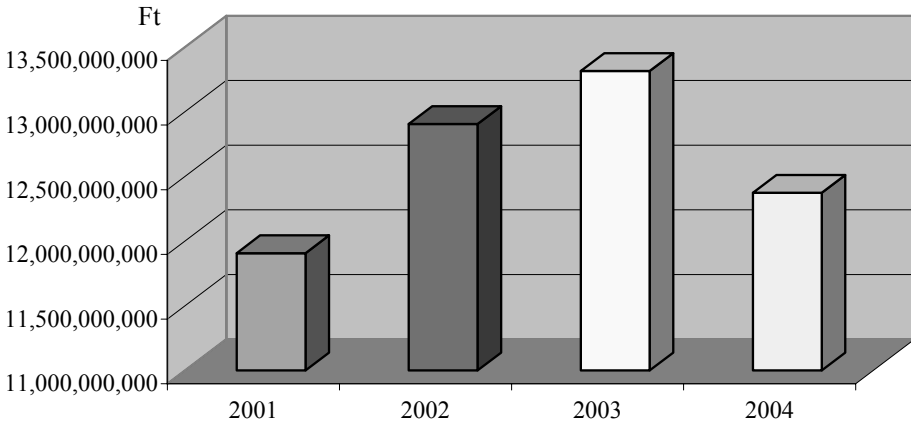
A 2004. évben Magyarországon összesen 961 középiskola részesült gazdálkodó szervezet(ek) szakképzési hozzájárulási kötelezettségéből. Ez valamivel magasabb, mint az előző évi, hiszen 2003-ban 944 középfokú tanintézmény kapott támogatást. Ha megyénként vizsgáljuk a támogatott középiskolák számát, az alábbi grafikonon szemléltetett kép tárul a szemünk elé:

3. ábra

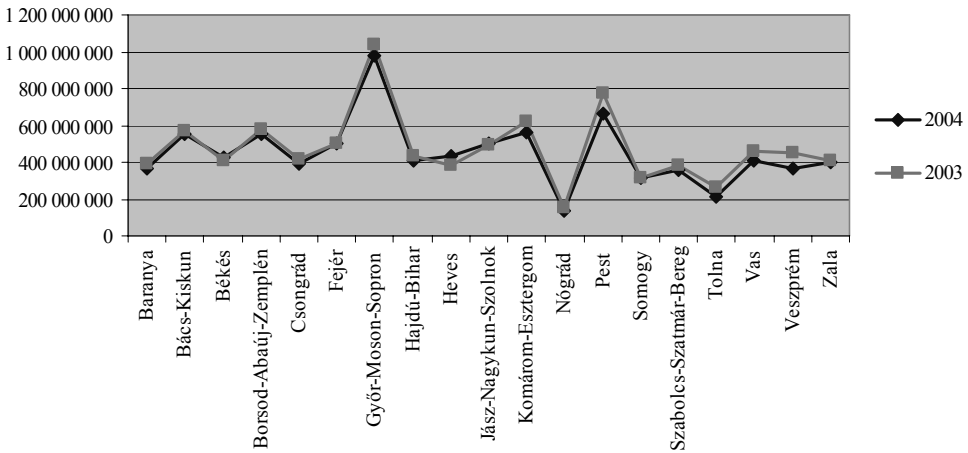
Támogatott iskolák száma (2004)

(2004-ben összesen 12 372 603 898 forintnyi összeg oszlott meg a támogatott középiskolák között országszerte.)

4. ábra

Támogatások összesen (2001-2004)

5. ábra

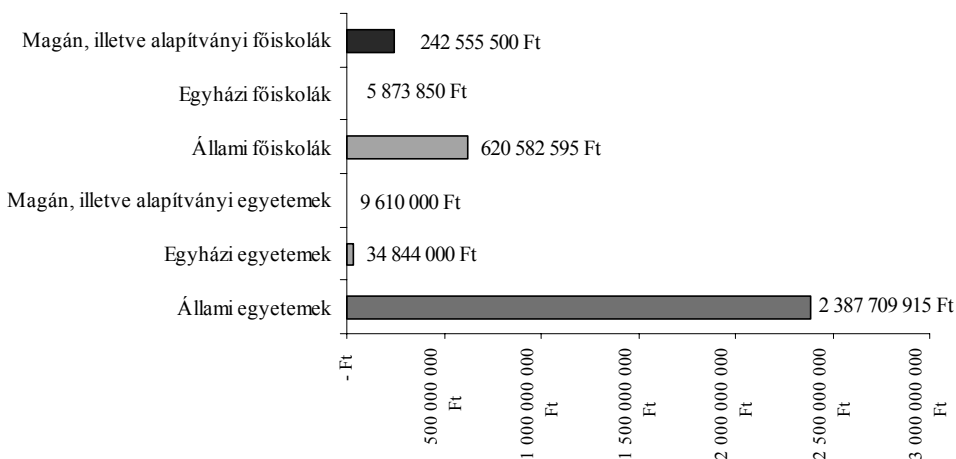
Az összes iskola támogatásainak alakulása megyénként (2003-2004)

Az átlagok természetesen jelentős eltéréseket takarnak, hiszen számos iskola csupán egy támogatóval rendelkezett, míg volt olyan intézmény is, amelyet 461 vállalat támogatott, valamint a legnagyobb támogatást egy vállalkozói iskola kapta összesen 447 828 549 forintot.

Felsőfokú oktatási intézményeknek átadott pénzeszközök

A 2004. évben összesen 49 felsőoktatási intézmény valamely kara részesült gazdálkodó szervezet szakképzési hozzájárulási hányadából: ebből 17 állami egyetem, 5 egyházi egyetem, 1 magán/alapítványi egyetem, 13 állami főiskola, 4 egyházi főiskola és 9 magán/alapítványi főiskola volt.

2004-ben a gazdasági társaságok felsőoktatási intézmények részére átadott szakképzési hozzájárulási hányada a következőképpen oszlott meg a különböző iskolatípusok között:

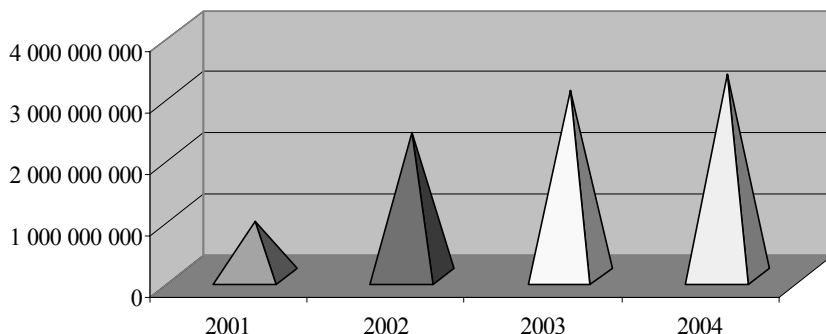

6. ábra

Felsőoktatási támogatások megoszlása iskolatípusonként (2004)

2004-ben a gazdálkodó szervezetek szakképzési hozzájárulásából összesen 3 301 175 860 Ft jutott a felsőoktatási intézményeknek, amelynek legnagyobb részét, 72,3%-át az állami egyetemek kapták. Jóval kisebb részarányban részesültek a támogatásban az állami főiskolák: ők az összes támogatás mindössze 18,8%-át kapták, a legkevesebb azonban mégsem nekik, hanem az egyházi főiskoláknak jutott (0,2%).

Ha visszatekintünk az elmúlt évek adataira, láthatjuk, hogy a vállalatok felsőoktatási intézményeknek átadott szakképzési hozzájárulási hányada folyamatosan növekedett: az összes támogatás értéke 2001-ről 2004-re több mint három és félszeresére, 905.936.916 forintról 3.301.175.860 forintra emelkedett.

7. ábra

Felsőoktatási támogatások alakulása 2001-2004 (Ft)

Az állami egyetemek között az első három legtöbb támogatásban részesült intézmény:

Intézmény	Összeg
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	628 449 290 Ft
Miskolci Egyetem	326 505 753 Ft
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	281 644 371 Ft

6. táblázat

Az egyházi egyetemek közül csak a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Károli Gáspár Református Egyetem kapott támogatást 2004-ben, méghozzá nagyjából azonos mértékben.

A fejlesztési támogatásokat megállapodások alapján kapják az intézmények, a jogszabályokban meghatározott feltételekkel. Külön elemzés tárgya kell, hogy legyen e támogatások felhasználása, felhasználásuk hatékonysága, a felnőttképzési források felhasználásától történő elkülönülése, vagy kiegészítő funkciója.

Saját munkavállalók képzése

A saját munkavállalók képzésének a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére történő támogatási lehetőségét a szakképzési hozzájárulásról és a szakképzés fejlesztésének támogatásáról szóló 1996. évi LXXVII. törvény teremtette meg, mely 1997. január 1. napján lépett hatályba. A törvény értelmében a hozzájárulásra kötelezett – a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítési jogcímeként – az éves bérköltségének maximum 0,2%-át saját dolgozói képzésére fordíthatta. Az elszámolható kötelezettséghányad mértéke a 2000. évtől a hozzájárulás alapját képező bérköltség 0,5%-ára emelkedett (a kötelezettség egyharmad része) és az elszámolás lehetősége – a szakképzési bizottságok jóváhagyása mellett – kiterjesztésre került az Országos Képzési Jegyzékbe (OKJ) nem tartozó szakképzésekre is.

Az eljárást szabályozó rendelet szerint az OKJ-ban nem szereplő és nem akkreditált képzési program alapján folytatott képzések szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolhatóságáról a megyei (fővárosi) munkaügyi tanács dönt. Az OKJ-ban szereplő és akkreditált képzési program alapján folytatott képzések tekintetében a hozzájárulásra kötelezettnek elszámolást kell benyújtania. Az új rendelet szélesítette a felhasználást, jelentős mértékben bővítette az elszámolható képzések körét, lehetővé téve az önálló nyelvi képzések, illetve meghatározott arányban a felnőttképzési szolgáltatás és az általános képzés elszámolhatóságát is. Ezzel párhuzamosan bevezetésre került az elszámolható költségek maximális mértékének meghatározása.

A saját munkavállalók képzése az egész életen át tartó tanulás egyik legfontosabb fejlesztendő területe. A jelenlegi rendszerben három lényeges probléma merül fel. Az egyik, hogy a közepes és nagy vállalatok számára a keret szűknek bizonyul. E vállalatok rendelkeznek belső képzési tervvel, s külön munkakör, szervezeti egység áll rendelkezésre a képzések szervezésére. Ugyanakkor a kis vállalkozásoknál az igényhez képest túlságosan kicsi a keret, másrészt alapvető problémát okoz a helyettesítés a képzés idejére. Harmadik gond, hogy nehezíti a képzéseket az engedélyhez kötés, a tapasztalatok szerint a munkaügyi tanácsok döntése többnyire nem érdemi, s így, mivel többségében formális, feleslegesen terheli mind a munkaügyi tanácsokat, mind a vállalatokat.

Alapba történő befizetés

A törvény szerint a kötelezettség teljesítésekor az alábbi előírt prioritási sorrendet kell figyelembe venni:

1. Gyakorlati képzést szervezők

- gyakorlati képzés szervezésének elszámolható költségei
- (ide tartozik az üzemi tanműhelyi képzés, valamint megállapodással másik gyakorlati képzés szervezésével teljesítőnél történő képzés támogatása)
- saját munkavállalók képzés szervezésének elszámolható költségei (bruttó kötelezettség max. 33 %-a)
- befizetés az MPA Magyar Államkincstárnál vezetett számlára (bruttó kötelezettség max. 20 %-a)
- szakképző iskola, felsőoktatási intézmény számára nyújtott fejlesztési támogatás (bruttó kötelezettség max 75 %-a szakképző iskola, max 37,5 %-a felsőoktatási intézmény esetén)
- a fennmaradó kötelezettség befizetése az MPA Magyar Államkincstárnál vezetett számlájára
- Azoknak a hozzájárulásra kötelezetteknek, akiknek a gyakorlati képzés szervezése során az elszámolható költségei meghaladják a hozzájárulási kötelezettséget, lehetőségük van arra, hogy a különbözetet az MPA képzési alaprészéből visszaigényeljék.

2. Gyakorlati képzést nem szervezők a kötelezettségüket legfeljebb a bruttó kötelezettség 80 %-áig az alábbi módon teljesíthetik:

- szakképző iskola, felsőoktatási intézmény számára nyújtott fejlesztési támogatás (bruttó kötelezettség max 75 %-a szakképző iskola, max 37,5 %-a felsőoktatási intézmény esetén)
- saját munkavállalók képzés szervezésének elszámolható költségei (bruttó kötelezettség max. 33 %-a)
- a bruttó kötelezettség 20 %-a és a fennmaradó kötelezettség befizetése az állami adóhatóságnál vezetett számlára.

Az állami adóhatóság a befizetett szakképzési hozzájárulást megállapodás alapján utalja át az MPA Kincstárnál vezetett számlájára. Ez jelenti az MPA képzési alaprészének bevételét.

Az alaprész feletti rendelkezési jogot jelenleg a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter az oktatási miniszterrel megosztva gyakorolja.

Az alaprészből hozzá lehet járulni a szakképzés illetve a felsőoktatás érdekében végzett fejlesztő tevékenységhez, az Európai Unió szakképzési és felsőoktatási programjaihoz való csatlakozás hazai pénzügyi forrásaihoz, a tanulók gyakorlati képzésében foglalkoztatott szakmai elméleti és gyakorlati tárgyakat oktató tanárok, szakoktatók továbbképzéséhez, illetve a Strukturális Alapok társfinanszírozásával megvalósuló, a versenyképességet elősegítő képzési és fejlesztési programokhoz, továbbá a határon túli magyarok szakképzésének és felsőoktatásának céljaihoz.

Az alaprész eredeti előirányzatának az éves költségvetési törvény által előírt kötelezettségek előirányzataival, a visszatérítési igények kielégítésére biztosított keretösszeggel, valamint a határon túli magyarok szakképzése és felsőoktatása támogatásának összegével történő csökkentése után fennmaradó részének és a többletbevételnek egyharmada használható fel iskolarendszeren kívül különböző felnőttképzési célokra. Ez képezi az MPA foglalkoztatási alaprész iskolarendszeren kívüli felnőttképzési célú keretét. A két alaprész (iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli felnőttképzési célú) felhasználásának szabályait más-más jogszabály tartalmazza (Szht, Flt, FMM miniszteri rendelet), nagyrészt hasonló tartalommal. Ez az (átláthatatlanságot fokozó) elkülönítés alapvetően három okból fakad.

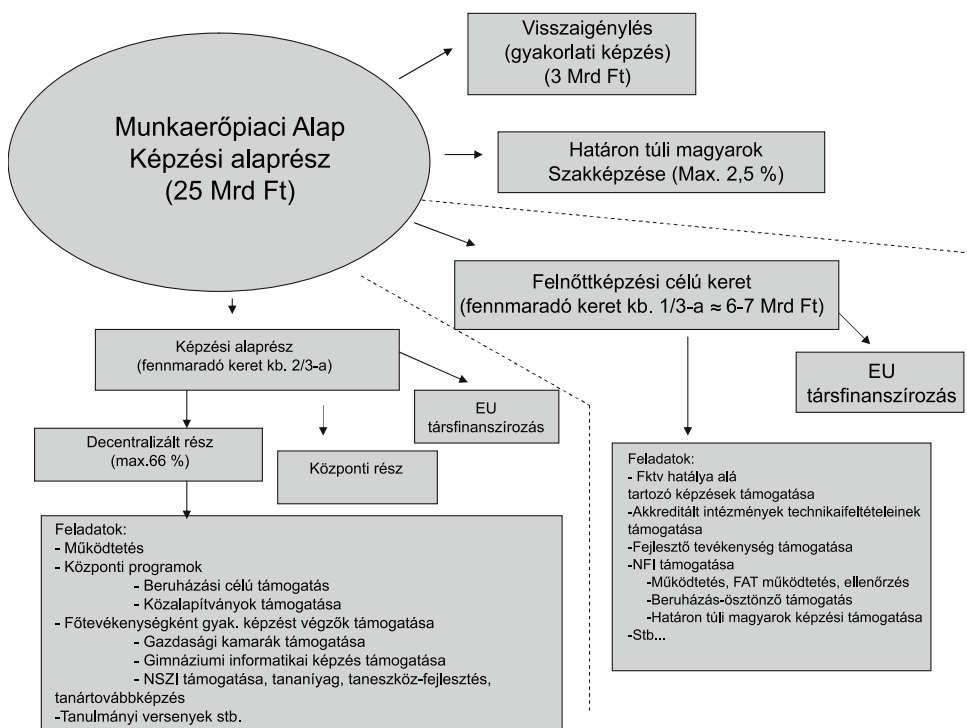
- Politikailag, szakmapolitikailag nem eldöntött, hogy az iskolarendszeren kívüli felnőttképzés milyen mértékben része az oktatásügynek, s milyen mértékben foglalkoztatáspolitikai eszköz. Az utóbbi időben erőteljesen az utóbbi értelmezés érvényesül.
- A szakképzési hozzájárulásból fakadó alapbevétel, szakképzési alap(rész) az MPA része, ami kezdettől fogva vitatott kérdés. Annyiban különül el a céljá-

ban és jellegében, egyértelműen foglalkoztatási célú alaprészekről, hogy nem átcsoportosítható az MPA-n belül.

- Az iskolarendszerű oktatás, képzés az OM, az iskolarendszeren kívüli oktatás, képzés az FMM hatáskörébe tartozik.

A képzési alaprész felhasználása

Az alaprész célja a nemzetgazdaság által igényelt korszerűen képzett gyakorlati szakemberek számának növelése, a szakképzettségük és a gazdaság fejlődése, a hatékony foglalkoztatás érdekében tudásuk továbbfejlesztése, valamint az ezzel kapcsolatos társadalmi érdekek érvényre juttatása, továbbá az EU által a jövőben nyújtható támogatások strukturált tervezése és finanszírozási kereteinek kialakítása.

8. ábra

Az alaprész kb. egyharmada pályázatok útján kerül felosztásra kifejezetten a képzés eszközfejlesztési céljaira, nagyobb része a szakképzés-politika országos fejlesztési céljait, hazai és nemzetközi fejlesztési programok, szakképzési feladatokat is ellátó közalapítványok támogatását szolgálja. A központi és a decentralizált

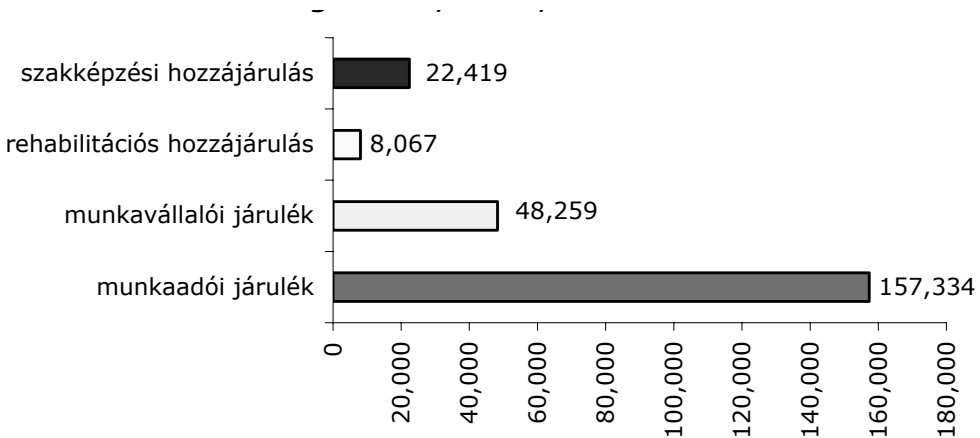
pályázati rendszerben a fejlesztési prioritásoknak megfelelően a fő témakörök a gyakorlati képzés korszerűsítése, a csúcstechnológiák alkalmazása, az akkreditált felsőfokú szakképzés fejlesztése, a hátrányos helyzetű fiatalok szakképzése, a képzés minőségének fejlesztése stb. voltak.

A felnőttképzési célú keret felhasználásának arányaira, a konkrét támogatásokra az Országos Felnőttképzési Tanács tesz javaslatot, s a miniszter dönt.

Mindkét alaprészre jellemző, hogy a törvényi előírásokon belül a felhasználás döntés kérdése, tehát ez a forrás jelenti elsősorban a szakmapolitikai célok megvalósítását, illetve ezen belül a fejlesztési célok megvalósítását.

A képzési alaprész alakulása a 2000-2004 időszakban

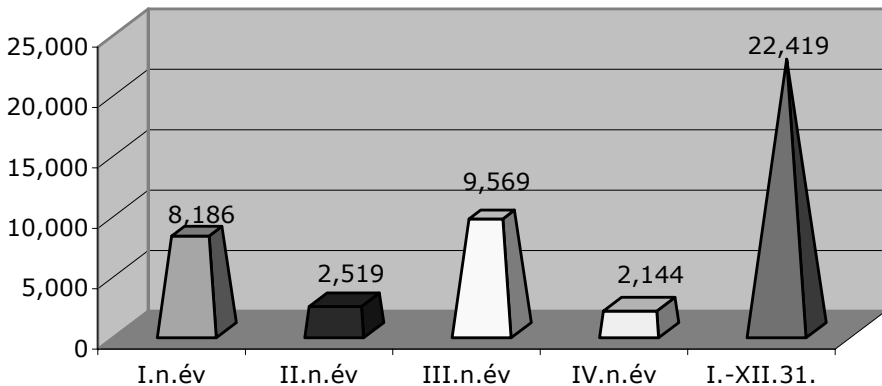
2004-ben a Munkaerőpiaci Alap járulék- és hozzájárulásbevételeinek 9,5%-a származott a szakképzési hozzájárulásból, kicsivel több mint 2003-ban.

9. ábra

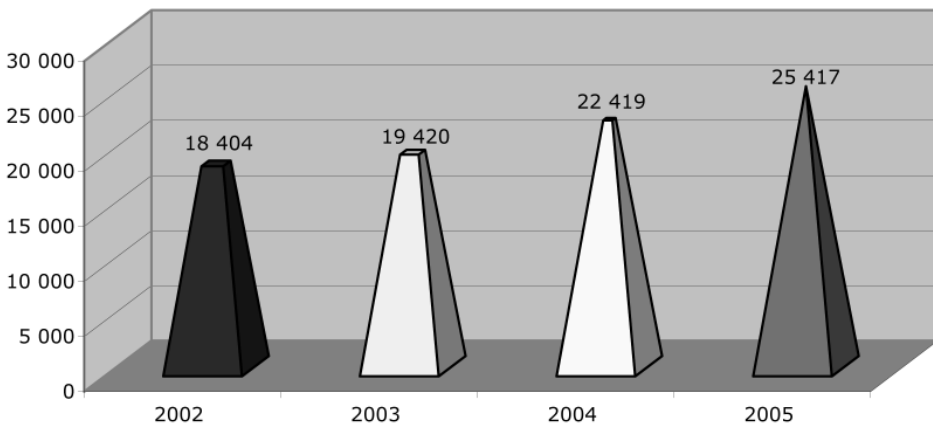
A Munkaerőpiaci Alap járulék- és hozzájárulásbevételeinek megoszlása, 2004., millió Ft

A többi évhez hasonlóan 2004-ben is a III. negyedévben történt a szakképzési hozzájárulás célú befizetések legnagyobb része 9.519 millió Ft), a IV. negyedévben pedig a legkisebb (2.144 millió Ft).

10. ábra

A szakképzési hozzájárulás alakulása, 2004, millió Ft
(2004-ben a Munkaerőpiaci Alap kifizetéseinek 6,5%-át adták a szakképzési célú kifizetések.)

11. ábra

A szakképzési hozzájárulás bevételi összegei,
2002-2005, millió Ft

Az MPA képzési alaprésze felhasználásának problémája alapvetően a kettősség, amiről már szó volt. A szakképzés fejlesztése egységes elveken, kell, hogy alapuljon, hangsúlyozva újból az ágazati (oktatás, képzés, de legalább a szakképzés) tervezés, szabályozás fontosságát.

Javaslat a hozzájárulási rendszer felnőttképzési célú felhasználási lehetőségeinek bővítésére

Az oktatási képzési ágazat a rendszerváltást követő 15 évben jelentős szakmapolitikai változásokon ment keresztül, hiszen a hangsúly az egész életen át tartó tanulás komp-

lex szemlélete irányába mozdult el. Maga az iskolai intézményrendszer a változásokhoz igen lassan és nehezen igazodik. Ezt bizonyítja, hogy a több, mint 1500 középfokú szakképzési feladatellátási helyre külön-külön átlagosan 270 diák jut. Ilyen kis létszámmal nem lehet hatékony, racionális szakképzést tervezni és teljesíteni. Ugyanakkor megjelent a felnőttképzési intézményrendszer, 4500 regisztrált felnőttképzést folytató, ezen belül 1300 akkreditált felnőttképzési intézmény, cég van jelen a képzési piacon. Ilyen szétaprózott rendszerben képtelenség a szakképzés területi átláthatósága, tervezése, ami létfontosságú a munkaerőpiaci keresletnek való megfelelés szempontjából.

A szétaprózottság feloldása, a területi gondolkodás irányába hat a TISZK rendszer bevezetése, mely a középfokú szakképzési intézményrendszer radikális csökkentéséhez vezet.

Ahhoz, hogy eldöntsük, hogy a szakképzésben az iskolák és a felnőttképzési intézmények milyen arányban kell, hogy részt vegyenek, illetve milyen legyen az együttműködés, a munkamegosztás, ahhoz egy kicsit előre kell tekinteni és a népesség változó iskolázási szokásait figyelembe kell venni.

Az iskolába járás átlagos életkora lényegesen kitolódik. A fiatalok átlagosan később fejezik be az általános iskolát, a középfokú iskolákat, és többek között ezért is a felsőoktatási tanulmányok befejezése egyre nagyobb arányban 26-30 éves korra tehető. Ez azt jelenti, hogy a szakképzés megkezdésének korhatára a gyakorlatban is a rövidesen ténylegesen megvalósuló 18 éves tankötelezettségi korhatárra tolódik ki. Kivéve azt az egyre szűkebb réteget, akik valamilyen oknál fogva nem jutnak el az érettségig, illetve általános iskolát követően tanulnak a szakképzésben. Mindez azt jelenti, hogy a szakmunkásképzés – melynek fejlesztése, kiterjesztése a munkaerőpiac szempontjából rendkívüli fontosságú – egyre nagyobb mértékben 18 éves kor fölé tolódik. Másrészt mindez azt is jelenti, hogy a 16- 25 éves népesség számára a szakképzési intézményi (iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli felnőttképzés) kínálat összetolódik, illetve megduplázódik. A támogatási rendszerek is párhuzamosan működnek, melynek jelentős része állami forrás (tanulói normatíva, felnőttképzési normatíva stb.). Stratégiai kérdés annak eldöntése, hogy ennek a korosztálynak szóló állami forrásból táplálkozó kínálat melyik intézményrendszert milyen mértékben preferálja. A képzési vállalkozások más körbe tartoznak, ott a piaci verseny dönti el a szelekciót. Tény az is, hogy a szakképző iskolák számára a vállalatok által nyújtott fejlesztési támogatás igen aránytalan eloszlású, és egyáltalán nem arányos a tanulólétszámmal. Sok esetben a csökkenő tanulólétszámú iskolák a nagyobb mértékű támogatással már nem tudnak mit kezdeni, kényszer fejlesztéseket valósítanak meg. A fejlesztési támogatás esetében az iskolaválasztás olyan mértékben önkényes, szakmailag nem indokolható pazarlást jelent, ami állami pénzeszközök esetében megengedhetetlen.

Hiányzik az ágazati átláthatóság, az ágazati tervezés, de fontos szempont, hogy az egész életen át tartó tanulás támogatása számára a központi költségvetésen

kívül a szakképzési hozzájárulás, illetve a képzési alaprész az egyetlen állami forrás, kivéve a munkanélküliek képzését aminek finanszírozása a foglalkoztatási alaprészből történik. Így már a hozzájárulási kötelezettség elnevezése („szakképzési”) sem releváns. Forrást jelentenek még az EU alapok, melyek társfinanszírozási forrása szintén a képzési alaprész.

Induljunk ki abból, hogy a jogszabályi szabályozáson, forrásteremtésen kívül a közoktatás, illetve az iskolai rendszerű oktatás, szakképzés állami feladat, a felsőoktatás részben állami feladat, a felnőttképzésben pedig elsősorban a nem piacképes csoportok képzése, valamint ágazati szinten a színvonalában egységes, korszerű képzési kínálat, minőségbiztosítás, fogyasztóvédelem, az állami pénzeszközök kezelése, a működtetés, a programok monitoringja, az ellenőrzés jelentik az állami feladatokat.

Javasoljuk az oktatás, képzés, de legalább a szakképzés egészének, mint ágazatnak a komplex felülvizsgálatát, s ágazati tervezési és támogatási rendszer bevezetését.

A szakképzés fejlesztése szempontjából javasoljuk a felnőttképzés alaprészből való részesedésének növelését, azzal az indokkal, hogy a felnőttképzés a fiatalok szakképzési feladatainak fokozatosan egyre nagyobb hányadát veszi át az iskolarendszertől. Ezt indokolja az is, hogy a felnőttképzés állandó feladata a felzárkóztatás, s egyéb, az iskolarendszerben nem elsajátított ismeretek pótlása. A cél alapvetően nem a két intézményrendszer (egyik vagy másik) előnyeit kell, hogy szolgálja, hanem a népesség képzettségének növelését, és a munkaerőpiaci kereslethez való igazítását. E megfontolásból kell a céloknak megfelelő támogatási struktúrát megkonstruálni. Az is elképzelhető, hogy az iskolarendszerű szakképzés finanszírozása különválik az önkormányzati támogatási rendszertől, vagy legalábbis jelentős mértékben módosul.

Meg kellene gondolni a szakképzési hozzájárulási kötelezettség differenciálásának lehetőségét ágazat, vagy inkább a vállalkozások mérete szerint. Korábban létezett ilyen megkülönböztetés, az agrárszféra csak 1 %-os kötelezettséggel rendelkezett, majd ez a különbség megszűnt.

Az egészségügy dinamikusabb fejlesztése érdekében az ágazatot célszerű a hozzájárulási rendszerbe bekapcsolni, mondjuk 1 %-os kötelezettséggel, de a kedvezmények teljes jogosultságával.

A kis vállalkozásoknál nem csak a kis mértékű keret, a nagy adminisztrációs teher jelent problémát, hanem a képzésen lévők helyettesítése is. Megoldást jelenthet az adminisztráció egyszerűsítésén túl az atipikus képzési formák támogatása, az e-learning elterjesztése, ahol lehet, vagy a képzés idejére a munkaerőkölcsönzés támogatása, képzési számlarendszer bevezetése.

A közepes vállalatoknál kötelezővé kell tenni a képzési tervet, ösztönözni a saját dolgozók és a gyakorlati képzés lehetőségeinek jobb kihasználását. Itt azért fontos az ösztönzés, mert ezeknél a vállalatoknál már problémát jelent az adminisztráció, a helyettesítés. Racionális gazdálkodási döntéseiknél nem egyértelműen kedvező a szakképzési hozzájárulási kötelezettség saját terveken alapuló felhasználása, egyszerűbb számukra a fejlesztési támogatás vagy az alapba történő befizetés (mint a kis vállalkozásoknál), ugyanakkor az 50-250 fős cégek esetében segítséggel sokkal hatékonyabban lehetne a keretet felhasználni, mint ha a központi keretből pályázat vagy egyéb úton kerül vissza a támogatás a képzésbe.

A nagy vállalatoknál különösebb probléma nincs a felhasználással bár növelnék a saját dolgozók képzési kereteit, de mivel a megfelelő munkaerő gazdálkodási stratégiájuk legfontosabb része, s általában e cégek tőkeerősek, nem célszerű az állami források bővítése e téren. Problémát okoz számukra a tanulószerveződések fajlagosan magas költsége, e kérdéskörrel azonban e tanulmány keretei között nem foglalkozunk.

Javasoljuk a fejlesztési támogatási lehetőség mértékének radikális csökkentését, szigorúbb szabályozását, az alapba történő befizetések növelését. Induljunk ki abból, hogy minden állami képzési támogatás végső kedvezményezettje az egyén. Ugyanakkor az intézmények, cégek támogatásánál, különösen a vállalatok által nyújtott fejlesztési támogatásoknál (ami szintén állami forrás!) már gyakran inkább intézmények pénzeszköz-átcsoportosításáról van szó. Alkotmányon alapuló jogokat szem előtt tartva, igazságtalan a rendszer. Gyakorlatilag azok a vállalkozások járnak a legjobban, amelyek állami feladatot jelentő, állami támogatottságú ifjúsági szakképzést, vállalkozásban állami támogatásban részesülő és kedvezményeket élvező gyakorlati képzést, valamint piaci alapon működő, számos esetben azonban állami támogatásban részesülő felnőttképzést is végez. E cégeknél a működtetéshez, fejlesztéshez szükséges keretek többszöröse gyűlik össze. Nem probléma, ha ez tiszta piaci keretek között történik. Súlyos probléma ugyanakkor, ha állami támogatások halmozódnak ugyanarra a feladatra (Állami források: iskolai normatív támogatás, állami fejlesztési, működtetési források MPA képzési alaprészből (akár ifjúsági, akár felnőttképzési fejlesztési) támogatás, közoktatási közalapítványok, vállalatoktól fejlesztési támogatás, felnőttképzési normatív támogatás, álláskeresési képzési támogatás az MPA foglalkoztatási alaprészből, HEF-OP támogatások).

A felnőttképzés szempontjából másik nagy terület a hozzájárulási kötelezettségből elszámolható rész, **a saját dolgozók képzésének támogatása**. Ez az eszköz egyre inkább hatékony, amilyen mértékben a vállalati humán erőforrás tervezés, fejlesztés szükségessége, stratégiai fontossága a vállalatok körében tudatossá válik. Javasoljuk **a kis- és közepes vállalatoknál a 0,5 % – ot felemelni 0,8 %-ra**, azzal együtt, hogy **meg kell szüntetni az elszámolható képzések engedélyhez kötését, párhuzamosan a jogszabályi feltételek szigorításával. Az álláskeresők képzési támogatási rendszerének elkülönített megtartása indokolt.**

A felnőttképzés lehetőségeinek bővítésére lehetőséget teremt az is, hogy a hozzájárulási kötelezettség a gazdaság fejlődésével, a bérkiáramlás, illetve a foglalkoztatotti létszám növekedésének függvényében dinamikusan növekszik.

Bevezető

Az egész életen át tartó tanulás mint fogalom, mint tanulási-, irányítási-, intézményi-, feladat- és forrásrendszer új szemléletet igényel minden érintett területen. Ezt erősíti az a tény, hogy 2005-ben Magyarországon is megszületett az egész életen át tartó tanulás stratégiája, mely a rendszerváltás óta elsőként kezeli az oktatás, képzés kérdéskörét komplex módon, ágazati szinten. Az oktatás, képzés a társadalmi feladatrendszerek olyan területét jelenti, ahol az állami szerepvállalás meglehetősen magas szintű, s mint ilyen is újragondolást igényel, az új, korszerű piacgazdasági fogalom- és módszerek alkalmazásával, mint pl. a *New Public Management*.

Az oktatás és képzés forrásai alapvetően az államháztartás, illetve annak érintett alrendszerei, mint a központi költségvetés, az önkormányzatok költségvetése, s a Munkaerőpiaci Alap, mint elkülönített állami pénzalap, illetve annak képzési és foglalkoztatási alaprésze. Ide kapcsolódik, többnyire indirekt forrásként a szakképzési hozzájárulás rendszere, mely szintén állami forrásként szolgál, hiszen a nem befizetett teljesítés a képzési alaprész elmaradt bevételét jelenti. Ugyanígy forrásként szolgál a felnőttképzési adókedvezmény, mely párhuzamosan a központi költségvetés elmaradt bevételének számít.

Kutatásunkban a szakképzési hozzájárulás rendszerét, a kötelezettség egyes teljesítési lehetőségeit elemezzük és vizsgáljuk meg részletesen. Munkánkat segítették az OMAI (Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága) adatforrásai, a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium adatforrásai, korábbi területi felmérések, valamint egy kisebb felmérés nagyvállalatok körében. Az elemzéseket nagy mértékben segítette, hogy első ízben áll rendelkezésre a hozzájárulásra kötelezettek bevallásaiból az APEH adatállomány, melynek statisztikai összesítését, célirányos feldolgozását az adatvédelmi szabályok megtartásával az OMAI végezte.

A szakképzési hozzájárulás rendszere több évtizedes múltra tekint vissza. A szakmunkásképzési alapot 1973-ban hozták létre, vállalatok befizetéseiből és szakmunkástanulók ösztöndíját, szakmunkásképző intézmények beruházásait felújítását, eszközfejlesztését finanszírozták belőle. A rendszer a hozzájárulási kötelezettség teljesítési lehetőségei és felhasználási céljai tekintetében az elmúlt három évtized alatt többször is módosult. Az eredetileg a szakmunkásképzésben a szakképzett munkaerő foglalkoztatásában érdekelt gazdasági szereplők arányosabb teherviselését biztosító, és a gazdaság keretében folyó gyakorlati képzés támogatásának forrásait megteremtő rendszer változásai kedvezményezettek körének jelentős bővülését eredményezték, és 1996-ban megszűnt a hozzájárulási kötelezettség befizetéséből származó alap önállósága is, a foglalkoztatáspolitikai eszközök finanszírozására létrehozott Munkaerőpiaci Alap része lett. A felhasználási cél időközben kiterjedt a szakképzés teljes vertikumára, a

szakközépiskolai és a felsőoktatási képzésre, valamint a felnőttképzésre is, a saját munkavállalói képzésre, valamint a felnőttképzési célú programok, fejlesztések támogatására is.

A hozzájárulási rendszer fejlődése gyakorlatilag követte a gazdasági élet változásai által diktált szükségleteket. Ugyanakkor a felhasználási lehetőségek kiterjedésében fontos tényező az is, hogy az oktatás képzés rendszerében a központi költségvetésen, s az iskolarendszerű képzés önkormányzati forrásain kívül nem áll rendelkezésre más forrás. Különösen igaz ez a fejlesztések tekintetében.

Kutatásunkban a rendszer minden lényeges elemének vizsgálatára kitérünk.

- gyakorlati képzés
- fejlesztési támogatás
- saját dolgozók képzése
- Munkaerőpiaci Alap képzési alaprésze

A tanulmányban legrészletesebben a saját dolgozók képzési rendszerének tapasztalatait fejtjük ki, tekintettel arra, hogy az elemzés a megrendelés szerint elsősorban a felnőttképzés szempontjából készült.

Javaslatot fogalmazunk meg a hozzájárulási rendszer módosítására, a felnőttképzés forrásainak bővítésére, igazodva az egész életen át tartó tanulás komplex, a foglalkoztatási célokat is szem előtt tartó fejlesztési céljaihoz.

I. A szakképzési hozzájárulásról általában – a nemzetközi gyakorlat

Az állami feladat- és a gazdasági érderendszer kettős szerepet játszik a szakképzési feladatok állandóan változó és szerteágazó rendszerében.

Állami feladat az iskolarendszerű szakképzés, amit a közoktatási törvény egyértelműen szabályoz, valamint forrásait a költségvetési törvény a központi költségvetésből és a helyi önkormányzatok költségvetéséből biztosítja. Állami feladat még a nem iskolarendszerű képzésben a hátrányos helyzetűek képzése, hiszen az ő képzésük nem tartozik közvetlenül a gazdasági szereplők érdekszerébe. A gazdaság érdeke viszont a megfelelően képzett munkaerő állandó biztosítása, rendelkezésre állása. A szakképzés önmagában is viszonylag költség- és anyagigényes képzési típus, különösen a gyakorlati képzés. Ezt a magasabb költségigényt jelentősen fokozza az állandó változás, fejlesztés igénye, nem csak strukturálisan, hanem a technikai, technológiai, informatikai, vegyipari, biotechnológiai stb. változások által diktált fejlődési követelményeken keresztül is. A változások a kézműipari képzéseket kivéve minden szakmát érintenek.

A rugalmasabb alkalmazkodás és a növekvő fejlesztési igények indokoltá teszik az állami forrásokon kívül a gazdaság közvetlen érdekeltiségének megteremtését, közreműködését. Ez indokolja – számos országban – hogy a hagyományos adórendszeren kívül a szakképzés fejlesztésére külön adójellegű kötelezettség is létrejött, a szakképzési hozzájárulás rendszere meghatározott felhasználási céllal, a központi költségvetéstől függetlenül, de létrehozva ezzel a szakképzési alapot (most MPA képzési alaprész), mely a közpénzek körébe tartozik, tehát az államháztartás része.

A hozzájárulási kötelezettség nem csak a gazdasági szereplők ösztönzését szolgálja, hanem a versenyképesség növelése érdekében, a tudás alapú gazdaság elvének megvalósítását is segíti, vagyis azt, hogy a tudományos fejlesztések eredményei szinte késlekedés nélkül a működő gazdaságba épüljenek be, többek között megfelelő szakembergárda gyors kiképzésével. Erre a gyors reagálásra csak a tőkeerős nagy vállalatok képesek saját erőből. A versenyképesség növelését szolgálja az is, ha legalább a képzések állami támogatásával ösztönözzük, segítjük a vállalkozások beruházásait, szerkezetváltását.

Az iskolarendszerű képzések támogatása pedig egyértelműen arra szolgál, hogy már az első megszerzett szakma korszerű és piacképes tudást adjon a fiataloknak.

Nem teljesen új az a felfogás, hogy az oktatás képzés lényegében szolgáltatás, s csak az a kérdés, hogy ezt a szolgáltatást ki végzi, ki finanszírozza, kié a felelősség stb. Ez a

lényege a New Public Management rendszernek, mely az állami feladatvállalást értelmezi újra, s segít a feladatvállalási rendszer újragondolásában. Az említett kérdéskörök (felelősség, finanszírozás, működtetés stb.) számtalan variációja létezik a szakképzést illetően Magyarországon és a többi országban is.

A szakképzés finanszírozásának rendszerét az egyes országok általában arra alapozzák, hogy a képzés szolgáltatás, és ebből következően a képzés közvetlen és közvetett haszonélvezőinek kell viselniük a költségeket. A gazdasági növekedést és a foglalkoztatottság növekvő szintű biztosítását célzó állami költségvetés a szakképzés finanszírozásának egyik fő forrása. Nemzetközi egyetértés mutatkozik abban, hogy az állam viseli a felelősséget az állampolgárok olyan alapvető ismeretekkel való felruházásáért, amelyek a foglalkoztatáshoz szükségesek. Az állam ennek során támogatja az általános oktatást és a szakképzettség munkaerőpiacra való belépési szintjének elérését.

A különböző jövedelemtulajdonosok különböző mértékben járulnak hozzá az oktatás és képzés költségeihez. Az oktatás állami finanszírozásának fő forrása az általános adóbevétel. Általában az állami tőke oktatási kiadásai számos célra használhatók fel: területvásárlás, építkezés, intézmények létrehozása és fenntartása, az oktatási intézmények működtetése, tartalmi és eszközirányú fejlesztése. Másik jövedelemtulajdonosi csoport a helyi, vagyis az önkormányzati szektor. A helyi, települési forrás mindenhol megjelenik.

A képzés finanszírozásának másik jelentős forrását a vállalkozások jelentik nem csak az általános adórendszer keretein belül, hanem célzott adójellegű, vagy természetbeni hozzájárulással. Ez a rendszer elsősorban a szakképzés területén jelentős, ahol a munkaadók hozzájárulásainak súlya a finanszírozásban több országban is meghaladja az állam szerepét. A munkaadók a szakképzés finanszírozásához való hozzájárulásuk (munkaerő-fejlesztés) révén elméletileg a magasabb termelékenység és profit révén haszonra tesznek szert. A munkáltatók általában olyan, a munkával kapcsolatos képzéseket és továbbképző programokat támogatnak, amelyek lehetővé teszik munkavállalóik számára, hogy megfeleljenek a változó munkakövetelményeknek. A képzés biztosítható munka közben, vagy munkahelyi tanfolyamokon, vagy megvásárolható a piacon.

Jövedelemtulajdonos az egyén is, s elvben a képzésben részt vevők finanszírozhatják képzésük teljes költségét, mivel elsősorban ők a képzés haszonélvezői. Számos ok miatt azonban az egyéni képzés költségeihez az állam és/vagy a munkaadók hozzájárulnak. Ezt a gyakorlatot az ilyen képzéshez kapcsolódó externális hozadékokkal indokolják, amelyek abból fakadnak, hogy az egyén ilyen esetben sem saját maga realizálja képzési beruházásainak összes hozamát, hanem annak bizonyos része a társadalom egésze számára jelenik meg. A társadalmi partnerek – kormány, munkaadók, munkavállalók – pénzügyi és egyéb felelősségüket különböző módon értelmezhetik. A munkaadók pl. az első és a további képzést tekinthetik úgy, mint ami a termelékeny-

ség növelését szolgálja. A szakszervezetek azonban inkább érdekeltek a transzferálható képzettségekben, amelyek tagjaik foglalkoztathatóságát javítják. Az állam részéről elsősorban az általános képzés és a munkanélküliek képzése áll a középpontban. Ezeknek az érdekeknek a különbözősége miatt kompromisszumra van szükség.

Az állam szerepe általában nagyobb a szegényebb és a kimondottan gazdag országokban. Az előbbiekben azért, mert a többi jövedelemtulajdonos viszonylag szegény, nagyobb a jövedelemcentralizáció, utóbbiakban azért, mert a jóléti államokban az állami bevételek mértéke lehetővé teszi a nagyobb mértékű támogatást. A többi országban, mint Európa legtöbb országában, az oktatás, képzés finanszírozása vegyes. Ez azt is jelenti, hogy bármelyik lényeges forrás kiesése működésképtelenné teszi a képzési rendszert. Különbséget okoz az egyes országok finanszírozási rendszere között az újraelosztási rendszer struktúrája is. Például, hogy az államháztartás bevételi forrásaiból mennyi a tényleges adóbevétel és mennyi a törvényekben meghatározott célokra befizetett hozzájárulás. A szakképzés szempontjából jellemző a gazdaság viszonylag közvetlen szerepe a források biztosításában, illetve a források elosztásának döntési rendszerében. Fontos jellemző ezeken kívül a decentralizálás mértéke akár területi, akár ágazati szempontból. Az emberi erőforrás fejlesztése szempontjából Európában is lényegesek a nemzetközi pénzforrások, mint a Leonardo, Erasmus stb., illetve a strukturális alapok.

Az egyes országok finanszírozási gyakorlata

Ahogy korábban már említettük, az állam főként az általános adóbevételekből finanszírozza a szakképzést. Az állam forrásai számos célra felhasználhatók, ilyen pl. a vállalkozások képzési támogatása, ösztönzése. Ilyen lehet a jövedelemadó-kedvezmény (Chile, Németország, Magyarország stb.), az importadó-kedvezmény (Pakisztán), az áfa-csökkentés a munkaadók számára, illetve a szakképzési adó csökkentése, amikor a képzések költségei levonhatóak az adóból (Egyesült Királyság). Vannak olyan megoldások is, amikor az állami pénzügyi alapok lehetőséget nyújtanak a képzésben rész vevők bér- és egyéb juttatások formájában való felhasználásra is.

Az országok egy részében az állami szakképzési intézményeket az ún. jövedelemfüggő adóból finanszírozzák. Ez a cég bérköltségeihez vagy esetenként a munkáltató jövedelmeihez kapcsolódó adó. Az adók kötelezőek, azokat központilag gyűjtik össze, és elsősorban a nagyobb állami vagy privát szakképzési intézmények finanszírozására használják fel. Az ilyen módon finanszírozott intézmények általában többféle programot nyújtanak (pl. foglalkoztatás előtti szakképzés, felzárkóztatás, hátrányos helyzetűek képzése). Az állami szektor és a kisvállalatok általában mentesülnek az ilyen adó alól. Az adó (hozzájárulási kötelezettség) mértéke többségében 0,5-2,0% között változik. Az ilyen típusú alapok képzése széles körben elterjedt pl. Latin-Amerikában. A japán rendszer, amely a szakképzést a foglalkoztatottak után fizetendő adóból finanszírozza, lényegében ilyen típusú adó.

Fentiekhez kapcsolódóan megemlíthető az egyes fejlődő országokban alkalmazott megoldás, amely sajátos termékek és szolgáltatások forgalma alapján fizetendő adót jelent. Ecuadorban pl. az ipari gépek importjának 0,2%-át, Hongkongban az építkezések 0,25%-át és a textilipari export 0,3%-át fizetik az alapba. Mexikóban egyes ágazatokban a vállalatok a termelés alapján fizetnek, így pl. a cukoripari gyártók a cukoripari képzési intézetnek fizetnek minden előállított kiló cukor után meghatározott összeget. Hasonló megoldást választottak az építőipari vállalatok: ők szerződéseik értékének 0,2%-át fizetik be az építőipari képzési intézet számlájára. Ehhez hasonló megoldást egyes fejlett országok is alkalmaznak az építőiparban (Ausztrália, Egyesült Királyság stb.).

Számos fejlett európai országban „a szociális partnerek közös felelőssége a képzés és foglalkoztatás terén” elv alapján vállalati, ágazati és országos szinten kollektív megállapodások jöttek létre, amelyek a szakképzéssel összefüggő pontokat is magukba foglalnak. Ezek alapján számos ágazati és területi szakképzési alap jött létre, amelyeket a munkaadók finanszíroznak, egyes esetekben a munkavállalók hozzájárulásai is, ekkor az adminisztráció közös.

Az ilyen típusú megállapodások általában csak a foglalkoztatottak egy részére terjednek ki, s leginkább a viszonylag kis munkaadókra és az ott foglalkoztatottakra. A leggyakrabban Belgiumban, Dániában, Franciaországban, Hollandiában és Svédországban fordul elő.

Itt a munkaadók és a szakszervezetek döntöttek a szociális és szakképzési alapok létrehozása mellett, amelyeket közösen irányítanak. Belgiumban pl. az ágazati alapok figyelembe veszik a munkaadók adóképesességét, és egy bizonyos nagyságú adót határoznak meg, amelyet a társadalombiztonsági szolgálat gyűjt össze és továbbít az alapokhoz. Az ágazati megállapodások alapján összegyűjtött pénzt az ágazati képzési politika fejlesztésére, valamint szakszervezeti képzésre használják fel. A kiegyensúlyozottabb hozzáférés érdekében 1991-ben egy ágazatközi megállapodásra került sor. Ez lehetővé teszi, hogy a vállalatok bruttó bérköltségének 0,25%-át a hátrányos helyzetű csoportok és a képzésből valamilyen oknál fogva eddig kimaradt dolgozók képzésének finanszírozására lehessen felhasználni. A belga Foglalkoztatási és Munkaügyi Minisztérium vizsgálja a kollektív megállapodásokat és ellenőrzi, hogy a képzési és finanszírozási feladatokat teljesítették-e. Ha nem, akkor a vállalatnak a megfelelő összeget be kell fizetnie a Nemzeti Foglalkoztatási Alapba.

Dániában a szakképzést is magába foglaló kollektív megállapodások 700 ezer és 1 millió közötti munkavállalót jelentenek a kb. 2,9 millió foglalkoztatottból. A munkaadók a munkaórákkal arányosan fizetnek a szakképzési alapokba. Ezekből az alapokból közvetlenül nem finanszíroznak képzési tanfolyamokat, de lehetőség van ágazati képzési programok fejlesztésére és kipróbálására. Ilyen kollektív megállapodások alapján hoztak létre képzési alapokat a fém- és műanyagiparban, a szállítás és a kiskereskedelem területén.

Görögországban először a munkabérek 0,2%-át, később 0,45%-át kitevő hozzájárulásból hozták létre a szakképzési alapot. Létrehoztak a munkaerő-foglalkoztatási szervezet keretei között egy speciális alapot, amely megkapja a munkaadók hozzájárulásait, amelyeket a társadalombiztosítási intézet gyűjt össze. Ez az alap képzési költség-visszatérítési mechanizmusként működik. Ennek keretében a vállalat az előző évben adóként befizetett összegig teljes egészében visszakapja képzési kiadásait. Az 1991-es megállapodás megengedi a vállalatok saját képzési programjainak finanszírozását, ha befizetik a kötelező hozzájárulás és a program költségei közötti különbséget az alapba, sőt azt is lehetővé teszi, hogy költségeiket előre fedezve levonják a következő évi kötelező hozzájárulásából.

Európa más országaiban, mint például Németországban, az Egyesült Királyságban, Írországban, Olaszországban, Luxemburgban, Portugáliában és Spanyolországban a szociális partnerek közötti kollektív megállapodások nagy többségében időnként említésre kerül a folyamatos képzés, de nem törekсенek a finanszírozás szabályozására. Általában a képzést és finanszírozást úgy tekintik, mint a munkaadó kizárólagos joga. A munkaadók által finanszírozott képzéssel kapcsolatos kormányzati politika ezekben az országokban nagyon változatos.

Németországban pl. csak néhány alágazati tevékenységhez kapcsolódóan tartalmaz a kollektív megállapodás a szakképzési alap létrehozására vonatkozó záradékot. Olaszországban és Spanyolországban ezzel szemben a kormány kötelező adó jellegű fizetési kötelezettséget írt elő a központi képzési és foglalkoztatási alap javára. A brit kormány újabban megszüntette a kötelező szakképzési adó rendszerét, folyamatosan felhívja a figyelmet arra, hogy a képzés a munkáltató kötelessége ugyan, de az a munkáltató saját ügye.

Összefoglalva tehát az eddigieket megállapítható, hogy az egyes országokban a szakképzés finanszírozási rendszere eltérő. Szakképzési hozzájárulási rendszer számos országban létezik, annak alakulását gazdasági, társadalmi tényezők, igazgatási struktúrák, hagyományok és sok egyéb körülmény határozza meg.

II.

A szakképzési hozzájárulás rendszerének történeti áttekintése, a célrendszer változása

A szakképzésfejlesztés finanszírozását az elmúlt évtizedekben alapvetően határozta meg a szakképzési hozzájárulással kapcsolatos támogatási rendszer, amely a 2013/1971. (IV. 28.) számú kormányhatározatban jelent meg első ízben. A határozat a szakmunkásképzés költségeinek az állam és a szervezetek-vállalatok közötti megosztásáról szól. A szakképzési hozzájárulás rendszerének bevezetését az indokolta, hogy a gazdaság szereplői igényelték a szakképzett munkaerőt, ugyanakkor a képzés és a fejlesztés költségeihez nem járultak hozzá. A döntően állami vállalatokra épülő gazdasági szerkezet indokolta, hogy az állam vállalja fel a szakmunkásképzés fejlesztésének költségeit. A 80-as évek elején a szervezetek szektor és a magángazdaság erősödésével vetődött fel először, hogy a szakképzés fejlesztésének költségeit a gazdaság szereplői között meg kell osztani. A szakképzés fejlesztését segítő első alapot – a Szakmunkásképzési Alapot – a Munkaügyi és a Pénzügyminisztérium 2/1972. (1.8.) együttes rendelete hozta létre. Az elmúlt években a szakképzés fejlesztésére létrehozott – lényegében egyedülálló – intézményesített forma jelentős formai és tartalmi változásokon ment át. Ezt nemcsak a törvénymódosítások fejezik ki, hanem a hozzájárulás és az alap nevének változása is. Ez persze nem azt jelenti, hogy a szakképzés fejlesztésére több, különböző forrás áll rendelkezésre, hiszen a felsorolás a rendelkezésre álló egyetlen forrás elnevezésének – a törvényi szabályozásnak megfelelő – módosulásait jelzi. Így lett Szakmunkásképzési Alapból először Szakképzési Alap, majd a Munkaerőpiaci Alap szakképzési alaprésze, amely jelenleg a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprésze.

A több, mint 30 éve bevezetett szakképzési hozzájárulás célja az állami szerepvállalás mellett a gazdálkodó szervezetek szakképzési szerepvállalásának intézményesítése volt. E folyamatban a piacgazdaság irányába mutató jelentős szabályozási lépés volt a mai hozzájárulási rendszer alapjainak kiépítése az 1988. évi XXIII. törvény által, valamint az 1996-ban megalkotott LXXVII. törvény, mely sok tekintetben korszerűsítette a szakképzési hozzájárulás fizetéséről, valamint a szakképzés fejlesztésének támogatásáról szóló előírásokat. A szakképzési hozzájárulásról és a képzési rendszer fejlesztésének támogatásáról szóló 2001. évi LI. törvény – mely felváltotta az 1996. évi LXXVII. törvényt – új szabályozási keretet teremtett a szakképzési hozzájárulási rendszernek, valamint a képzési rendszer fejlesztésének. A törvény kiszélesítette a szakképzés fogalmát, és a képzési rendszer részeként a szakképzési hozzájárulási rendszer elemévé tette a felsőoktatást. A szakképzési hozzájárulás felhasználási területének kiszélesítését jelenti a gyakorlati képzésben foglalkoztatott tanárok, oktatók továbbképzésének, valamint a szakképző iskolákban folyó pályaorientáció, szakmai előkészítés és szakmai alapozás fejlesztésének támogatási lehetősége. A szakképző iskolai képzések

a munkaerőpiac átfogó foglalkoztatási területeihez tartozó technológiák, tevékenységformák megismertetése által segítik elő a tanuló megalapozott szakmaválasztását, szakképzésbe való bekapcsolódását. Mindez rendkívül széles eszközellátottságot feltételez, melynek támogatási lehetősége a törvény által biztosított. Az új szabályozás – az alaprész felhasználási irányainak kiszélesítésével párhuzamosan – módosította az alaprész felhasználásával kapcsolatos döntés-előkészítő testületek összetételét, szavazatot biztosítva a felsőoktatás képviselőinek, a munkaügyi központok és az OKÉV delegáltjainak. A területi testületek korábbi megyei rendszerét – az Európai Unió tervezési és támogatási elveinek megfelelően – felváltotta a regionális struktúra.

A szakképzési hozzájárulás, valamint a Szakképzési Alap(rész) pozitív szerepet játszott a 90-es évek első felében zajló átalakulási folyamatok során, valamint a későbbiekben a szakképzési rendszer fejlődésében. Ennek a számottevő fejlesztési forrásbővítésen túl lényeges oka, hogy a gazdálkodók jelentős döntési autonómiát kaptak a törvény által meghatározott keretek között a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése során, valamint az, hogy az irányítás-végrehajtás különböző szintjein a szociális partnerek érdemi döntés-előkészítő szereppel rendelkeztek.

Megváltozott a gazdaság szerkezete, a gazdasági szféra szakképzésben betöltött szerepe, a munkavállalókkal szembeni követelményrendszer, illetve maga a szakképzési, képzési rendszer, módosult a jogi környezet is. A jogszabályi környezet változásai (az új számviteli törvény és az egyszerűsített vállalkozási adóról szóló törvény, valamint a felnőttképzési törvény magalkotása, a szakképzésről és a felsőoktatásról szóló törvények módosulása), valamint a korábbi időszak tapasztalatai, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal és az Állami Számvevőszék által lefolytatott vizsgálatok megállapításai és javaslatai szükségessé tették a 2003. évi a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény megalkotását, mely módosításokkal ugyan, de ma is érvényben van.

A szakképzési hozzájárulás jelenlegi rendszere

A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. Törvény preambuluma szerint az új törvény célja a nemzetgazdaság és a munkaerőpiac követelményeihez, a társadalmi folyamatokhoz és az információs társadalom igényeihez igazodó rugalmas és differenciált, a gazdaság dinamikus fejlődését segítő szakképzési rendszer fejlesztési forrásainak biztosítása, továbbá az Európai Unió által nyújtott támogatások strukturált tervezése és finanszírozási kereteinek kialakítása.

A szakképzési hozzájárulás célja: a szakképzési, a közoktatási és a felsőoktatási törvények hatálya alá tartozó gyakorlati képzés, illetőleg az állam által elismert szakképesítés megszerzését biztosító szakképzés, valamint a pályaaorientáció, szakmai előkészítő ismeretek és szakmai alapozó oktatás, szakmai orientáció, szakmacsoportos alapozó

oktatás, a gimnáziumban folyó informatikai, számítástechnikai oktatás fejlesztésének támogatása, továbbá a saját dolgozók képzésének az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésnek a felnőttképzési törvény szabályozása által történő támogatása. A szakképzési hozzájárulás hatékony alkalmazásának tehát célja a törvény által meghatározott mértékben a foglalkoztatottak szakmai tudásának továbbfejlesztéséhez képzési források biztosítása is.

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség alapja és mértéke: a hozzájárulásra kötelezett éves bérköltségének 1,5 százaléka (bruttó kötelezettség). A kötelezettség teljesítésének módját – a törvény keretei között – a hozzájárulásra kötelezett választja meg. A törvény a kötelezettség teljesítése szempontjából különbséget tesz aszerint, hogy a kötelezett gyakorlati képzés megszervezésével vagy anélkül kíván eleget tenni a kötelezettségének.

A szakképzési hozzájárulás és képzési rendszer fejlesztésének támogatására vonatkozó jogszabályi háttér

A legfontosabb hatályos jogszabályok:

- 2003. évi LXXXVI. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról
- 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
- 1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- 1993. évi LXXX. törvény a felsőoktatásról
- 3/2004. (II. 17.) OM-FMM együttes rendelet a szakképzési hozzájárulást a saját munkavállalói részére szervezett képzéssel teljesítő hozzájárulásra kötelezett költségei elszámolásának feltételeiről és az elszámolás szabályairól
- 8/2003. (VII.4.) FMM rendelet az MPA foglalkoztatási alaprész iskolarendszeren kívüli felnőttképzési célú keretének felhasználásáról
- 9/1993. (XII.30.) MüM-MKM együttes rendelet az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól
- 45/1999. (XII.13.) OM rendelet a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről
- 48/2001. (XII. 29.) OM rendelet a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásba vételének részletes szabályairól

A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek

A szakképzési hozzájárulási törvény alanyai:

- a belföldi székhelyű
  - gazdasági társaságok
  - szövetkezetek, (a lakásszövetkezetek, iskolai szövetkezetek, az iskolai szövetke-

zeti csoportok kivételével)

- állami vállalatok, trösztök, tröszti vállalatok, vízgazdálkodási társulatok (a vízi-közmű-társulatok kivételével), vízgazdálkodási társulatok társulása, egyes jogi személyek vállalata és a leányvállalat
- ügyvédi iroda, végrehajtó iroda és szabadalmi ügyvivő iroda
- a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló törvényben meghatározott egyéni vállalkozó (az átalányadót fizető egyéni vállalkozók kivételével)
- a belföldön vállalkozási tevékenységet folytató, belföldön telephellyel, fiókteleppel rendelkező
- külföldi székhelyű jogi személyek,
- jogi személyiséggel nem rendelkező társas cégek, személyi egyesülések, egyéb szervezetek.

A szakképzési hozzájárulás alapja és mértéke

A szakképzési hozzájárulás alapja

- a kettős könyvvitelt vezető hozzájárulásra kötelezettnél az éves (egyszerűsített éves) beszámolóban kimutatott bérköltség, illetőleg külföldi vállalkozó esetén az általa elszámolt bérköltség,
- az egyszeres könyvvitelt vezető és egyszerűsített beszámolót készítő hozzájárulásra kötelezettnél – a tag személyes közreműködése ellenértékeként kivett összeg kivételével – a pénzforgalmi könyvvitelben elszámolt bérköltség,
- az egyéni vállalkozó esetében a munkaviszony keretében foglalkoztatott magánszemély számára kifizetett bérköltség.

A szakképzési hozzájárulás mértéke a hozzájárulás alapjának 1,5 százaléka.

III.

A szakképzési hozzájárulás teljesítése

Az adónem sajátosságából eredően a hozzájárulásra kötelezettek szabadságot élveznek az adókötelezettség felhasználására vonatkozóan. A következő felhasználási módokra nyílik lehetőségük:

- a hozzájárulási kötelezettségből közvetlenül átadni:
  - szakképző iskolának,
  - felsőoktatási intézménynek,
  - más hozzájárulásra kötelezettnek.
- saját maguk felhasználni
  - szakképző iskolai tanulók és/vagy felsőfokú oktatási intézmények hallgatóinak gyakorlati képzésének szervezésére,
  - saját dolgozóik képzésére.
- befizetni a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprészébe.

A törvény – az eddigieknek megfelelően továbbra is – a szakképzési hozzájárulás teljesítése szempontjából alapvető különbséget tesz aszerint, hogy a hozzájárulásra kötelezett szakképző iskolai tanulók, illetve felsőoktatási hallgatók gyakorlati képzésének megszervezésével, vagy anélkül kíván-eleget tenni a szakképzési hozzájárulási kötelezettségének. Az a kötelezett, aki kötelezettségét gyakorlati képzéssel (is) teljesíti, a nettó kötelezettségét a Munkaerőpiaci Alap (MPA) Magyar Államkincstárnál vezetett számlájára történő befizetéssel teljesíti. Aki gyakorlati képzést nem végez, az nettó kötelezettségét, de legalább a bruttó kötelezettség 20 %-át az állami adóhatóságnál vezetett szakképzési hozzájárulási számlára utalja át. Az állami adóhatóság a befizetett szakképzési hozzájárulást – az MPA-t megillető járulékok és hozzájárulások átutalásáról szóló – megállapodás alapján utalja át az MPA Kincstárnál vezetett számlájára. Így a két helyre befizetett részből keletkezik a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprésze, melynek felhasználásáról az „Flt” (Foglalkoztatási Törvény), és az „Szht” (2003. évi LXXXVI. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról) rendelkezik.

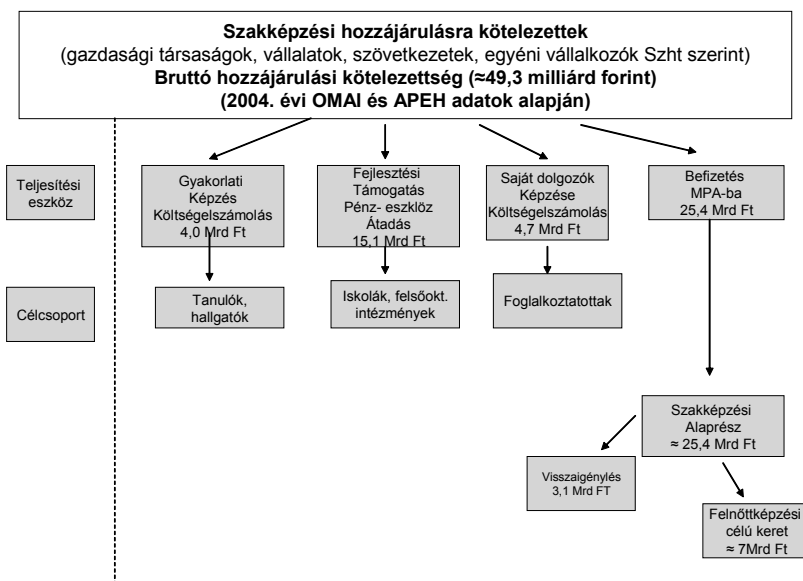
A szakképzési hozzájárulási rendszer célja időről-időre változott, bővült, ma már nem csak a szakképzés, hanem ennél jóval bővebb, az egész életen át tartó tanulás csaknem teljes vertikumát felöleli.

A változásoknak illeszkedniük kellett a tényleges feladatrendszerhez, a támogatandó, képzésben résztvevő létszámokhoz, fejlesztési szükségletekhez.

Az eredeti cél sokáig a vállalati gyakorlati képzés ösztönzése, támogatása volt, egészen a kilencvenes évek közepéig. A vállalati gyakorlati képzés az állami vállalatok körében természetes volt, majd 1990 után az állami vállalatok megszűnésével minimálisra csökkent. Ekkor a gyakorlati képzést többségében az iskolák vették át. Az akkori szakmapolitika úgy gondolta, hogy ez a megoldás csak ideiglenes, a magánszféra erősödésével a vállalkozások fokozatosan visszaveszik a gyakorlati képzés feladatát, hiszen a kedvezményeket tekintve ez nem előnytelen. Alapvető irányzat volt az ún. duális képzés, aminek a lényege, hogy az elméleti ismereteket az iskolában, a gyakorlati ismereteket, készségeket pedig a működő vállalkozásoknál sajátítják el a tanulók. A tényleges folyamatok azonban nem a várakozásoknak megfelelően történtek. A vállalkozások változatlanul alacsony arányban vállalnak iskolai tanulókat gyakorlati oktatás céljából, ugyanakkor nagyobb igény jelentkezik a vállalatok részéről a saját dolgozók képzésére. Az egész életen át tartó tanulás, és a foglalkoztatáspolitikai szempontjából pedig kiemelten fontossá vált a munkanélküliek és a foglalkoztatottak képzésén, továbbképzésén túlmenően az inaktívak képzése, foglalkoztathatóságának növelése.

A létszámváltozások, a célrendszer és a szakmapolitikai változások miatt érdemes újragondolni a gyakorlati képzés állami támogatásának forrás- és felhasználási rendszerét, annak arányait az egész oktatási, képzési ágazatot érintően.

2004 az első olyan év, amikor az APEH-nál rendelkezésre állhat egy adatállomány a hozzájárulásra kötelezettek bevallásaiból. Így a gyakorlati képzést végzők adataival együtt lehetőség van a hozzájárulási kötelezettség teljesítési jellemzőinek elemzésére.

1. ábra

A 2004. évi APEH és OMAI adatok szerint az összes bruttó hozzájárulási kötelezettség 49285 356 ezer forint ². Az adatok szerint 2004-ben összesen 370816 hozzájárulásra kötelezett volt, ebből gyakorlati képzést végzett 1754 kötelezett.

A kötelezettség 8,15 %-át gyakorlati képzéssel, 30,76 %-át iskolának, felsőoktatási intézményeknek történő fejlesztési támogatás átadásával, 9,52 %-át saját dolgozók képzésével, illetve a költségek elszámolásával teljesítik, valamint a kötelezettség 51,57 %-át fizetik be átlagosan az MPA-ba, vagyis ebből a keretből keletkezik a képzési alaprész bevétele.

Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen	Saját dolgozók képzése	Befizetés az alaprészbe
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	12 077	100,00%	3,21%	35,68%	7,36%	53,75%
Halgazdálkodás	138	100,00%	0,00%	38,47%	1,64%	59,90%
Bányászat	213	100,00%	0,58%	43,76%	15,89%	39,77%
Feldolgozóipar	37 763	100,00%	6,87%	35,62%	11,12%	46,39%
Villamosenergia-, gáz-, Gőz-, vízellátás	516	100,00%	8,18%	42,41%	19,79%	29,62%
Építőipar	37 887	100,00%	1,98%	21,98%	4,15%	71,89%
Kereskedelem, javítás	86 946	100,00%	5,93%	24,77%	6,84%	62,45%
Szálláshely-szolgáltatás, Vendéglátás	22 265	100,00%	13,15%	24,71%	3,23%	58,92%
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	15 166	100,00%	29,56%	25,83%	12,51%	32,10%
Pénzügyi közvetítés	3 204	100,00%	0,05%	47,14%	13,48%	39,34%
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	125 354	100,00%	0,53%	23,87%	6,05%	69,55%
Közigazgatás, védelem: kötelező társadalombizt.	18	100,00%	0,00%	23,72%	8,86%	67,41%
Oktatás	3 042	100,00%	11,03%	17,94%	4,17%	66,86%
Egészségügyi, szociális Ellátás	10 876	100,00%	0,57%	10,62%	1,66%	87,15%
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	15 327	100,00%	0,94%	33,79%	5,96%	59,31%
Háztartások tevékenysége	1	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Területen kívüli tevékenységek	23	100,00%	0,00%	9,79%	12,88%	77,34%
Összesen	370 816	100,00%	8,15%	30,76%	9,52%	51,57%

1. táblázat

Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése összesen 2004 (OMAI + AOPEH)

² Ez a bruttó mérték (≈ 50 Mrd Ft) a bevételek összesítéséből származik. Más számítások szerint (érintett kör, foglalkoztatottak létszáma, átlagbér, vagy a munkaadói hozzájárulásból a szükséges levonások után számított érték) a szakképzési hozzájárulás bruttó kerete kb. 62,5 Mrd forint. Külön vizsgálat tárgya lehet, hogy a különbözet miből adódik, adóbevallási fejelem, nem kellő mértékű ellenőrzés stb.

A csaknem 371 ezer – bevallást beküldött – kötelezettből szám szerint a legtöbb az ingatlanügyek, gazdasági szolgáltatásban van, 125 354 cég. Gyakorlati képzéssel történő teljesítés esetében abszolút értékben a szállítás, raktározás, posta ágazat jár élen csaknem 2 milliárd forinttal, a legtöbb fejlesztési támogatást a feldolgozóipar adja 5 és fél milliárd forinttal, saját dolgozók képzésére a legnagyobb mértékben szintén a feldolgozóiparban költenek (1,7 milliárd elszámolt költség). Az alapba történő befizetést tekintve a feldolgozóipar és a kereskedelem ágazat jár élen.

Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alaprészbe (eFt)
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	12 077	1 755 563	56 414	626 379	129 168	943 602
Halgazdálkodás	138	17 746	0	6 826	291	10 629
Bányászat	213	174 192	1 002	76 231	27 678	69 281
Feldolgozóipar	37 763	15 613 902	1 072 096	5 561 220	1 736 682	7 243 904
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	516	2 024 728	165 564	858 625	400 730	599 809
Építőipar	37 887	2 992 865	59 230	657 726	124 244	2 151 665
Kereskedelem, javítás	86 946	8 367 892	496 464	2 072 744	572 645	5 226 039
Szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	22 265	1 306 052	171 703	322 751	42 121	769 477
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	15 166	6 525 944	1 928 743	1 685 528	816 662	2 095 011
Pénzügyi közvetítés	3 204	3 136 217	1 447	1 478 349	422 771	1 233 650
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	125 354	5 439 743	28 664	1 298 666	329 184	3 783 229
Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombizt.	18	7 073	0	1 678	627	4 768
Oktatás	3 042	174 967	19 300	31 393	7 298	116 976
Egészségügyi, szociális ellátás	10 876	474 297	2 707	50 374	7 872	413 344
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	15 327	1 270 243	11 884	429 183	75 750	753 426

Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alaprészből (eFt)
Háztartások tevékenysége	1	49	49	0	0	0
Területen kívüli tevékenységek	23	3 883	0	380	500	3 003
Összesen	370 816	49 285 356	4 015 267	15 158 053	4 694 223	25 417 813

2. táblázat

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése, 2004

Forrás: OMAI, APEH, 2004

Vállalatnagyság szerint a 100 milliónál nagyobb bérköltséggel rendelkező 3778 cég kötelezettsége 31,6 milliárd forint az összes 49,3 milliárdból, vagyis annak 64,2 %-a.

Ágazat	Kötelezettek gyakorisága	Szakképzési hozzájárulás alapja	Bruttó hozzájárulási kötelezettség	Foglalkoztatottak megoszlása az ágazatok között *
Mezőgazdaság, vadgazd., erdőgazd.	3,19%	2,27%	2,27%	5,25%
Halgazdálkodás	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bányászat	0,29%	0,03%	0,03%	0,36%
Feldolgozóipar	27,71%	34,79%	34,79%	22,92%
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	1,48%	10,03%	10,03%	1,63%
Építőipar	10,55%	1,02%	1,02%	7,91%
Kereskedelem, javítás	27,59%	11,92%	11,92%	13,99%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	14,48%	2,98%	2,98%	3,81%
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	2,96%	32,51%	32,51%	7,59%
Pénzügyi közvetítés	0,29%	2,50%	2,50%	2,05%
Ingatlanügyletek, gazdasági szolg.	3,19%	0,72%	0,72%	6,99%
Közigazgatás, védelem:kötelező társ.bizt.	0,00%	0,00%	0,00%	7,66%
Oktatás	3,82%	0,21%	0,21%	8,54%
Egészségügyi, szociális ellátás	0,40%	0,06%	0,06%	6,91%
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	3,99%	0,96%	0,96%	4,37%
Háztartások tevékenysége	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%
Összesen	100%	100%	100%	100,00%
Összesen	370816 (e db)	3 285 690 (eFt)	49 285 356 (e Ft)	3 900 400 (e fő)
Megjegyzés: A mezőgazdaság tartalmazza a halgazdálkodást is.				

3. táblázat

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek, foglalkoztatottak 2004

A szakképzési hozzájárulás alapja oszlop gyakorlatilag a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek összes (bevallott) bérköltségét tartalmazza, tehát kevés kivétellel a versenyszféra bérköltségét.

A foglalkoztatottak létszamarányával összehasonlítva a táblázat így azt is mutatja, hogy mely ágazatban, milyen mértékben van jelen a költségvetési szféra. Tekintve, hogy mindkettő egyértelműen béarányos, a költségvetési szféra ott nagyobb arányú, ahol a foglalkoztatottak létszamaránya magasabb, mint a bruttó hozzájárulási kötelezettség aránya (a hozzájárulási kötelezettség a költségvetési szférát nem érinti).

Magas arányban van jelen a költségvetési szféra az egészségügyben, az oktatásban, a közigazgatásban, védelemben, kötelező társadalombiztosításban természetesen teljes egészében, az egyéb közösségi, személyi szolgáltatásban. Tipikusan magánszféra a feldolgozóipar, a villamosenergia-ipar, a kereskedelem, javítás, a szállítás, raktározás, posta, távközlés.

A kötelezettek körének meghatározása állandó napirenden lévő kérdés. A kérdés általában úgy merül fel, hogy a költségvetési szféra a szakember utánpótlást ugyanúgy igényli, mint a versenyszféra. A probléma kettős. Ugyanis az igaz, hogy a költségvetési intézmények így mentesek a másfél százalékos tehertől, ugyanakkor az általa nyújtott kedvezményektől – mint pl. a képzési alaprészből való részesedés – elesnek.

A megoldás mindig azon a ponton akadt meg, hogy a pénzügyi tárca álláspontja szerint a másfél százalékos kötelezettséget a költségvetés nem vállalja, csak akkor lehet szó a csatlakozásról, ha a kötelezettséget az intézmények „kigazdálkodják”.

A költségvetési szféra csatlakozásával kapcsolatban az is problémaként merült fel, hogy az oktatási intézmények kivételt képeznének, hiszen ők maguk főtevékenységként oktatást végeznek, tehát a szakember utánpótlási célú kvázi adó alól mentesülnének. Ugyanakkor a felnőttképzési törvény megjelenése és a képzési piac erőteljes felfutása következtében jelenleg ugyanez a helyzet áll fenn a képzési vállalkozások, elsősorban a gyakorlati képzést főtevékenységként végző vállalkozások esetében. A felnőttképzési vállalkozások szakképzési hozzájárulásra kötelezettek, tehát rájuk vonatkozóan minden Szht szerinti kötelezettség és jogosultság fennáll, így a gyakorlati képzés költségeinek visszaigénylési lehetősége is. Az összesen 3 milliárdos visszaigénylésből 2 milliárdot a képzési vállalkozások, elsősorban a tanulók gyakorlati képzését főtevékenységként végzők visszaigénylése teszi ki. (Részletesebben ezzel a kérdéskörrel a későbbiekben, a gyakorlati képzés fejezetében foglalkozunk.)

A teljes költségvetési intézményrendszer bevonása a szakképzési hozzájárulási kötelezettség rendszerébe kb. 21 milliárd forint kötelezettség növekedést jelentene a teljes rendszerben. Jelentős gyakorlati képzési tevékenység valósul meg az egészségügyben, ahol 220 ezer fő az alkalmazotti létszám, tehát a kötelezettség szempontjából kb. 5,5 milliárdos nagyságrendű keretet jelent.

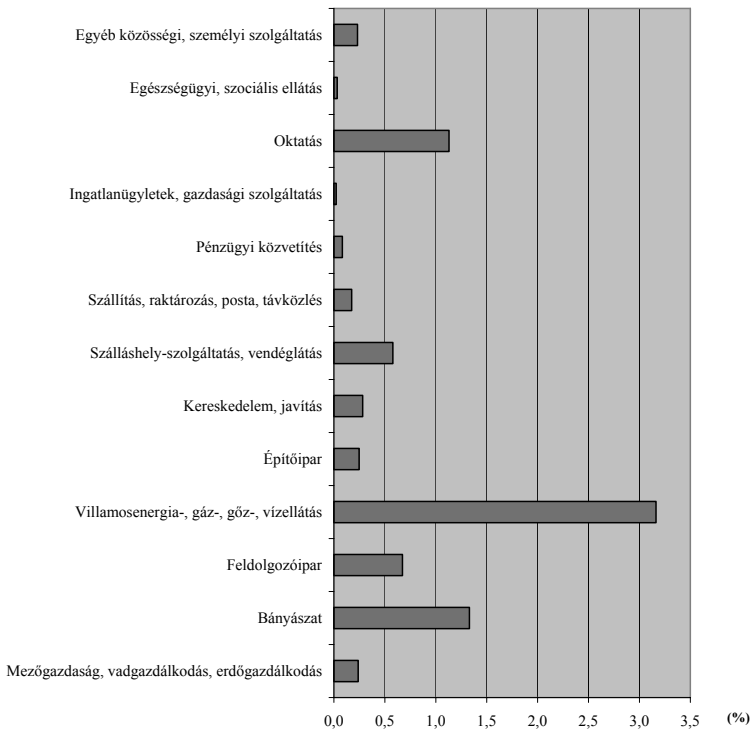

A szakképzési hozzájárulással kapcsolatos további problémakör, hogy a duális képzés rendszerét nem sikerült kellő mértékben elterjeszteni, a vállalatok gyakorlati képzésben való részvételi hajlandósága hosszú távon is alacsonynak bizonyult. Jelentősen kell támaszkodni az iskolákra és a gyakorlati képzést főtevékenységként végző vállalkozásokra (összesen kb. 70 %). A szakképzési hozzájárulás egy része, a gyakorlati képzés költségeinek elszámolása (8,15 %), visszaigénylése az alapból (6 %), a saját dolgozók képzése (9,5 %), valamint a képzési alaprész egy része gyakorlatilag nem fejlesztésre, hanem működtetésre kerül felhasználásra. A fejlesztési támogatás (30,7 %), valamint az alaprész nagyobb hányada fejlesztésre kerül felhasználásra. A felnőttképzési források megjelenésével a rendszer párhuzamosságokat tartalmaz. A fejlesztések tekintetében azoknál az intézményeknél, vállalkozásoknál lehet átfedés, amelyek ifjúsági és felnőtt szakképzést is folytatnak, arányuk egyre magasabb, több százra tehető (szakképző iskolák, gyakorlati képzést főtevékenységként végző vállalkozások, felnőttképzési vállalkozások). A képzéseket tekintve olyan értelemben van átfedés, amilyen mértékben főképpen a 16- 25 éves korosztály számára kétszeres a képzési kínálat az iskolák és a felnőttképzés részéről. Az iskolák ebből a szempontból ugyan állami finanszírozási rendszerben működnek, mégis a tanulók szakképzése szempontjából a képzési kínálati piac részét képezik. Magas színvonalú infrastruktúra (jelentős részben a fejlesztési támogatásnak köszönhetően) és képzett oktatók viszont az iskolarendszerben találhatók nagyobb arányban. Állami forrásokról lévén szó, az átláthatatlan helyzet pazarláshoz vezet.

IV. A gyakorlati képzés szervezése

A szakképzési hozzájárulás teljesíthető együttműködési megállapodás, illetőleg tanuló szerződés alapján szakképző iskolai tanulók, illetve felsőoktatási hallgatók gyakorlati képzésének saját gyakorlati képző helyen, vagy több hozzájárulásra kötelezett által közösen működtetett (üzemközi) tanműhelyben történő megszervezésével, megállapodás alapján másik hozzájárulásra kötelezett részére az általa végzett gyakorlati képzés – a törvény mellékletében felsorolt – költségeinek (kiadásainak) a megtérítésével. A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésénél a törvény melléklete szerint elszámolhatók mindazok a költségek (kiadások), amelyeket a gyakorlati képzést szervező hozzájárulásra kötelezett a tanulónak, illetve hallgatónak pénzbeli juttatásként, illetőleg díjazásként kifizet, továbbá azok a költségek (kiadások), amelyek a gyakorlati képzés megszervezésével kapcsolatban jogszabály előírása alapján felmerülnek. Mindezeket és elszámolásuk feltételeit a törvény melléklete tartalmazza.

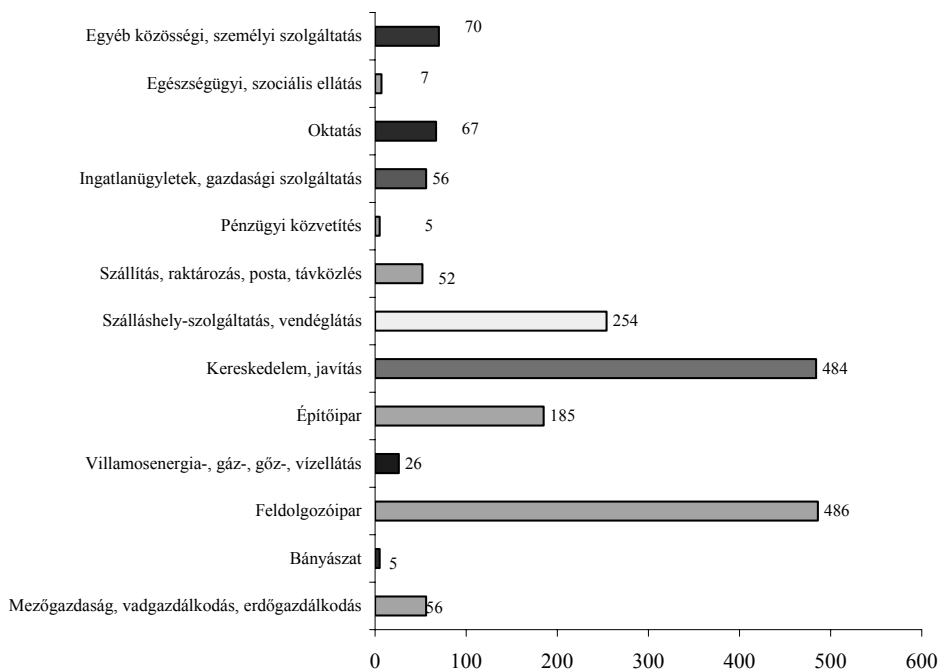
2. ábra

Gyakorlati képzést szervező vállalatok az egyes ágazatokhoz tartozó összes vállalat százalékában (2004)

Forrás: OMAI

Magyarországon a 370.816 bevallást teljesítő szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdasági szervezet közül mindössze 1.754 vállalat teljesítette kötelezettségét gyakorlati képzés szervezésével 2004-ben, ami 0,47 %-os arálynak felel meg (OMAI adatbázis, 2004). Legnagyobb arányban a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás ágazat vállalatai szerveztek gyakorlati képzést (a vállalatok 3,2%-a).

A gyakorlati képzést szervező vállalatok legnagyobb része a feldolgozóipar illetve a kereskedelem, szolgáltatás ágazatba tartozik (27,6 illetve 27,7%), legkisebb részük pedig a bányászat és a pénzügyi közvetítés ágazatokból került ki (5-5%).

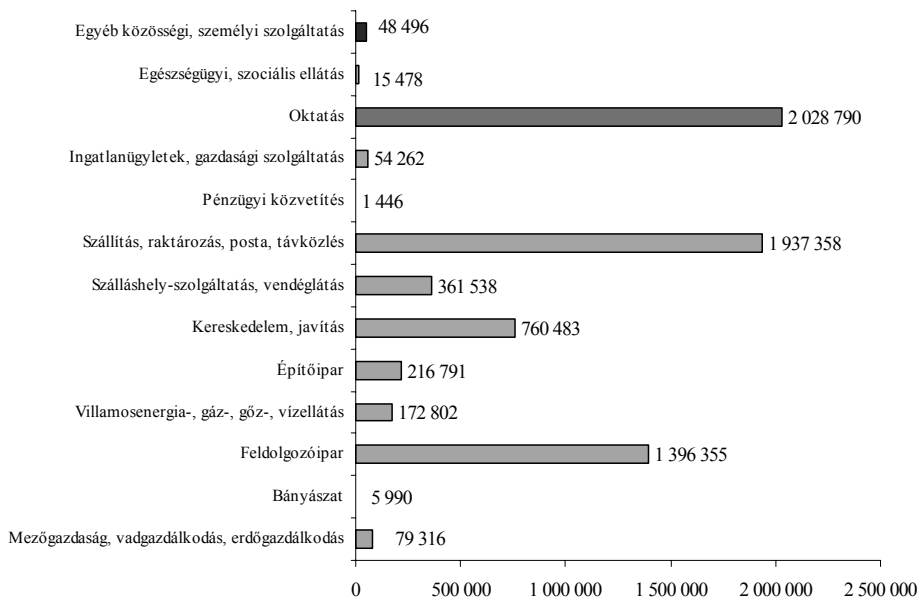

3. ábra

Az egyes ágazatokhoz tartozó, gyakorlati képzést szervező vállalatok száma (2004)

A gyakorlati képzést szervező vállalatoknál összesen 7.079.422.000 Ft elszámolható költség merült fel a képzésekkel összefüggésben. Az összes költség legnagyobb része, 28,7%-a az oktatási tevékenységet végző vállalatok körében merült fel, ez azt jelenti, hogy a vállalati gyakorlati képzés közel egyharmada képzési vállalkozásnál (fő tevékenységként gyakorlati képzést végző cég, kb. 66 db.) és nem az adott szakmának megfelelő termelő, szolgáltató vállalatnál történik.

Szintén jelentősek a gyakorlati képzés szempontjából a szállítás, raktározás, posta, távközlés valamint a feldolgozóipar ágazatba tartozó vállalatok (az összes gyakorlati képzési elszámolható költségben belül 27,4 illetve 19,7%).

4. ábra

Az egyes ágazatok gyakorlati képzéssel összefüggő költségei (ezer forintban) (2004)

Forrás: OMAI, 2004

A bérköltség szerinti vállalatnagyságok adatai alapján látható, hogy a legfeljebb egymillió forint bérköltséggel rendelkező, gyakorlati képzést végző vállalkozások száma 158. E fölött a kis-, közepes-, nagyvállalatok száma egyenletesen oszlik meg. Ugyanakkor a gyakorlati képzést végző cégek aránya a vállalatnagysággal párhuzamosan növekszik.

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint	Kötelezettek gyakorisága (db)	Gyakorlati képzést végzők (db)	(%)
0 – 1.000 eFt	136 468	158	0,1
1.001 – 10.000 eFt	140 592	531	0,3
10.001 – 50.000 eFt	86 718	423	0,5
50.001 – 100.000 eFt	3 260	160	5,0
100.001 – eFt	3 778	482	12,8
Összesen	370 816	1754	4,7

4. táblázat

A gyakorlati képzést szervezők aránya

Jellemző, hogy az összes szakképzési hozzájárulásra kötelezett közül a vállalatok nagyságával párhuzamosan erőteljesen növekszik a gyakorlati képzés szervezésére elszámolt költség aránya is.

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek a bérköltség nagysága szerint (eF)	Kötelezet-tek gyakori-sága (db)	Bruttó hoz-zájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alap-részbe (%)
0 – 1.000	136 468	100,00	0,06	10,96	0,16	88,82
1.001 – 10.000	140 592	100,00	0,54	6,21	0,63	92,62
10.001 – 50.000	86 718	100,00	1,81	20,08	2,55	75,57
50.001 – 100.000	3 260	100,00	3,31	31,28	5,15	60,26
100.001 –	3 778	100,00	11,85	38,63	13,62	35,90
Összesen	370 816	100,00	8,15	30,76	9,52	51,57

5. táblázat

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése összesen 2004 (OMAI+AOPEH)

Forrás: OMAI+APEH adatbázisa 2004

A nagyobb vállalatokra jellemző, hogy elsősorban gyakorlati képzés szervezésére és a saját dolgozók képzésére használják fel a kötelezettségük nagy részét, s viszonylag alacsonyabb arányban nyújtanak fejlesztési támogatást iskoláknak, vagy fizetnek be az alaprészbe.

Nem egyértelmű a válasz arra a kérdésre, hogy mi motiválja a gyakorlati képzés szervezésére a vállalatokat. A szakképzési hozzájárulási kötelezettség elszámolhatóságán kívül adóalap csökkentő kedvezmény is megilleti a vállalatokat. Ezen túlmenően felmérések szerint a tanulók első évben segédmunkás szintű, második évben már szakmunkás szintű munkát végeznek, ami mindenképpen bérmegettakarítást jelent a vállalatoknak. A kisebb, vagy közepes vállalkozások kevésbé vállalnak gyakorlati képzésre tanulókat, azzal az indokkal, hogy túl sok az adminisztráció, a tanári funkció elvonja az ott dolgozókat a hatékony munkától. Ezzel együtt nem éri meg a tevékenység vállalása. Sok, már a rendszerváltás előtt is működő, tanulókat is képző nagy vállalat hagyományból folytatja a szakmai képzést.

Nem egyértelműen érvényesül az a cél, hogy a vállalatok saját munkaerőpótlásukat biztosítsák tanulók képzésével. A munkaerő utánpótlást nem feltétlenül az ott képzett tanulói kínálatból oldják meg. Ez a képzés szervezésének belső problémáiból is fakadhat, vagy eleve csak gyakorlattal rendelkező dolgozókat szándékoznak felvenni.

Sok cég képez ugyan tanulót, de nem számolja el a szakképzési hozzájárulás teljesítéséként. Ezek inkább a kis cégek, akik nem tudják az adminisztrációs terheket vállalni.

A vállalati gyakorlati képzésben résztvevő tanulók létszáma több okból erőteljesen csökkent 1990 óta. Egyrészt a szakiskolai tanulók létszáma csökkent 209 ezerről 127 ezer főre, másrészt csökkent a vállalatoknál gyakorlati képzésben részesülők létszáma 175 ezerről 53,4 ezer főre. Az elsámolt és visszaigényelt összegeket figyelembe véve egy tanulóra 132,6 ezer forint jut elsámolt költségként összesen 2004-ben. Ugyanakkor az iskolarendszerben a fenntartó önkormányzatok a szakképző iskolai gyakorlati képzésben részesülő tanulók után 106 ezer Ft/fő keretet kapnak a központi költségvetésből.

Összefoglalva a szakképzési hozzájárulás szempontjából a gyakorlati képzés rendszerének három alapvető intézményrendszere van: a szakképző iskolák, a fő tevékenységként gyakorlati képzést végző vállalkozások és más, termelő, szolgáltató vállalkozások. Ezen kívül jelentős gyakorlati képzést biztosít az iskolarendszeren túlmenően a költségvetési szféra, kiemelten pl. az egészségügy.

Mindegyik terület alapvető szerepet tölt be, stratégiai fontossággal bír továbbá a képzési feltételrendszer folyamatos, egységesen magas színvonalú fejlesztése. Ezt a feladatkört komplex módon csak az ágazati tervezési rendszer bevezetésével lehet átláthatóvá, tervezhetővé, hatékonyá tenni.

V.

Fejlesztési támogatás nyújtása oktatási intézményeknek

A szakképző iskola számára a szakképzés tárgyi feltételeinek javítását szolgáló, egyéb ráfordításként elszámolható támogatás változatlanul kötelezettség-csökkentő tételként vehető figyelembe, ennek felső határa a bruttó kötelezettség 75 százaléka.

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésének említett eddigi lehetőségei a törvény szerint kibővültek azáltal, hogy a felsőoktatási intézmények számára – fejlesztési megállapodás alapján – a gyakorlati képzés tárgyi feltételeinek javítását szolgáló fejlesztési támogatás is elszámolható. Ebben az esetben a törvény a befizetési kötelezettség 75%-ának teljesítését korlátozza befizetőként a 75% maximum 50%-ában (vagyis 37,5%-ban). Ennek magyarázata az, hogy a felsőoktatás a szakképzett munkaerő mintegy egyharmadát bocsátja ki a munkaerőpiacra. A rendszer korlátok nélküli kiterjesztése nyomán félő, hogy a felsőoktatás erősebb érdekérvényesítő ereje miatt a munkaerőképzésnél nagyobb arányban részesedik a támogatásokból, így módon az alaprészbe befolyó támogatás is jelentősen csökkenni fog. A felső határ megjelölésével azonban az átlagos teljesítés legfeljebb 25%-ra tehető, mely alapján a felsőoktatás a munkaerő-kibocsátás arányának megfelelően részesedik a támogatásból.

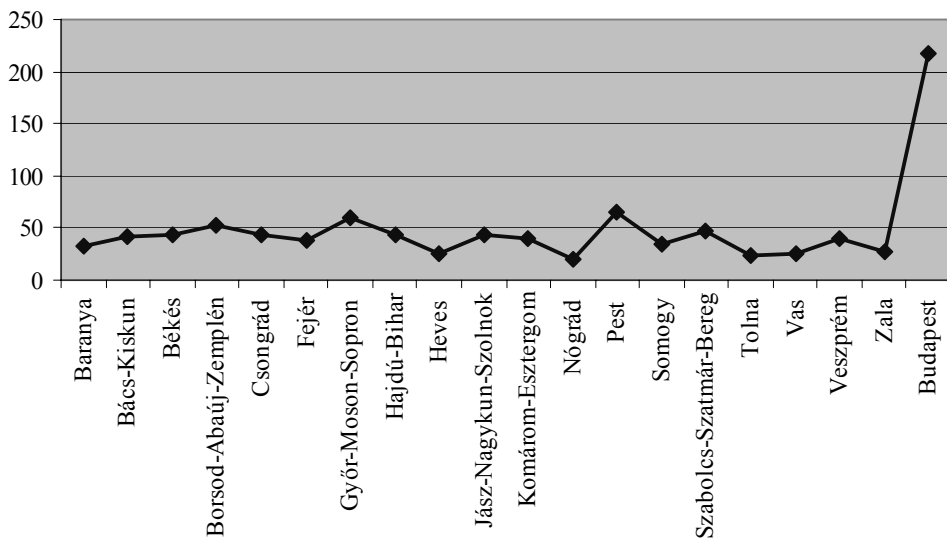
2004-ben a bevallások alapján a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek 15,2 milliárd forintot adtak át intézményeknek fejlesztési támogatás címén, ami az összes hozzájárulási kötelezettség 30,8 %-a.

Mint látni fogjuk, ez a keret igen aránytalanul oszlik meg az intézmények között, s sok helyen olyan mértékű, hogy megkérdőjelezhető a felhasználás törvényszerűsége. Még súlyosabb a helyzet ha tekintetbe vesszük, hogy ez a támogatás minden évben fejlesztési céllal kerül az iskolákhoz. Figyelembe kell venni azt is, hogy egy szakképzési feladat-ellátási helyre mindössze 290 diák jut átlagosan. Egy iskolára 13,2 millió forint jut évről-évre. Ráadásul az iskolák a képzési alaprészből pályázati úton is hozzájuthatnak fejlesztési keretekhez. Ilyen mértékű fejlesztési keretek mellett ugyanakkor érthetetlen, hogy a szakmunkásképzésben még mindig aránytalanul magas az ipari és a mezőgazdasági képzés, s a gazdaság még mindig elégedetlen az iskolai kibocsátás struktúrájával, minőségével. A probléma gyökere többek között abban van, hogy az iskolák (feladat-ellátási helyek) zárt rendszerek, zárt fejlesztéseket hajtanak végre figyelmen kívül hagyva a munkaerőpiacot, nincs pályakövetés, nincs intenzív kapcsolatrendszer a gazdasággal. A pályaválasztási napok többségében az általános iskolát végzők a zárt rendszerű szakképző intézmények kínálatával ismerkednek. Feltehetően a TISZK rendszer nyitottabb, dinamikusabb fejlesztéseket indukál.

Kérdés az is, hogy a vállalatok milyen motivációk, megfontolások alapján nyújtanak támogatást egyes oktatási intézményeknek. Cél az lenne, hogy az ágazati szakember utánpótlást biztosító iskolai képzés támogatása valósuljon meg. A fejlesztési támogatás azonban még inkább, mint a vállalati gyakorlati képzés, elszakadt a tényleges munkaerőpiaci céloktól. A fejlesztési támogatás egy jelentős részének a kapcsolatrendszer (részben személyi) az alapja. Óriási a szóródás a támogatás nagyságrendjében.

Középfokú oktatási intézményeknek átadott pénzeszközök (OMAI adatbázis, 2004)

A 2004. évben Magyarországon összesen 961 középiskola részesült gazdálkodó szervezet(ek) szakképzési hozzájárulási kötelezettségéből. Ez valamivel magasabb, mint az előző évi, hiszen 2003-ban 944 középfokú tanintézmény kapott támogatást. Ha megyénként vizsgáljuk a támogatott középiskolák számát, az alábbi grafikonon szemléltetett kép tárul a szemünk elé:

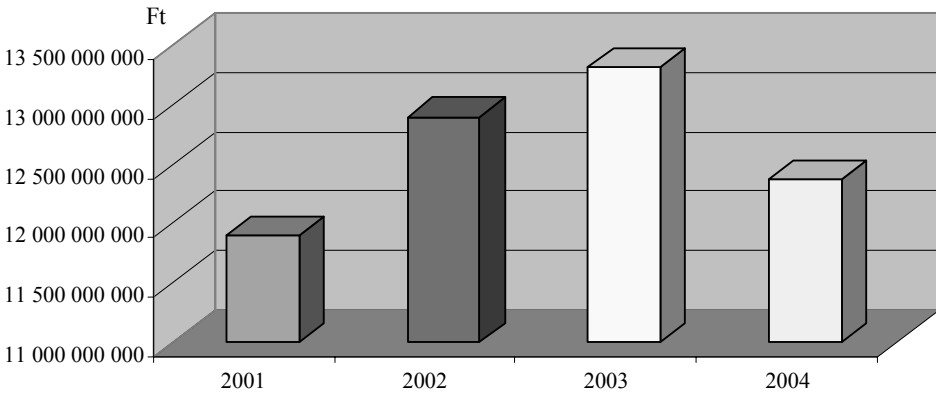

5. ábra

Támogatott iskolák száma (2004)

Budapesten 2004-ben összesen 217 középfokú tanintézmény részesült fejlesztési támogatásban, amely az országos átlag kb. négy és félszerese. Budapest után Pest megyében kapott a legtöbb iskola támogatást (66), míg Nógrád megyében volt a legalacsonyabb ez a szám (20). Átlagosan minden megyében 48 középiskola részesült támogatásban.

2004-ben összesen 12.372.603.898 forintnyi összeg oszlott szét a támogatott középiskolák között országsszerte. Ez kb. 7%-kal kevesebb, mint 2003-ban, azonban ha visszatekintünk az elmúlt évekre, megállapíthatjuk, hogy a szakképzési hozzájárulás középfokú tanintézményeknek átadott hányada 2003/2004 kivételével folyamatosan növekedett.

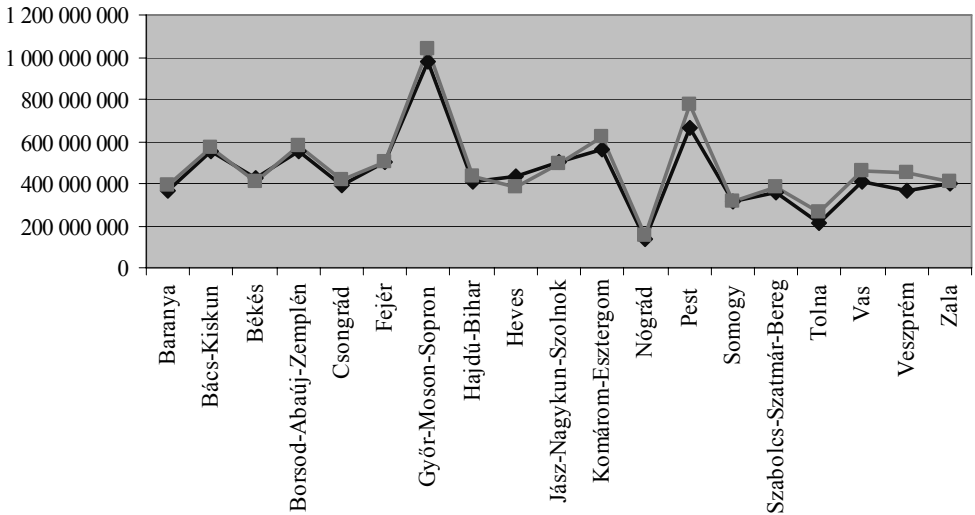

6. ábra

Támogatások összesen (2001-2004)

Vizsgáljuk meg most, hogy hogyan alakultak a középiskolák támogatásai megyénként. Mint azt már a támogatott középiskolák nagy száma is sejteni engedi, összességében minden évben Budapest iskolái részesültek a legnagyobb támogatásban – 2004-ben az összes támogatás kb. 31%-a budapesti középiskolákhoz került. A többi megyében meglehetősen vegyes volt a kép: míg Nógrád megye középiskolái mindössze 136.170.248 forintnyi támogatáson osztoztak 2004-ben, addig Győr-Moson-Sopron megyében összesen 976.468.842 forintnyi támogatásban részesültek a középiskolák. Viszonylag magas volt még a támogatások összege Pest, Komárom-Esztergom és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében.

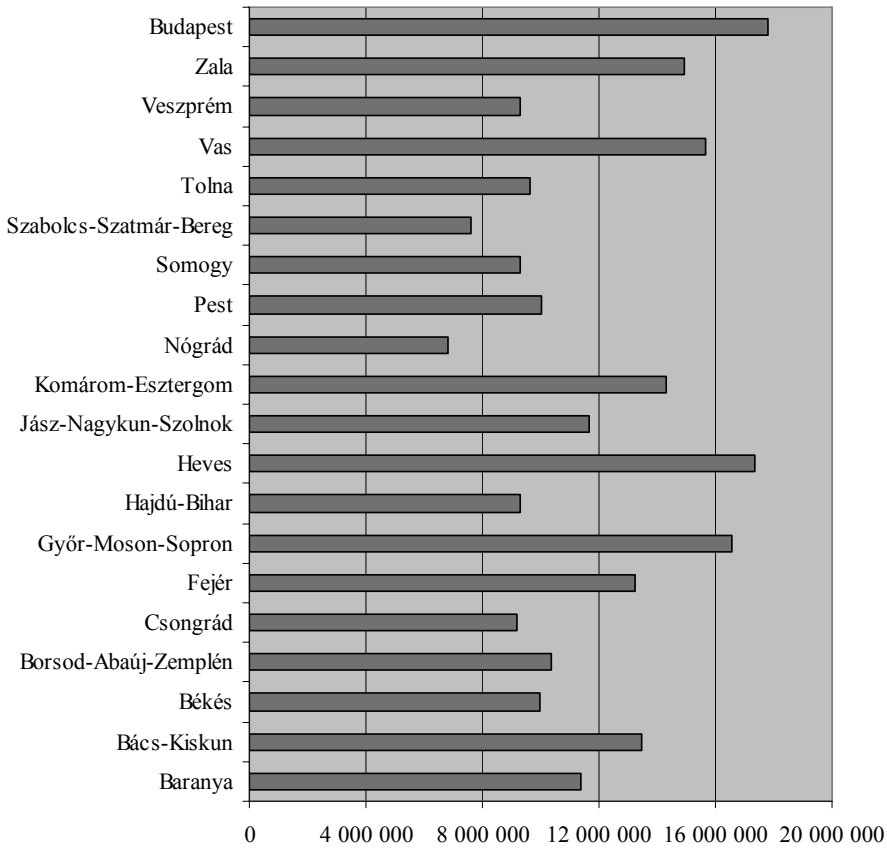
A megyék 2003-as és a 2004-es adatait összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy számottevő változás nem következett be a szakképzési támogatások alakulásában.

7.ábra

Az összes iskola támogatásainak alakulása megyénként (2003-2004)

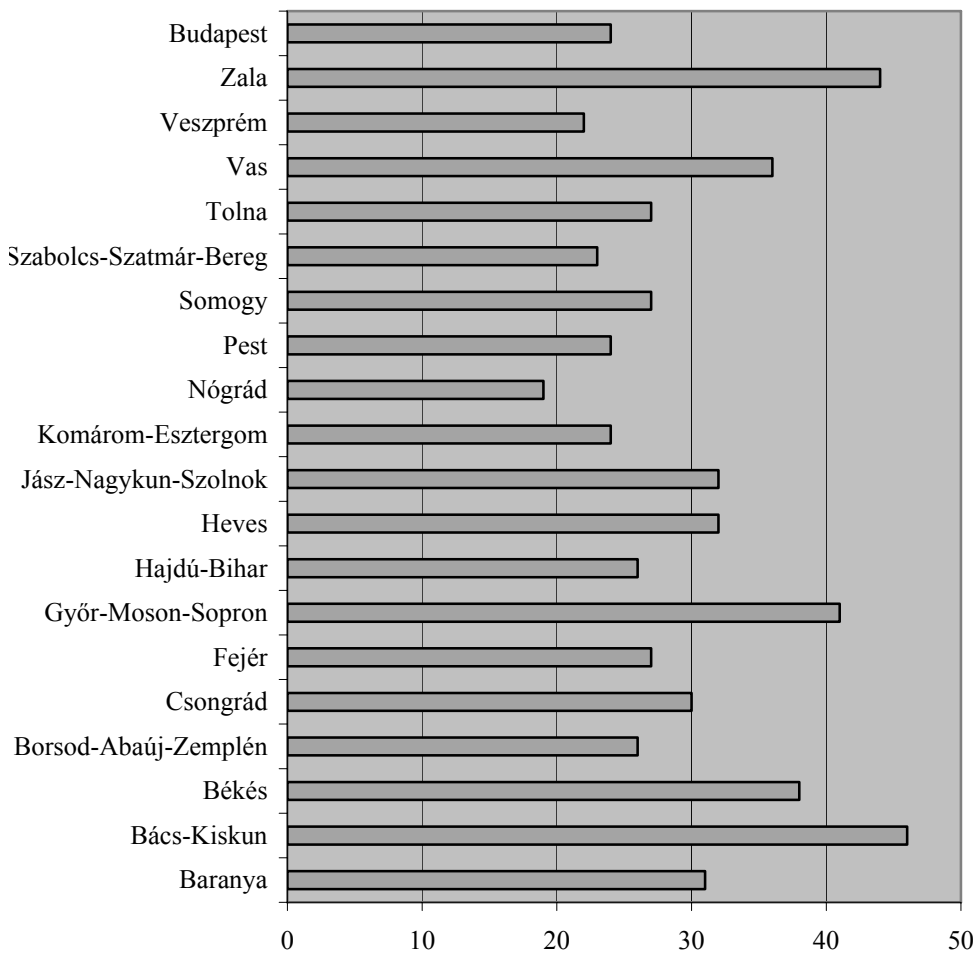
A megyék adataiból meghatározható az is, hogy az adott megyében egy iskolára átlagosan mennyi támogatás jutott. Az alábbi diagramon látszik, hogy az átlag Budapesten volt a legmagasabb 2004-ben, azonban nem sokkal lemaradva követi a fővárost Heves megye. A legkevesebb támogatást átlagosan Szabolcs-Szatmár-Bereg és Nógrád megye középiskolái kapták. Az országos átlag 13.283.182,2 Ft volt iskolánként, ettől a megyék nagyobb része (13 megye) elmaradt.

8. ábra

Egy iskolára jutó támogatás átlagos összege megyénként (2004)

Az adatok alapján megvizsgálhatjuk azt is, hogy egy középiskolát átlagosan hány gazdálkodó szervezet részesít támogatásban. Ennek szemléltetésére tekintsük meg a következő ábrát!

9. ábra

Egy iskolára jutó támogatók átlagos száma megyénként (2004)

Láthatjuk, hogy Bács-Kiskun, Zala és Győr-Moson-Sopron megyében kaptak az iskolák a legtöbb vállalatától (46, 44 illetve 41) támogatást átlagosan. Legkisebb ez az arány Nógrád megyében, ahol egy intézményt átlagosan 19 gazdálkodó szervezet támogatott. Ezek az átlagok természetesen jelentős eltéréseket takarnak, hiszen számos iskola csupán egy támogatóval rendelkezett, míg volt olyan intézmény is, amelyet 461 vállalat támogatott (Vocational Academy Kéttannyelvű Általános és Közgazdasági Szakközépiskola).

2004-ben a legnagyobb összegű támogatást az Adu Csepel Oktatási Központ Vállalkozói Szakközép- és Szakiskola kapta, mégpedig összesen 447.828.549 forintot.

Az öt legtöbb támogatást kapott középiskola az alábbi táblázatban látható:

Intézmény	Megye	Támogatás
Adu Csepel Oktatási Központ Vállalkozói Szakközép és Szakiskola	Budapest	447 828 549
Magyar Iparszöv.Okt.Központ József Nádor Szakképző Iskola	Budapest	351 010 307
Vocational Academy Kéttannyelvű Általános és Közgazdasági Szakközépiskola	Győr-Moson-Sopron	329 734 897
Közgazdasági Politechnikum	Budapest	144 773 228
Puskás Tivadar Távközlési Technikum	Budapest	135 075 155

6. táblázat

Szembevetendő, hogy az öt iskolából négy budapesti középiskola volt. A legkevesebb, 100.000 Ft alatti támogatásban az alábbi iskolák részesültek (ld. 7. táblázat):

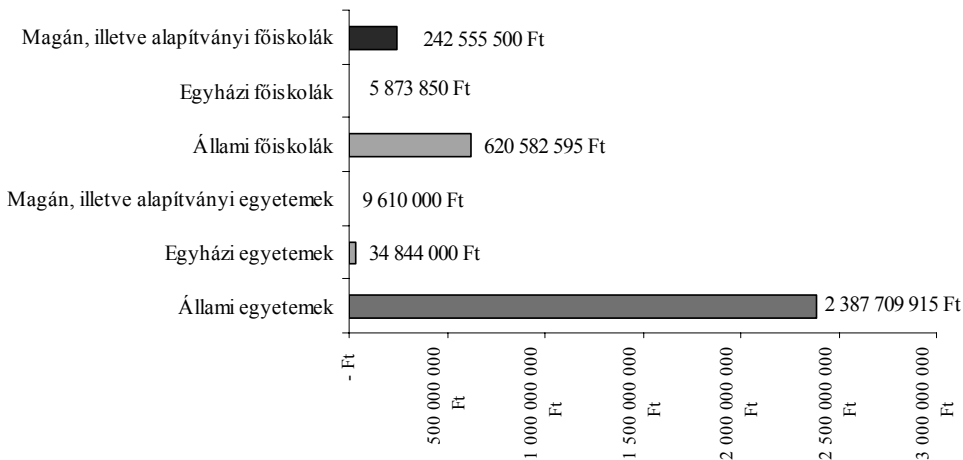
Intézmény	Megye	Támogatás
Szigeti Gyula János Egészségügyi Szakképző Iskola	Somogy	86 697
Teleki Blanka Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Szabolcs-Szatmár-Bereg	46 000
Abigél Szakképző és Középiskola (Abigél Többcélú Intézmény)	Szabolcs-Szatmár-Bereg	42 000
Cházár András Óvoda Ált.Isk. és Speciális Szakiskola	Pest	33 000
Békés Megyei Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	Békés	30 000
Abakusz Közgazdasági, Keresk. és Inform. Szakközépiskola	Bács-Kiskun	17 000
Kodolányi János Középiskola Kaposvári Szakközépiskola (Az intézmény 2005. augusztus 15.-ei hatállyal megszűnt)	Somogy	10 000

7. táblázat

Felsőfokú oktatási intézményeknek átadott pénzeszközök

A 2004. évben összesen 49 felsőoktatási intézmény valamely kara részesült gazdálkodó szervezet szakképzési hozzájárulási hányadából: ebből 17 állami egyetem, 5 egyházi egyetem, 1 magán/alapítványi egyetem, 13 állami főiskola, 4 egyházi főiskola és 9 magán/alapítványi főiskola volt.

2004-ben a gazdasági társaságok felsőoktatási intézmények részére átadott szakképzési hozzájárulási hányada a következőképpen oszlott meg a különböző iskolatípusok között:

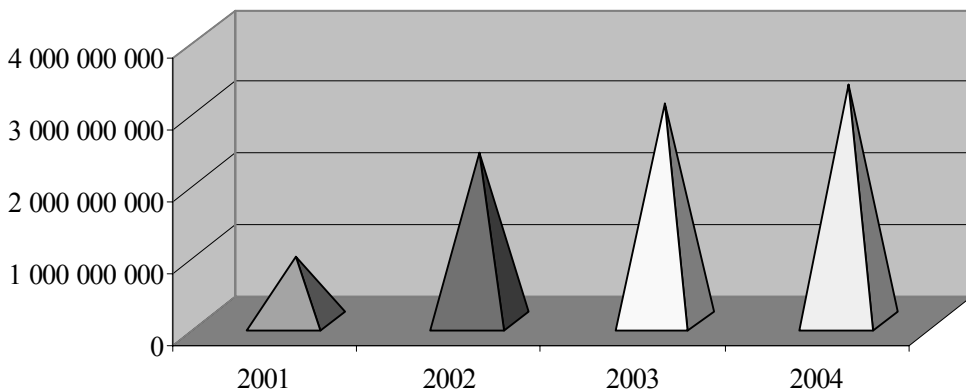

10. ábra

Felsőoktatási támogatások megoszlása iskolatípusonként (2004)

2004-ben a gazdálkodó szervezetek szakképzési hozzájárulásából összesen 3.301.175.860 Ft jutott a felsőoktatási intézményeknek, amelynek legnagyobb részét, 72,3%-át az állami egyetemek kapták. Jóval kisebb részarányban részesültek a támogatásban az állami főiskolák: ők az összes támogatás mindössze 18,8%-át kapták, a legkevesebb azonban mégsem nekik, hanem az egyházi főiskoláknak jutott (0,2%).

Ha visszatekintünk az elmúlt évek adataira, láthatjuk, hogy a vállalatok felsőoktatási intézményeknek átadott szakképzési hozzájárulási hányada folyamatosan növekedett: az összes támogatás értéke 2001-ről 2004-re több mint három és félszeresére, 905.936.916 forintról 3.301.175.860 forintra emelkedett.

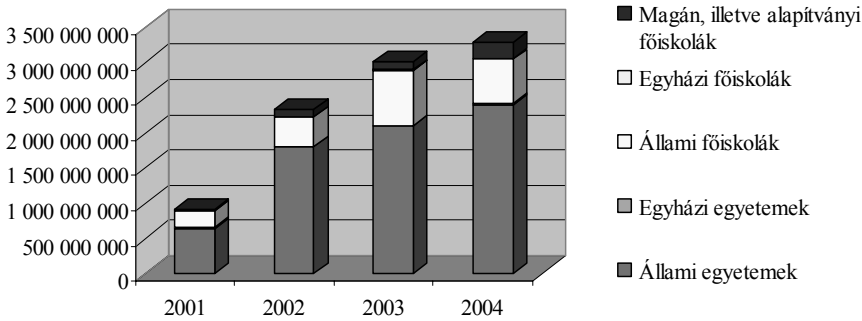

11. ábra

Felsőoktatási támogatások alakulása 2001-2004 (Ft)

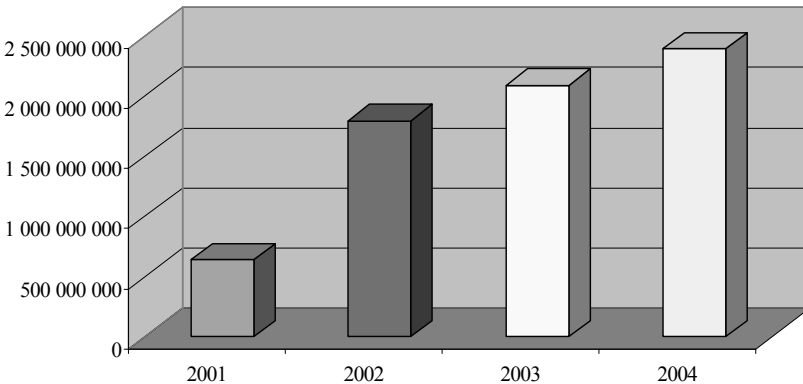
A támogatások legnagyobb részét az összes vizsgált évben az állami egyetemek kapták, második és harmadik helyen pedig az állami illetve a magán/alapítványi főiskolák álltak. Az egyes iskolatípusok támogatásai általában az összes támogatáshoz hasonlóan szintén növekedtek, azonban ez nem minden évben volt így.

12. ábra

Támogatások megoszlása a felsőoktatási intézmények között
(2001-2004)

Vizsgáljuk meg most az egyes intézménytípusok támogatásainak alakulását a 2001-2004-es időszakban! Mint azt már eddig is láthattuk, az állami egyetemek támogatásai az említett időszakban folyamatosan, évről-évre emelkedtek. A legnagyobb, csaknem háromszoros növekedést 2001-ről 2002-re regisztrálták: ekkor az állami egyetemek részére nyújtott támogatások 642.045.159 forintról 1.793.596.401 forintra nőttek.

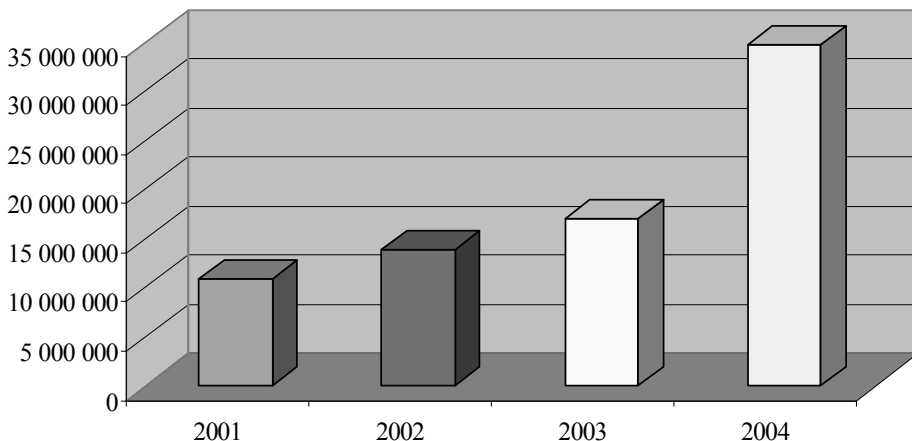

13. ábra

Állami egyetemek támogatásai 2001-2004 (Ft)

Az egyházi egyetemek támogatásai szintén folyamatos növekedést mutattak, a támogatások nagyságrendje azonban jelentősen elmaradt az állami egyetemek támogatásaitól: míg az állami egyetemek részére 2004-ben 2.387.709.915 forintot adtak át a

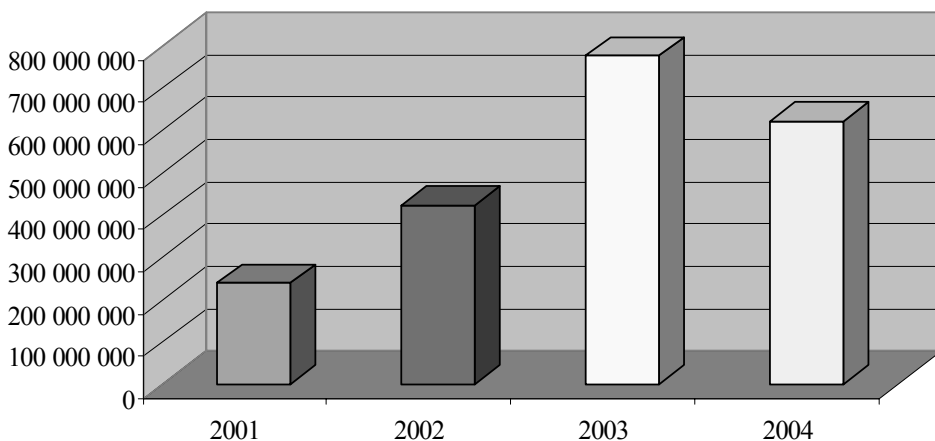
gazdálkodó szervezetek szakképzési hozzájárulásukból, addig az egyházi egyetemek részére csupán 34.844.000 forintot. Az egyházi egyetemek támogatásai 2003-ról 2004-re ugrásszerűen megnövekedtek.

14. ábra

Egyházi egyetemek támogatásai 2001-2004 (Ft)

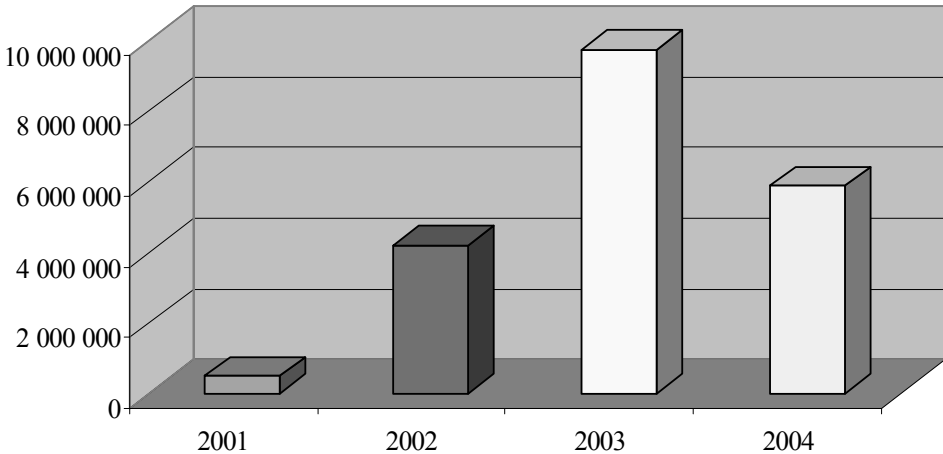
Az állami főiskolák részére átadott szakképzési hozzájárulások összege 2003-ig dinamikusan növekedett, majd 2004-re elég jelentősen, több mint 150 millió forinttal visszaesett. Az állami főiskoláknak juttatott támogatások nagyságrendje jóval elmarad az állami egyetemektől (kb. negyede), az egyházi egyetemekét azonban jócskán meghaladja (kb. 17-szerese).

15. ábra

Állami főiskolák támogatásai 2001-2004 (Ft)

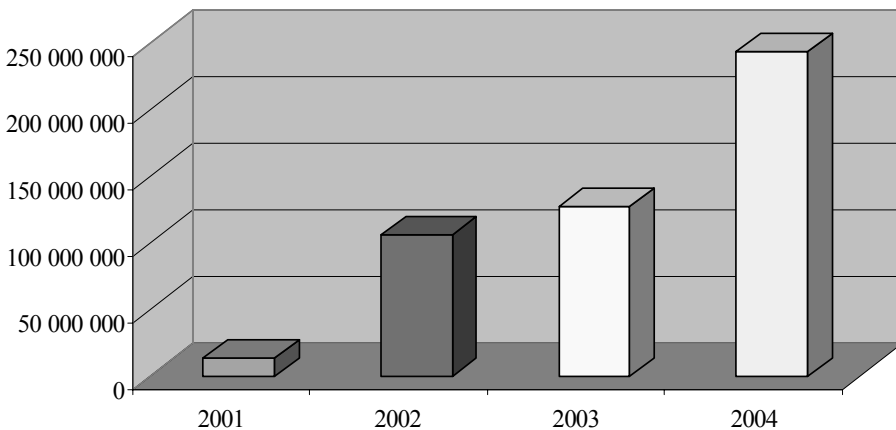
Az egyházi főiskolák támogatásai hasonló trendet mutattak, mint az állami főiskolák támogatásai, azaz 2003-ig növekedtek, majd jócskán visszaestek 9.738.000 forintról 5.873.850 forintra. A támogatások nagyságrendje az összes iskolatípustól jelentősen elmaradt.

16. ábra

Egyházi főiskolák támogatásai 2001-2004 (Ft)

A magán, illetve alapítványi főiskolák részére átadott szakképzési hozzájárulási hányadok évről-évre dinamikusan növekednek. Legnagyobb volt a növekedés 2001-ről 2002-re, amikor az összes támogatás közel 8-szorosára növekedett. Jelentős volt a növekedés emellett 2003-ról 2004-re is, amikor 126.395.384 forintról 242.555.500 forintra emelkedtek az alapítványi főiskolák támogatásai.

17. ábra

Magán, ill. alapítványi főiskolák támogatásai 2001-2004 (Ft)

A szakképzési hozzájárulás felsőoktatási intézmények részére átadott hányadának időbeli elemzése után vizsgáljuk meg, hogy a 2004. évben melyik intézmények illetve karok részesültek a legnagyobb összegű támogatásban!

Az állami egyetemek között az első három helyezés a következőképpen alakul:

Intézmény	Összeg
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	628 449 290 Ft
Miskolci Egyetem	326 505 753 Ft
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	281 644 371 Ft

8. táblázat

A legtöbb támogatást tehát a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem kapta, kb. fele, illetve harmad ekkora összegnek megfelelő támogatásban részesült a Miskolci Egyetem, illetve a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem.

Az egyházi egyetemek közül csak a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Károli Gáspár Református Egyetem kapott támogatást 2004-ben, méghozzá nagyjából azonos mértékben.

A vizsgált időszakban egyedül a 2004. évben részesült támogatásban magán, illetve alapítványi egyetem, mégpedig az Andrassy Gyula Német Nyelvű Egyetem (9 610 000 Ft).

Az állami főiskolák közül az alábbi intézmények kapták a legnagyobb összegű szakképzési hozzájárulási támogatást:

Intézmény	Összeg
Budapesti Műszaki Főiskola	236 997 024 Ft
Budapesti Gazdasági Főiskola	81 955 486 Ft
Berzsenyi Dániel Főiskola	51 442 000 Ft

9. táblázat

Tehát magasan a legtöbb támogatást kapta a Budapesti Műszaki Főiskola, ettől jóval elmaradnak a Budapesti Gazdasági Főiskola és a Berzsenyi Dániel Főiskola részére nyújtott támogatások.

Az egyházi főiskolák között a legmagasabb támogatást a Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola kapta, az alábbi táblázatban foglalt összegben:

Intézmény	Összeg
Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola	2 700 000 Ft
Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola	1 537 550 Ft
Apor Vilmos Katolikus Főiskola	1 483 300 Ft

10. táblázat

A magán/alapítványi főiskolák között a három legnagyobb összegű támogatás az összes támogatás több mint felét teszi ki. Az első három helyezett a következőképpen alakul:

Intézmény	Összeg
Budapesti Kommunikációs Főiskola	71 857 000 Ft
Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete	41 964 500 Ft
Kodolányi János Főiskola	38 175 000 Ft

11. táblázat

Eddig azt vizsgáltuk, mely intézmények részesültek a legnagyobb összegű támogatásban a 2004. évben, most azonban tekintsük át ugyanezt a kérdést az egyetemi és főiskolai karok esetén!

Az állami egyetemek közül 2004-ben a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Gazdálkodástudományi Kara kapta a legtöbb támogatást, kb. kétszer annyit, mint a második helyezett.

Intézmény	Kar	Összeg
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	Gazdálkodástudományi	228.237.000
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Villamosmérnöki Inform.	137.882.856
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Gépészmérnöki	123.197.850

12. táblázat

Az állami főiskolák karai közül a legnagyobb összegű támogatást a Budapesti Műszaki Főiskola Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kara kapta, amely kb. négyszer annyit, mint a második helyezett támogatása.

Intézmény	Kar	Összeg
Budapesti Műszaki Főiskola Kandó Kálmán	Villamosmérnöki	144633710
Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi,	Vendéglátóipari és Idegenforgalmi	43524750
Budapesti Gazdasági Főiskola	Külkereskedelmi	38430736

13. táblázat

A fejlesztési támogatásokat megállapodások alapján kapják az intézmények, a jogszabályokban meghatározott feltételekkel. Külön elemzés tárgya kell, hogy legyen ezen támogatások felhasználása, annak hatékonysága, a felnőttképzési források felhasználásától történő elkülönülése, vagy kiegészítő funkciója.

VI.

A saját munkavállalók képzése

A saját munkavállalók képzésének a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére történő támogatási lehetőségét a szakképzési hozzájárulásról és a szakképzés fejlesztésének támogatásáról szóló 1996. évi LXXVII. törvény teremtette meg, mely 1997. január 1-jén lépett hatályba. A törvény értelmében a hozzájárulásra kötelezett – a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítési jogcímeiként – az éves bérköltségének maximum 0,2%-át saját dolgozói képzésére fordíthatta. Az elszámolható kötelezettséghányad mértéke a 2000. évtől a hozzájárulás alapját képező bérköltség 0,5%-ára emelkedett (a kötelezettség egyharmad része) és az elszámolás lehetősége – a szakképzési bizottságok jóváhagyása mellett – kiterjesztésre került az Országos Képzési Jegyzékbe (OKJ) nem tartozó szakképzésekre is.

Az eljárást szabályozó rendelet szerint az OKJ-ban nem szereplő és nem akkreditált képzési program alapján folytatott képzések szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolhatóságáról a megyei (fővárosi) munkaügyi tanács dönt. Az OKJ-ban szereplő és akkreditált képzési program alapján folytatott képzések tekintetében a hozzájárulásra kötelezettnek elszámolást kell benyújtania. Az új rendelet szélesítette a felhasználást, jelentős mértékben bővítette az elszámolható képzések körét, lehetővé téve az önálló nyelvi képzések, illetve meghatározott arányban a felnőttképzési szolgáltatás és az általános képzés elszámolhatóságát is. Ezzel párhuzamosan bevezetésre került az elszámolható költségek maximális mértékének meghatározása.

A Központi Statisztikai Hivatal 1998 októberében felkérést kapott az EUROSTAT-tól a 2000-re tervezett második Continuing Vocational Training Survey (CVTS2) előkészítő munkálataiban, illetve a harmonizált felvétel végrehajtásában való részvételre. Az adatfelvétel a vállalkozások körében volt hivatott felmérni a felnőttképzéssel kapcsolatos naturális mutatókat (létszám, költségek), valamint a különböző intézmények, vállalatok képzési politikájának jellemzőit. Magyarországon ilyen jellegű adatgyűjtés korábban még nem volt, viszont eredményei nélkülözhetetlenek a felhasználók széles köre számára, hiszen a munkahelyen belüli szakmai képzéseknek napjainkban kiemelt jelentősége van. Az Európai Unió tizenkét tagországa 1994-ben hajtotta végre az első harmonizált felvételét ebben a témában közel 50 ezer gazdálkodó szervezet bevonásával. A felnőttoktatás iránt megnyilvánuló növekvő politikai érdeklődés indokolta a második felvétel szükségességét és időszerűségét az EU tagországokban. Ezekben a gazdaságokban a nyolcvanas évek második felétől egyre nagyobb hangsúlyt kapott a már munkában állók képzése és továbbképzése, melyet a gyorsuló technológiai és demográfiai változások váltottak ki.

A munkahelyeken belüli szakmai képzéseknek kiemelt jelentősége van Magyarországon is, mind a gazdasági növekedés gyorsítása, a piac igényeihez igazodó gazdasági szerkezetátalakítás, mind a munkanélküliség kezelése és a szociális biztonság kiépítése tekintetében.

A felvétel célja elsődlegesen a gazdálkodó szervezetek humán erőforrás beruházásainak szélesebb körű, mélyebb megismerése volt, mivel erről a területről a felmérést megelőzően meglehetősen kevés információ állt rendelkezésünkre. Az Oktatási Minisztérium az iskolarendszeren kívüli szakképzések adatait az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP) keretében 1995 óta gyűjti és félévenként, valamint 2000-től éves szinten rendszeresen feldolgozza. Az adatok legnagyobb része azonban az oktatást főtevékenységként végző gazdasági szervezetektől érkezik be, és a munkahelyeken folyó képzésekről meglehetősen kevés az információ. A KSH felmérésében 2851 gazdasági szervezet adott információkat képzési politikájáról, a hagyományos, illetve nem hagyományos képzési gyakorlatáról.

Képzési gyakorlat a vállalat mérete szerint

A vállalatok méretei döntőek abból a szempontból, hogy egy adott vállalkozás bizonyos évben szervez-e alkalmazottai számára továbbképzést, vagy sem. 1999-ben a megkérdezett nagyvállalatok (500 fő felettiek) nagy többsége (85%-a) támogatott valamilyen szakképzést, ám a felmérésben részt vevő kisebb vállalatok (10 és 49 fő közöttiek) csak alig több mint harmada (34%-a), az 50–249 alkalmazottat foglalkoztatóknak pedig csaknem fele élt ezzel a lehetőséggel. Miután az összes vállalkozás döntő többsége még mindig a legkisebb létszámú csoportba tartozik, az, hogy a vállalkozások mekkora hányada biztosított szakmai képzés az elmúlt évben, jórészt ennek a csoportnak a viselkedésétől függ.

Létszám-kategória (fő)	Választ adó gazdasági szervezetek száma	Képzést biztosító szervezetek aránya, %
10–19	516	28,3
20–49	758	38,0
50–249	1 222	48,5
250–499	193	73,1
500–999	110	84,6
1000 fő felett	52	84,6
Összesen	2 851	45,8

14. táblázat

A képzést biztosító gazdasági szervezetek aránya létszám-kategória szerint

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

Képzési gyakorlat nemzetgazdasági ágazatok szerint

A felmérés azt is megmutatta, hogy jelentős eltérések tapasztalhatók az 1999-ben szakképzést támogató vállalkozások nemzetgazdasági ágazatonkénti megoszlásában is. A szakmai oktatás lehetőségével a legnagyobb arányban élő vállalatok a pénzügyi és ezzel kapcsolatos szolgáltatások, a posta és távközlés területén voltak találhatóak, valamint a közművállalatoknál (villamosenergia-, gáz-, gőz- vízellátás). Az ide sorolt szervezetek 76-82%-a nyújtott valamilyen formában képzést. Az átlagtól lényegesen elmaradó gazdasági ágazatok közé a textilipar, ruhaipar, bőripar tartozik (ennek a leg-alacsonyabb a mutatója, 31%), illetve a vendéglátás, valamint a bányászat és az építőipar.

Nemzetgazdasági ágazat	Választ adó gazdasági szervezetek száma	Képzést biztosító szervezetek aránya, (%)
Bányászat	21	38,1
Élelmiszer, ital, dohány gyártása	252	44,8
Textília, textiláru, bőrt termék, lábbeli gyártása	304	30,9
Papírgyártás, kiadói, nyomdai tevékenység	66	43,9
Vegyipar	179	46,9
Fém alapanyag, fémfeldolgozási termékek gyártása	183	43,2
Gép, berendezés, villamos gép, műszer gyártása	230	63,0
Járműgyártás	42	66,7
Fafeldolgozás, máshova nem sorolt feldolgozóipar	139	36,7
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	59	76,3
Építőipar	380	39,2
Jármű-, üzemanyag-kereskedelem	95	55,8
Nagykereskedelem	175	36,0
Kiskereskedelem	264	45,8
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	93	33,3
Szállítás, szállítást kiegészítő tevékenység	98	54,1
Posta, távközlés	9	77,8
Pénzügyi tevékenység, biztosítás	49	81,6
Pénzügyi kiegészítő tevékenység	–	–
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	213	52,6
Összesen	2 851	45,8

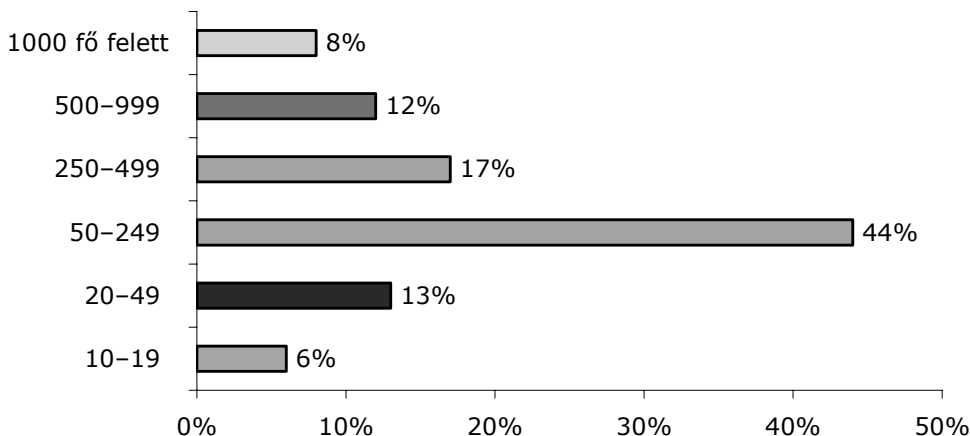
15. táblázat

A képzést biztosító gazdasági szervezetek aránya nemzetgazdasági ágazatonként Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

Az ágazatonkénti eltérések egyik lehetséges oka feltehetően az, hogy a továbbképzés iránti igények különbözőek. A legnagyobb arányban oktatást nyújtó vállalkozások az olyan szektorokból kerültek ki, melyek gyors ütemű technológiai és szervezeti változásokon mentek keresztül az utóbbi években, ezért a meglévő alkalmazottak képzésére és átképzésére is itt van a legnagyobb szükség. Más iparágakban a változtatás kényszere talán kevésbé érzékelhető, és ezért elegendőnek bizonyul, ha döntően csak a már megszerzett ismeretekre hagyatkoznak.

A gazdasági szervezetek képzési politikája

A választ adó gazdasági szervezetek mintegy 18%-a készített írásos elemzést, tervet a különböző foglalkozásokra és képzettségekre vonatkozó munkaerő-szükségletéről. Közöttük az 50–249 fő alkalmazottat foglalkoztató, közepes méretű cégek képviselik a legnagyobb arányt (44%-ban).

18. ábra

Elemzést készítő szervezetek aránya létszámkategória szerint

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

A gazdasági társaságok 38%-a elemezte, hogy a munkavállalóknak milyen ismeretekre és ennek eléréséhez milyen képzésekre lesz szükség. Ezen belül 17% a vezetőkről, 45% az alkalmazottak egy csoportjáról és 38% minden alkalmazottra vonatkozóan készített elemzést. Arra a kérdésre, hogy a gazdasági szervezetnek az elmúlt három évben (1997–1999 között) volt-e szüksége alkalmazottai szakértelmének fejlesztésére, 1789 cég (62,5%) igennel válaszolt. A részletezésnél a választ adók a szakértelem-fejlesztés, -biztosítás maximálisan 3 fő módját jelölték meg.

Létszám-kategória (fő)	Munkaköri tapasztalatszerzés	Képzés	Iskolai rendszerű (bevezető) képzés	Munkanélküliek felvétele, képzése	Szakképzetlenek alkalmazása, képzése	Képzettek felvétele	Egyéb
10–19	60,5	64,9	6,6	12,3	5,3	39,5	8,3
20–49	60,3	65,5	9,7	10,5	9,7	40,6	6,1
50–249	59,9	74,2	9,7	9,6	9,1	45,3	5,3
250–499	60,1	82,3	15,8	10,1	10,1	41,1	2,5
500–999	70,6	92,2	11,8	11,8	11,8	54,9	8,8
1000 fő felett	61,2	91,8	24,5	8,2	10,2	51,0	4,1
Összesen	60,7	73,2	10,3	10,3	9,0	43,8	5,7

16. táblázat

A szakértelem-biztosítás módjai, %

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

A szakértelem biztosításánál a munkavállalók szakmai képzésének van a legnagyobb jelentősége, a válaszadók 73%-a jelölte meg ezt a formát. A következő fontos módszer a munkaköri tapasztalatszerzés volt (60,7% említette), amelynek az 500–999 fős cégeknél volt kiemelt szerepe. Képzett munkavállalók felvételével a cégek mintegy 44%-a szeretné megoldani a szakértelem biztosítását. A táblázatból jól látható, hogy a szakértelem fejlesztésének, biztosításának módjai jelentősen eltérnek a cégek létszám-kategóriája szerint. Az 50 főnél kisebb létszámú vállalkozások az átlagnál 8,3%-kal, illetőleg 7,7%-kal kisebb jelentőségűnek tartották a szakmai képzések szerepét. A munkavállalók iskolai rendszerű képzését elsősorban – az átlagnál 14,2 %-kal jobban – az 1000 fő feletti cégek támogatták. A szakképzett munkavállalók felvételével az átlagot jóval meghaladó mértékben szintén a nagyobb (500 fő feletti) gazdasági társaságok kívánják a kellő szakértelmet biztosítani. A felmérés alapján úgy tűnik, hogy a kisvállalkozások és az 500–999 fő közötti létszámú vállalkozások választották inkább a szakértelem fejlesztésének azt a módját, hogy munkanélkülieket vesznek fel és képezik őket. A választ adó gazdasági vállalkozások alig több mint ötöde (összesen 587 cég) készített 1999-re vonatkozóan írásbeli szakmai képzési tervet.

A szakmai képzések adatai

1999-ben az összes vállalkozás 46%-a nyújtott valamilyen formában lehetőséget alkalmazottai részére a szakképzésben való részvételre, bár természetesen nem ajánlották fel számukra a felmérés során meghatározott hétféle típus mindegyikét. Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a különböző méretű vállalkozások milyen mértékben biztosítottak lehetőséget az egyes képzési formák igénybevételére. A leggyakrabban előforduló típus volt a tanfolyam, a munkahelyi körülmények között végzett oktatás, valamint a konferenciák, előadások látogatása, amelyek mindegyikét a vállalkozások több mint harmada támogatta. A munkahely tanulási lehetőségként való alkalmazása munkaköri rotáció, minőségi műhelyfoglalkozások stb. révén, valamint önálló tanulás

a munkahelyen ritkábban fordult elő – a vállalatok mindössze 14-18%-ánál. Mint a teljes összesítésben is, itt is megfigyelhető, hogy a vállalat méreteinek növekedésével a felajánlott tanulási típusok részaránya is nő.

Létszám-kategória (fő)	Hagyományos képzések		Nem hagyományos képzések				
	belső	külső	szituációs képzés	rotációs képzés	tanuló-körök	önálló tanulás	konferenciák
10–19	15,8	49,3	40,4	13,0	6,9	13,7	52,7
20–49	20,5	55,2	46,9	10,4	9,7	17,4	60,4
50–249	28,2	64,1	45,9	13,2	12,7	16,4	62,9
250–499	52,5	67,4	56,7	17,7	17,0	24,8	73,1
500–999	58,1	80,7	68,8	21,5	25,8	26,9	82,8
1000 fő felett	77,3	90,9	84,1	47,7	38,6	34,1	81,8
Összesen	31,5	62,9	49,6	14,8	13,6	18,5	64,4

17. táblázat

A különböző szakmai képzési programok aránya létszám-kategória szerint, %

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

A különféle oktatási típusok alkalmazásának variációja az egyes gazdasági ágazatok szerinti megoszlásban nagyjából az általános arányokat követi. Olyan ágazatokban, ahol a szakképzést nyújtó vállalkozások részesedése az átlagnál magasabb, az alkalmazott oktatási módszereket illetően is várhatóan nagyobb változatosságot tapasztalhatunk.

A szakmai képzésről szóló felmérés által lefedett gazdasági ágazatokban és vállalati nagyságcsoportokban a vállalkozások alkalmazottainak 21%-a részesült valamilyen hagyományos szakmai képzésben 1999-ben. A férfiak és nők aránya közötti különbség jelentős volt, a férfi alkalmazottak 23, míg a nők 19%-a vett részt képzésben, tanfolyamokon.

Létszám-kategória (fő)	Összesen	Férfiak	Nők
10–19	22,6	21,8	24,1
20–49	17,6	17,7	17,5
50–249	15,5	15,6	15,2
250–499	16,8	18,4	14,8
500–999	20,0	22,9	15,6
1000 fő felett	30,6	31,7	28,7
Összesen	21,3	22,9	18,9

18. táblázat

Hagyományos szakmai képzésben részt vevők aránya a foglalkoztatottak %-ában

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

Mind a külső, mind pedig a belső képzések esetében – ha a vállalkozások ilyen típusú képzéseket kínálnak – jelentősen eltértek az alkalmazottak átlagos részvételi arányai a vállalatok nagyságának függvényében. Az átlagosnál nagyobb volt a képzési arány a kisvállalkozásoknál (10–19 fő), valamint az 1000 fő feletti nagyvállalatoknál. Ez a tendencia nem mutatott eltérést nemek szerint sem.

Nemzetgazdasági ágazatok szerint nézve a nemek szerinti különbségeket, látható, hogy egyes ágazatokban a férfiak és nők részvételi arányai gyakran jelentősen eltértek az átlagtól. Négy iparágban, a szállítás, a bányászat, a vegyipar, valamint a jármű- és üzemanyag kereskedelem területén a férfiak részvétele a képzésekben mintegy 7–12 százalékponttal – az átlagot jóval meghaladó mértékben – magasabb súlyt képviselt a nőkhez képest. Voltak kivételek is, mint például az építőiparban és a fémfeldolgozásban, valamint az egyéb szolgáltatások területén, ahol a nők nagyobb hányada vett részt a tanfolyamokon, mint a férfiaknak. Ez feltehetőleg azzal is összefüggésben van, hogy a két nem képviselői milyen pozíciókat töltenek be az adott iparágakban. Az építőiparban például, ahol a női dolgozók aránya csekély, jóval nagyobb valószínűséggel töltenek be pénzügyi, ügyviteli munkaköröket, s mivel ezen területekre döntően a tanfolyamok jellemzőek, így a nők részvételi aránya magasabb.

Nemzetgazdasági ágazat	Foglalkoztatottak megoszlása		Képzésben résztvevők aránya	
	férfi	nő	férfi	nő
Bányászat	85,8	14,2	25,7	17,9
Élelmiszer, ital, dohány gyártása	58,2	41,8	16,5	17,5
Textília, textiláru, bőrtermék, lábbeli gyártása	24,1	75,9	5,8	4,7
Papírgyártás, kiadói, nyomdai tevékenység	53,3	46,7	8,9	10,9
Vegyipar	59,1	40,9	35,1	27,5
Fém alapanyag, fémfeldolgozási termékek gyártása	80,6	19,4	14,2	18,6
Gép, berendezés, villamos gép, műszer gyártása	56,9	43,1	27,1	26,5
Járműgyártás	80,2	19,8	21,4	20,0
Fafeldolgozás, máshova nem sorolt feldolgozóipar	67,0	33,0	7,9	7,0
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	76,5	23,5	28,8	28,3
Építőipar	86,9	13,1	26,7	29,5
Jármű-, üzemanyag-kereskedelem	76,4	23,6	22,3	15,4
Nagykereskedelem	53,5	46,5	14,3	11,6
Kiskereskedelem	27,0	73,0	9,3	10,4
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	45,6	54,4	29,4	23,9
Szállítás, szállítást kiegészítő tevékenység	82,7	17,3	22,0	10,2
Posta, távközlés	57,6	42,4	43,2	41,8

Nemzetgazdasági ágazat	Foglalkoztatottak megoszlása		Képzésben résztvevők aránya	
	férfi	nő	férfi	nő
Pénzügyi tevékenység, biztosítás	21,1	78,9	46,1	43,9
Pénzügyi kiegészítő tevékenység	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	54,0	46,0	15,0	20,4
Összesen	60,3	39,7	22,9	18,9

19. táblázat

A képzésben részt vevők és a foglalkoztatottak nemek szerinti megoszlása
nemzetgazdasági ágazatonként, %. Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

A fenti táblázat az egyes ágazatokban mutatja a férfiak és nők foglalkoztatottakon belüli arányát, továbbá, hogy ez milyen módon lehet hatással a két nem általános képzési szintjére és arányaira. A pénzügyi szektorban például, ahol a képzési átlag magas, az összes alkalmazott csaknem négyötöde nő. Ezzel szemben az egyéb feldolgozóiparban, ahol a képzéssel kapcsolatos részvételi arányok rendkívül alacsonyak, férfiak teszik ki az összes foglalkoztatott több mint kétharmad részét. Természetesen akadnak kivételek ez alól, különösen a textiliparral, ruházattal, illetve bőrfeldolgozással foglalkozó vállalkozások esetében, ahol alacsony a részvételi arány, ugyanakkor nagy létszámú női munkaerőt foglalkoztatnak.

Átlagban minden foglalkoztatott, aki valamilyen hagyományos szakmai képzésben vett részt, ezt mintegy 37 órán keresztül folytatta, ami valamivel kevesebb, mint egy munkahét. A vállalkozások nagysága szerint a nemek közötti különbségek aránylag csekélyek voltak. Ennek ellenére úgy tűnik, hogy a legkisebb és legnagyobb vállalkozások alkalmazottai hosszabb ideig jártak tanfolyamokra, mint a két szélsőérték közötti méretet reprezentáló vállalatok esetében.

Létszám-kategória (fő)	Egy főre jutó képzési órák száma		
	összesen	férfiak	nők
10–19	40	43	36
20–49	43	36	56
50–249	38	34	43
250–499	36	36	36
500–999	32	30	36
1000 fő felett	39	41	36
Összesen	37	36	38

20. táblázat

Hagyományos szakmai képzésben eltöltött idő, nem és létszám-kategória szerint
Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

A tanfolyamokon személyenként eltöltött időben tapasztalható legnagyobb eltéréseket az egyes ágazatok közötti összehasonlítás fedte fel. A következő táblázat azt mutatja, hogy mely ágazatokban volt a tanfolyamok átlagos hossza 54 óránál több illetve 21 óránál kevesebb. A hosszabb képzési idő a papír- és nyomdaiparban ellentétben áll az itt tapasztalt alacsony részvételi aránnyal. Ennek ellenkezője tapasztalható a posta és távközlés területén. A részvételi arány ezekben az ágazatokban meghaladta az átlagot, ám a tanfolyamokra fordított idő hossza az összes ágazat közül a második legrövidebb volt.

Nemzetgazdasági ágazat	Egy főre eső képzési órák száma		
	összesen	férfiak	nők
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	60	66	55
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	56	55	59
Papírgyártás, kiadói, nyomdai tevékenység	54	52	56
Építőipar	21	19	38
Posta, távközlés	20	21	18
Járműgyártás	14	13	17
Összesen	37	36	38

21. táblázat

A hagyományos szakmai képzésben eltöltött idő, nem és egyes nemzetgazdasági ágak szerint

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

A felmérés során a vállalkozásokat arra kérték, sorolják be a hagyományos képzésekre felhasznált munkaidő-kedvezmény mértékét tíz képzési terület (ISCED97) szerint. Azokat pedig, amelyek nem e tíz téma valamelyikét, illetve ezek kombinációját oktatták, az „egyéb” kategóriában tüntessék fel.

Általánosságban az összes oktatási idő több mint egynegyedét fordították olyan tárgyakra, amelyek az adott vállalkozás termékeinek vagy szolgáltatásainak létrehozására és fejlesztésére alkalmas technikák elsajátításával, illetve az általuk használt berendezések karbantartásával foglalkoztak. A vállalkozások a munkaidő-kedvezmény több mint 13%-át sorolta a számítástechnika kategóriájába, ezt a számviteli és pénzügyi ismeretek követték (12%).

A marketing- és idegen nyelvi képzések az oktatási, képzési idő 8-8%-át tették ki. Az irodai adminisztrációs tanfolyamokkal töltött idő aránya volt a legkisebb (2,5%) azon témakörök között, amit a felmérés kifejezetten meghatározott.

Mint azt a következő táblázat mutatja, a képzési területek eloszlása jelentősen eltért a kérdezett vállalatok nagyságának függvényében. A legkisebb és legnagyobb vállalkozásokat egybevetve megállapíthatjuk, hogy a kicsik viszonylag kevesebb oktatási időt szántak vezetői ismeretek átadására, irodai adminisztratív kérdések ismertetésére és személyiségfejlesztésre, viszont magasabb volt a könyvelési és pénzügyi jellegű tanfo-

lyamok aránya. A nagyobb (500 fő feletti) vállalkozások a műszaki és gyártási ismeretekre és a számítástechnika oktatására fordították a legtöbb időt.

Képzési terület	Létszám-kategória (fő)						
	10–49	50–99	100–249	250–499	500–999	1000+	Össz.
Idegen nyelv	7,5	7,9	8,5	8,4	7,0	8,7	8,2
Marketing	17,3	12,0	11,5	17,1	7,2	4,1	8,3
Számvitel, pénzügy	15,0	17,3	16,4	12,2	13,6	7,8	11,5
Vezetés, igazgatás	4,4	5,6	6,5	3,6	7,1	5,8	5,9
Irodai adminisztráció	1,5	0,7	2,3	2,8	2,3	2,7	2,5
Személyiségfejlesztés	1,5	1,4	4,1	2,9	4,3	4,3	4,0
Számítástechnika	14,0	11,6	12,2	12,5	10,3	16,1	13,6
Műszaki és gyártási ismeretek	12,7	19,7	19,5	24,4	25,9	36,2	28,7
Környezetvédelem	5,7	4,3	5,3	6,2	8,5	7,7	7,1
Szolgáltatások	11,7	4,9	7,2	2,3	3,2	4,0	4,3
Egyéb	8,6	14,5	6,6	7,5	10,7	2,6	6,1
Összes	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

22. táblázat

Az 1999-ben képzésre fordított idő, képzési területek és létszám-kategória szerint, %

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

Ezek a megoszlások természetesen nem tudják tükrözni azt, hogy minél nagyobb egy vállalat, annál könnyebben tud tanfolyamokat szervezni. Egyáltalán nem biztos, hogy az a szervezet, amely egy bizonyos témának szenteli oktatási idejének legnagyobb részét, ténylegesen a legtöbbet adja alkalmazottainak óraszámban is.

A felmérésben részt vevő, alkalmazottaik részére valamilyen képzést biztosító vállalkozások az összes tanulásra felhasznált munkaidő-kedvezmény több mint harmadát a vállalatok által maguknak szervezett, és saját oktatókkal tartott tanfolyamok esetében nyújtották. A fennmaradó rész (64%) külsősöktől megvásárolt szolgáltatás volt, amit valamilyen – a vállalkozástól független – intézmény szervezett és tartott meg.

Képzők típusa	Létszám-kategória (fő)						
	10–49	50–99	100–249	250–499	500–999	1000+	Összes
Közoktatási intézmény	4,7	16,5	6,1	11,6	18,0	19,2	15,2
Felsőoktatási intézmény	18,6	13,3	19,9	19,1	19,6	21,0	20,0
Speciális képző intézmény	38,8	17,4	19,8	17,4	11,2	11,1	14,2
Képzőintézmények	11,7	23,3	28,2	34,4	30,0	36,8	32,7

Képzők típusa	Létszám-kategória (fő)						
	10–49	50–99	100–249	250–499	500–999	1000+	Összes
Egyéb gazdasági szervezet	9,9	9,4	15,0	10,4	7,6	7,0	9,2
Anyavállalat	6,3	0,8	0,6	0,4	2,3	1,9	1,5
Szakszervezetek	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,3	0,2
Kereskedelmi kamarák	5,7	2,0	4,3	2,0	2,3	0,8	2,0
Egyéb	4,3	17,4	6,1	4,6	8,2	1,9	4,9
Összes	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

23. táblázat

A külső képzések megoszlása a képzők típusa és létszám-kategória szerint, %

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

Összességében elmondható, hogy a külső képzések csaknem harmadát a főtevékenységként képzési szolgáltatást végző gazdasági társaságok (képző intézmények) nyújtották. Jelentős szerep jutott még a köz- és felsőoktatási intézményeknek, valamint az állami felügyelet alatt működő speciális képző intézményeknek is.

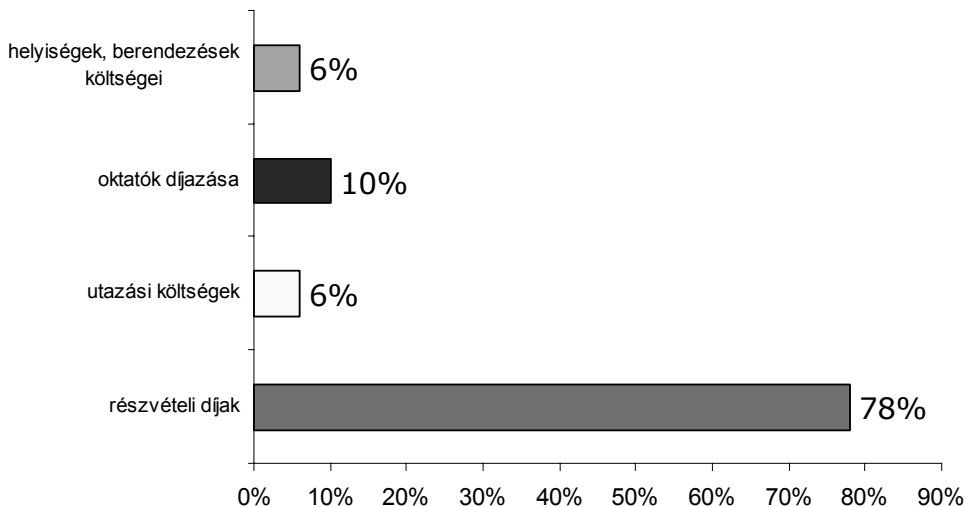
A különböző nagyságú vállalatok eltérő mértékben alkalmaztak külső oktatókat a szakképzésük során. A kisvállalkozások (lásd az előző táblázatot) sokkal nagyobb arányban bízták rá a tanfolyamok megtartását állam által felügyelt továbbképző és szakképző intézményekre, míg a nagyobb vállalkozások inkább a magáncégek oktatási jellegű szolgáltatásait vették igénybe.

A felmérésben a vállalkozásokat megkérték, hogy becsüljék meg az általuk támogatott szakmai továbbképző tanfolyamok költségeit. Az összehasonlíthatóság biztosítása érdekében az alábbi költségtypusok kerültek elkülönítésre:

- a részvételi díjak
- a tanfolyamok látogatásának ideje alatti utazási és ellátási célú kifizetések
- a tanfolyamot tartó oktatók díjazása
- a használt helyiségek és berendezések költségei

Ezeket túlmenően számításba kellett venni az oktatással kapcsolatos kollektív finanszírozási rendszerekhez való hozzájárulás nettó költségét, illetve a külső szervezetektől kapott támogatások nettó értékét is. Ez utóbbi közvetett tételek az összes oktatási, képzési kiadások 63%-át tették ki.

A képzést biztosító gazdasági szervezetekben a szakmai oktatással kapcsolatban közvetlenül (részvételi díjak, utazási költségek, oktatók, helyiségek díjai stb.) felmerülő kiadások főbb költségtételek szerinti megoszlását az alábbi ábra szemlélteti.

19. ábra

A közvetlen képzési költségek megoszlása

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

A munkáltatók képzési kiadásai csaknem négyötödét a részvételi díjakra fordították, függetlenül a vállalati nagyságtól, illetve gazdasági ágazattól. Jelentős (10%-os) tétel volt a külső-belső oktatók díjazásának fedezete is. Az utazási, ellátási költségek, a helyiségek, berendezések bérleti díjai az összköltség 6%-át tették ki.

A felmérésben részt vevő vállalkozások átlagosan az összes munkaerőköltség nem egész 1%-át költötték (közvetve vagy közvetlenül) szakmai oktatásra, képzésre. A vállalkozások mérete ezt az arányt lényegesen nem befolyásolta. A legnagyobb oktatási, képzési befektetés, ráfordítás a közepes méretű cégekre volt jellemző, a legkisebb pedig az alacsony létszámú szervezetekre.

Létszám-kategória (fő)	Képzési költség a munkaerőköltség %-ában	Egy főre jutó képzési költség, Ft
10–19	0,6	58 936
20–49	0,8	67 013
50–249	0,7	58 516
250–499	0,9	55 273
500–999	0,8	36 450
1000 fő felett	0,8	34 748
Összesen	0,8	43 436

24. táblázat

A képzésre fordított költségek a munkaerőköltségre és a részt vevőkre vetítve, létszám-kategória szerint Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

A résztvevők számára vetített oktatási költségek különbségei viszonylag jelentősebbek. Főként a kisebb, 250 főnél kevesebbet foglalkoztatók fordítottak hallgatónként nagyobb összeget oktatásra. A nagyobb (500 fő feletti) szervezetek fajlagosan olcsóbban képeztek. Az ilyen jellegű különbségek vélhetően a tanfolyamok szervezésének módjától és a rendelkezésre álló előadóktól függnek. A kisvállalkozások nagyobb valószínűséggel alkalmaznak külső előadókat, mert nincsenek meg a feltételei annak, hogy vállalaton belül oldják meg az oktatást.

Az ágazatonkénti oktatási költségek elemzéséből az derült ki, hogy itt sokkal nagyobbak voltak az eltérések, mint a vállalkozások nagysága szerinti megoszlásban, mint azt a következő táblázat mutatja.

Nemzetgazdasági ágazat	Képzési költség a munkaerőköltség %-ában	Egy főre jutó képzési költség, Ft
Textília, textiláru, bőrtermék, lábbeli gyártása	0,3	56.493
Papírgyártás, kiadói, nyomdai tevékenység	0,5	69.550
Fafeldolgozás, máshova nem sorolt feldolgozóipar	0,5	59.085
Pénzügyi tevékenység, biztosítás	1,3	78.502
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	1,4	96.178
Posta, távközlés	2,1	108.233
Összesen	0,8	43.436

25. táblázat

A képzésre fordított költségek a munkaerőköltségre és a résztvevőkre vetítve az egyes ágazatokban Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

A textiliparban például mindössze a munkaerőköltség 0,3 százalékát költötték szakmai továbbképzésre. Ezt részben az a tény magyarázza, hogy ez az ágazat képes leginkább a kezdeti betanítás során elsajátított szakismeretekre hagyatkozni. Ezzel szemben a pénzügy, a posta és távközlés, valamint az egyéb közösségi szolgáltatások vállalkozásai a munkaerőköltségük átlagosnál nagyobb százalékát fordították szakképzésre 1999-ben, és az egy tanulóra eső költségeik is jóval meghaladták az általánosan jellemző értéket.

Arra a kérdésre, hogy a vállalkozások értékelték-e valamilyen módon a támogatott szakmai képzések hatását, eredményességét, a megkérdezettek közel fele válaszolt igennel. Ezek kétharmad része a munkában való alkalmazással tesztelte a tanfolyamokat, 60%-uk a résztvevők elégedettségét, illetve elégedetlenségét kérdezte. Alig 30%-uk kért valamilyen igazolást, illetve bizonyítványt a tanfolyam elvégzéséről.

Az élethosszig tartó tanulás előtérbe kerülésével a nem hagyományos képzési formák (munkaszituációs, munkahelyi rotációs képzések, tanulói/minőségi körök, konferenciák, önálló tanulás) szerepe, valamint az ezekről szerzett információk is felértékelődtek. A választ adó 2851 gazdasági vállalkozás közel 40%-a biztosított alkalmazottai számára nem hagyományos képzési jellegű szolgáltatást.

E kategórián belül a munkahelyi rotációs képzést, a tanulói/minőségi köröket, valamint az önálló tanulást jelölték alapvetőnek, és ebben nem voltak lényegi különbségek sem létszám-kategória, sem gazdasági ágazat szerint.

A szakmai képzések hiányának okai

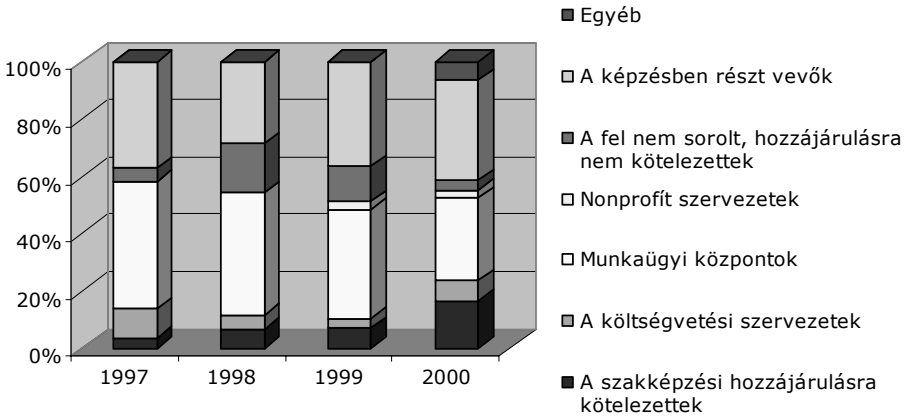
1999-ben a választ adó 2851 gazdasági szervezet közül 1546 (54,2%) nem támogatta dolgozói szakmai képzését. Ennek okait vizsgálva a válaszadók több mint négyötöde (81,9%) szerint munkásaik meglévő képességei kielégítőek. Ezen kívül a vállalkozások nagy része mondta azt is, hogy a képzés elmaradásának egyik fő oka az volt, miszerint a betanításkor megszerzett ismeretek elegendőek az alkalmazottak számára. A szervezetek több mint 20%-a utalt arra, hogy nehézségekbe ütközik a szakképzés finanszírozása.

Általánosságban elmondható, hogy lényegi eltérés nem mutatkozott a kevés alkalmazottat foglalkoztató és a nagyobb vállalkozások között abban a kérdésben, hogy miért nem támogattak szakoktatást. A kisebbek nagyobb arányban említették a magas képzési költségeket, míg a nagyobb, nem képző vállalkozások esetében az oktatás iránti igény hiánya is jellemző magyarázat volt.

Szakmai képzések megoszlása befizetők szerint

A Nemzeti Szakképzési Intézet 2001-ben adatgyűjtést végzett az iskolarendszereken kívüli szakképzés helyzetéről az 1996-2000 időszakra vonatkozóan. A felvétel során a részvételi díj befizetői szerint is vizsgálták a képzések megoszlását.

Az alábbi ábrán jól látható a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére támogatott beiskolázások növekedése: részarányuk 1997-ről 2000-re több mint négyszeresére, 12,8 százalékponttal nőtt (ld. 18. számú táblázat). 2003-ra még több munkáltató támogatta saját munkavállalói iskolarendszereken kívüli képzését: részarányuk ekkorra elérte a 35%-ot. Míg a munkaügyi központok által finanszírozott résztvevők aránya évről-évre csökken, nagyjából állandó azon résztvevők aránya, akik saját maguk viselik képzésük költségeit (1996-ban 37,2%, 2000-ben 35,1%, 2003-ban kb. 37%).

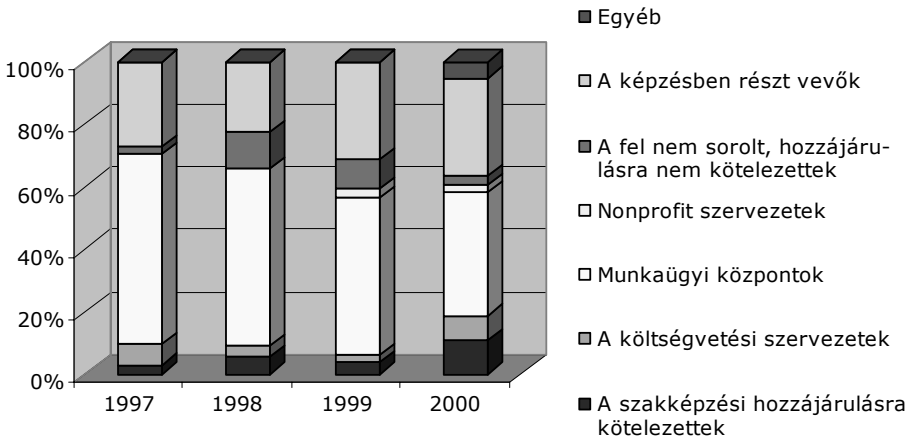

20. ábra

A képzésbe beiratkozottak megoszlása a részvételi díjat befizetők szerint

Forrás: Az iskolarendszeren kívüli szakképzések statisztikai adatai 1996-2000, NSZI

Mindkét ábrán látható, hogy a képzésben részt vevők inkább a drágább képzések finanszírozását igénylik a munkaügyi központoktól. Valamennyi évben magasabb a munkaügyi szervezet aránya a kifizetett részvételi díjtáblázatban, mint a létszámmegoszlást bemutató táblázatban.

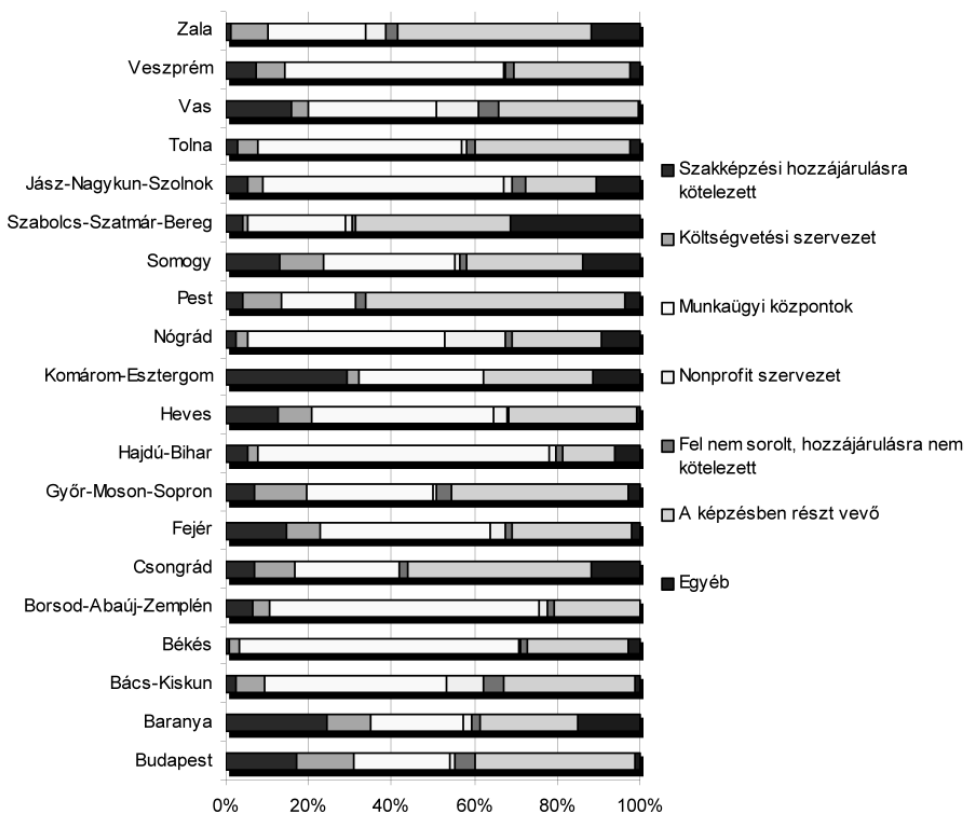
21. ábra

A részvételi díjak összege és megoszlása a befizetők szerint

Forrás: Az iskolarendszeren kívüli szakképzések statisztikai adatai 1996-2000, NSZI

Megyéenként vizsgálva a képzések részvételi költségeinek viselőit, igen jelentős eltéréseket tapasztalhatunk: 2000-ben Komárom-Esztergom megyében volt a legmagasabb a munkaadói hozzájárulások aránya (29,3%), Békés megyében pedig a legalacsonyabb

mindössze 0,9%-kal. Pest megyében volt a legmagasabb azok aránya, akik saját maguk állták képzésük költségeit (62,7%), Borsod-Abaúj-Zemplén megyében pedig a legacsonyabb (0,1%). Hajdú-Bihar megyében a részvételi díjak 70,3%-át a munkaügyi központok fizették be, míg Pest megyében csupán 18,1%-át.

22. ábra

A részvételi díjak megoszlása a befizetői források és a képzés helye szerint (2000)

Forrás: Az iskolarendszeren kívüli szakképzések statisztikai adatai 1996-2000, NSZI

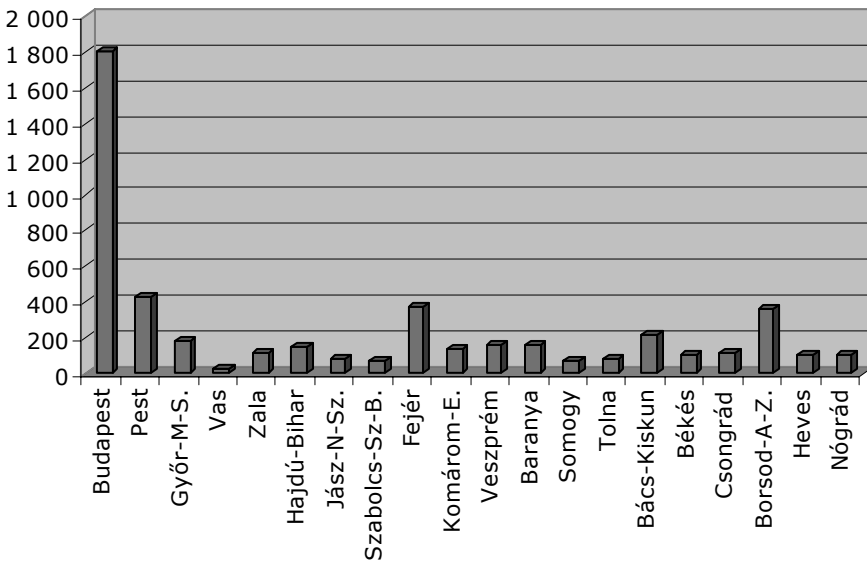
A szakképzési hozzájárulási kötelezettség saját munkavállalók képzésére fordított hányada a 2004. évben

Az elszámolni kívánt képzések területi vizsgálata

A szakképzési hozzájárulást a saját munkavállalók részére szervezett szakképzéssel teljesítő hozzájárulásra kötelezettek részéről a munkaügyi tanácsokhoz beérkezett kérelmek, illetve elszámolások benyújtásával kapcsolatos tapasztalatokat regionálisan vizsgálva az alábbi megállapítások fogalmazhatók meg.

A 2004. évben a munkaügyi tanácsokhoz összesen 4.891 kérelmet/elszámolást nyújtottak be a hozzájárulásra kötelezettek. A közép-magyarországi régió gazdálkodó szervezetei voltak a legaktívabbak, a beérkezett kérelmek száma 2.235 (46%). Az észak-alföldi régióban mindössze 307 kérelmet nyújtottak be (6%).

Megyéenként vizsgálva a kérelmek számának alakulását, elmondhatjuk, hogy magasan a legtöbb kérelmet (1801) Budapesten adták be a hozzájárulásra kötelezettek. A többi megye közül Pest, Fejér és Borsod-Abaúj-Zemplén megye emelkedik ki a beadott kérelmek számát illetően (434, 378 illetve 360 kérelem). A legkevesebb elszámolást Vas megyében nyújtották be, mindössze 30 darabot, azonban Somogy és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében is meglehetősen alacsony volt a munkaügyi tanácsokhoz beadott kérelmek száma (71, illetve 75).

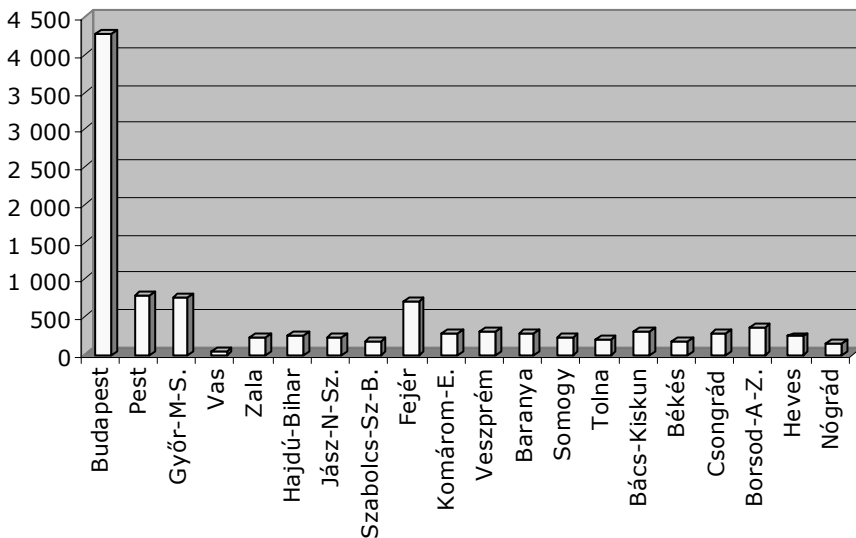

23. ábra

Kérelmek száma

A benyújtott kérelmek/elszámolások 10.292 képzésre vonatkoztak. A régiók közötti megoszlás a kérelmekhez hasonlóan alakult, Közép-Magyarországon 5.065 képzésre irányultak a kérelmek/elszámolások (49%). Észak-Alföldön csupán 658 képzés költségét kívánták elszámolni (6%).

A megyék tekintetében kiemelkedik Budapest, ahol összesen 4286 képzésre vonatkozóan nyújtottak be kérelmet a hozzájárulásra kötelezettek. A többi megye közül Pest, Győr-Moson-Sopron és Fejér megyében kívánták a legtöbb szakma (779, 762 illetve 715) költségét elszámolni, Vas megyében pedig a legkevesebbet (33).

24. ábra
Képzések száma

A képzések formai összetételét tekintve megállapítható, hogy a kérelmek/elszámolások túlnyomó részben külső képzésre irányultak (95%), a belső képzések 4%-ot, a vegyes képzések 1%-ot tettek ki. Ez az arány azonban megyénként kisebb-nagyobb eltéréseket takar, hiszen pl. Budapesten az országos átlagnál nagyobb arányt képviseltek a belső képzések (8,8%).

A képzések összes óraszámja 1.114.352 óra volt. A képzések időtartama átlagosan 108 óra volt, a 15 órás képzéstől az 1.800 órás képzésig igen nagy volt a szóródás. A képzések összes óraszámának 48%-át (538.298 óra) Közép-Magyarországon kívánták megvalósítani, Nyugat-Dunántúlon csupán 78.221 órát (7%). A budapesti képzések óraszámja az összes képzés óraszámának 41%-át tette ki.

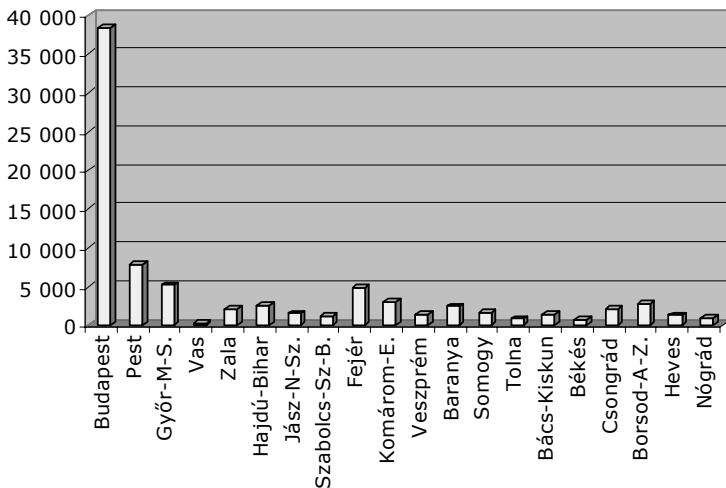
Régió/megye	Képzés óraszámja	
	óra	%
Közép-Magyarország	538 298	48,31
Budapest	457 104	41,02
Pest	81 194	7,29
Nyugat-Dunántúl	78 221	7,02
Győr-Moson-Sopron	55 377	4,97
Vas	2 621	0,24
Zala	20 223	1,81

Régió/megye	Képzés óraszám	
	óra	%
Észak-Alföld	85 019	7,63
Hajdú-Bihar	32 141	2,88
Jász-Nagykun-Sz.	31 853	2,86
Szabolcs-Szatmár-B.	21 025	1,89
Közép-Dunántúl	124 966	11,21
Fejér	56 890	5,11
Komárom-Esztergom	29 317	2,63
Veszprém	38 759	3,48
Dél-Dunántúl	92 552	8,31
Baranya	36 416	3,27
Somogy	22 004	1,97
Tolna	34 132	3,06
Dél-Alföld	95 306	8,55
Bács-Kiskun	37 756	3,39
Békés	19 522	1,75
Csongrád	38 028	3,41
Észak-Magyarország	99 990	8,97
Borsod-Abaúj-Z.	48 575	4,36
Heves	32 927	2,95
Nógrád	18 488	1,66
2004. év összesen	1 114 352	100,00

26. táblázat

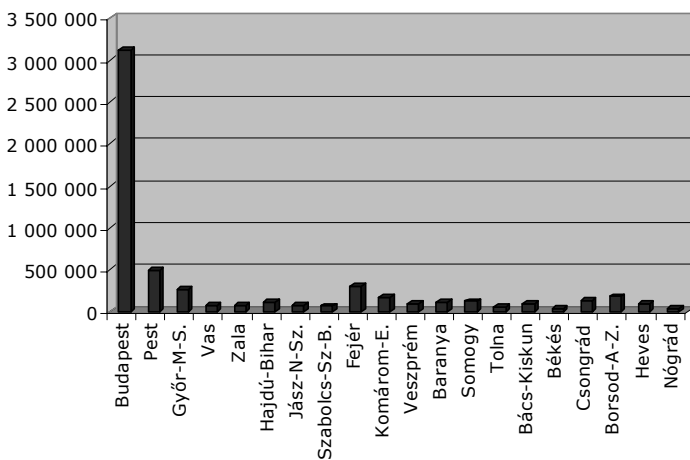
Az összes beérkezett kérelem/elszámolás 82.616 munkavállaló képzését érinti. A munkavállalók létszáma tekintetében Közép-Magyarország 46.155 fő (56%) emelkedik ki, míg Dél-Alföldön csupán 4.196 fő a képezni kívánt munkavállalók száma (5%). A munkaügyi tanácsokhoz benyújtott budapesti kérelmek 38.270 munkavállaló képzésére vonatkoznak, amely az összes érintett munkavállaló 46,3%-ának felel meg. Legkisebb a képezni kívánt munkavállalók száma Vas megyében (342).

25. ábra

Munkavállalók száma

A beérkezett kérelmek/elszámolások alapján a képzések összes költsége 6.692 millió forint volt. Közép-Magyarországon kívánták a hozzájárulási kötelezettséget e módon teljesíteni a legmagasabb összegben (4.253 millió Ft, 64%). Az összes költség Észak-Alföldön volt a legalacsonyabb (298 millió Ft, 4%). A megyék közül Budapesten volt a legmagasabb a munkaügyi tanácsokhoz benyújtott képzések összes költsége – amely az összes megye költségeinek kb. 54%-át jelentette -, míg Nógrád megyében volt a legalacsonyabb ez az összeg. A képzések összes költsége tekintetében igen nagy különbségek állapíthatók meg a képzések között: 2 ezer forinttól 3 millió forintig terjed a skála.

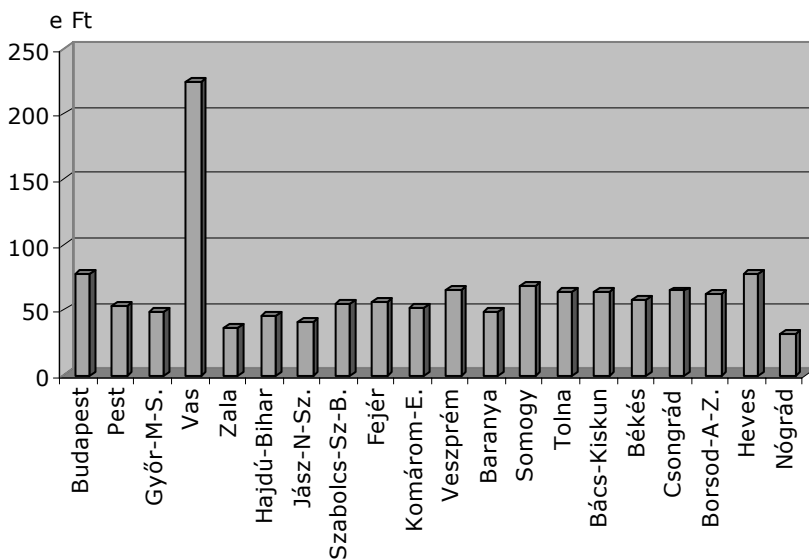
26. ábra

A képzések összes költségének alakulása megyénként

Az elszámolni kívánt költség összesen 5.777 millió forintot, a ténylegesen elszámolt költség összesen 5.390 millió forintot tett ki a szóban forgó időszakban. A képzések elfogadott költsége meghaladta a 2000-ben elszámolt összeg (1.031 millió Ft) ötszörösét. A közép-magyarországi régióban az elszámolni kívánt és az elszámolt/elfogadott költség összege egyaránt kimagaslott, 3.611 (63%), illetve 3.366 millió forintot (62%) tett ki. Észak-Alföldön, Dél-Dunántúlon és Dél-Alföldön volt a legalacsonyabb az elszámolni kívánt képzési költség (264, 302 illetve 274 millió Ft, 5-5%) és Észak-Alföldön a legalacsonyabb az elfogadott képzési költség (241 millió Ft, 4%).

A benyújtott elszámolások alapján az OKJ-s/akkreditált képzések száma országosan összesen 4.158 volt, az összes képzéshez viszonyított aránya 40%. Az OKJ-s/akkreditált képzések elszámolt költsége országosan összesen 1.854 millió forintot tett ki, ez az érték az összes elszámolni kívánt költség 32%-a.

A fajlagos mutatókat tekintve megállapítható, hogy az egy munkavállalóra jutó összes költség 81 ezer forint, az elszámolni kívánt költség 70 ezer forint, míg az elszámolt költség 65 ezer forint. Az egy munkavállalóra jutó elfogadott képzési költségek tekintetében Vas megye magasan kiemelkedik az országos átlagból (225.210 Ft/fő), a többi megye adatai nagyjából hasonló nagyságrendben mozognak. Legkevesebb pénz a Nógrád és Zala megyei munkavállalók képzésére jutott (31.530 illetve 35.740 Ft).

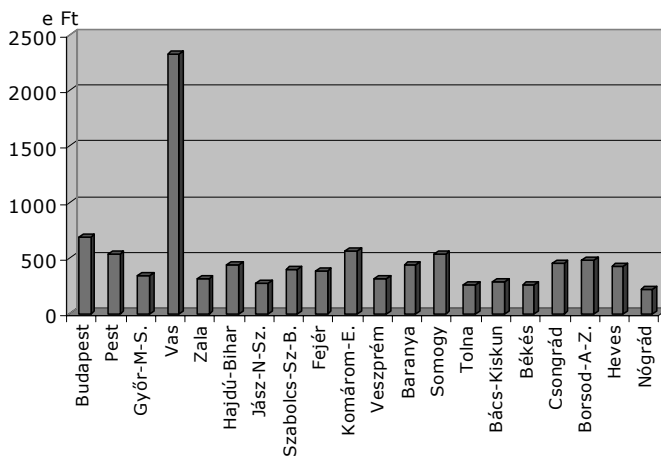

27. ábra

Egy munkavállalóra jutó elfogadott képzési költség

A képzésenkénti átlagos elszámolt költség összege 523.750 forint. Megyénként vizsgálva hasonló kép bontakozik ki, mint az egy munkavállalóra jutó képzési költségek

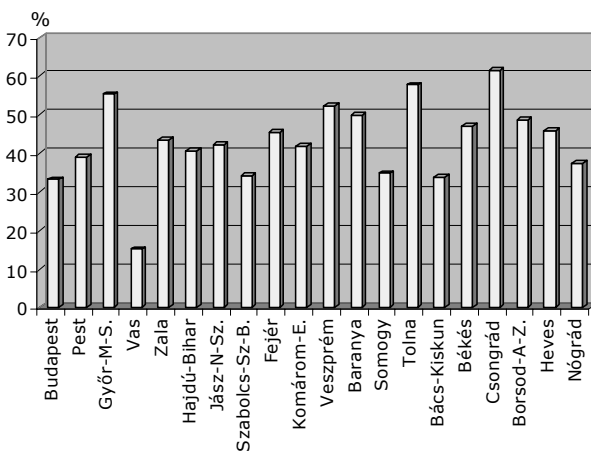
esetében: Vas megye magasan a többi megye fölé emelkedik, és Nógrád megye rendelkezik a legalacsonyabb értékkel.

28. ábra

Egy képzésre jutó elfogadott költség

Országos szinten a képzések kb. 40%-a tartozott az OKJ-s/akkreditált képzések körébe. A regionális megoszlást tekintve Nyugat-Dunántúlon a legmagasabb az OKJ-s/akkreditált képzések aránya az összes képzéshez viszonyítva (51%), Közép-Magyarországon pedig a legalacsonyabb (34%). A megyék közül a legmagasabb ez az arány Csongrád, Tolna és Győr-Moson-Sopron megyében (61,5; 57,7 illetve 55,2%), legalacsonyabb pedig Vas megyében (15,2%).

29. ábra

OKJ/akkreditált képzések aránya az összes képzésen belül

Az elszámolni kívánt képzések képző intézmények (akkreditált / nem akkreditált) szerinti elemzése

A munkaügyi tanácsok által a minisztérium számára megküldött nyilvántartást és az akkreditált intézmények 2005 májusában hatályos listáját figyelembe véve megállapítható, hogy a képzések 66%-át akkreditált, 34%-át nem akkreditált képző intézmények valósították meg. A 2003. évi arányokat figyelembe véve (54% akkreditált, 46% nem akkreditált) megállapítható, hogy az elszámolni kívánt képzéseket megvalósító akkreditált képző intézmények aránya növekedett, a növekedés mértéke 12 százalékpont.

Az elszámolt képzések és a hiányszakmákba tartozó képzések kapcsolatának vizsgálata

A rövidtávú munkaerőpiaci prognózis felmérés, valamint a saját munkavállalók részére szervezett, elfogadott/elszámolt képzések arányát összehasonlítva megállapítható, hogy a gépészet szakmacsoportba tartozó képzések a hiányszakmák és az elszámolt képzések között egyaránt jelentős arányban szerepelnek (11%, 16%).

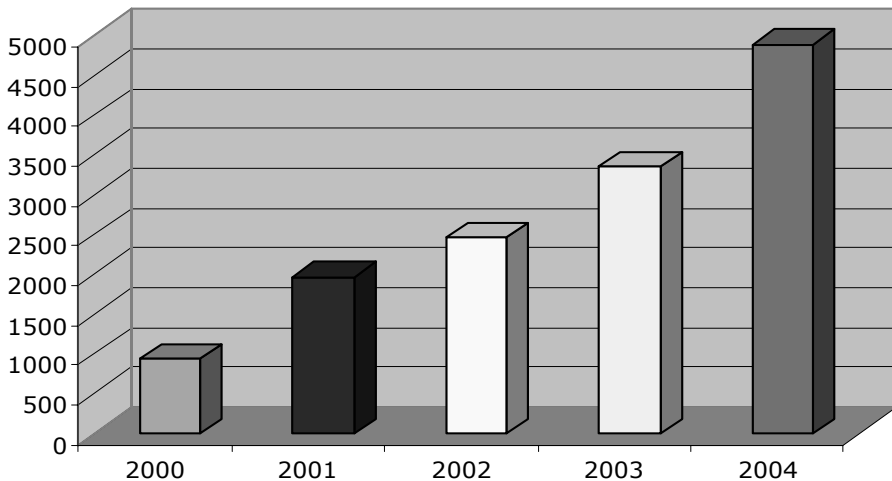
Az informatika, közgazdaság, illetve kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmacsoportba tartozó képzések a hiányszakmák között 5% alatti arányban vannak jelen, az elszámolt képzések között jelentősebb arányban, 13-17%-ban szerepelnek.

A hiányszakmák között jelentős arányt képviselő könnyűipar és mezőgazdaság szakmacsoportban (6-7%) az elszámolt képzések aránya az 1%-ot éri el.

A 2004. évi felhasználás a 2000. év óta eltelt időszak adatainak tükrében

A 2004. évi adatok elemzése során a regionális összehasonlítás mellett az előző négy év adataihoz mért tendenciák vizsgálatára is lehetőség van, tekintettel arra, hogy a ténylegesen elszámolt kötelezettségről éves adatok a 2000. évtől kezdődően állnak rendelkezésre. A megelőző időszakban – 1997 és 1999 között -az elszámolás az éves bevallás keretében történt.

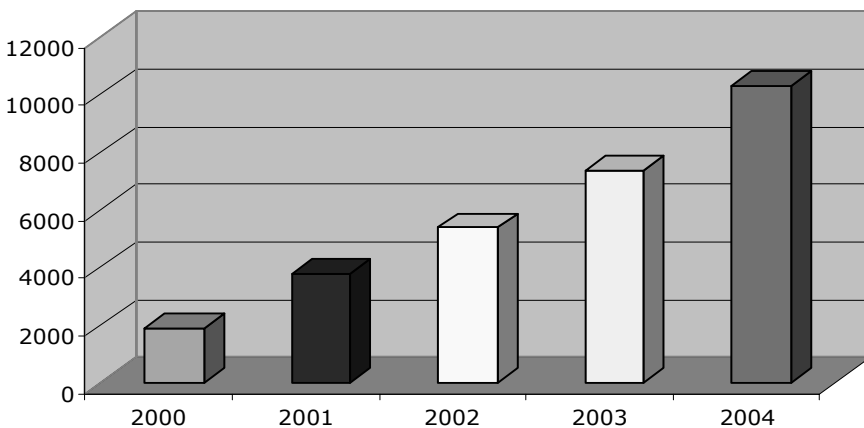
Az öt évre vonatkozó adatok elemzése során megállapítható, hogy a szakképzési hozzájárulás saját munkavállalók képzésére fordítható egyharmadának felhasználása összességében jelentős mértékben növekedett. A 2001. évi növekedést valószínűsíthetően az OKJ-s képzések elszámolhatóságának a bizottság által történő jóváhagyási kötelezettség megszüntetését lehetővé tevő jogszabályi módosítás eredményezte. A felhasználás 2004. évi megtorpanásában szerepet játszhatott az a körülmény, hogy a jogszabály módosítása során bevezetésre került a napi limit, azaz meghatározásra került az elszámolható költségek maximális mértéke.

30. ábra

A kérelmek számának alakulása

A felhasználásra vonatkozó kérelmek/elszámolások száma ötszörösére, 940-ről 4.891-re emelkedett. Ezzel párhuzamosan a képzések száma 5,5-szörösére növekedett (1.883-ról 10.292-re).

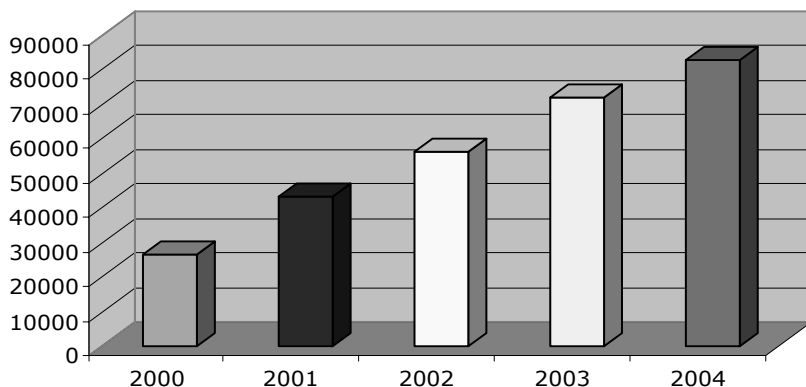

31. ábra

A képzések számának alakulása

A képzések összes óraszámja 3-szorosára növekedett a 2000. és 2004. közötti időszakban (370.942 órától 1.114.352 órára). A képzések formáját vizsgálva megállapítható, hogy az összes képzés 92-97%-át a külső képzések teszik ki, a belső képzések aránya 2-4% között változik, míg a vegyes képzések aránya az 1%-os érték közelében rögzült.

A képzésben részt vevő munkavállalók száma a vizsgált időszakban több mint háromszorosára növekedett (26.563 főről 82.616 főre).

32. ábra

A munkavállalók számának alakulása

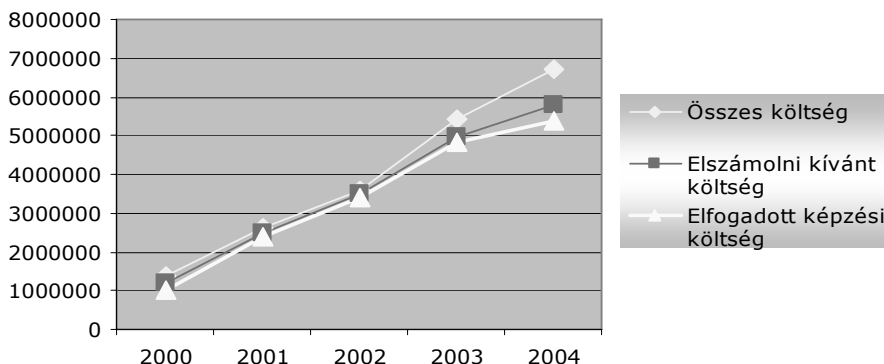
Az OKJ-ba tartozó és az OKJ-ba nem tartozó képzésekről a jogszabályi változást követően, 2001 júliusától kezdődően állnak rendelkezésre adatok. A 2004. évben bekövetkezett jogszabály módosítás következtében az OKJ-s és az akkreditált program alapján megvalósuló képzések tekintetében elszámolás benyújtása szükséges. Az OKJ-s/akkreditált képzések száma 2001. és 2004. között közel háromszorosára növekedett (1.474 képzésről 4.158 képzésre), az OKJ-s/akkreditált képzések elszámolni kívánt költségének 2,5-szeres növekedésével párhuzamosan (746 millió forintról 1.854 millió forintra). Az OKJ-s/akkreditált képzések összes képzéshez viszonyított aránya átlagosan 40%, 2002-ben kiemelkedően magas volt (43%). Az OKJ-s/akkreditált képzések elszámolt költségének az elfogadott költséghez viszonyított aránya 30% körüli értéket mutat, 2002-ben elérte a 37%-ot.

A felhasználás dinamizmusát elemezve megállapítható, hogy a vizsgált 2000 – 2004 közötti időszakban a Közép-magyarországi Régióban kívántak a leginkább élni a saját munkavállalói képzések szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére történő elszámolásának lehetőségével. E tendencia az elszámolni kívánt, illetve az elfogadott/elszámolt képzési költség tekintetében egyaránt jellemző. Az összes kérelem 37-46%-a ebben a régióban került benyújtásra, az összes költség 51-64%-a itt került felhasználásra, dinamikus növekedést mutatva.

Az összes felhasználásból a közép-magyarországi régió kimagasló mértékben részesült, melynek mértéke dinamikusan növekedett, az összes felhasználás arányában a 2000. évi 41%-ról a 2004. évi 62%-ra. Az elfogadott/elszámolt költség összege hasonló tendenciát mutat, 2000-ben 424 millió forint, 2004-ben pedig 3.366 millió forint került e célra felhasználásra.

A kötelezettség csökkentés e módját a dél-dunántúli, dél-alföldi és észak-alföldi székhelyű kötelezettek kívánták legalacsonyabb mértékben igénybe venni, az összes kérelem 4-8%-ának benyújtása és az összes költség 4-6%-ának felhasználása valósult meg e régiókban. A legalacsonyabb mértékben a Dél-dunántúli Régióban kívánták a saját munkavállalók képzését e támogatási forma keretében megvalósítani, az összes felhasználás 4-5%-át. A felhasznált összeg a 2000. évi 44 millió forintról a 2004. évi 292 millió forintra növekedett.

A költségek növekedése országosan 2000. és 2004. között megközelítőleg ötszörös mértékben valósult meg. Az elfogadott képzési költség növekedése a legmagasabb mértékű (5,2-szeres), 2004-ben a képzések összes költsége és az elszámolni kívánt költség a 2000. évi adat 4,9-szeresére emelkedett. Mindezekben fontos szerepet játszott az a körülmény, hogy az elfogadott költségek az összes költség jelentős arányát teszik ki. Míg 2000-ben ez az arány 76% volt, addig 2001-ben 90%, 2002-ben 95%, 2003-ban azonban 89%-ra, 2004-ben 81%-ra csökkent.

33. ábra

A képzések költségeinek alakulása (ezer Ft)

A képzésenkénti fajlagos mutatókat tekintve megállapítható, hogy 2000. és 2004. között a képzésenkénti átlagos összes költség összege 10%-os mértékben csökkent (a 2000. évi 724 ezer forintról 2004-re 650 ezer forintra), az átlagos elszámolni kívánt költség csökkenésével hasonló mértékben (632 ezer forintról 561 ezer forintra). A képzésenkénti átlagos elszámolt/elfogadott költség kisebb mértékben csökkent (547 ezer forintról 524 ezer forintra).

A munkavállalókra vonatkoztatott fajlagos mutatók a vizsgált időszakban a következők szerint alakultak: az egy főre jutó költségek átlagosan 60%-os mértékben növekedtek, az egy munkavállalóra jutó összes költség 51 ezer forintról 81 ezer forintra, az egy munkavállalóra jutó elszámolni kívánt költség 45 ezer forintról 70 ezer forintra, az egy munkavállalóra jutó elszámolt/elfogadott költség 39 ezer forintról 65 ezer forintra emelkedett.

A képzések óránkénti átlagos összköltsége a 2000. évi 4 ezer forintról 2004-ben 6 ezer forintra növekedett. A képzések átlagos óraszáma 2000. és 2004. között jelentős

mértékben (45%-kal) csökkent, a 2000. évi 197 óráról a 2004. évre 108 órára). Ez azt jelenti, hogy a munkáltatói igényekhez igazodóan a hozzájárulásra kötelezettek főként rövidebb időtartamú, a munkakör betöltéséhez, a szakmai tevékenység magasabb szintű gyakorlásához szükséges képesítés/ismeretek megszerzése céljából szerveznek képzést munkavállalók számára.

Az elszámolni kívánt képzések szakmacsoportok szerinti vizsgálata

Az elszámolni kívánt képzések között mind a 21 szakmacsoportba tartozó képzések megtalálhatók. Kiemelkedő arányban szerepelnek azonban az informatika (17%); a gépészet (16%); a közgazdaság (13%); valamint a kereskedelem-marketing (13%) szakmacsoportba tartozó képzések.

Az egészségügy, építészet, vendéglátás-idegenforgalom, élelmiszeripar, vegyipar, valamint oktatás szakmacsoportokba tartozó képzések közül szakmacsoportonként országosan 50-nél kevesebb képzést kívántak elszámolni a hozzájárulásra kötelezettek.

Országosan 10 képzésnél kevesebbet kívántak elszámolni a szociális szolgáltatások, művészet, közművelődés, kommunikáció, könnyűipar, faipar, valamint a nyomdaipar szakmacsoportokba tartozó képzések közül.

Az egyik szakmacsoportba sem besorolható egyéb képzések az összes képzés 16%-át érintették. A hozzájárulásra kötelezettek 292 (3%) európai uniós ismeretek tárgyú képzést kívántak elszámoltatni.

A szakmai képzés részét képező nyelvi képzés óraszám 2000. és 2003. között 11-szeresére növekedett. E dinamikus növekedést figyelembe véve a 2004. évi jogszabályváltozást követően az önálló nyelvi képzések is elszámolhatóak. A bevezetés évében az elszámolni kívánt önálló nyelvi képzések száma 1.503 volt, mely az összes képzés 15%-át tette ki.

Vizsgáljuk meg most megyénként, hogyan alakultak a különböző szakmacsoportokba tartozó képzések főbb jellemzői! A könnyebb érthetőség kedvéért felsoroljuk a 9 FEOR-főcsoport megnevezését:

1. főcsoport: Törvényhozók, igazgatási, érdekképviselői vezetők, gazdasági vezetők
2. főcsoport: Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások
3. főcsoport: Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások
4. főcsoport: Irodai és ügyviteli (ügyfélforgalmi) jellegű foglalkozások
5. főcsoport: Szolgáltatási jellegű foglalkozások
6. főcsoport: Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások
7. főcsoport: Ipari és építőipari foglalkozások
8. főcsoport: Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők
9. főcsoport: Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások

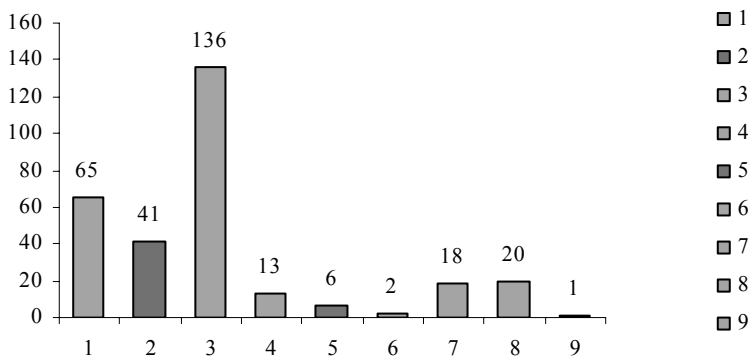

VI.

A saját dolgozók képzésének megyénkénti elemzése

Bács-Kiskun megye

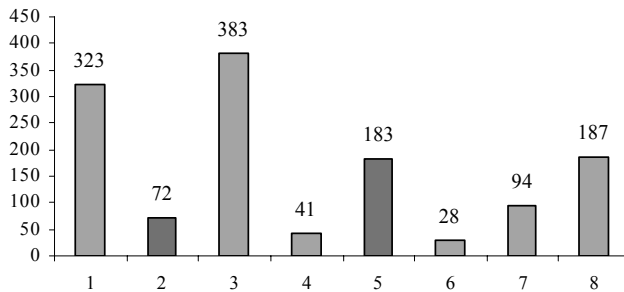
Bács-Kiskun megyében az összes elszámolni kívánt képzés között mind a kilenc FEOR-főcsoportot képviselteti magát, azonban nem ugyanolyan arányban. Az összes képzés 45%-a tartozik a 3. főcsoportba, azaz az „Egyéb felsőfokú, vagy középfokú végzettséget igénylő foglalkozások” főcsoportjába. Szintén viszonylag jelentős részarányt tesznek ki az 1. és a 2. főcsoportba tartozó képzések (21,5 illetve 13,6%), a többi főcsoport ennél jóval kevesebb képzést kívántak elszámolni 2004-ben. Legkisebb a 9. főcsoportba tartozó, vagyis az egyszerű foglalkozásokkal kapcsolatos képzések részaránya volt: az összes elszámolni kívánt képzés kevesebb mint 1%-a tartozott ebbe a kategóriába.

34. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések száma FEOR-főcsoportok szerint
Bács-Kiskun megyében (2004)

A képzések szakmacsoportonkénti megoszlásától némileg eltérő képet mutat a képzéseken részt vevő munkavállalók száma. A legszembetűnőbb különbség talán az, hogy a 7. FEOR főcsoport képzései sokkal nagyobb részarányt tesznek ki a képzésben érintett munkavállalók esetén, mint a képzések számánál – az összes képzésen részt vett munkavállaló 14%-a tartozik ebbe a főcsoportba. Szintén nagyobb részarányt képvisel a 8. főcsoport az érintett munkavállalók esetében, mint a képzések számánál – előbbi esetben 14,3%-os részarányt tesz ki, utóbbiban pedig csak 6,6%-os részaránya volt. Fordított a helyzet viszont a 2. főcsoport esetén, hiszen míg a képzések 13,6%-a tartozik ebbe a főcsoportban, ez csupán a képzésben részt vevő összes munkavállaló 5,5%-át érinti. A 3. és az 1. főcsoport mindkét esetben nagyjából hasonló részaránnyal bír.

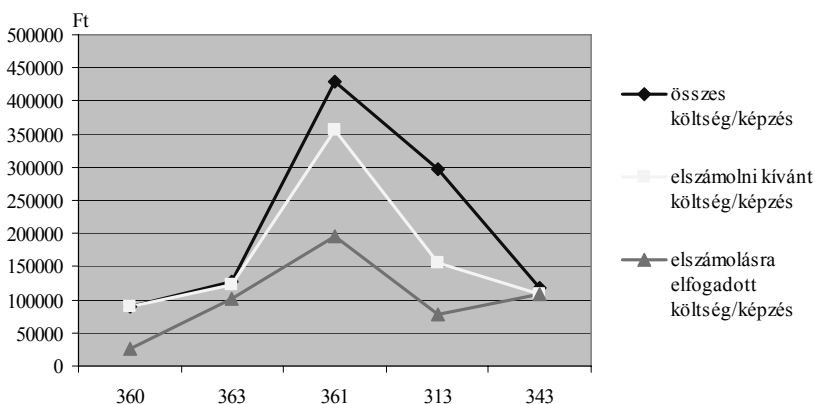

35. ábra

A képzésben résztvevő munkavállalók számára FEOR-főcsoportok szerint
Bács-Kiskun megyében (2004)

1.) A legnagyobb részarányú kategórián, azaz a 3. főcsoporton belül magasan a gazdasági ügyintézői képzések (360-361 FEOR-csoport) voltak a legnépszerűbbek.

A főcsoporton belül a 361-es FEOR-csoportba (gazdasági ügyintéző) tartozó képzések (posta-forgalmi, hírközlési ügyintéző valamint egyéb gazdasági ügyintéző) esetén volt a legmagasabb a részt vevő saját munkavállalók átlagos száma: azok a szervezetek, amelyek gazdasági ügyintézői képzésekre nyújtottak be elszámolási kérelmet, átlagosan 9 munkavállalójukat részesítették effajta képzésben. A többi szakmacsoport esetén ez a szám jóval alacsonyabb. Szintén a 361-es FEOR-csoport képzéseinek átlagos összes költsége illetve átlagos elszámolni kívánt költsége volt a legmagasabb az 1. főcsoport képzései között. Az egy képzésre jutó átlagos fejenkénti költség azonban a 313-as FEOR-csoportba (Számítástechnikai foglalkozások) tartozó képzések esetén volt a legmagasabb, 186.835,5 Ft. A gazdasági ügyintézői képzések voltak a leghosszabbak: egy képzés átlagosan 208,3 órás volt. Az egy képzésre jutó elszámolásra elfogadott átlagos költség szintén a gazdasági ügyintézői képzések esetén volt a legmagasabb, 195.250 Ft.

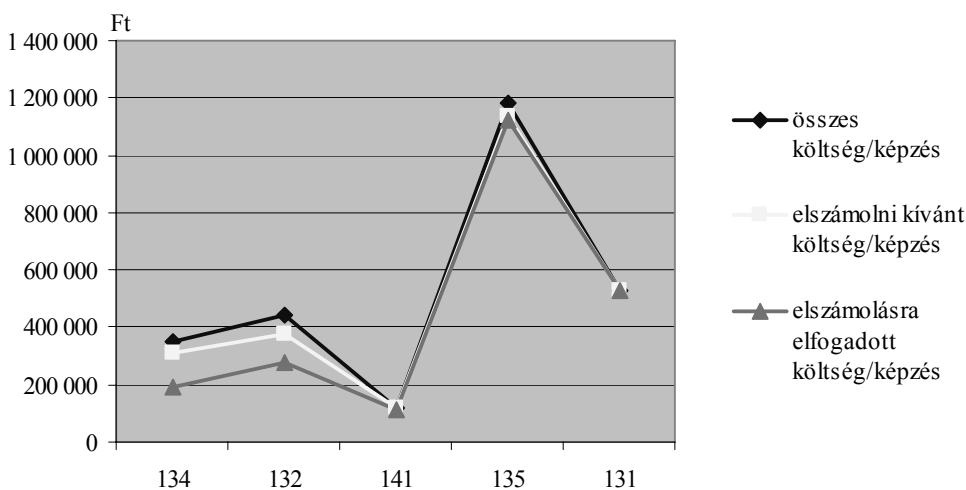

36. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Bács-Kiskun megye, 2004)

2.) 2004-ben Bács-Kiskun megyében az összes elszámolni kívánt képzés 21,5%-át adták az 1. FEOR-főcsoportba tartozó képzések. A főcsoporton belül a leggyakoribbak a 134-es FEOR-csoportba (Gazdasági, költségvetési szervezetek funkcionális tevékenységet folytató részegységeinek vezetői) tartozó képzések voltak.

A 135-ös FEOR-csoportba (Gazdasági, költségvetési szervezetek közvetlen termelésirányítói) tartozó képzések esetén volt a legmagasabb a részt vevő saját munkavállalók átlagos száma. A 134-es FEOR-csoport képzéseinek hossza átlagosan 171,9 óra volt, amely a legmagasabb a fenti táblázatban foglalt képzések között, és a képzésenkénti 1 főre jutó költségek is e csoportban a legmagasabbak. Az alábbi diagramon a képzésenkénti átlagos költségeket szemléltetjük, amelyen jól látszik, hogy átlagosan a 135-ös FEOR-csoportba tartozó képzések esetén a legmagasabbak a költségek:

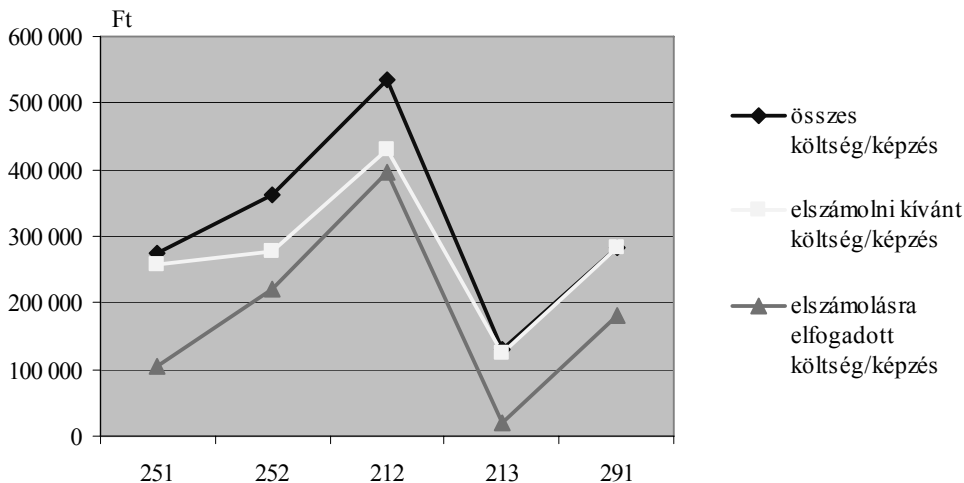

37. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Bács-Kiskun megye, 2004)

3.) A 2. FEOR-főcsoportba tartozó képzések tették ki Bács-Kiskun megye elszámolni kívánt képzéseinek 13,6%-át. A főcsoporton belül a 251-es FEOR-csoportba (Gazdasági foglalkozások) tartozó képzések voltak a leggyakoribbak.

A 291-es FEOR-csoportba (Egyéb magasan képzett ügyintézők) tartozó képzéseken az adott vállalatok átlagosan 3 munkavállalója vett részt, amely a főcsoport átlagos értékei között a legmagasabb. A képzések átlagos hossza is ebben a csoportban volt a legmagasabb (260 óra), azonban az egy képzésre jutó fejenkénti költségek a 252-es FEOR-csoport (Gazdasági foglalkozások) képzései esetén voltak a legnagyobbak (219.283,3 Ft/képzés/fő). A képzések átlagos költségei a következőképpen alakultak:

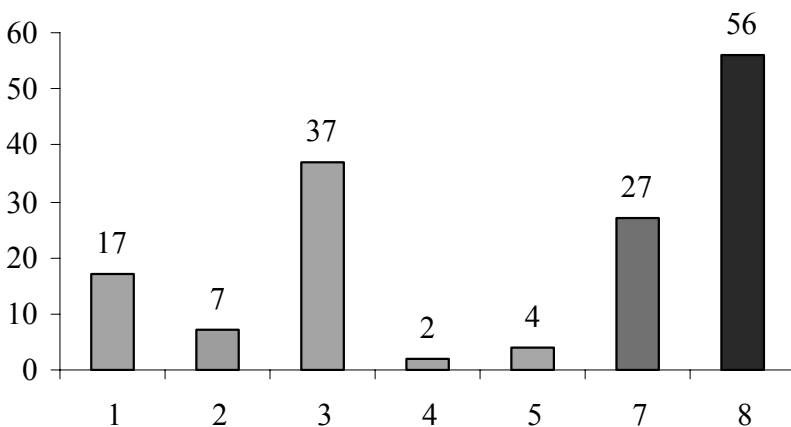
38. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 2. FEOR-főcsoportban (Bács-Kiskun megye, 2004)

Jól látható, hogy a 212-es FEOR-csoportba (Mérnökök) tartozó képzések költségei voltak a legmagasabbak a vizsgált időszakban.

Baranya megye

2004-ben Baranya megyében az alábbi diagram szerint alakult a munkaügyi tanácsokhoz elszámolásra benyújtott képzések szakmacsoportonkénti megoszlása:

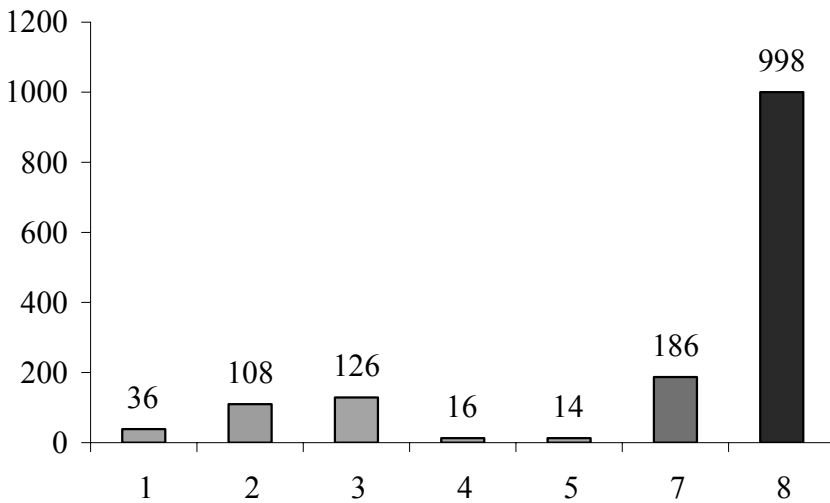

39. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Baranya megyében (2004)

Az elszáolni kívánt képzések között a 8. főcsoport képzései teszik ki a legnagyobb részarányt (37,3%), ezt követik a 7., majd az 1. főcsoport képzései (18 illetve 11,3%). Ez jelentősen eltér Bács-Kiskun megye képzéseinek szakmaszerkezetétől, hiszen ott a 3. és 2. FEOR-főcsoport képzései szerepeltek a legnagyobb súllyal. Megállapíthatjuk tehát, hogy míg Bács-Kiskun megyében a legtöbb képzés a közép- illetve felsőfokú végzettségűeket érintette, addig Baranya megyében inkább a fizikai és a szakképzettséget nem igénylő foglalkozások képzései voltak leggyakoribbak.

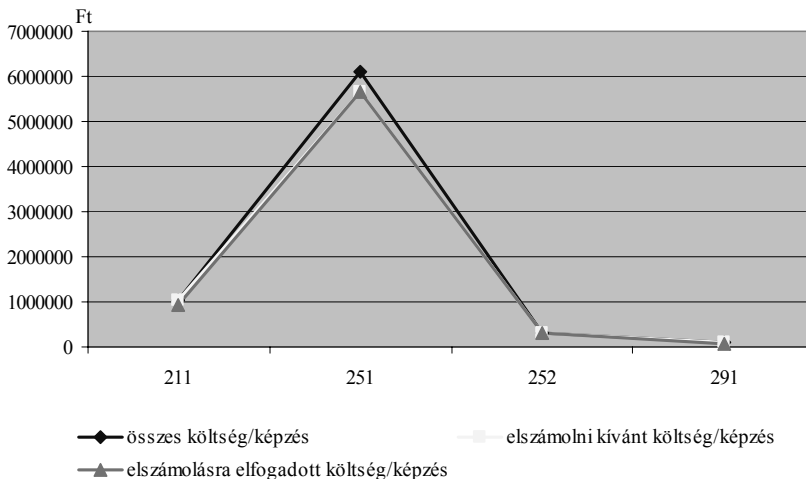
Ha a képzéseken részt vevő munkavállalók számát vizsgáljuk, a 8. főcsoport még nagyobb részarányát tapasztalhatjuk: az elszáolni kívánt képzések által érintett munkavállalók 67,3%-a vett részt szakképesítést nem igénylő foglalkozások képzésein. A 7. és az 1. főcsoport képzésein részt vevő munkavállalók részaránya viszont elmaradt az adott főcsoportok képzéseinek részarányától.

40. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Baranya megyében (2004)

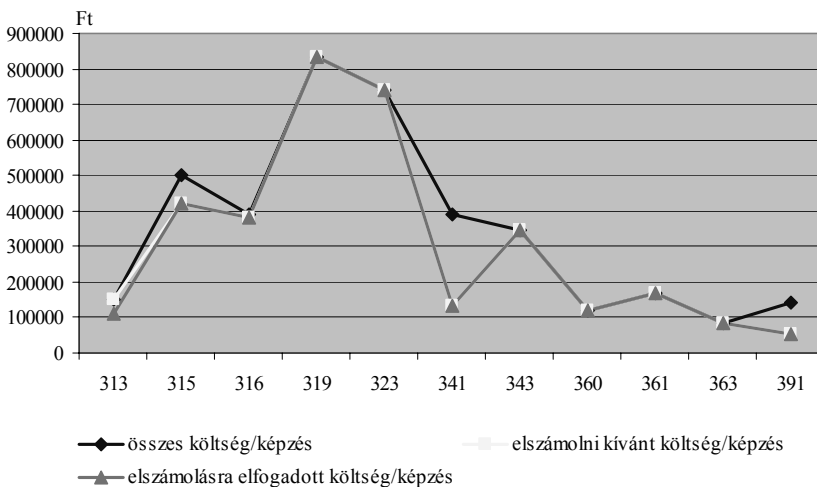
A 2. FEOR-főcsoportba összesen 7 képzések tartozott, amelyeken 108 munkavállaló vett részt. Egy vállalatától átlagosan a 251-es FEOR-csoport (Gazdasági foglalkozások) képzésein vett részt a legtöbb munkavállaló (40,5), a képzések pedig a 252-es FEOR-csoport esetén voltak a leghosszabbak átlagosan (470 óra). Ez az óraszám csaknem kétszerese a Bács-Kiskun megyei átlagértéknek ebben a csoportban. Az alábbi grafikon jól szemlélteti, hogy egyértelműen a 251-es FEOR-csoport képzéseinek átlagos költsége volt a legmagasabb, a táblázatból pedig kiderül, hogy az 1 főre jutó képzésenkénti költségek is ebben a csoportban voltak a legmagasabbak (333.037,5 Ft).

41. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 2. FEOR-főcsoportban (Baranya megye, 2004)

A 3. főcsoportba 37 képzés tartozott, amelyek összesen 126 munkavállaló képzését érintették Baranya megyében. Míg az egy vállalatától átlagosan részt vevő munkavállalók száma a 319-es FEOR-csoportban (Egyéb műszaki ügyintézők) volt a legmagasabb (9,75), a képzések átlagos hossza a 361-es csoportban (Gazdasági ügyintézők) volt a legtöbb (800 óra). A képzésenkénti átlagos költségek a 319-es FEOR-csoport képzéseinél voltak a legmagasabbak. Az egy főre jutó képzésenkénti költség pedig a 315-ös FEOR-csoportban (Üzemfenntartási foglalkozások) volt a legmagasabb (248.437,8 Ft).

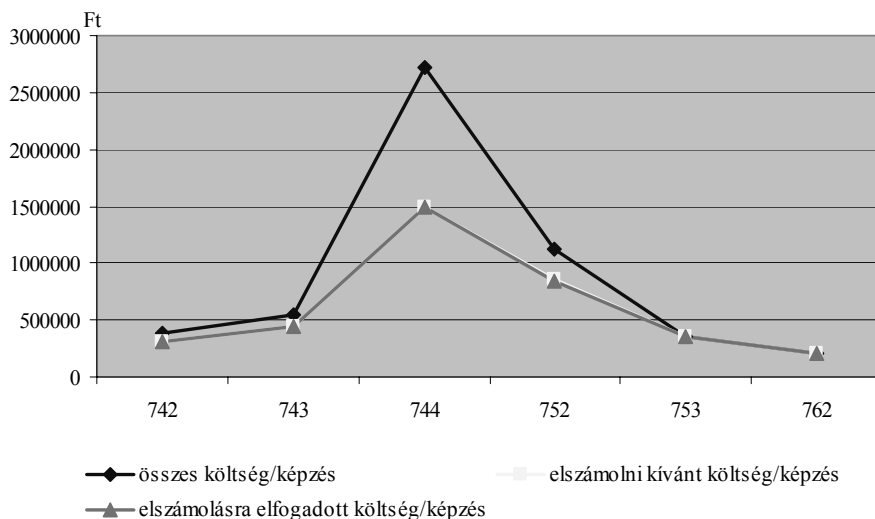
42. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Baranya megye, 2004)

A 7. főcsoportba 27 képzés tartozott, amelyeken összesen 186 munkavállaló vett részt. Legtöbben, 82-en a 744-es FEOR-csoport, azaz műszerészek képzésein, ezen belül pedig villamossági szerelői kurzuson vettek részt. A leghosszabbak a 762-es FEOR-csoport képzései, pontosabban a vezetékek- és csőhálózat-szerelő képzések voltak: egy képzés átlagosan 600 órát vett igénybe.

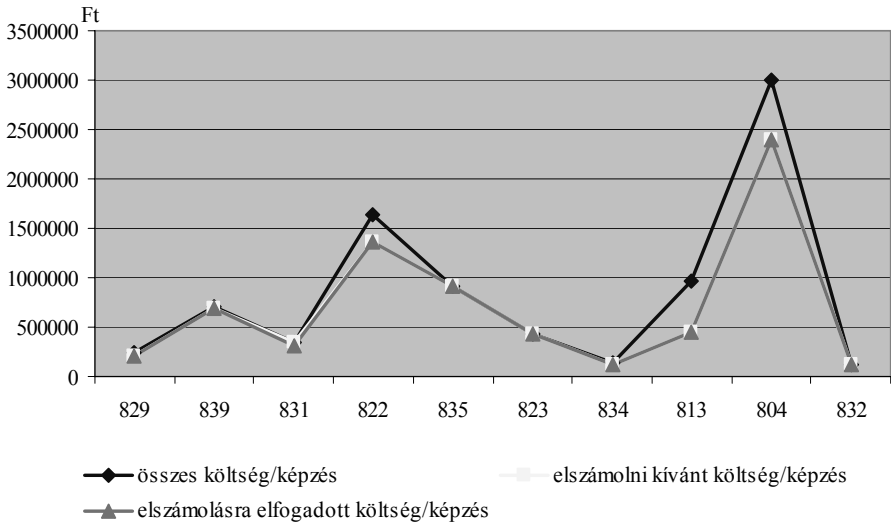
A képzésenkénti átlagos költségek a villamossági szerelői képzéseken voltak a legmagasabbak, azonban a fajlagos költsége a 752-es FEOR-csoport képzéseinek, ezen belül is a gumijavító képzésnek volt a legmagasabb.

43. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 7. FEOR-főcsoportban (Baranya megye, 2004)

A 8. főcsoportba tartozott Baranya megye elszámolásra benyújtott képzéseinek legnagyobb része, szám szerint 56 képzés, amelyek összesen 998 munkavállaló képzését érintették. Közülük legtöbben, 596-an autóbusszvezetői képzésen vettek részt. A leghosszabbak a mezőgazdasági erőgép-vezető, -kezelő képzések voltak (348,2 óra). A képzésenkénti átlagos költségek a 8040-es FEOR-kódú képzések esetén voltak a legmagasabbak, a képzésenkénti egy főre jutó átlagos költség pedig a 832-es FEOR-csoport alapozógép-kezelői tanfolyamain volt a legmagasabb (121.000 Ft).

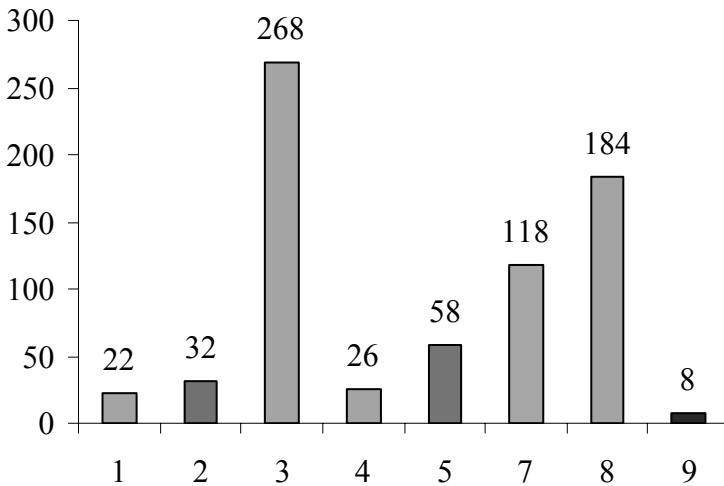

44. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Baranya megye, 2004)

Békés megye

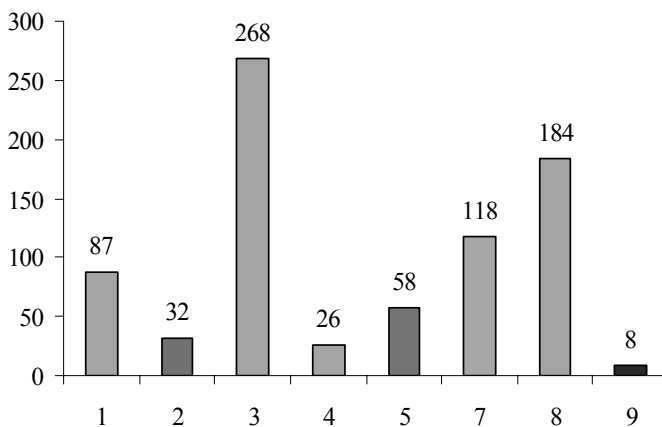
Békés megyében a saját munkavállalók számára nyújtott képzések közel 40%-a a 3. FEOR-főcsoportba tartozott 2004-ben. Az összes képzés 25,7%-át tették ki a 8. főcsoport, 16,5%-át pedig a 7. főcsoport képzései.

45. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Békés megyében (2004)

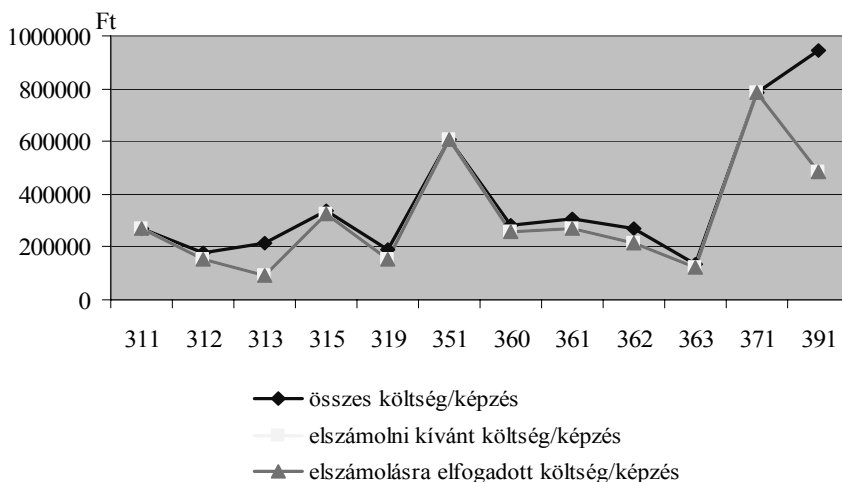
A képzéseken részt vevő munkavállalók FEOR-főcsoportonkénti részaránya hasonlóan alakult, mint a képzések megoszlása: legtöbben a 3. főcsoport képzésein vettek részt, majd ezt követi a 8. illetve a 7. főcsoport.

46. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Békés megyében (2004)

A 3. FEOR-főcsoportba összesen 69 képzés tartozott 2004-ben, amelyek 268 munkavállaló képzését érintették. A legtöbb (60-an) a 360-as FEOR-csoport (Gazdasági ügyintéző) képzésein vettek részt. A képzések a 371-es FEOR-csoport (Kulturális, sport foglalkozások) képzésein voltak a leghosszabbak (350 óra). A képzésenkénti átlagos költségek vizsgálatához tekintsük át az alábbi grafikont!

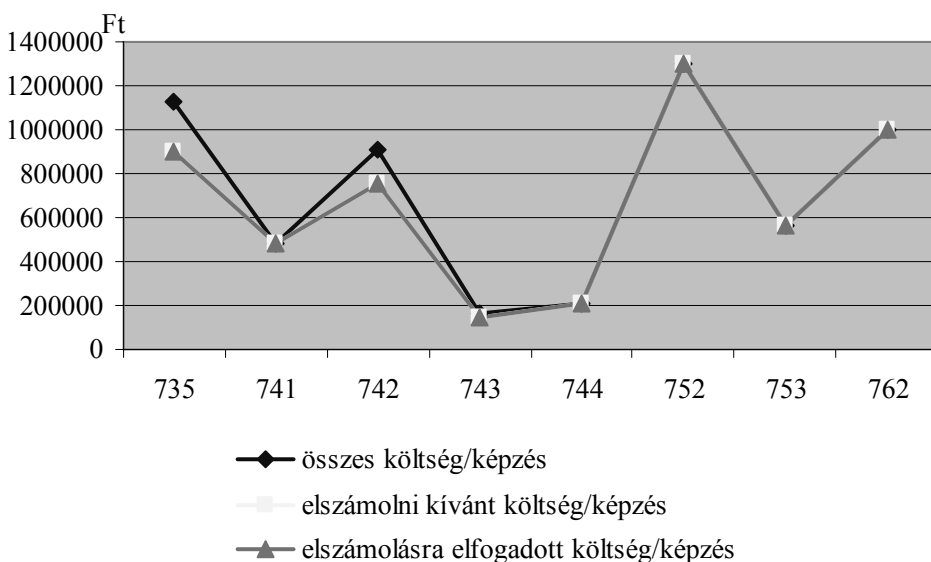

47. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Békés megye, 2004)

Az egy képzésre jutó átlagos költségek a 351. FEOR-csoportban (Igazságszolgáltatási ügyintézők) voltak a legmagasabbak, csakúgy, mint az egy főre jutó átlagos képzésenkénti költségek (605.000 Ft).

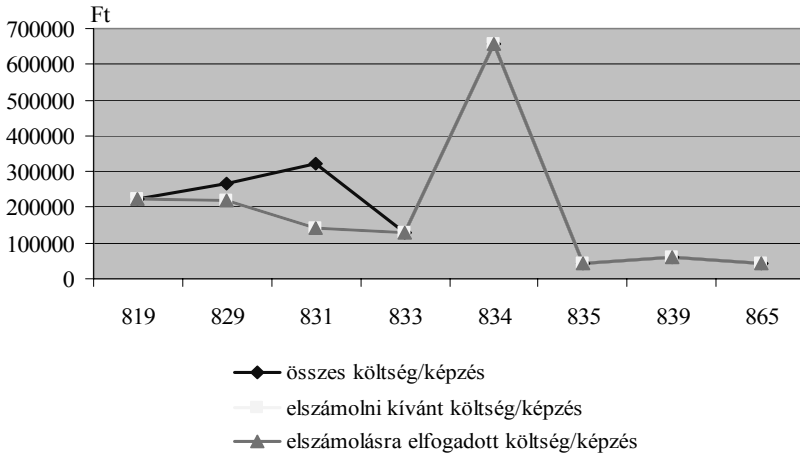
A 7. főcsoportba 16 képzés tartozott, amelyek összesen 118 munkavállaló képzését érintették. A legtöbbben, 47-en a 742-es FEOR-csoport (Fémmegmunkálók, felületkezelők) képzésein vettek részt. A leghosszabbak a 7622-es kódú szellőző- és klimatizáló-berendezés szerelő képzések voltak, hiszen összesen 696 órát vettek igénybe. A képzések átlagos költségei a 752-es FEOR-csoportban (Vegyesipari foglalkozások) voltak a legmagasabbak (1.300.000 Ft), és a képzésenként egy főre jutó átlagos költségek is ebben a csoportban voltak a legnagyobbak (20.312 Ft).

48. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 7. FEOR-főcsoportban (Békés megye, 2004)

A 8. főcsoportba összesen 36 képzés tartozott Békés megyében, amelyeken 184 munkavállaló vett részt. Legtöbbben, 97-en a 829-es FEOR csoport (Egyéb nem feldolgozóipari jellegű gépek kezelői) képzéseit látogatták. A 839. FEOR-csoport (Egyéb mobil gépek kezelői) képzései voltak a leghosszabbak: átlagosan 168 órát vettek igénybe.

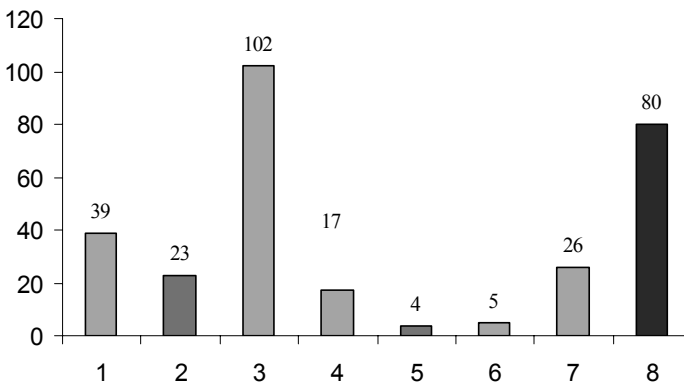
49. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Békés megye, 2004)

Fenti diagramon láthatjuk, hogy a képzések átlagos költségei a 834. FEOR-csoportban (Anyagmozgatógépek kezelői) voltak a legmagasabbak. A képzésenkénti fajlagos költségek azonban a 833. FEOR-csoport (Köz- és településtisztasági munkagép-, járműkezelők) képzései esetén voltak a legnagyobbak (8125 Ft/képzés/fő).

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

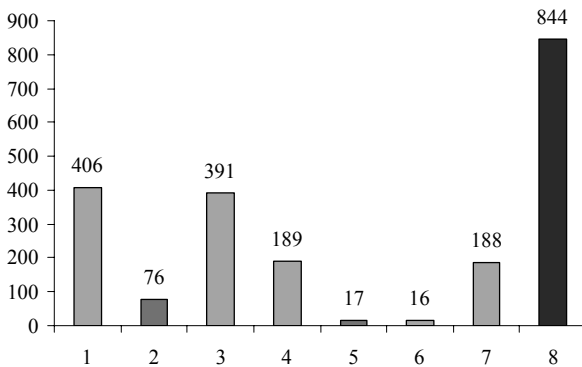
2004-ben a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében elszámolásra benyújtott képzések leg többje, 34,5%-a a 3. FEOR-főcsoportba tartozott. Ezt követte a 8. főcsoport 27, majd az 1. főcsoport 13,2%-kal, csakúgy, mint Békés megyében.

50. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (2004)

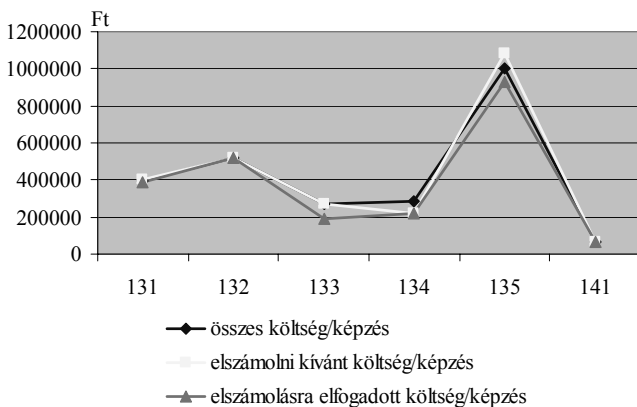
A képzéseken részt vevő munkavállalók megoszlása a következőképpen alakult: legnagyobb részük, 39,7%-uk a 8. FEOR-főcsoport képzésein vett részt, 19,1%-uk az 1., 18,4%-uk pedig a 3. főcsoportba tartozó képzéseken. A sorrend tehát kicsit másképp alakult, mint a képzések megoszlásánál.

51. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (2004)

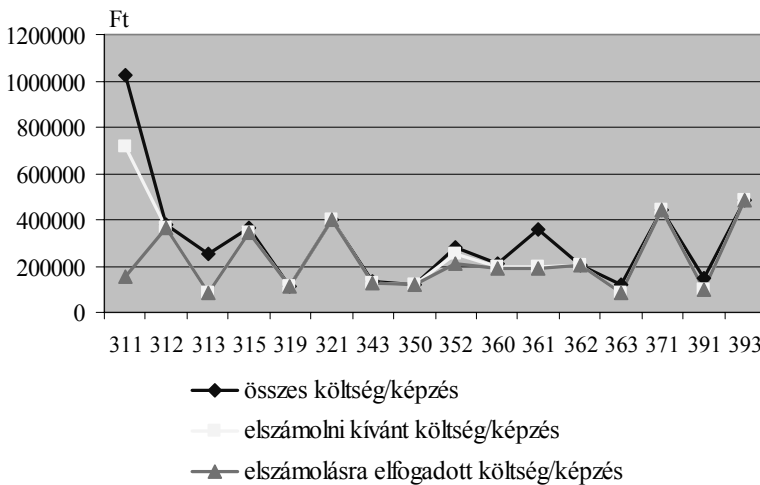
Az elszámolni kívánt képzések közül 39 tartozott az 1. FEOR-főcsoportba 2004-ben, ami 406 munkavállaló képzését érintette. Legtöbben, 241-en a 132. FEOR-csoport (Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői) képzésein vettek részt. Leghosszabbak a 131. FEOR-csoport (Gazdasági, költségvetési szervezetek vezetői) képzései voltak, amelyek átlagosan 141,7 órát vettek igénybe. A képzések költségeinek alakulását az alábbi grafikon szemlélteti. Ezen látható, hogy a 135. FEOR-csoport képzéseinek költségei voltak a legmagasabbak az 1. főcsoporton belül, és szintén itt volt a legmagasabb a képzésenként egy főre jutó átlagos költség (455.842,9 Ft).

52. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, 2004)

A 3. FEOR-főcsoportba tartozott a legtöbb képzés Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, szám szerint 102, amelyek 391 munkavállaló képzését érintették. A legtöbben, 178-an a 360. FEOR-csoport (Gazdasági ügyintézők) képzésein vettek részt. A képzések a 321. FEOR-csoportban (Ápolónők, ápolók) voltak a leghosszabbak, átlagosan 350 óráig tartottak. A képzések átlagos összköltsége illetve elszámolni kívánt költsége a 311. FEOR-csoportban (Technikusok), a 3118-as kódú erőáramú villamosipari technikus képzéseken volt a legmagasabb (1.022.500 Ft). Az elszámolásra elfogadott átlagos költség a 393. FEOR-csoportban volt a legnagyobb (481.600 Ft), csakúgy, mint az egy résztvevőre jutó átlagos képzésenkénti költségek (440.000 Ft).

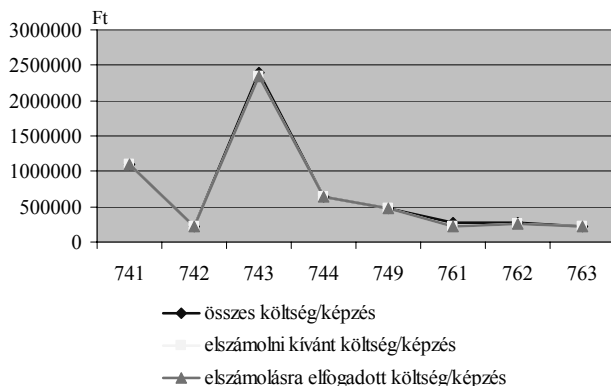

53. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, 2004)

A 4. FEOR-főcsoportba mindössze 17 képzés tartozott, amelyek azonban viszonylag nagyszámú, 189 munkavállaló képzését érintették. Mindössze kétfajta képzés tartozott ebbe a főcsoportba: 4111-es és 4220-as kódú (Könyvelő, illetve Számítástechnikai adminisztratív jellegű foglalkozások). Míg az előbbi képzésen csupán 1 munkavállaló vett részt, utóbbin összesen 188. A 4220 FEOR-kódú képzések voltak a hosszabbak (átlagosan 63,5 óra) és a költségesebbek is: képzésenként egy résztvevőre átlagosan 107.384,4 Ft költség jutott.

Az elszámolásra benyújtott képzések közül 26 tartozott a 7. FEOR-főcsoportba, amelyeken összesen 188 munkavállaló vett részt. Legtöbben, 57-en a 743. FEOR-csoport (Javító-szerelők) képzésein vettek részt. A képzési idő a 741. FEOR-csoportban (Kohászati foglalkozások) volt a leghosszabb, átlagosan 400 óra. A képzések átlagos költségeinek alakulását szemlélteti az alábbi grafikon:

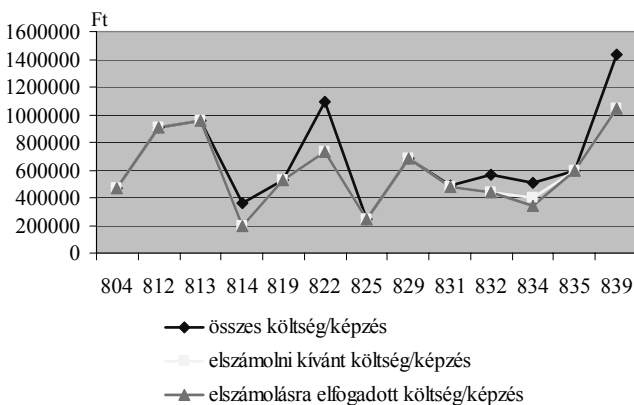

54. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 7. FEOR-főcsoportban (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, 2004)

A legmagasabb átlagos költségekkel tehát a 743. FEOR-csoport képzései rendelkeztek, az átlagos fejenkénti költségek azonban a 761. FEOR-csoportban (Építőmesteri foglalkozások) voltak a leginkább kiugróak.

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések közül 80 tartozott a 8. FEOR-főcsoportba 2004-ben, amelyen igen jelentős számú, 844 munkavállaló vett részt. A legtöbbben, 311-en a 829. FEOR-csoport (Egyéb nem feldolgozóipari jellegű gépek kezelői) képzésein vettek részt. A képzési idő a 834. FEOR-csoportban (Anyagmozgató gépek kezelői) volt a leghosszabb, átlagosan 240,5 óra. A képzések átlagos költségei a 839. FEOR-csoport (Egyéb mobil gépek kezelői) képzései estén voltak a legmagasabbak, az egy főre jutó átlagos költség pedig a 8042. FEOR-kódú sugárvédelmi továbbképző tanfolyam esetén volt a legnagyobb (465.000 Ft).

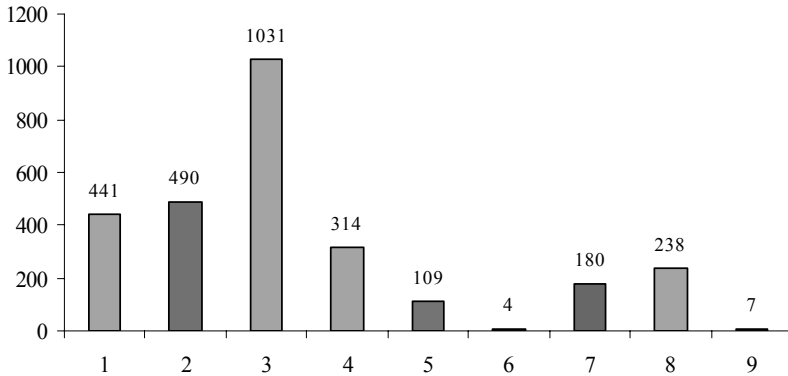
55. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, 2004)

Budapest

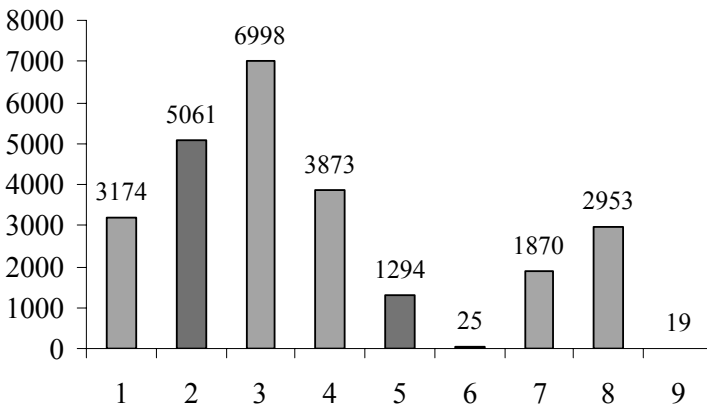
Budapesten a saját munkavállalók számára nyújtott képzések nagy részét, 36,6%-át a 3. FEOR-főcsoportba tartozó képzések tették ki 2004-ben. Ezt követte a 2. főcsoport 17,4%-os, majd az 1. főcsoport 15,7%-os részaránnyal. Elmondhatjuk tehát, hogy a vizsgált megyék többségétől eltérően Budapesten a képzések nagy része a magasabb végzettségűek, szellemi foglalkozásúak felé irányult.

56. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Budapesten (2004)

Hasonló a helyzet akkor is, ha a képzéseken részt vevő munkavállalók szakmacsoportonkénti megoszlását vizsgáljuk. A legtöbben (27,7%) a 3. FEOR-főcsoport képzésein vettek részt, ezt követi a 2., majd a 4. főcsoport 20 illetve 15,3%-os részaránnyal.

57. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Budapesten (2004)

Az elszámolni kívánt képzések közül 441 tartozott az 1. FEOR-főcsoportba 2004-ben, ami összesen 3174 munkavállalót érintett. Legtöbben, 761-en a 135. FEOR-csoport (Gazdasági, költségvetési szervezetek közvetlen termelésirányítói) képzésein vettek részt. A nagyszámú adat sajnos nem teszi lehetővé a képzések költségeinek grafikonos szemléltetését, ezért a továbbiakban az írásbeli elemzésre szorítkozunk. A 133. FEOR-csoport (Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői) képzéseinek átlagos összköltsége volt a legmagasabb az 1. főcsoporton belül (1.732.640,9 Ft), és szintén itt volt a legmagasabb a képzésenként egy főre jutó átlagos költség (180.390,2 Ft).

A 2. FEOR-főcsoportba összesen 490 képzés tartozott, amelyeken 5061 munkavállaló vett részt. A legtöbb, 2321-en a 251. FEOR-csoport (Gazdasági foglalkozások) képzésein látogatták. Az átlagos képzési idő a 242. FEOR-csoportban (Középfokú tanintézeti tanárok, oktatók) volt a leghosszabb (168 óra). Átlagosan a 219. FEOR-csoportba (Egyéb műszaki foglalkozások) tartozó képzések rendelkeztek a legmagasabb összköltséggel (1.691.718,6 Ft). Az egy résztvevőre jutó képzésenkénti költségek a 242. FEOR-csoport képzései esetén voltak a legmagasabbak (330.375, Ft).

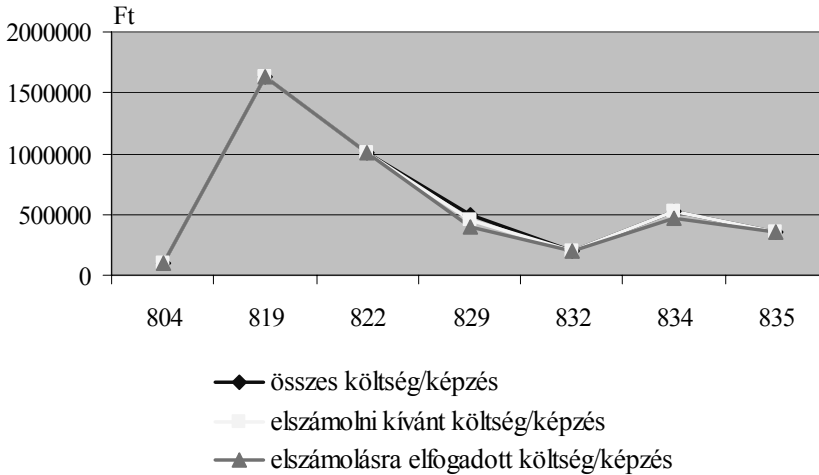
A 3. FEOR-főcsoportba tartozott a legtöbb képzés Budapesten, szám szerint 1031, amelyek 6998 munkavállaló képzését érintették. A legtöbb, 2102-en a 313. FEOR-csoport (Számítástechnikai foglalkozások) képzésein vettek részt. A képzések átlagos összköltsége a 332. FEOR-csoportban (Munkaerőpiaci szolgáltatási foglalkozások) volt a legmagasabb (8.826.333,3 Ft). Az egy résztvevőre jutó átlagos képzésenkénti költségek a 316. FEOR-csoportban (Közlekedési, postai, hírközlési szakmai irányító jellegű foglalkozások) voltak a legnagyobbak (425.159,7 Ft).

A 4. FEOR-főcsoportba 314 képzés tartozott, amelyek 3873 munkavállaló képzését érintették. Legtöbben, 1779-en a 422. FEOR-csoport (Számítástechnikai adminisztratív jellegű foglalkozások) képzésein vettek részt. A képzési idő a 4566. FEOR-kódú kocsivizsgálói képzések esetén volt a leghosszabb, átlagosan 276 óra. Szintén ezen képzések rendelkeztek a legmagasabb átlagos összköltséggel (3.129.953,5 Ft), azonban a fajlagos költségek a 4910. FEOR-kódú képzések esetén voltak a legmagasabbak átlagosan (238.000 Ft/képzés/fő).

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések közül 283 tartozott a 8. FEOR-főcsoportba 2004-ben, amelyen igen jelentős számú, 2953 munkavállaló vett részt. A legtöbb, 976-an a 829. FEOR-csoport (Egyéb nem feldolgozóipari jellegű gépek kezelői) képzéseibe kapcsolódtak be. A képzési idő a 836. FEOR-csoportban (Hajózási foglalkozások) volt a leghosszabb, átlagosan 1000 óra. A képzések átlagos összköltsége is ebben a csoportban volt a legmagasabb (17.901.800 Ft), csakhogy, mint az egy főre jutó átlagos költség (471.100 Ft).

Csongrád megye

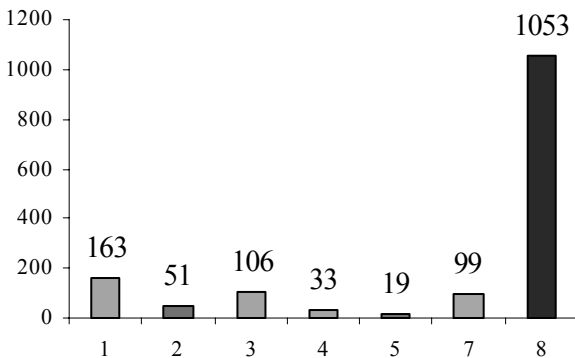
2004-ben a Csongrád megyében elszámolásra benyújtott képzések legnagyobb része, 28%-a az 1. FEOR-főcsoportba tartozott. Ezt követte a 3. főcsoport 24,2, majd a 8. főcsoport 19,4%-os részaránnyal.

58. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Csongrád megyében (2004)

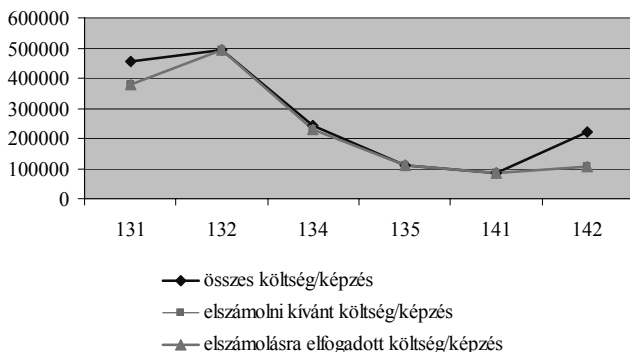
A képzéseken részt vevő munkavállalók megoszlása a következőképpen alakult: döntő többségük, 69,1%-uk a 8. FEOR-főcsoport képzésein vett részt, 10,7%-uk az 1., 7%-uk pedig a 3. főcsoportba tartozó képzéseken. Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez hasonlóan a sorrend itt egy kicsit másképp alakul, mint a képzések megoszlásánál.

59. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Csongrád megyében (2004)

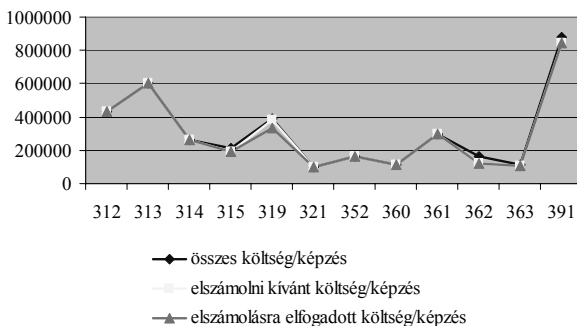
Az elszámolni kívánt képzések közül 52 tartozott az 1. FEOR-főcsoportba 2004-ben, ami 163 munkavállaló képzését érintette. Legtöbben, 96-an a 134. FEOR-csoport (Gazdasági, költségvetési szervezetek funkcionális tevékenységet folytató részegységeinek vezetői) képzésein vettek részt. Leghosszabbak a 131. FEOR-csoport (Gazdasági, költségvetési szervezetek vezetői) képzései voltak, amelyek átlagosan 213,4 órát vettek igénybe. A képzések költségeinek alakulását az alábbi grafikon szemlélteti. Ezen látható, hogy a 132. FEOR-csoport képzéseinek költségei voltak a legmagasabbak az 1. főcsoporton belül. A képzésenként egy főre jutó átlagos költség a 142. FEOR-csoportban (Kisszervezetek vezetői) volt a legmagasabb (219.375 Ft).

60. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Csongrád megye, 2004)

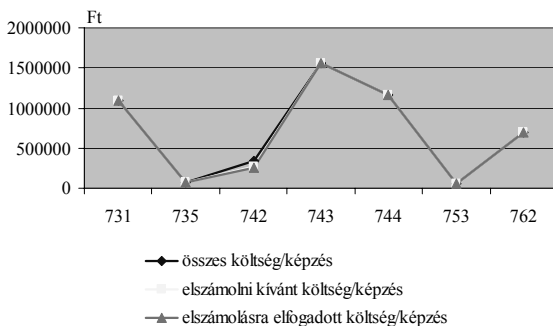
A 3. FEOR-főcsoportba 45 képzés tartozott, amelyek 106 munkavállaló képzését érintették. A legtöbb, 39-en a 391. FEOR-csoport (Egyéb ügyintézők) képzésein vettek részt. A képzések a 352. FEOR-csoportban (Élet- és vagyonvédelmi ügyintézők) voltak a leghosszabbak, átlagosan 420 óráig tartottak. A képzések átlagos költsége a 391. FEOR-csoportban volt a legmagasabb, az egy résztvevőre jutó átlagos képzésenkénti költségek (260.000 Ft) pedig a 314. FEOR-csoportban (Programozók, diszpécserek).

61. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Csongrád megye, 2004)

A 7. FEOR-főcsoportba összesen 22 képzés tartozott, amelyeken 99 munkavállaló vett részt, a legtöbb, 45-en a 744. FEOR-csoport (Műszerészek) villamossági szerelői képzésein. A képzési idő a 735. FEOR-csoportban (Nyomdaipari foglalkozások, kép- és hangfelvétel-sokszorosítók) volt a leghosszabb, átlagosan 560 óra. A képzésenkénti átlagköltségek alakulását az alábbi grafikon szemlélteti:

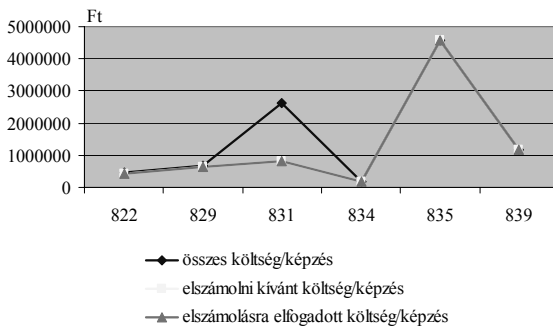

62. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 7. FEOR-főcsoportban (Csongrád megye, 2004)

Láthatjuk, hogy a képzések költségei a 743. FEOR-csoportban (Javító-szerelők) voltak a legmagasabbak, azonban az egy résztvevőre jutó képzésenkénti költségek a 731. FEOR-csoport (Textilipari foglalkozások) képzései esetén voltak a legmagasabbak.

Az elszámolásra benyújtott képzések közül Csongrád megyében 36 képzés tartozott a 8. FEOR-főcsoportba, és igen jelentős számú munkavállaló vett részt ezeken a képzéseken (1053 fő). A legtöbb, 752-en a 835. FEOR-csoport (Járművezetők) autóbusz-vezetői képzésein tanultak. A nagy létszámból is adódóan a képzések átlagos költségei is ebben a csoportban voltak a legmagasabbak (4.573.500 Ft), viszont a fajlagos, 1 résztvevőre jutó képzésenkénti költségek a 822. FEOR-csoportban (Energetikai gépek kezelői) voltak a legnagyobbak (208.313,6 Ft).

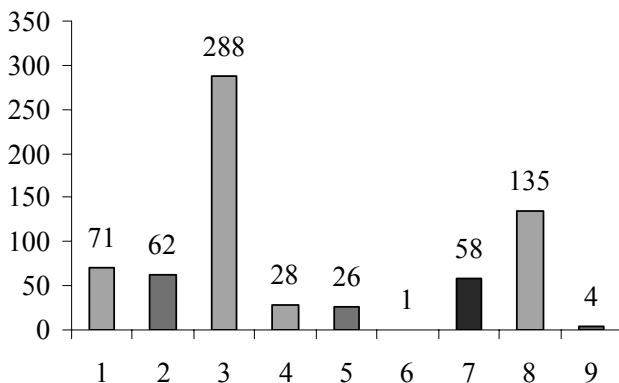

63. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Csongrád megye, 2004)

Fejér megye

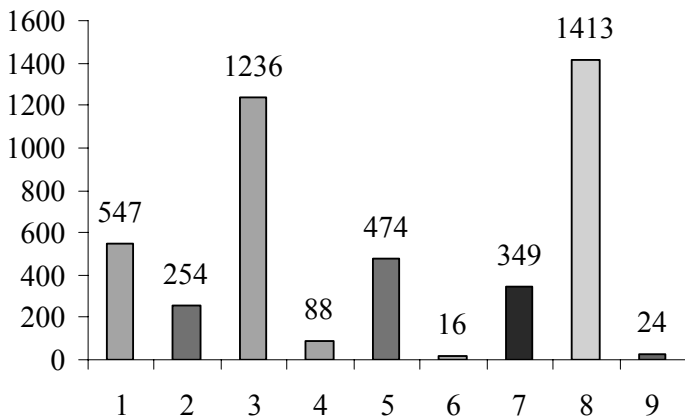
Fejér megyében a saját munkavállalók részére nyújtott képzések legnagyobb része, 42,8%-a a 3. FEOR-főcsoportba tartozott, ezt követte a 8. főcsoport 20,1%-os, majd az 1. főcsoport 10,5%-os részaránnyal. Az első három helyezett tehát hasonlóan alakult, mint az eddigi vizsgált megyék többségében.

64. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Fejér megyében (2004)

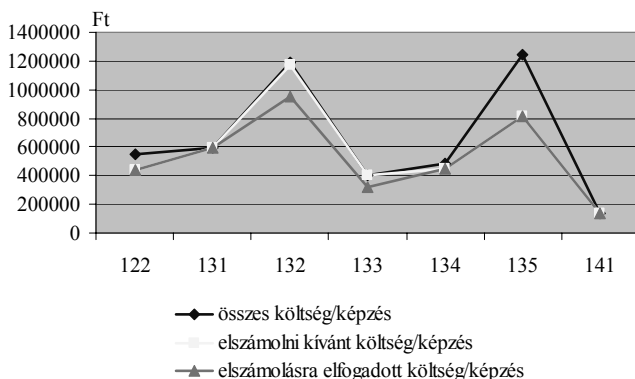
Ha a képzésben részt vevő munkavállalók megoszlását vizsgáljuk FEOR-főcsoportok szerint, az előzőnél kissé más sorrendet kapunk. Legtöbben a 8. főcsoport képzéseiben vettek részt (32,1%), amelyet a 3., majd az 1. főcsoport követ 28,1 illetve 12,4%-os részaránnyal.

65. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Fejér megyében (2004)

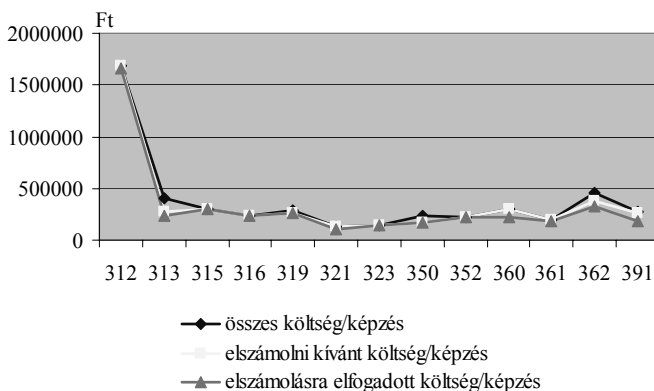
Fejér megyében 71 képzés tartozott az 1. FEOR-főcsoportba, amelyeken összesen 547 munkavállaló vett részt. A legtöbbben, 260-an a 132. FEOR-csoport (Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői) képzéseit látogatták, és ebben a csoportban volt a legnagyobb a képzési idő hossza, átlagosan 89,2 óra. A képzések átlagos összköltsége a 135. FEOR-csoportban (Gazdasági, költségvetési szervezetek közvetlen termelésirányítói) volt a legmagasabb, az elszámolni kívánt illetve az elszámolásra elfogadott költségek pedig a 132. FEOR-csoportban. Az egy résztvevőre jutó képzésenkénti költség szintén a 132. FEOR-csoportban volt a legnagyobb, átlagosan 140.806,7 Ft.

66. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Fejér megye, 2004)

A 3. FEOR-főcsoportba összesen 288 képzés tartozott Fejér megyében, amelyeken 1236 munkavállaló vett részt megyeszerte, legtöbbször, 432-en a 361. FEOR-csoport (Gazdasági ügyintézők). A 316. FEOR-csoportba (Közlekedési, postai, hírközlési szakmai irányító jellegű foglalkozások) tartozó képzések voltak a leghosszabbak, amelyek átlagosan 300 órák voltak. A képzések átlagos költségeinek alakulását szemlélteti az alábbi grafikon:

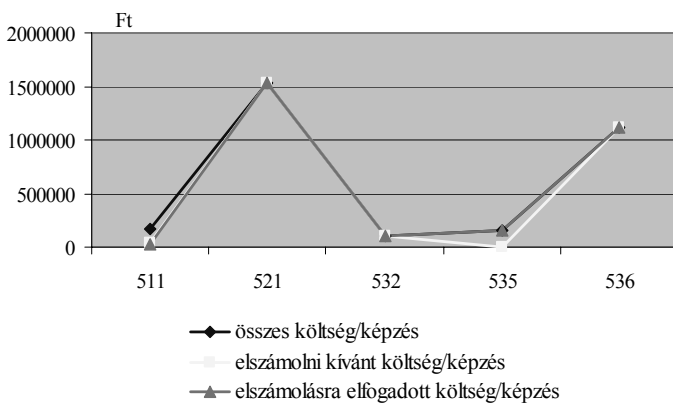

67. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Fejér megye, 2004)

Láthatjuk, hogy a képzések átlagos költségei a 312. FEOR-csoportban (Technikusok) voltak a legmagasabbak, a képzésenként egy résztvevőre jutó átlagos költségek viszont a 362. FEOR-csoportban (Kereskedelmi, áruforgalmi, értékesítési ügyintézők) voltak a legnagyobbak (161.143,6 Ft).

Az 5. FEOR-főcsoportba csupán 26 képzés tartozott Fejér megyében, ezek azonban meglehetősen nagy számú, 474 munkavállaló képzését érintették. A legtöbbben, 320-an az 536. FEOR-csoport (Védelmi szolgáltatási foglalkozások) tűzoltó képzésein vettek részt. Az 511. FEOR-csoport (Kereskedelmi foglalkozások) képzései voltak a leghosszabbak, átlagosan 338,3 óráig tartottak. A képzések átlagos költségei az 521. FEOR-csoportban (Közlekedési foglalkozások) voltak a legmagasabbak (1.538.666,7 Ft), azonban a képzésenként egy résztvevőre jutó költségek az 511. FEOR-csoportban voltak a legnagyobbak (77.751,6 Ft).

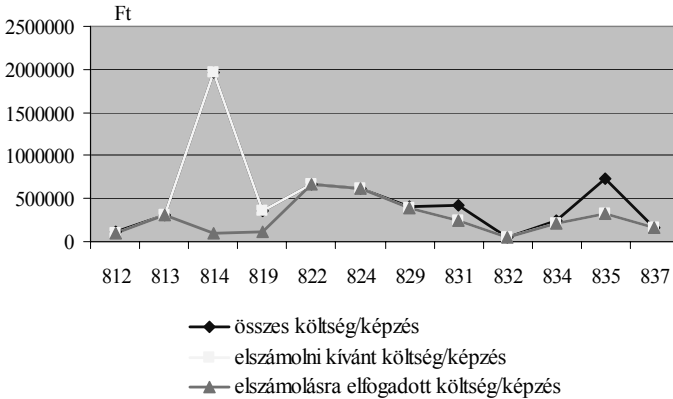

68. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 5. FEOR-főcsoportban (Fejér megye, 2004)

A 8. FEOR-főcsoportba 135 elszámolni kívánt képzés tartozott, amelyeken összesen 1413 munkavállaló vett részt, legtöbbben, 894-en a 829. FEOR-csoport (Egyéb nem feldolgozó-ipari jellegű gépek kezelői) képzésein. A képzések átlagos összköltsége illetve elszámolni kívánt költsége a 814. FEOR-csoport (Építőanyagipari termékgyártó gépek kezelői) volt a legmagasabb, azonban érdekes, hogy a munkaügyi tanács által elszámolásra elfogadott költség viszont ebben a csoportban volt az egyik legalacsonyabb. Az elszámolásra elfogadott költségek a 822. FEOR-csoportban (Energetikai gépek kezelői) voltak a legmagasabbak. Az egy résztvevőre jutó képzésenkénti átlagos költség a 814. FEOR-csoportban volt a legnagyobb (103.500 Ft).

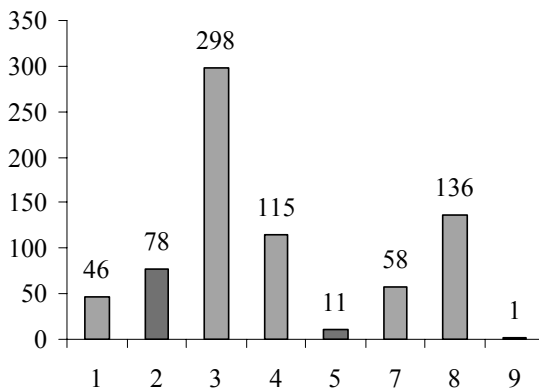

69. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Fejér megye, 2004)

Győr-Moson-Sopron megye

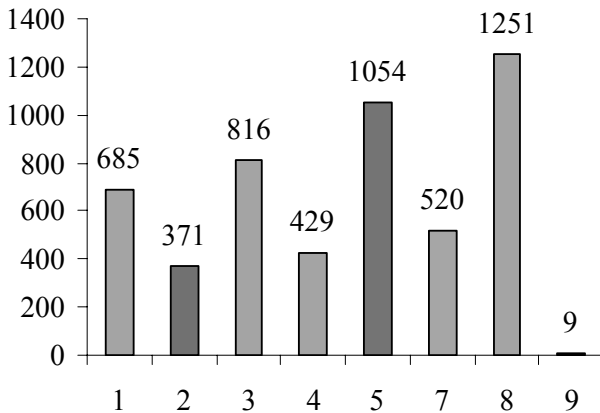
Győr-Moson-Sopron megyében a saját munkavállalók számára nyújtott képzések nagy részét, 40,1%-át a 3. FEOR-főcsoportba tartozó képzések tették ki 2004-ben. Ezt követte a 8. főcsoport 18,3%-os, majd a 4. főcsoport 15,5%-os részaránnyal. A 4. FEOR-főcsoport az eddig vizsgált megyék egyikében sem került be az első három közé.

70. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Győr-Moson-Sopron megyében (2004)

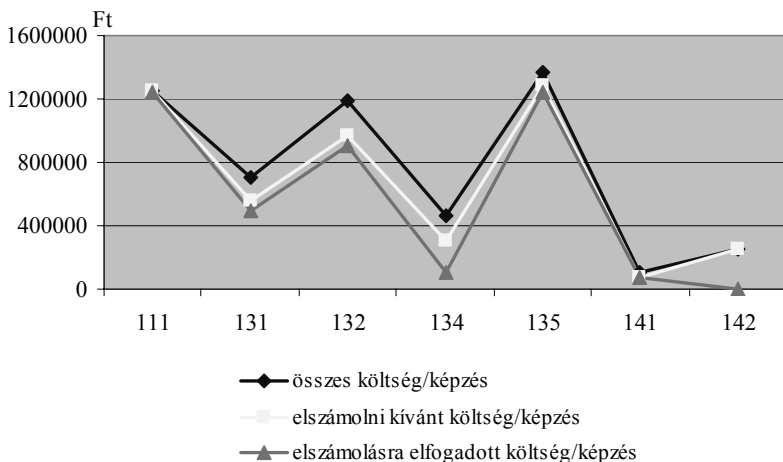
Ettől teljesen eltérő sorrendet kapunk, ha a képzéseken részt vevő munkavállalók szakmacsoportonkénti megoszlását vizsgáljuk. A legtöbben a 8. FEOR-főcsoport képzésein vettek részt, ezt követi az 5., majd az 1. főcsoport. Az eddigiekben még az 5. FEOR-főcsoport sem szerepelt az első három helyezett között.

71. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Győr-Moson-Sopron megyében (2004)

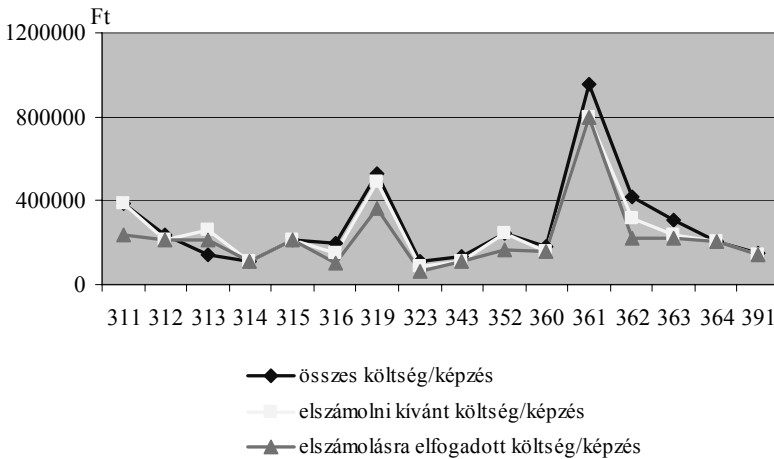
Az 1. FEOR-főcsoportba összesen 46 képzés tartozott 2004-ben, és összesen 685 munkavállaló képzését érintette. A 132-es FEOR-csoportba (Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői) tartozó képzéseken vett rész a legtöbb munkavállaló (380 fő), az átlagos képzési idő pedig a 135. FEOR-csoportban (Gazdasági, költségvetési szervezetek közvetlen termelésirányítói) volt a leghosszabb (97,6 óra). Szintén ebben a csoportban voltak a legmagasabbak a képzések átlagos költségei, azonban a 132. FEOR-csoportban jutott átlagosan a legnagyobb költség egy munkavállalóra képzésenként (389.614,1 Ft).

72. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Győr-Moson-Sopron megye, 2004)

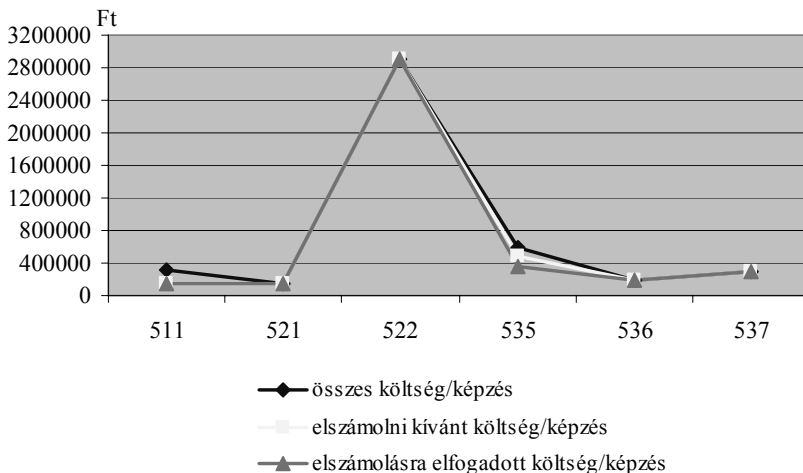
A 3. FEOR-főcsoportba 298 képzés tartozott, amelyek összesen 816 munkavállaló képzését érintették Győr-Moson-Sopron megyében. A legtöbb, 432-en a 391. FEOR-csoport (Egyéb ügyintézők) képzésein vettek részt, a képzések átlagos hossza a 352-es FEOR-csoportban (Élet- és vagyonvédelmi ügyintézők) volt a legtöbb (230 óra). A képzésenkénti átlagos költségek a 361-es FEOR-csoport (Gazdasági ügyintézők) képzéseinél voltak a legmagasabbak. Az egy főre jutó képzésenkénti költség pedig a 315-ös FEOR-csoportban (Üzemfenntartási foglalkozások) volt a legmagasabb (174.199,1 Ft).

73. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Győr-Moson-Sopron megye, 2004)

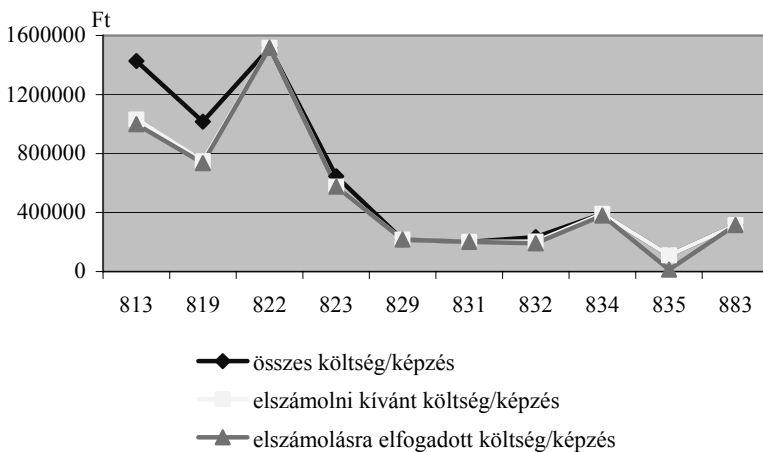
Bár az 5. főcsoportba mindössze 11 képzés tartozott Győr-Moson-Sopron megyében, azonban ezek igen jelentős számú munkavállaló (1054 fő) képzését érintették. A legtöbb, 950-en az 522. FEOR-csoport (Járművezetéshez kapcsolódó foglalkozások) képzésein vettek részt. A résztvevők igen magas száma miatt ebben a csoportban volt a legmagasabb a képzések átlagos összköltsége (2.912.500 Ft). Ha azonban a fajlagos költségek alakulását vizsgáljuk, láthatjuk, hogy a képzésenként egy résztvevőre jutó átlagos költségek pontosan ebben a csoportban voltak a legalacsonyabbak (3065 Ft), és az 536. FEOR-csoportban (Védelmi szolgáltatási foglalkozások) pedig a legmagasabbak (190.615 Ft). A képzések az 521. FEOR-csoportban (Közlekedési foglalkozások) voltak a leghosszabbak, átlagosan 168 órát vettek igénybe.

74. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 5. FEOR-főcsoportban (Győr-Ménfőcsanak megye, 2004)

A 8. főcsoportba tartozott Győr-Ménfőcsanak megye elszámolásra benyújtott képzéseinek nagy része, szám szerint 136 képzés, amelyek összesen 1251 munkavállaló képzését érintették. Közülük legtöbben, 448-an a 819. FEOR-csoport (Egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők) képzéseiben vettek részt. A leghosszabbak a 834. FEOR-csoport képzései voltak, átlagosan 348,2 órát vettek igénybe. A képzésenkénti átlagos költségek a 822-es FEOR-csoport (Energetikai gépek kezelői) képzései esetén voltak a legmagasabbak, a képzésenkénti egy főre jutó átlagos költség pedig a 8831-es FEOR-kódú képzéseken volt a legmagasabb (162.457 Ft).

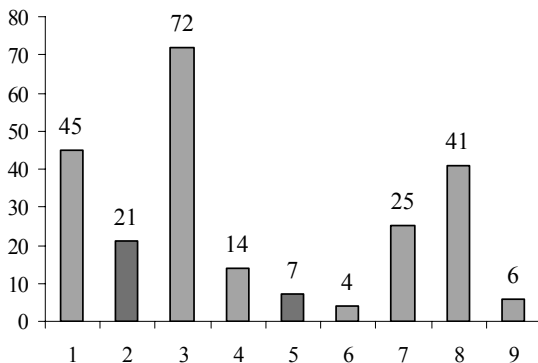

75. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Győr-Ménfőcsanak megye, 2004)

Hajdú-Bihar megye

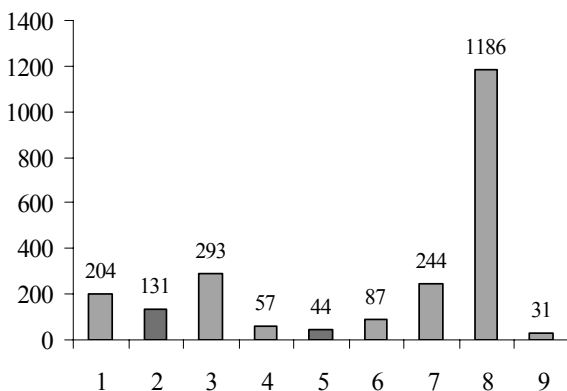
Hajdú-Bihar megyében a saját munkavállalók részére nyújtott képzések legnagyobb része, 30,6%-a a 3. FEOR-főcsoportba tartozott, ezt követte az 1. főcsoport 19,1%-os, majd a 8. főcsoport 17,4%-os részaránnyal. Az első három helyezett tehát hasonlóan alakult, mint az eddig vizsgált megyék többségében.

76. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint
Hajdú-Bihar megyében (2004)

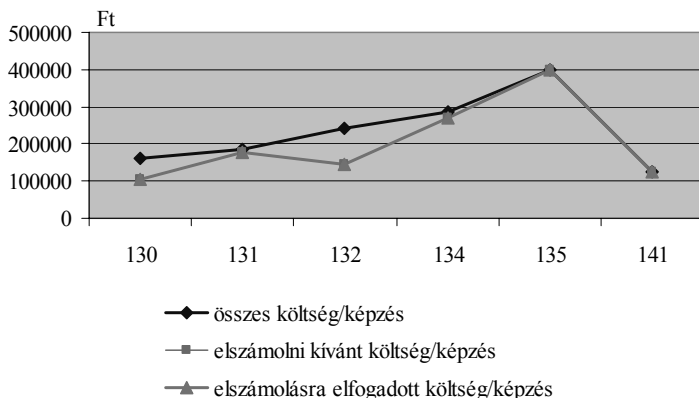
Ha a képzésben részt vevő munkavállalók megoszlását vizsgáljuk FEOR-főcsoportok szerint, az előzőnél kissé más sorrendet kapunk. Legtöbben a 8. főcsoport képzéseiben vettek részt (52,1%), amelyet a 3., majd a 7. főcsoport követ 12,9 illetve 10,7%-os részaránnyal.

77. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint
Hajdú-Bihar megyében (2004)

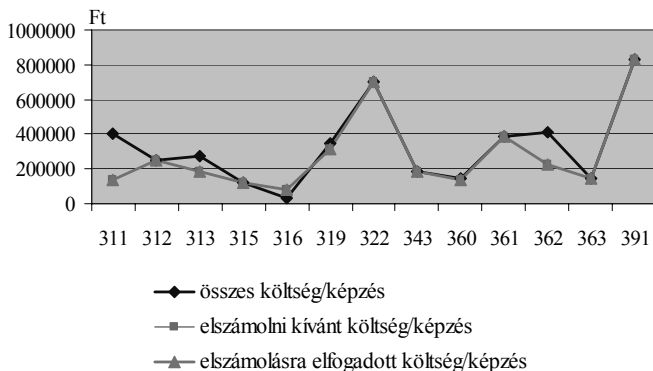
Hajdú-Bihar megyében 45 képzés tartozott az 1. FEOR-főcsoportba, amelyeken összesen 204 munkavállaló vett részt. A legtöbb, 95-en a 132. FEOR-csoport (Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői) képzéseit látogatták, és ebben a csoportban volt a legnagyobb a képzési idő hossza, átlagosan 279,6 óra. A képzések átlagos költségei a 135. FEOR-csoportban (Gazdasági, költségvetési szervezetek közvetlen termelésirányítói) voltak a legmagasabbak. Az egy résztvevőre jutó képzésenkénti költség szintén a 132. FEOR-csoportban volt a legnagyobb, átlagosan 160.310,2 Ft.

78. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Hajdú-Bihar megye, 2004)

A 3. FEOR-főcsoportba összesen 72 képzés tartozott Hajdú-Bihar megyében, amelyeken 293 munkavállaló vett részt megyeszerte, legtöbb, 59-en a 322. FEOR-csoport (Gondozók) képzésein. A 391. FEOR-csoportba (Egyéb ügyintézők) tartozó képzések voltak a leghosszabbak, amelyek átlagosan 632 órák voltak. A képzések átlagos költségeinek alakulását szemlélteti az alábbi grafikon:

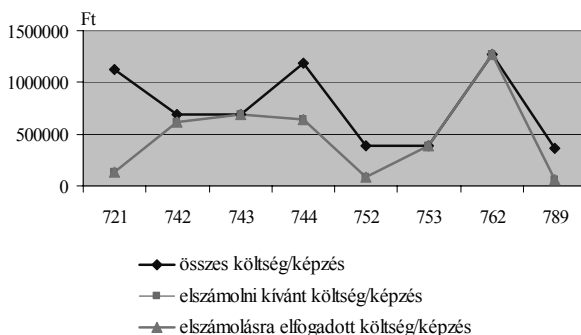

79. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Hajdú-Bihar megye, 2004)

Láthatjuk, hogy a képzések átlagos költségei a 391. FEOR-csoportban (Technikusok) voltak a legmagasabbak, a képzésenként egy résztvevőre jutó átlagos költségek viszont a 312. FEOR-csoportban (Technikusok) voltak a legnagyobbak (163.000 Ft).

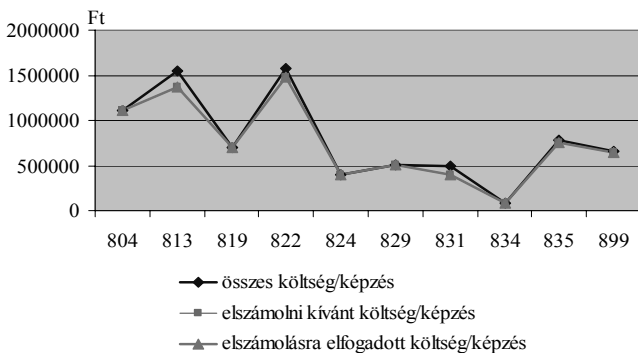
A 7. FEOR-főcsoportba összesen 25 képzés tartozott a vizsgált időszakban, amelyek 244 munkavállaló képzését érintették. A legtöbb (127 fő) a 762. FEOR-csoport (Építési, szerelési foglalkozások) képzésein vettek részt. A képzési idő a 721. FEOR-csoportban (Élelmiszergyártók, -feldolgozók és -tartósítók) volt a leghosszabb, átlagosan 3750 óra. A képzések átlagos költségei a 762. FEOR-csoportban voltak a legmagasabbak, a képzésenként egy résztvevőre jutó költségek pedig a 721. FEOR-csoportban (225.000 Ft).

80. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 7. FEOR-főcsoportban (Hajdú-Bihar megye, 2004)

A 8. FEOR-főcsoportba 41 elszámolni kívánt képzés tartozott, amelyeken összesen 1186 munkavállaló vett részt, legtöbben, 813-an a 835. FEOR-csoport (Járművezetők) képzésein. A képzések átlagos költségei a 822. FEOR-csoportban (Energetikai gépek kezelői) voltak a legmagasabbak. Az egy résztvevőre jutó képzésenkénti átlagos költség a 8999. FEOR-kódú képzések esetén volt a legnagyobb (219.063 Ft).

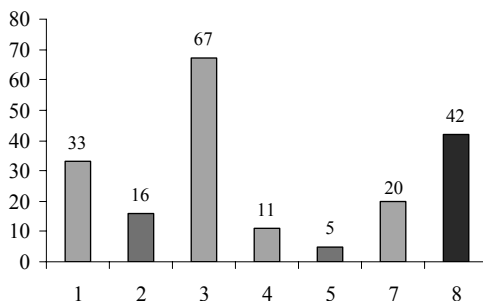

81. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Hajdú-Bihar megye, 2004)

Heves megye

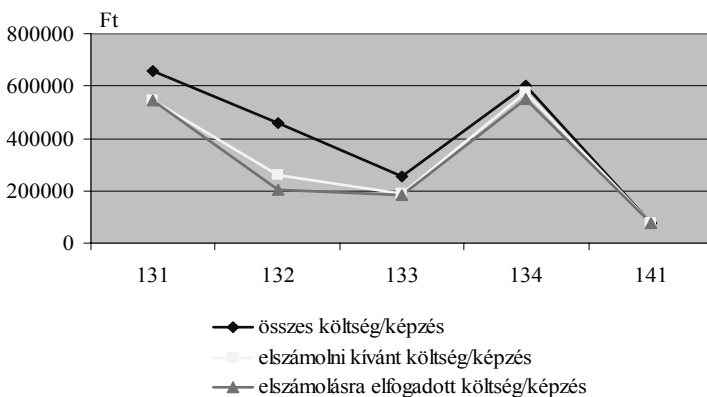
Heves megyében a saját munkavállalók számára nyújtott képzések nagy részét, 34,5%-át a 3. FEOR-főcsoportba tartozó képzések tették ki 2004-ben. Ezt követte a 8. főcsoport 21,6%-os, majd az 1. főcsoport 17%-os részaránnyal.

82. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Heves megyében (2004)

Ettől teljesen eltérő sorrendet kapunk, ha a képzéseken részt vevő munkavállalók szakmacsoportonkénti megoszlását vizsgáljuk. A legtöbben a 8. FEOR-főcsoport képzésein vettek részt, ezt követi a 7., majd az 1. főcsoport.

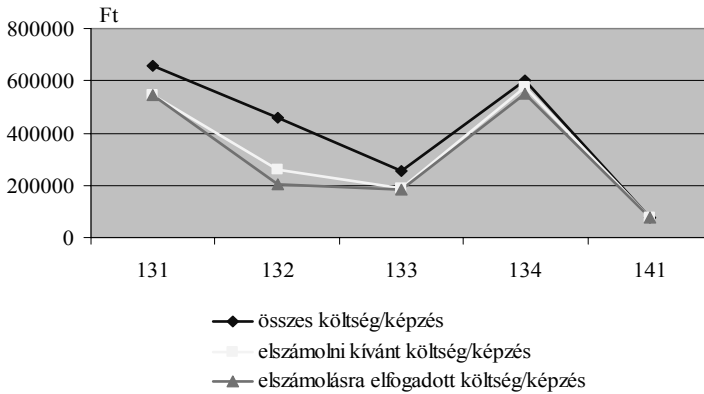
83. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Heves megyében (2004)

Az 1. FEOR-főcsoportba összesen 33 képzés tartozott 2004-ben, és összesen 124 munkavállaló képzését érintette. A 134-es FEOR-csoportba (Gazdasági, költségvetési szervezetek funkcionális tevékenységet folytató részegységeinek vezetői) tartozó képzéseken vett részt a legtöbb munkavállaló (58 fő), az átlagos képzési idő pedig a 133. FEOR-csoportban (Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek

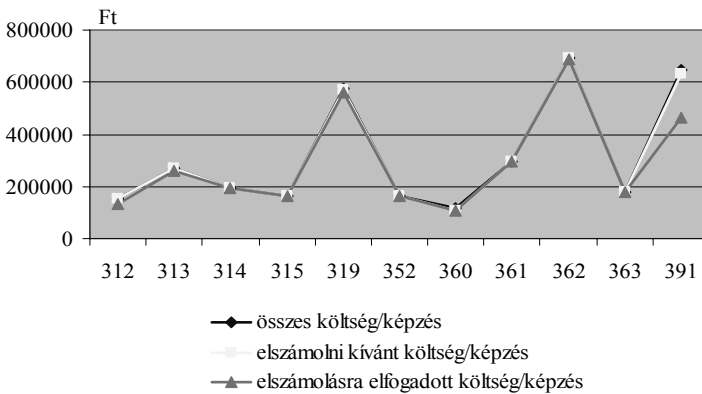
vezetői) volt a leghosszabb (212,9 óra). A 131. FEOR-csoportban (Gazdasági, költségvetési szervezetek vezetői) volt a legmagasabb a képzések átlagos összköltsége, az elszámolni kívánt és az elszámolásra elfogadott átlagos költségek viszont a 134. FEOR-csoportba tartozó képzések esetén voltak a legnagyobbak. A 131. FEOR-csoportban jutott átlagosan a legnagyobb költség 1 munkavállalóra képzésenként (187.832,2 Ft).

84. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Heves megye, 2004)

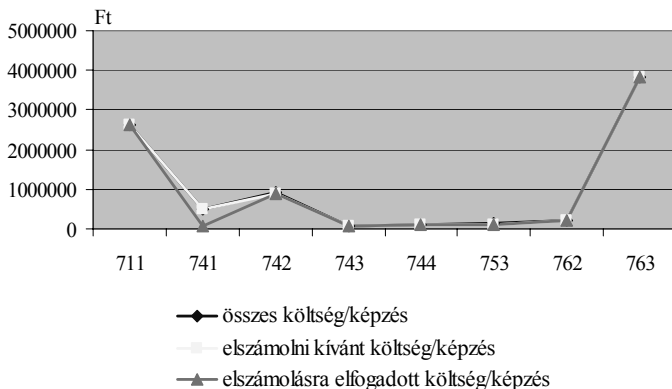
A 3. FEOR-főcsoportba 67 képzés tartozott, amelyek összesen 265 munkavállaló képzését érintették Heves megyében. A legtöbb, 103-an a 391. FEOR-csoport (Egyéb ügyintézők) képzéseiben vettek részt, a képzések átlagos hossza a 352-es FEOR-csoportban (Élet- és vagyonvédelmi ügyintézők) volt a legtöbb (324 óra). A képzésenkénti átlagos költségek a 362-es FEOR-csoport (Kereskedelmi, áruforgalmi, értékesítési ügyintézők) képzéseinél voltak a legmagasabbak. Az egy főre jutó képzésenkénti költség pedig a 361. FEOR-csoportban (Gazdasági ügyintézők) volt a legmagasabb (280.450 Ft).

85. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Heves megye, 2004)

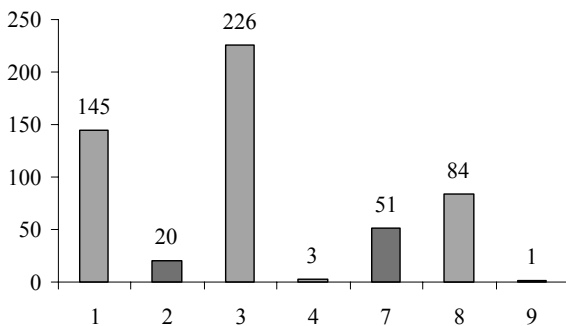
A 7. főcsoportba 20 képzés tartozott, amelyeken összesen 161 munkavállaló vett részt, leg-
többen, 93-an a 742-es FEOR-csoport (Fémmegmunkálók, felületkezelők) képzésein. A leg-
hosszabbak a 763. FEOR-csoport (Építési szakipari foglalkozások) képzései voltak: egy képzés
átlagosan 1040 órát vett igénybe. A képzésenkénti átlagos költségek a 763. FEOR-csoport
képzésein volt a legmagasabb. Szintén ebben a csoportban volt a legmagasabb a fajlagos
költség, azaz a képzésenként egy résztvevőre jutó átlagos költség (319.000 Ft).

86. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 7. FEOR-főcsoportban (Heves megye, 2004)

A 8. főcsoportba tartozott Heves megye elszámolásra benyújtott képzéseinek nagy
része, szám szerint 42 képzés, amelyek összesen 408 munkavállaló képzését érintették.
Közülük legtöbben, 153-an a 829. FEOR-csoport (Egyéb nem feldolgozóipari jellegű
gépek kezelői) képzésein vettek részt. A leghosszabbak a 819. FEOR-csoport (Egyéb
feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők) képzései voltak, átlagosan 441
órát vettek igénybe. A képzésenkénti átlagos költségek szintén ebben a csoportban
voltak a legmagasabbak, a képzésenkénti egy főre jutó átlagos költség viszont a 822-es
FEOR-csoport (Energetikai gépek kezelői) képzésein volt a legmagasabb (100.300 Ft).

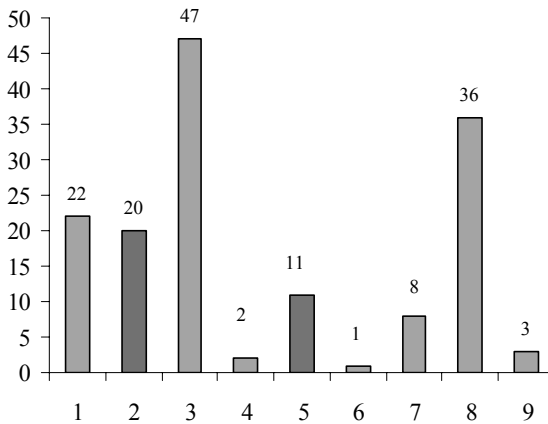

87. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Heves megye, 2004)

Jász-Nagykun-Szolnok megye

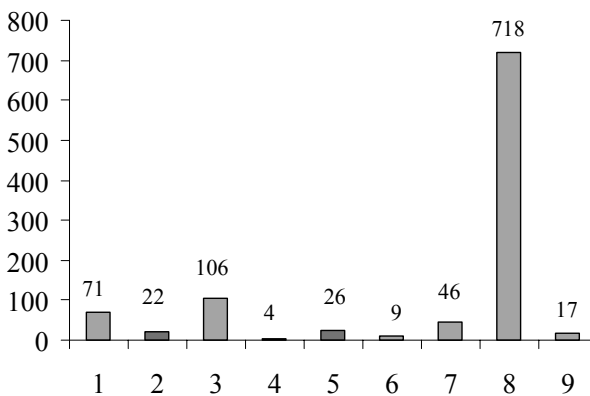
Jász-Nagykun-Szolnok megyében a saját munkavállalók részére nyújtott képzések legnagyobb része, 31,3%-a a 3. FEOR-főcsoportba tartozott, ezt követte a 8. főcsoport 24%-os, majd az 1. főcsoport 14,7%-os részaránnyal. Az első három helyezett tehát hasonlóan alakult, mint az eddig vizsgált megyék többségében.

88. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében (2004)

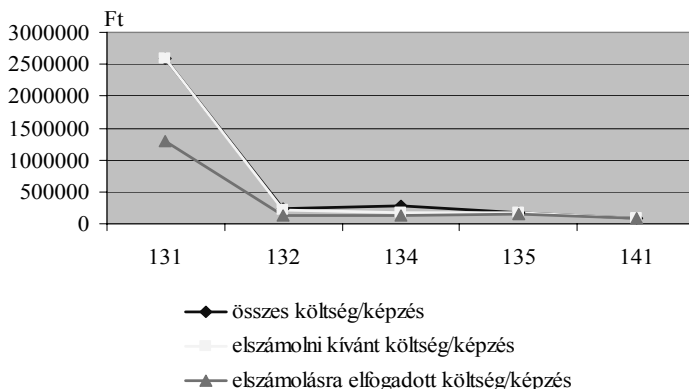
Ha a képzésben részt vevő munkavállalók megoszlását vizsgáljuk FEOR-főcsoportok szerint, az előzőnél kissé más sorrendet kapunk. Legtöbbször a 8. főcsoport képzésein vettek részt (70,5%), amelyet a 3., majd az 1. főcsoport követ 10,4 illetve 7%-os részaránnyal.

89. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében (2004)

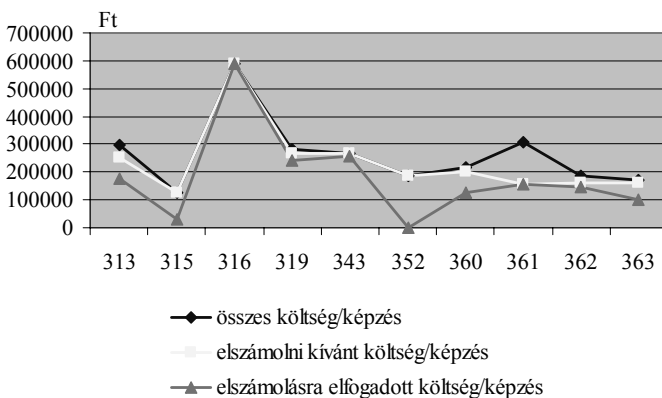
Jász-Nagykun-Szolnok megyében 22 képzés tartozott az 1. FEOR-főcsoportba, amelyeken összesen 71 munkavállaló vett részt legtöbbsz, 43-an a 132. FEOR-csoport (Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői) képzésein. A képzési idő hossza a 135. FEOR-csoportban volt a legnagyobb, átlagosan 403 óra. A képzések átlagos költségei a 131. FEOR-csoportban (Gazdasági, költségvetési szervezetek vezetői) voltak a legmagasabbak. Az egy résztvevőre jutó képzésenkénti költség szintén a 131. FEOR-csoportban volt a legnagyobb, átlagosan 650.000 Ft.

90.ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Jász-Nagykun-Szolnok megye, 2004)

A 3. FEOR-főcsoportba összesen 47 képzés tartozott Jász-Nagykun-Szolnok megyében, amelyeken 106 munkavállaló vett részt megyeszerte. A legtöbbsz, 36-an a 360. FEOR-csoport (Gazdasági ügyintézők) képzéseit látogatták. A 352. FEOR-csoportba (Élet- és vagyonsvédelmi ügyintézők) tartozó képzések voltak a leghosszabbak, amelyek átlagosan 344 órák voltak. A képzések átlagos költségeinek alakulását szemlélteti az alábbi grafikon:

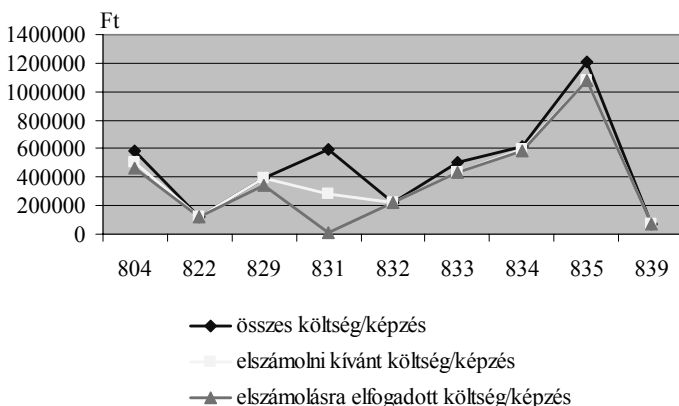

91. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Jász-Nagykun-Szolnok megye, 2004)

Láthatjuk, hogy a képzések átlagos költségei a 316. FEOR-csoportban (Közlekedési, postai, hírközlési szakmai irányító jellegű foglalkozások) voltak a legmagasabbak. A képzésenként egy résztvevőre jutó átlagos költségek szintén ebben a csoportban voltak a legnagyobbak (295.000 Ft).

A 8. FEOR-főcsoportba 36 elszáolni kívánt képzés tartozott, amelyeken összesen 718 munkavállaló vett részt legtöbbször, 460-an a 835. FEOR-csoport (Járművezetők) képzésein. Az átlagos képzési idő a 831. FEOR-csoportban (Mezőgazdasági, erdőgazdasági erőgéppvezetők, -kezelők) volt a leghosszabb. A képzések átlagos költségei a 835. FEOR-csoportban voltak a legmagasabbak, ami az előbb említett igen magas létszám következménye. Az egy résztvevőre jutó képzésenkénti átlagos költség a 832. FEOR-csoport (Építőipari gépek kezelői) nehézgépkészítői képzései esetén volt a legnagyobb (225.000 Ft).

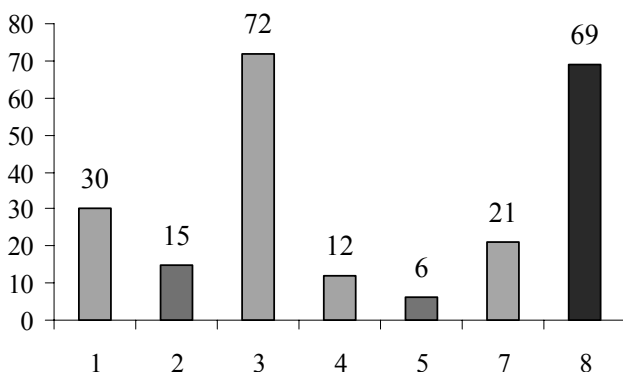

92. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 7. FEOR-főcsoportban (Jász-Nagykun-Szolnok megye, 2004)

Komárom-Esztergom megye

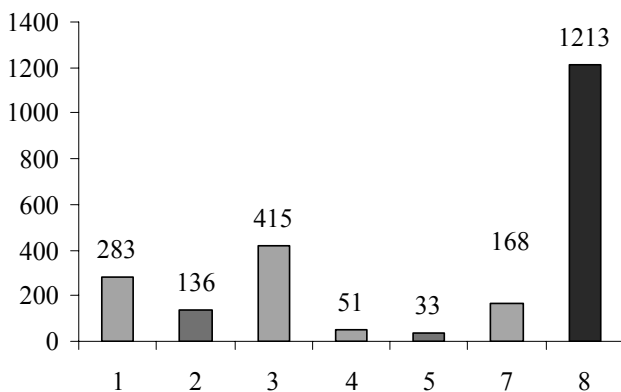
Komárom-Esztergom megyében a saját munkavállalók számára nyújtott képzések nagy részét, 32%-át a 3. FEOR-főcsoportba tartozó képzések tették ki 2004-ben. Ezt követte a 8. főcsoport 30,7%-os, majd az 1. főcsoport 13,3%-os részaránnyal. Az első három helyezett tehát hasonlóan alakult, mint a vizsgált megyék többségében.

93. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Komárom-Esztergom megyében (2004)

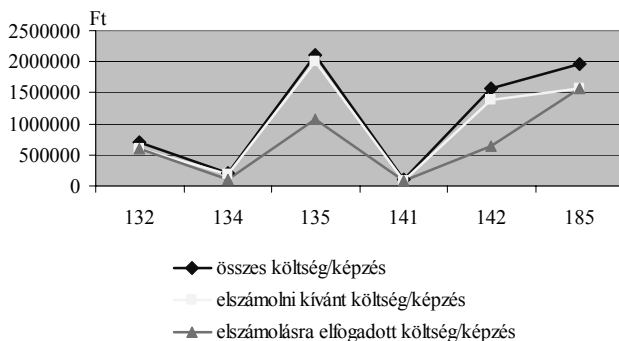
Ettől kissé eltérő sorrendet kapunk, ha a képzéseken részt vevő munkavállalók szakmacsoportonkénti megoszlását vizsgáljuk. A legtöbben (52,8%) a 8. FEOR-főcsoport képzésein vettek részt, ezt követi a 3., majd az 1. főcsoport 18,1 illetve 12,3%-os részaránnyal.

94. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Komárom-Esztergom megyében (2004)

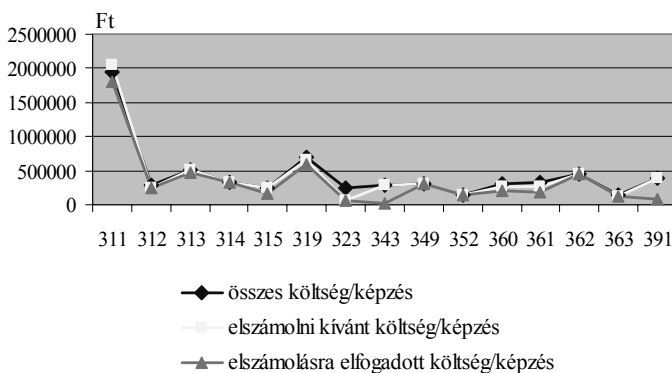
Az 1. FEOR-főcsoportba összesen 30 képzés tartozott 2004-ben, és összesen 283 munkavállaló képzését érintette. A 135. FEOR-csoportba (Gazdasági, költségvetési szervezetek közvetlen termelésirányítói) tartozó képzéseken vett részt a legtöbb munkavállaló (106 fő), és szintén itt volt a leghosszabb az átlagos képzési idő (944 óra). Ugyancsak a 135. FEOR-csoportban volt a legmagasabb a képzések átlagos összköltsége, az elszámolásra elfogadott átlagos költségek viszont a 1852. FEOR-kódú képzések esetén voltak a legnagyobbak. A 132. FEOR-csoportban (Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői) jutott átlagosan a legnagyobb költség 1 munkavállalóra képzésenként (199.294,6 Ft).

95. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Komárom-Esztergom megye, 2004)

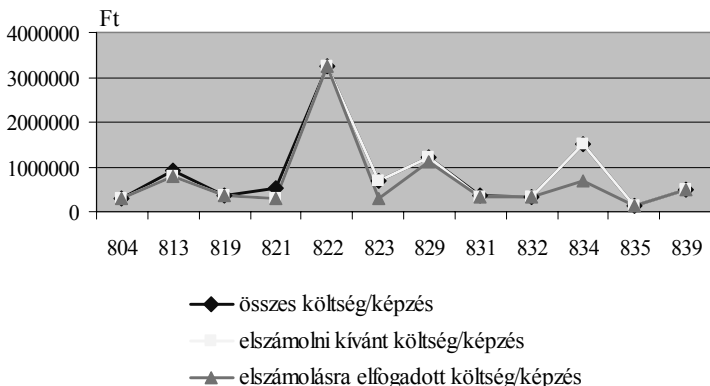
A 3. FEOR-főcsoportba 72 képzés tartozott, amelyek összesen 415 munkavállaló képzését érintették Heves megyében. A legtöbben, 82-en a 311. FEOR-csoport (Technikusok) képzésein vettek részt, a képzések átlagos hossza szintén ebben a csoportban volt a legtöbb (3266 óra). A képzésenkénti átlagos költségek ugyancsak a 311-es FEOR-csoport képzéseinél voltak a legmagasabbak. Az egy főre jutó képzésenkénti költség azonban a 323. FEOR-csoportban (Asszisztensek) volt a legmagasabb (254.719 Ft).

96. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Komárom-Esztergom megye, 2004)

A 8. főcsoportba tartozott Komárom-Esztergom megye elszámolásra benyújtott képzéseinek nagy része, szám szerint 69 képzés, amelyek összesen 1213 munkavállaló képzését érintették. Közülük legtöbbször, 663-an a 829. FEOR-csoport (Egyéb nem feldolgozóipari jellegű gépek kezelői) képzéseiben vettek részt. A leghosszabbak a 822. FEOR-csoport (Energetikai gépek kezelői) képzései voltak, átlagosan 5400 órát vettek igénybe. A képzésenkénti átlagos költségek szintén ebben a csoportban voltak a legmagasabbak (3.240.000 Ft), csakúgy, mint a képzésenkénti egy főre jutó átlagos költség (180.000 Ft).

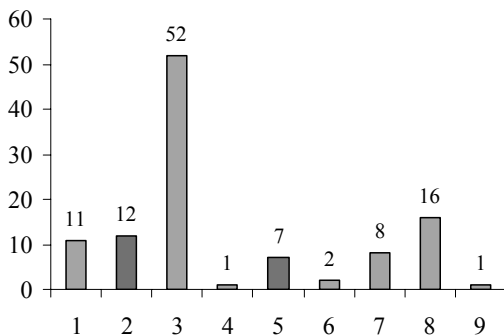

97. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Komárom-Esztergom megye, 2004)

Nógrád megye

Nógrád megyében a saját munkavállalók részére nyújtott képzések legnagyobb része, 47,3%-a a 3. FEOR-főcsoportba tartozott, ezt követte a 8. főcsoport 14,5%-os, majd a 2. főcsoport 14,7%-os részaránnyal.

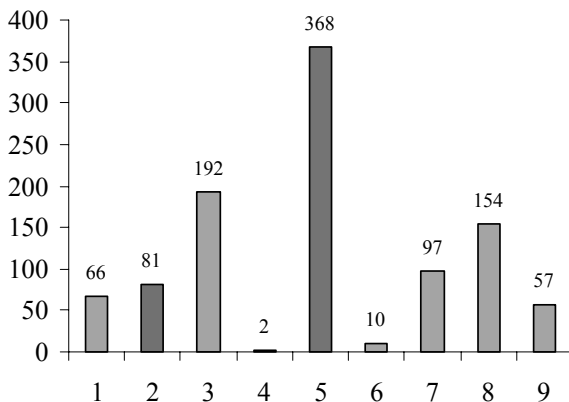

98. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Nógrád megyében (2004)

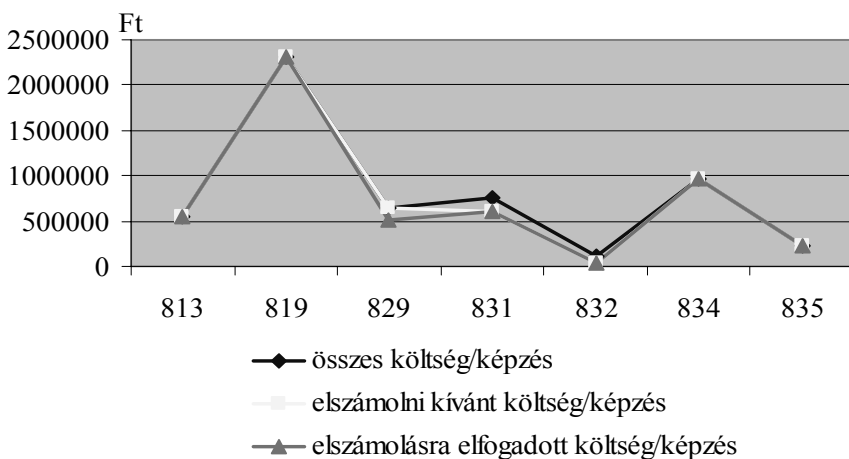
Ha a képzésben részt vevő munkavállalók megoszlását vizsgáljuk FEOR-főcsoportok szerint, az előzőnél kissé más sorrendet kapunk. Legtöbben az 5. főcsoport képzésein vettek részt (35,8%), amelyet a 3., majd a 8. főcsoport követ 18,7 illetve 15%-os részaránnyal.

99. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Nógrád megyében (2004)

A 3. FEOR-főcsoportba összesen 52 képzés tartozott Nógrád megyében, amelyeken 192 munkavállaló vett részt megyeszerte. A legtöbb, 77-en a 312. FEOR-csoport (Technikusok) képzésein vettek részt. A 311. FEOR-csoport (Technikusok) tájékoztatói és földmérői képzései voltak a leghosszabbak, amelyek átlagosan 2517 órák voltak. A képzések átlagos költségeinek alakulását szemlélteti az alábbi grafikon:

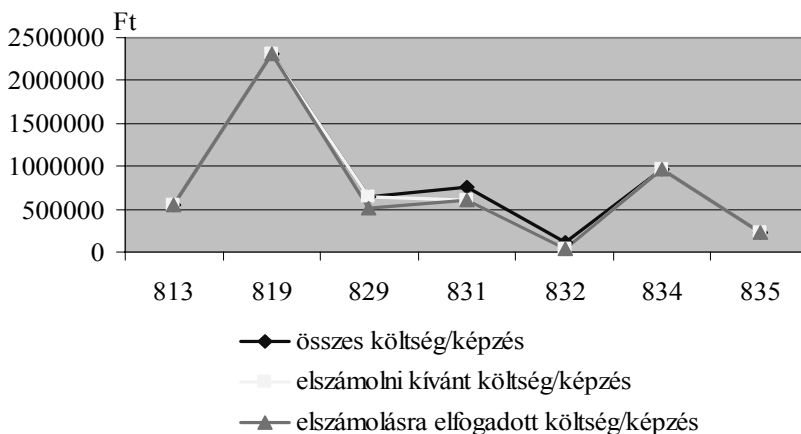
100. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Nógrád megye, 2004)

Láthatjuk, hogy a képzések átlagos összköltsége illetve elszámolni kívánt költsége a 311. FEOR-csoportban volt a legmagasabb, azonban ezek a költségek nem kerültek elfogadásra. A képzésenként egy résztvevőre jutó átlagos költségek a 315. FEOR-csoportban (Üzemfenntartási foglalkozások) voltak a legnagyobbak (219.433 Ft).

Az 5. FEOR-főcsoportba összesen 7 képzés tartozott Nógrád megyében, ezek azonban jelentős számú, 368 munkavállaló képzését érintették. A legtöbbben, 367-en az 511. FEOR-csoport (Kereskedelmi foglalkozások) képzésein vettek részt. Az 531. FEOR-csoportba (Személyi szolgáltatási foglalkozások) tartozó képzése volt a leghosszabb, 1200 óráig tartott. A képzések átlagos összköltsége a résztvevők igen magas száma miatt az 511. FEOR-csoport képzései esetén volt a legmagasabb (432.333,3 Ft), azonban a képzésenként egy résztvevőre jutó átlagos költségek az 531. FEOR-csoportban voltak a legmagasabbak (215.500 Ft).

A 8. FEOR-főcsoportba 16 elszámolni kívánt képzés tartozott, amelyeken összesen 154 munkavállaló vett részt, legtöbben, 75-en a 834. FEOR-csoport (Anyagmozgatógépek kezelői) képzésein. Az átlagos képzési idő a 819. FEOR-csoportban (Egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők) volt a leghosszabb, átlagosan 520 óra. A képzések átlagos költségei szintén ebben a csoportban voltak a legmagasabbak (2.309.796 Ft), amelyet a munkaügyi tanács teljes mértékben elfogadott elszámolásra. Az egy résztvevőre jutó képzésenkénti átlagos költség a 832. FEOR-csoport (Építőipari gépek kezelői) nehézgépkezelői képzései esetén volt a legnagyobb (225.000 Ft).

101. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Nógrád megye, 2004)

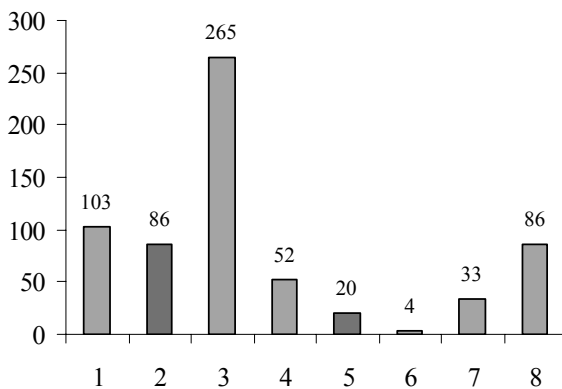
Pest megye

Pest megyében a saját munkavállalók képzésében a következő FEOR-főcsoportok vesznek részt:

1. főcsoport: Törvényhozók, igazgatási, érdekképviselési vezetők, gazdasági vezetők
2. főcsoport: Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások
3. főcsoport: Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások
4. főcsoport: Irodai és ügyviteli (ügyfélforgalmi) jellegű foglalkozások
5. főcsoport: Szolgáltatási jellegű foglalkozások
6. főcsoport: Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások
7. főcsoport: Ipari és építőipari foglalkozások
8. főcsoport: Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők

A képzések száma és a részt vevő munkavállalók száma egyaránt magas a többi megyéhez képest.

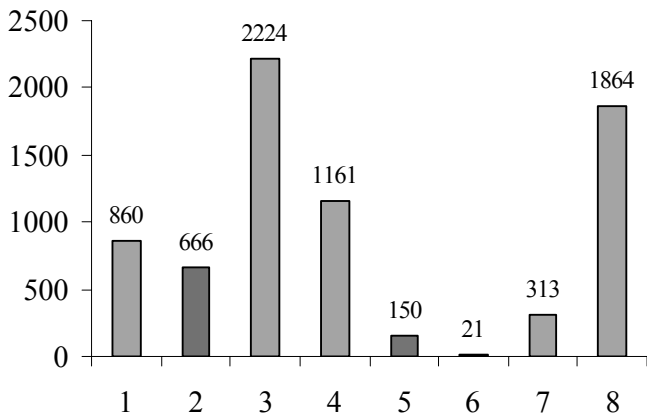
A főcsoportok közötti megoszlásokat két esetben vizsgáltuk: az egyik esetben a képzések száma, a másik esetben a résztvevők száma volt az ismerv. Ezt az alábbi két diagram segítségével szemléltetjük:

102. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint
Pest megyében (2004)

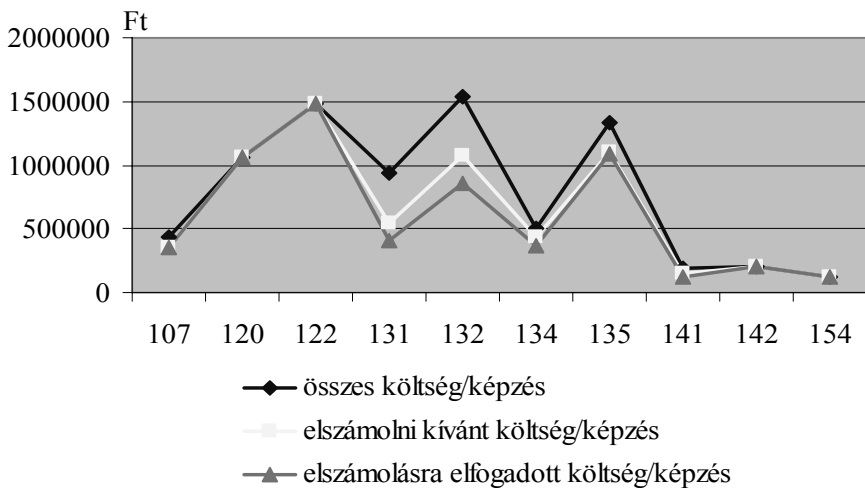
A megoszlást ábrázoló diagramon jól látható, hogy a 3. főcsoport szakmái a leggyakoribbak. Ebben a főcsoportban 265 képzés folyt 2004-ben. A 265 kurzus az összes 40,8%-át tette ki. A többi főcsoport nagy mértékű lemaradással követi a 3. főcsoportot. Második helyen az 1. főcsoport áll 15,9%-kal, ezt követi 13,3%-kal a 2., illetve a 8. főcsoport. A fennmaradó főcsoportok 10% alatti arányban vesznek részt a saját munkavállalók képzésében.

103. ábra

Az egy képzésben résztvevők számának FEOR-főcsoportok szerinti megoszlása Pest megyében, 2004.

Az egy képzésben résztvevők számának FEOR-főcsoportok szerinti megoszlása az előző megoszlásvizsgálathoz hasonló képet mutat. Ennek megfelelően itt is az első helyen áll (tehát a legnagyobb arányban képviselteti magát) az „Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások” főcsoportja, azonban itt már sokkal kisebb az eltérés a többi főcsoport és a 3. főcsoport arányszámai között. A 3. főcsoport 30,6%-át a 8. főcsoport 25,7%-kal követi, utána következik a 4. főcsoport (16%)

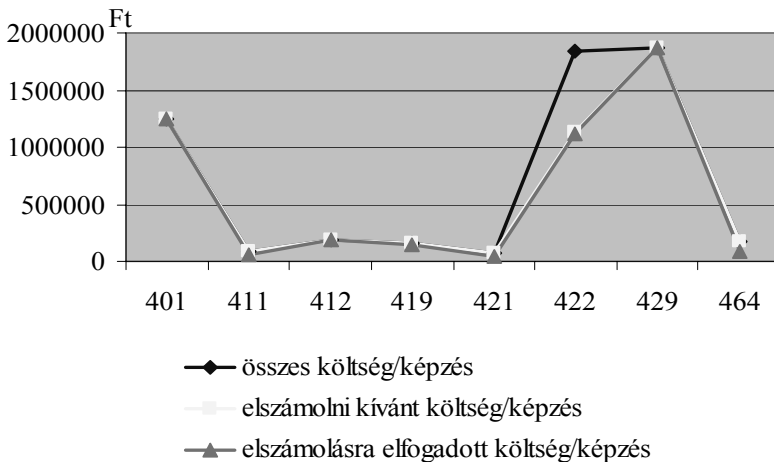
104. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Pest megye, 2004)

Az 1. főcsoport tíz szakmacsoporttal van jelen a saját munkavállalók képzésében. A képzések felében az összes átlagos költség megegyezik a szakképzési hozzájárulási

kötelezettség terhére átlagosan elszámolni kívánt képzési költséggel. Nem így van ez a 107-, a 131-, a 132-, a 134-, és a 135 FEOR-kóddal rendelkező szakmák esetében.

Nagyobb mértékű különbséget a „131 – Gazdasági, költségvetési szervezetek vezetői” és 132 – Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői” szakmáknál tapasztalunk. Ez utóbbinál a legnagyobb a differencia (42,55%).

105. ábra

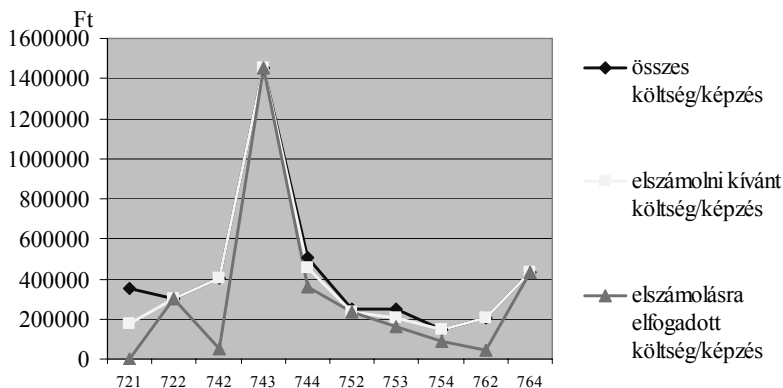
Képzésenkénti átlagos költségek az 4. FEOR-főcsoportban (Pest megye, 2004)

A főcsoportokon belül három adatot hasonlítottunk össze. Ezek a következők:

- A képzések átlagos összes költsége
- A szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére átlagosan elszámolni kívánt képzési költség
- A szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére átlagosan elszámolásra elfogadott képzési költség

A három adat sok helyen megegyezik, ezért jelentőséggel azok az esetek bírnak, amelyeknél ez nem így van. A 4. főcsoportban (Irodai és ügyviteli (ügyfélérgalmi) jellegű foglalkozások) egyetlen ilyen szakmacsoport volt 2004-ben, Pest megyében, ez pedig a „422 Számítástechnikai adminisztratív jellegű foglalkozások”.

Ebben az esetben a képzések átlagos összes költsége 1.841.350 Ft, a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére átlagosan elszámolni kívánt képzési költség 1.126.048 Ft, a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére átlagosan elszámolásra elfogadott képzési költség pedig 1.111.537 Ft volt. Az utóbbi két adat szinte megegyezik egymással, a képzés átlagos összes költsége viszont 65,66 %-kal meghaladja az elszámolásra elfogadott költséget.

106. ábra

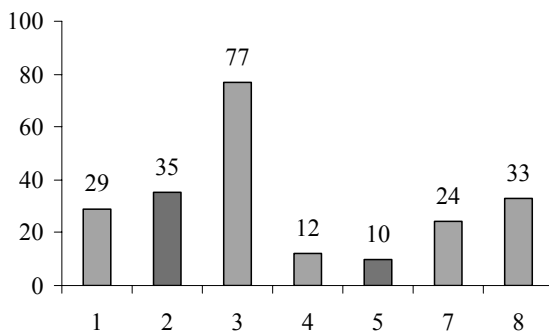
Képzésenkénti átlagos költségek az 4. FEOR-főcsoportban (Pest megye, 2004)

Somogy megye

Somogy megyében saját munkavállalók képzése 2004-ben a következő FEOR-szerinti főcsoportokba sorolt szakmacsoportokban valósult meg:

1. főcsoport: Törvényhozók, igazgatási, érdekképviselési vezetők, gazdasági vezetők
2. főcsoport: Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások
3. főcsoport: Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások
4. főcsoport: Irodai és ügyviteli (ügyfélforgalmi) jellegű foglalkozások
5. főcsoport: Szolgáltatási jellegű foglalkozások
7. főcsoport: Ipari és építőipari foglalkozások
8. főcsoport: Gépkészítők, összeszerelők, járművezetők

A képzések egyes főcsoportok közti megoszlását az alábbi diagram szemlélteti:

107. ábra

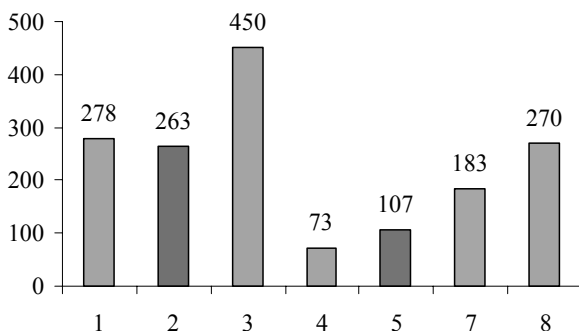
A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Somogy megyében (2004)

A 3. főcsoport (Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások) szakmaiban 77 olyan képzés indult, amin saját munkavállalók vettek részt, ez az összes elemzett kurzus 35%-át jelenti. Somogy megyében összesen 220 képzés indult saját munkavállalók részére.

A második, illetve a harmadik helyen a 2.- és 8. főcsoport 15,9- és 15%-kal. E három főcsoport szakmainak képzései az összes saját munkavállalóknak rendezett képzés 65,9%-át teszi ki.

Ezeket követi az 1. főcsoport (Törvényhozók, igazgatási, érdekképviseleti vezetők, gazdasági vezetők) 13,2%-kal, majd a 7. főcsoport (Ipári és építőipari foglalkozások) 10,9%-kal.

A fennmaradó két főcsoport (4., 5.) szakmaiban rendezett kurzusok az összes képzés 9%-ára rúg, 5,5% és 4,5%-os aránnyal.

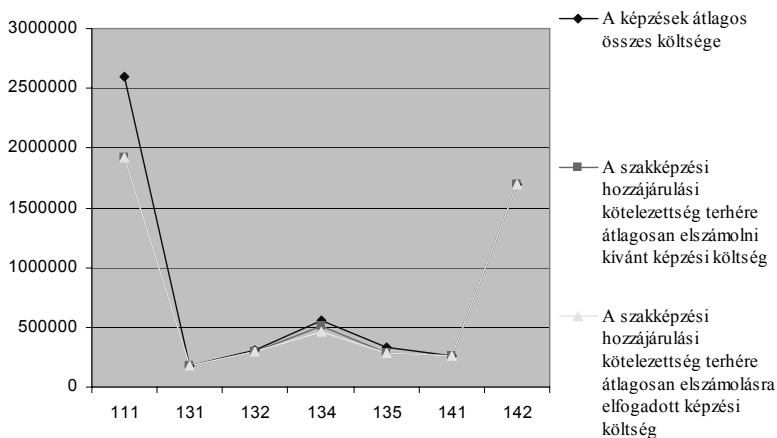

108. ábra

Az egy képzésben résztvevők számának FEOR-főcsoportok szerinti megoszlása
Somogy megyében, 2004.

A képzésben résztvevők megoszlásának sorrendje a képzések számának megoszlási sorrendjéhez hasonló képet mutat.

Ennek megfelelően a 3. főcsoporton (Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások) belüli szakmák képzéseiben vesznek részt a legtöbben. Ez az összes résztvevő 27,7%-át jelenti. Ezt követi az 1., a 8., majd a 2. főcsoport.

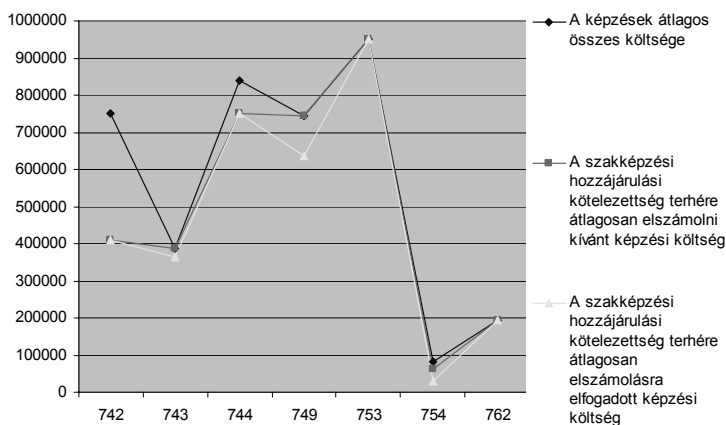
109. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Somogy megye, 2004)

A 111-es FEOR-kóddal rendelkező képzés (Törvényhozók, miniszterek, politikai államtitkárok) messze a legmagasabb költséggel jár a főcsoporton belül, a szakma képzései esetében az átlagos összes költség 2.596.508 Ft.

A főcsoporton belül csak ennél a képzésnél figyelhető meg az összes átlagos költség és az elszámolni kívánt költség közötti nagyobb mértékű eltérés. Ez az eltérés 674.908 Ft.

A többi szakma kurzusait vizsgálva elmondhatjuk, hogy azoknál a három megfigyelt adat a képzések átlagos összes költsége, a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére átlagosan elszámolni kívánt képzési költség, valamint a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére átlagosan elszámolásra elfogadott képzési költség.

110. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 7. FEOR-főcsoportban (Somogy megye, 2004)

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

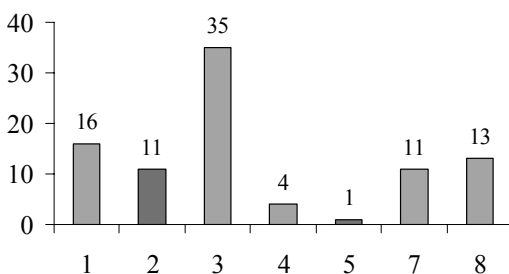
Saját munkavállalók képzése 2004-ben, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a következő FEOR-szerinti főcsoportokba sorolt szakmacsoportokban valósult meg:

1. főcsoport: Törvényhozók, igazgatási, érdekképviselési vezetők, gazdasági vezetők
2. főcsoport: Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások
3. főcsoport: Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások
4. főcsoport: Irodai és ügyviteli (ügyfélforgalmi) jellegű foglalkozások
5. főcsoport: Szolgáltatási jellegű foglalkozások
7. főcsoport: Ipari és építőipari foglalkozások
8. főcsoport: Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők

A saját munkavállalók képzését vizsgáltuk főcsoportok szerint. Az ismérvek a következők voltak:

- Gyakoriság
- Egy képzésben résztvevő saját munkavállalók száma összesen
- A képzések átlagos összes költsége
- A szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére átlagosan elszámolni kívánt képzési költség
- A képzések átlagos fejenkénti költsége
- A szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére átlagosan elszámolásra elfogadott képzési költség

A gyakoriság főcsoportonkénti megoszlását az alábbi diagram segítségével szemléltetjük.

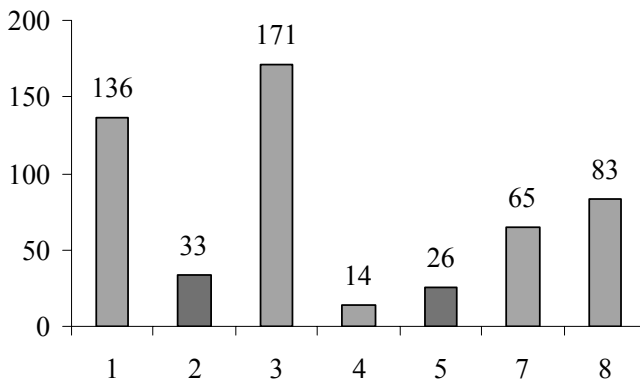

111. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (2004)

A saját munkavállalók képzésére indított kurzus a 3. főcsoportban a leggyakoribb. Itt 171 ilyen képzéssel találkozhatunk a megyében. Ez a megye összes vizsgálat alá vont képzésének 38,5%-a.

Jelentős részt képvisel még az 1. főcsoport (17,6%), a 3.főcsoport (14,3%), valamint a 2. és a 7. főcsoport (12,1%). A fennmaradó két főcsoport (4. és 5.) összesen a képzések mindössze 5,5%-át képviseli.

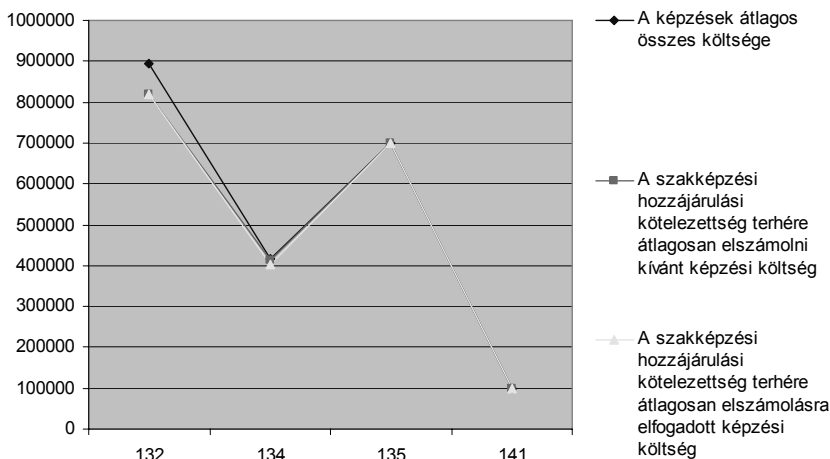

112. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (2004)

A saját munkavállalók számára nyújtott képzésben résztvevők megoszlása a képzések megoszlásához hasonló képet mutat, ami nem csoda, hiszen a két adat egymásból ugyan nem egyértelműen levezethető, mégis szoros összefüggésben áll egymással.

Ennek megfelelően a legmagasabb aránnyal itt is a 3. főcsoport, azaz az Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások rendelkezik. Ez 32,4%, amit 25,8%-kal követ az 1. főcsoport. Érdeemes megfigyelni, hogy az 1. főcsoport képzései a gyakoriság vizsgálatánál is a második helyen szerepeltek a sorrendben, ugyanakkor ott az összes képzés 17,6%-át tették ki. Ezért a 25,8%-os résztvevő-arány azt sejteti, hogy a főcsoporton belül az átlagnál többen vesznek részt egy képzésen.

113. ábra

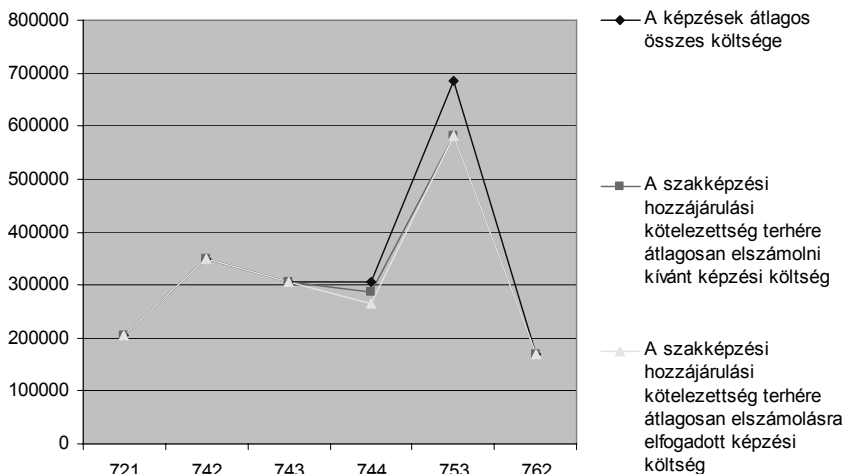
Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, 2004)

Az 1. főcsoporton belül négy szakmacsoportban indult képzés saját munkavállalók részére 2004-ben a megyében. Ezek a következők:

- 132 Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői
- 134 Gazdasági, költségvetési szervezetek funkcionális tevékenységet folytató részegységeinek vezetői
- 135 Gazdasági, költségvetési szervezetek közvetlen termelésirányítói
- 141 Kiszervezetek vezetői (igazgató, elnök, ügyvezető igazgató, menedzser)

Utóbbi három szakma esetében megfigyelhető, hogy a kurzus összes költsége, a szakképzési hozzájárulás terhére elszámolni kívánt költség, valamint az elszámolásra elfogadott költség megegyezik.

A „Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői” (132) szakmacsoport esetében azonban némi differenciát észlelhetünk. A képzés összes átlagos költsége 892854,5 Ft, az elszámolni kívánt költség megegyezik az elszámolásra elfogadott költséggel, ami 817945,5 Ft.

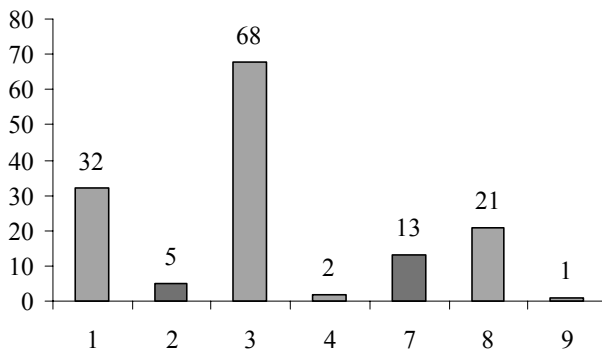
114. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, 2004)

Tolna megye

A kilenc főcsoport közül a megyében hét képviselteti magát. Az 5. (Szolgáltatási jellegű foglalkozások), valamint a 6. (Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások) főcsoport szakmáinak képzései nem jelennek meg a megyében.

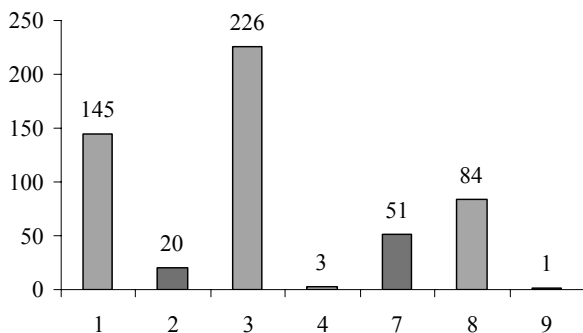
Vizsgáljuk meg, hogy az egyes főcsoportok milyen arányban képviseltetik magukat! Első ismervünk legyen a képzések gyakorisága, azaz, hogy az adott főcsoporton belül hány képzés van az elszámolni kívánt képzések között Tolna megyében! Ennek szemléltetésére szolgál a következő diagram.

115. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Tolna megyében (2004)

Látszik, hogy a képzések majd felét a 3. (Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások) főcsoport képzései teszik ki. A képzések majd negyedét (22,5%) az 1. (Törvényhozók, igazgatási, érdekképviseleti vezetők, gazdasági vezetők) főcsoport adja. A 8. főcsoportba tartozó szakmacsoportok 14,8%-ot képviselnek. A többi főcsoport 10% alatt marad, ezen belül még említésre méltó a 7. főcsoport 9,2%-kal.

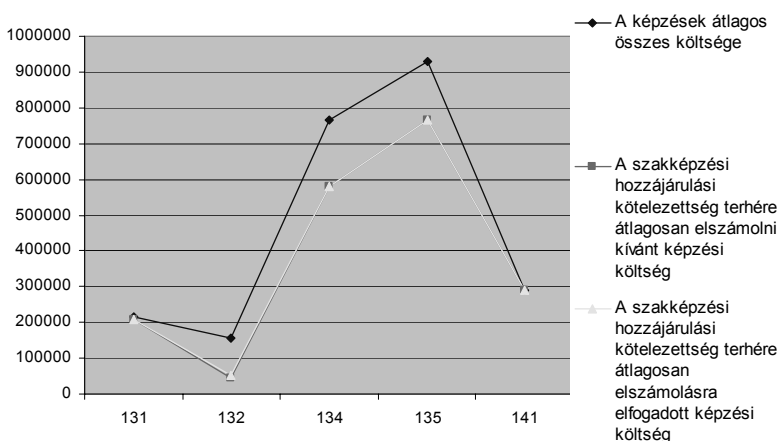

116. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Tolna megyében (2004)

A 3. FEOR-főcsoport képzésein vesz részt a saját munkavállalók képzéseiben részt vevő munkavállalók majd fele. Ez adódik a feljebbi diagramon bemutatott adatokból is, ahol azt tapasztaltuk, hogy a képzések számának is majd felét adják a főcsoport képzései. Az 1. főcsoportához tartozó kurzusok az összes 27,4%-át teszik ki. A 8. főcsoport az összes képzés 15,8%-ára rúg.

Elemzésünket a képzések költségeinek összehasonlításával folytatjuk. Ennek szemléltetésére egyes főcsoportok tekintetében diagramokat használunk.

117. ábra

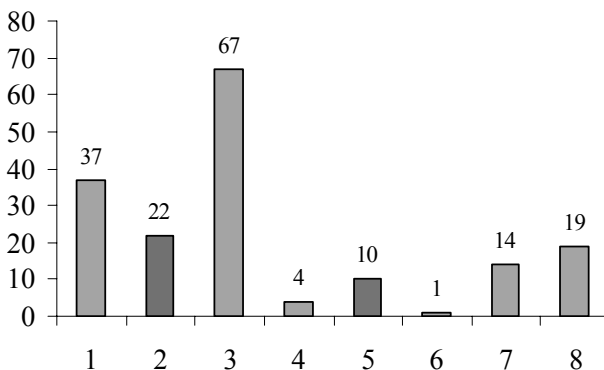
Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Tolna megye, 2004)

Az 1. főcsoport öt szakmacsoporttal van jelen a saját munkavállalók tolna megyei képzésében. Megfigyelhetjük, hogy az egyes szakmacsoportoknál az összes költség tendenciózusan magasabb az elszámolni kívánt költségeknél, ugyanakkor a szakképzési kötelezettség terhére elszámolni kívánt költségek teljes egészében elfogadásra kerültek. A 131 és a 141 FEOR-kóddal rendelkező szakmacsoportban ezek meg is egyeztek az összes költséggel, a másik három szakmánál viszont szembetűnő az eltérés.

A 135-ös kóddal ellátott szakmacsoportnak a legmagasabbak a költségei, az átlagos összes költség ebben az esetben megközelíti az 1.000.000 Ft-ot.

Vas megye

Vas megyében a saját munkavállalók képzései a FEOR szerinti 1.-8. főcsoportokból kerülnek ki.

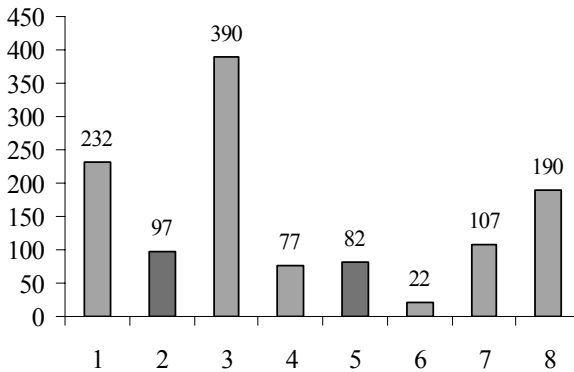
118. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint
Vas megyében (2004)

A fenti diagram a saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlását mutatja be FEOR-főcsoportok szerint Vas megyében. Az adatok a 2004. évi állapotot mutatják.

Látható, hogy a képzések számát illetően a 3. főcsoport a legjelentősebb Vas megyében, hisz e főcsoport (Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások) szakmáinak képzése adja az összes képzés 38,5%-át.

Jelentősnek bizonyul még e szempontból az 1., a 2. és a 8. főcsoport. E szakmacsoportok adják az összes képzés több, mint 80%-át, a másik négy főcsoport a fennmaradó kevesebb, mint 20%-on osztozik.

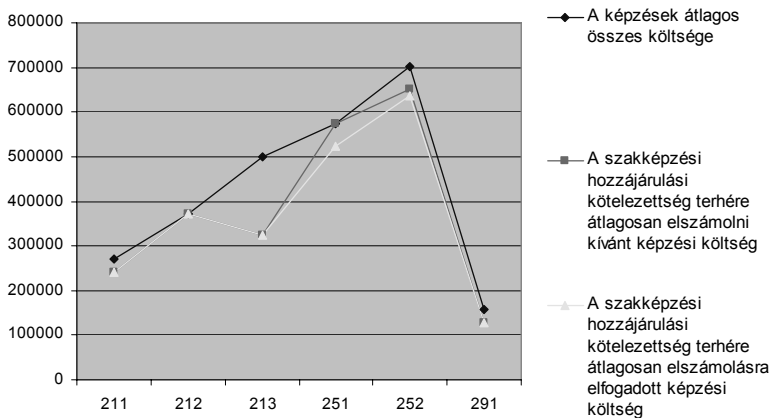

119. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Vas megyében (2004)

A képzések számához hasonlóan a képzésben részt vett munkavállalók tekintetében is elmondhatjuk, hogy az „Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások” főcsoportja a legnépszerűbb. Ez természetesen nem véletlen, hiszen összefüggésben áll a képzések számával. Kiemelkedik továbbá az 1. és a 8. főcsoport.

Elemzésünket folytassuk a képzések költségeinek összehasonlításával! Ennek szemléltetésére egyes főcsoportok tekintetében diagramokat használunk.

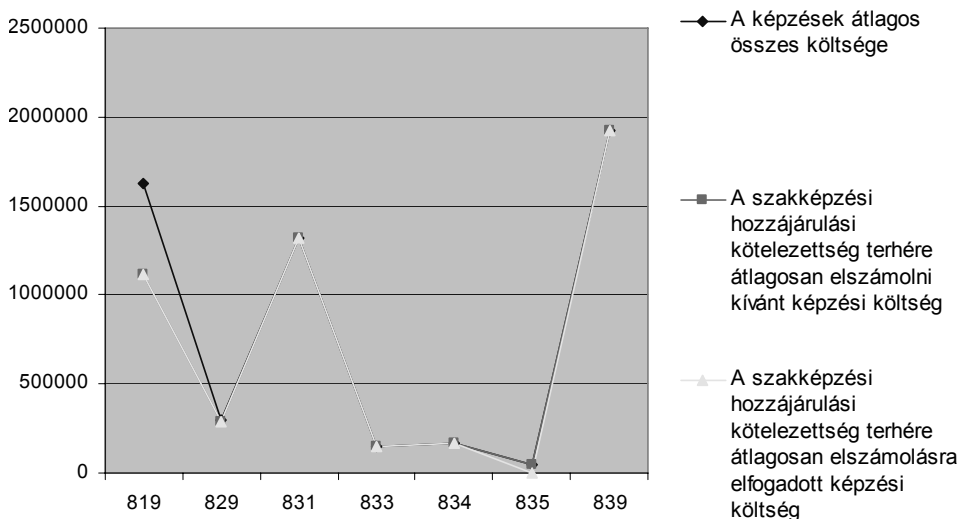

120. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 2. FEOR-főcsoportban (Vas megye, 2004)

A három vizsgált adat egyértelműen a 252 (Gazdasági foglalkozások) szakmacsoport esetében a legmagasabb. Itt az összes költség majd egészét el kívánták és el is tudták számolni a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére. Ez a többi öt képzésre egy kivétellel igaz.

Az egyetlen kivétel a 213 FEOR-kóddal jelzett szakmában rendezett kurzusok költségeire vonatkozik. Ebben az esetben ugyanis az összes költség jelentősen eltér az elszámolni kívánt (és teljes mértékben el is fogadott) összegtől, ami itt azt jelenti, hogy a tényleges költség mindössze 65%-át vonták be a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére elszámolni kívánt összegbe.

121. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Vas megye, 2004)

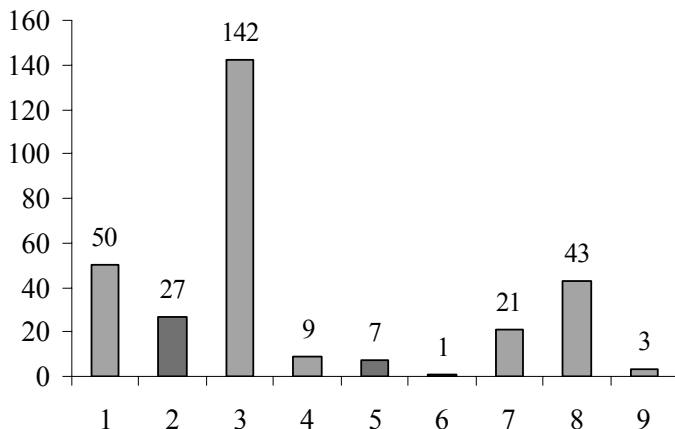
A 8. főcsoport hét szakmacsoporttal vesz részt a saját munkavállalók képzésében. Ezek FEOR-kódja látható a diagram „x”-tengelyén.

A szakmacsoportok többségében (hétből hat) a három megjelenített adat többnyire megegyezik. Egy kivétel azonban megfigyelhető. A 819-es FEOR-kóddal rendelkező „Egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők” csoport esetében ugyanis az összes átlagos költség jóval felülmúlja a másik vizsgált adatot.

Veszprém megye

Veszprém megyében a FEOR-szerinti összes (kilenc) főcsoport képzései képviseltetik magukat a saját munkavállalók számára nyújtott képzések listáján. Megvizsgáltuk, hogy az egyes főcsoportok, illetve az egyes képzések milyen jellemzőkkel bírnak, hogy viszonyulnak egymáshoz. A főcsoportok gyakoriságának megoszlása a következő képet mutatja.

122. ábra

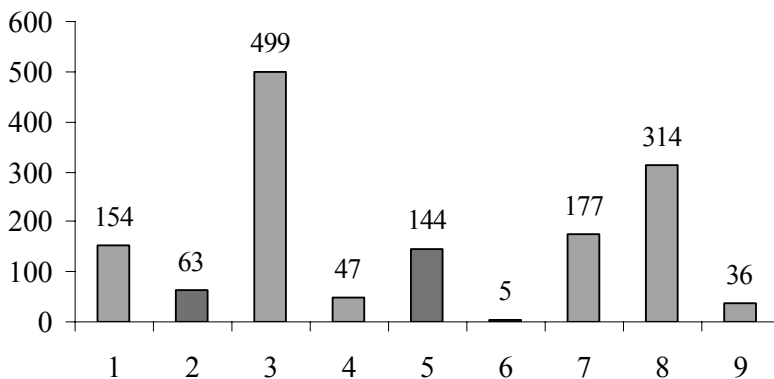
A képzések gyakoriságának FEOR-főcsoportok szerinti megoszlása a saját munkavállalók számára kínált képzések között, Veszprém megyében (2004)

Látjuk a diagramon, hogy a 3., az egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások főcsoportja messze a legtöbb képzést képviselteti, az összes megjelenő képzés mintegy 46,9%-át, majd felét.

Második helyen az 1. főcsoport (Törvényhozók, igazgatási, érdekképviselési vezetők, gazdasági vezetők), harmadik helyen pedig a 8. főcsoport (Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők) végzett. Utóbbi kettő rendre 16,5-, illetve 14,2%-ot ért el.

A negyedik helyet a 2., az ötödiket a 7. főcsoport foglalja el. Az utolsó négy helyen a 4., az 5., a 6., valamint a 9. főcsoport osztozik. Ezek összesen a képzések mindössze 6,6%-át teszik ki, tehát súlyuk igen csekély.

Vizsgálódásaink szempontjából fontos az, hogy a képzésekben résztvevő saját munkavállalók száma hogy oszlik meg a főcsoportok között. Ezt a következő diagram segítségével mutatjuk be.

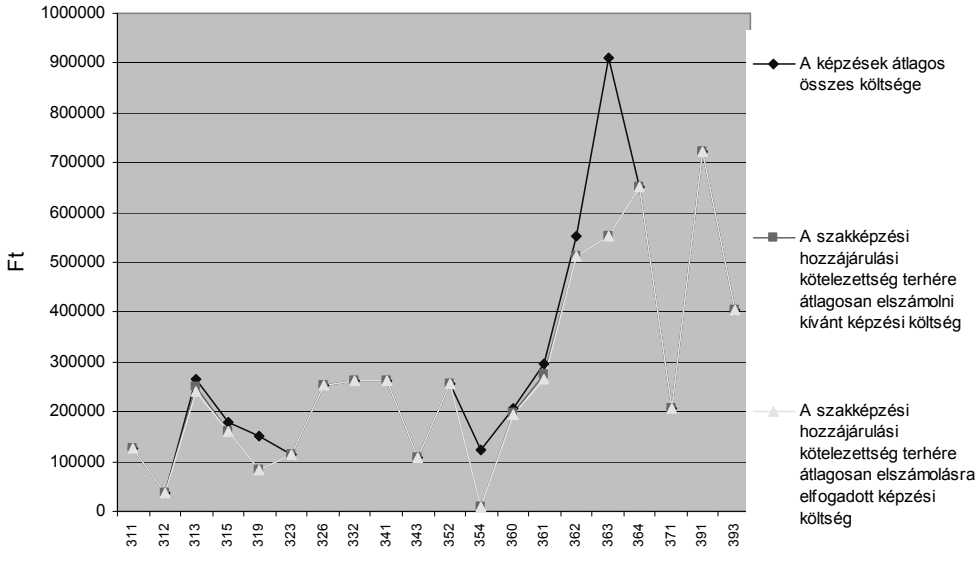
123. ábra

Az egy képzésben résztvevők számának FEOR-főcsoportok szerinti megoszlása
Veszprém megyében, 2004.

A képzések gyakoriságához hasonlóan a munkavállalók számának megoszlását tekintve is első helyet foglal el a 3. főcsoport (egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások), ugyanakkor itt már nem akkora fölényrel, mint az előző megoszlás esetében, itt az arány 34,7%.

Az egy képzésben résztvevő munkavállalók számát vizsgálva elmondhatjuk, hogy a második helyen a 8. főcsoport áll 21,8%-kal. A két legmagasabb értékkel rendelkező szakmacsoport az összes képzés több mint felére rúg.

A legkevesebb résztvevővel a 6-os főcsoport 641-es kóddal ellátott (Növényvédelmi, növény-egészségügyi és talajvédelmi foglalkozások) szakmája rendelkezik, ebben a szakmában egy képzésben mindössze 5 saját munkavállaló vesz részt.

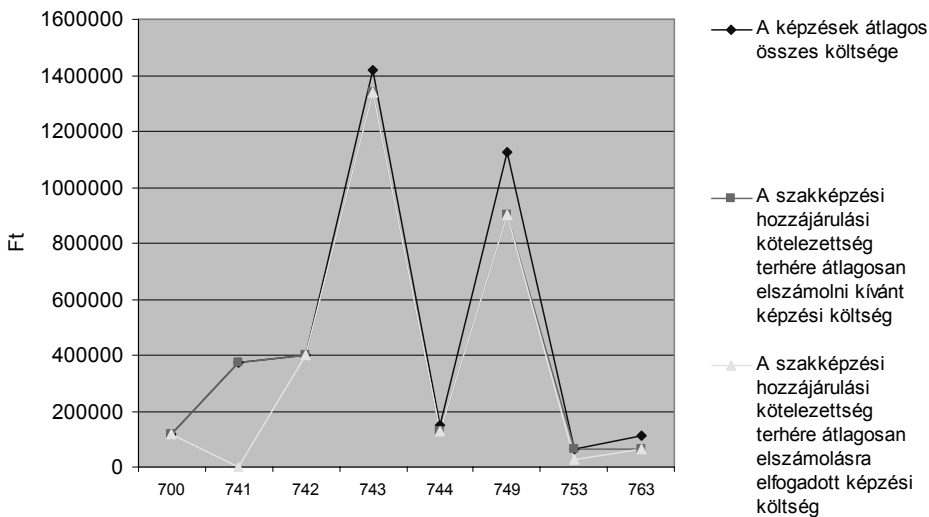

124. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 3. FEOR-főcsoportban (Veszprém megye, 2004)

A 3. főcsoport (Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások) igen sok, pontosan húsz szakmával képviselteti magát a saját munkavállalók képzései között Veszprém megyében.

A három költség nagyjából egymás mellett halad, kisebb-nagyobb eltéréseket csak az összes költség és az elszámolni kívánt költség között figyelhetünk meg, jellemzően az elszámolni kívánt költségeket elfogadták. Az összes költség és az elszámolni kívánt költség közötti számottevő eltérés jelentkezik három szakmánál, ezek a 319, a 354, valamint a 363 kóddal ellátott képzések. Ez utóbbinál láthatjuk a legnagyobb különbséget, a „Pénzüntézet és biztosítási ügyintézők” szakma összes átlagos költsége 909.483 Ft, az elszámolni kívánt költség pedig 553.425 Ft, ami megegyezik az elszámolt költséggel.

125. ábra

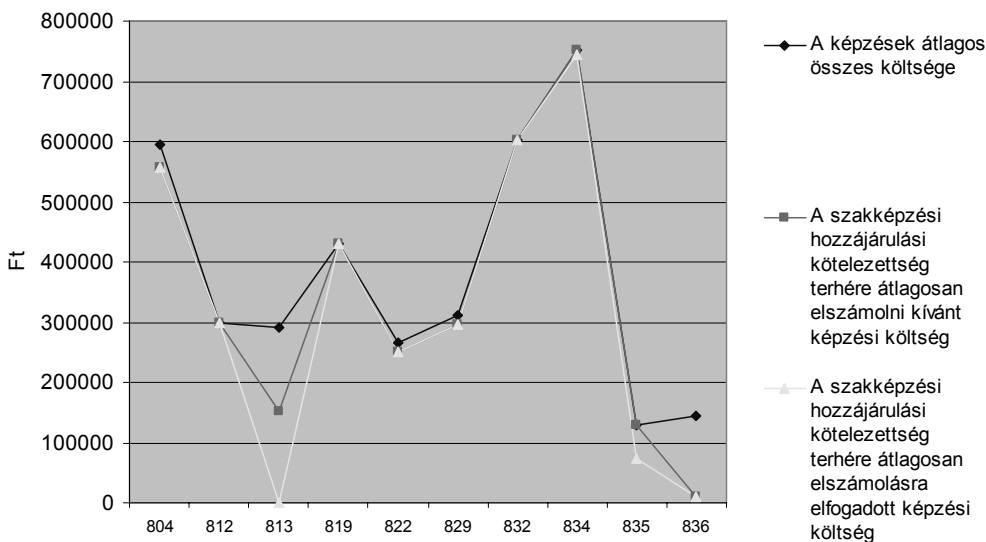
Képzésenkénti átlagos költségek a 7. FEOR-főcsoportban (Veszprém megye, 2004)

A 7. főcsoport (Egyéb Ipari és építőipari foglalkozások) nyolc szakmával képviselteti magát a saját munkavállalók képzései között Veszprém megyében.

Az egész főcsoportra jellemző, hogy magas összes költséggel rendelkeznek a képzések, a legmagasabb költség a többi főcsoportéhoz képest azok kétszeresét is eléri.

A legmagasabb költségszint a 743-as kóddal jelzett „Javító-szerelők” szakmát jellemzi. Ennek költsége meghaladja az 1.400.000 Ft-ot, amelynek szinte egészét el is kívánták számolni a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére, és majd az egész összeget el is fogadták elszámolásra.

A legnagyobb differencia a 741 FEOR-besorolású szakma esetében jelentkezik, itt az összes költség és az elszámolni kívánt költség egyaránt 375.000 Ft, ebből azonban elszámolásra semennyit nem fogadtak el, ez az érték tehát 0 Ft.

126. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 8. FEOR-főcsoportban (Veszprém megye, 2004)

A 8. főcsoport (Egyéb Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők) nyolc szakmával képviselteti magát a saját munkavállalók képzései között Veszprém megyében.

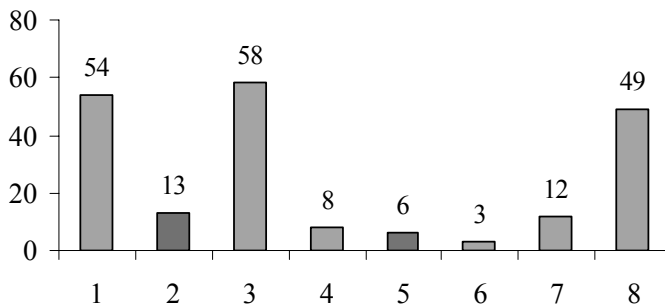
A 834-es FEOR-kóddal rendelkező „Anyagmozgatógépek kezelői” tudhatja magáénak a legmagasabb költséget, ami átlagosan 751.091 Ft, amelynek egészét el is fogadták a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére történő elszámolásra.

Szembevetendő eltérések figyelhetők meg a 813-as szakma esetében. Itt a képzés átlagos összes költsége 289.903 Ft, ebből elszámolni kívánt összeg 151.900 Ft, amiből elfogadtak 0 Ft-ot.

Zala megye

Zala megyében az elszámolni kívánt szakképzések között a kilenc főcsoportból nyolc képviselteti magát. Ezek az 1.-8. főcsoportok. Tehát a kilenc főcsoport közül egyedül a szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások nem találhatók meg. Vizsgáljuk meg, hogy az egyes főcsoportok milyen arányban képviseltetik magukat!

Első ismervünk legyen a képzések gyakorisága, azaz, hogy az adott főcsoporton belül hány képzés van az elszámolni kívánt képzések között Zala megyében! Ennek szemléltetésére szolgál a következő diagram.

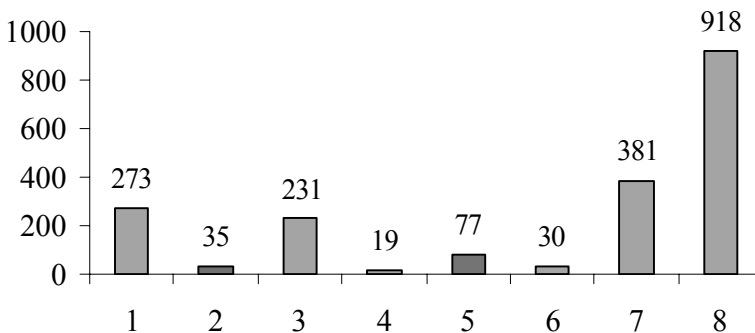

127. ábra

A saját munkavállalók számára nyújtott képzések megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Zala megyében (2004)

A képzések nagy részét (kb. 80%-át) három szakma teszi ki, ezek a 3. (Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások, 28,6%), az 1. (Törvényhozók, igazgatási, érdekképviselési vezetők, gazdasági vezetők, 26,6%), valamint a 8. (Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők, 24,1%) főcsoport szakmái.

Az egy képzésben résztvevő saját munkavállalók száma a következőképpen oszlik meg a főcsoportok között:

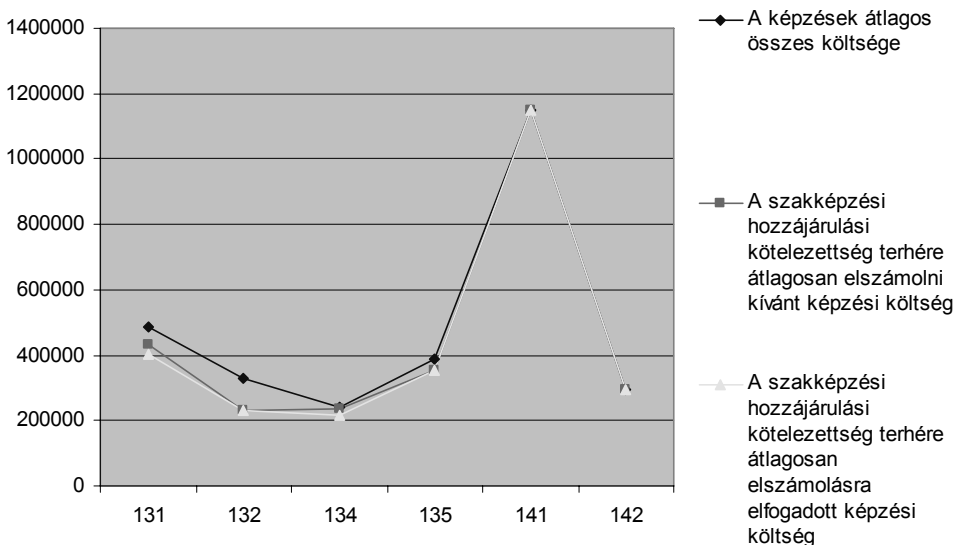
128. ábra

A képzésben részt vett munkavállalók megoszlása FEOR-főcsoportok szerint Zala megyében (2004)

Látható, hogy a 8. főcsoport (Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők) az összes saját munkavállaló majd felét (46,7%) képviseli.

Igen jelentős, 10% fölötti értéket mutat továbbá a 7. (Ipari és építőipari foglalkozások), az 1. (Törvényhozók, igazgatási, érdekképviselési vezetők, gazdasági vezetők), valamint a 3. (Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások) főcsoport.

Vizsgáljuk meg néhány főcsoport költségeinek alakulását, egymáshoz való viszonyát!

129. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek az 1. FEOR-főcsoportban (Zala megye, 2004)

Az 1-es főcsoporton belül, vagyis a törvényhozók, igazgatási, érdekképviselési vezetők, gazdasági vezetők főcsoportján belül a következő FEOR-kóddal ellátott képzésekkel találkozhatunk.

131 – Gazdasági, költségvetési szervezetek vezetői

132 – Gazdasági, költségvetési szervezetek szakmai részegységeinek vezetői

134 – Gazdasági, költségvetési szervezetek funkcionális tevékenységet folytató részegységeinek vezetői

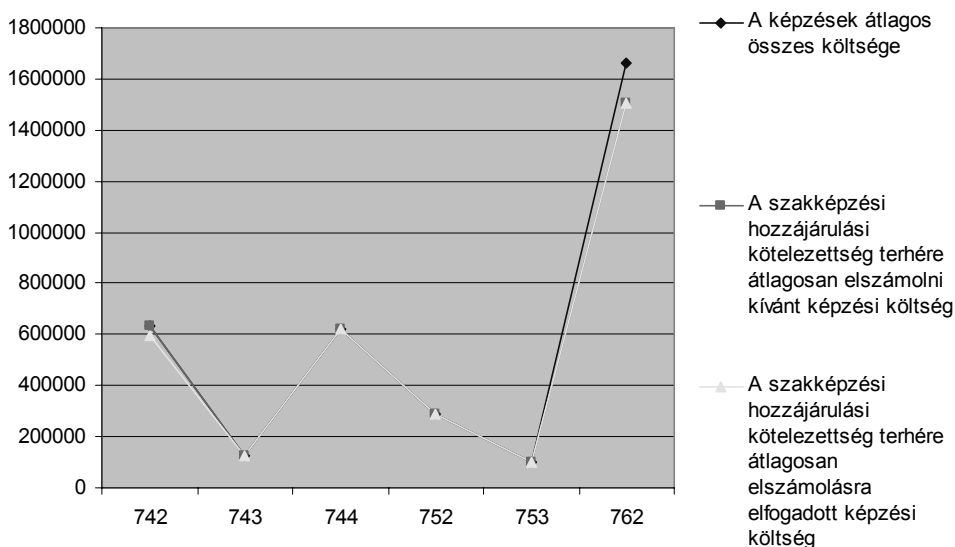
135 – Gazdasági, költségvetési szervezetek közvetlen termelésirányítói

141 – 142 Kiszervezetek vezetői (igazgató, elnök, ügyvezető igazgató, menedzser)

Három tényezőt vizsgáltunk a költséggel kapcsolatban, a képzés átlagos összes költségét, az ebből a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére elszámolni kívánt összeget, valamint azt, hogy ebből mennyi került elfogadásra.

Megfigyelhetjük, hogy a „Törvényhozók, igazgatási, érdekképviselési vezetők, gazdasági vezetők” főcsoportban e három összeg nem sokban tér el egymástól.

Legnagyobb különbség a 132 FEOR-kóddal ellátott szakma esetében kapunk, itt az összes költség 327092,5 Ft, az elszámolásra elfogadott költség pedig 229901,125 Ft.

130. ábra

Képzésenkénti átlagos költségek a 7. FEOR-főcsoportban (Zala megye, 2004)

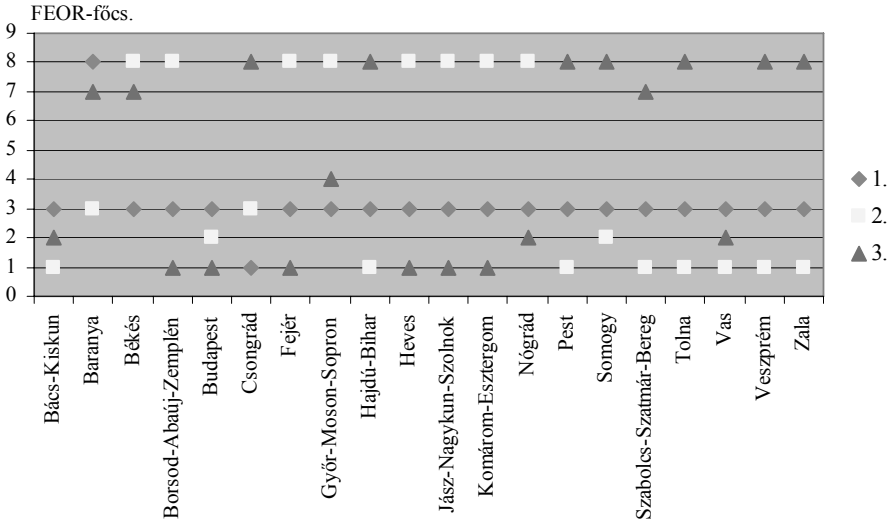
A 7. főcsoport (Ipari és építőipari foglalkozások) hat szakma képzésével van jelen Zala megyében.

A hat szakma között a három költségtenyező közötti jelentős eltérést szinte kivétel nélkül nem tapasztalhatunk, egy szakma esetén találkozunk némi differenciával (762), ugyanakkor ez sem jelentős.

Fontos megemlíteni, hogy a 7. főcsoport szakmáinak képzése – más megyék adataihoz hasonlóan – a többi főcsoport szakmáinak képzéséhez képest magasabb költségvonattal bír ebben a megyében is.

Összefoglalásképpen elmondhatjuk, hogy a legtöbb megyében a 3. FEOR-főcsoportba (Egyéb felsőfokú, vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások) tartozott az elszámolásra benyújtott képzések legnagyobb része. Ez látható a következő diagramon. A 2. és 3. helyen a megyék döntő többségében az 1. illetve a 8. (Törvényhozók, igazgatási, érdekképviselési vezetők, gazdasági vezetők, illetve gépkezelők, összeszerelők, járművezetők) főcsoport képzései állnak, ettől csupán néhány megyében tapasztalható eltérés. Érdemes megemlíteni, hogy Baranya megyében a képzések legnagyobb része a 8. FEOR-főcsoportba tartozott, azaz az egyszerűbb foglalkozásúak képzése került előtérbe.

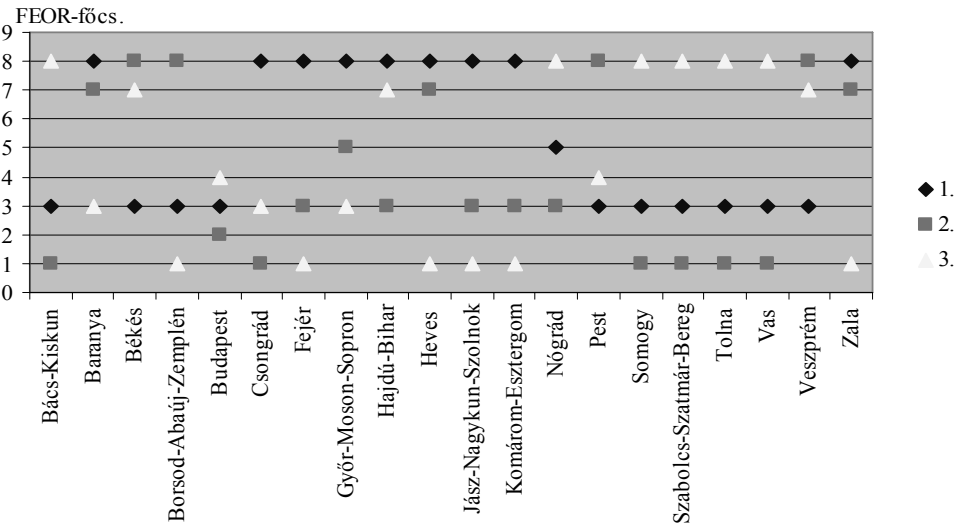

131. ábra.

A saját munkavállalók számára nyújtott leggyakoribb képzéstípusok FEOR-főcsoportonként (2004)

Ha a képzéseken résztvevő munkavállalók számát vizsgáljuk, kissé eltérő sorrendet kapunk. Az alábbi grafikonon látható, hogy a megyék jelentős részében a 8. főcsoport áll az első helyen, tehát ezeket a képzéseket látogatták a legtöbben az adott megyében. Emellett igen jelentős volt azon megyék száma is, ahol a 3. FEOR-főcsoportban vett részt a legtöbb munkavállaló.

132. ábra

A legtöbb résztvevővel rendelkező képzéstípusok FEOR-főcsoportonként

A saját munkavállalók képzése az egész életen át tartó tanulás egyik legfontosabb fejlesztendő területe. A jelenlegi rendszerben három lényeges probléma merül fel. Az egyik, hogy a közepes és nagy vállalatok számára a keret szűknek bizonyul. E vállalatok rendelkeznek belső képzési tervvel, s külön munkakör, szervezeti egység áll rendelkezésre a képzések szervezésére. Ugyanakkor a kis vállalkozásoknál az igényhez képest túlságosan kicsi a keret, másrészt alapvető problémát okoz a helyettesítés a képzés idejére. Harmadik gond, hogy nehezíti a képzéseket az engedélyhez kötés, a tapasztalatok szerint a munkaügyi tanácsok döntése többnyire nem érdemi, s így, mivel többségében formális, feleslegesen terheli mind a munkaügyi tanácsokat, mind a vállalatokat.

VII.

Az MPA képzési alaprésze

A törvény szerint a kötelezettség teljesítésekor az alábbi előírt prioritási sorrendet kell figyelembe venni:

1. Gyakorlati képzést szervezők

- gyakorlati képzés szervezésének elszámolható költségei (ide tartozik az üzemi tanműhelyi képzés, valamint megállapodással másik gyakorlati képzés szervezésével teljesítőnél történő képzés támogatása)
- saját munkavállalók képzés szervezésének elszámolható költségei (bruttó kötelezettség max. 33 %-a)
- befizetés az MPA Magyar Államkincstárnál vezetett számlára (bruttó kötelezettség max. 20 %-a)
- szakképző iskola, felsőoktatási intézmény számára nyújtott fejlesztési támogatás (bruttó kötelezettség max. 75 %-a szakképző iskola, max. 37,5 %-a felsőoktatási intézmény esetén)
- a fennmaradó kötelezettség befizetése az MPA Magyar Államkincstárnál vezetett számlájára

Azoknak a hozzájárulásra kötelezetteknek, akiknek a gyakorlati képzés szervezése során az elszámolható költségei meghaladják a hozzájárulási kötelezettséget, lehetőségük van arra, hogy a különbözetet az MPA képzési alaprészből visszaigényeljék.

2. Gyakorlati képzést nem szervezők a kötelezettségüket legfeljebb a bruttó kötelezettség 80 %-áig az alábbi módon teljesíthetik:

- szakképző iskola, felsőoktatási intézmény számára nyújtott fejlesztési támogatás (bruttó kötelezettség max 75 %-a szakképző iskola, max 37,5 %-a felsőoktatási intézmény esetén)
- saját munkavállalók képzés szervezésének elszámolható költségei (bruttó kötelezettség max. 33 %-a)
- a bruttó kötelezettség 20 %-a és a fennmaradó kötelezettség befizetése az állami adóhatóságnál vezetett számlára.

Az állami adóhatóság a befizetett szakképzési hozzájárulást megállapodás alapján utalja át az MPA Kincstárnál vezetett számlájára. Ez jelenti az MPA képzési alaprésznek bevételeit.

Az alaprész feletti rendelkezési jogot jelenleg a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter az oktatási miniszterrel megosztva gyakorolja.

Az alaprészből hozzá lehet járulni a szakképzés, illetve a felsőoktatás érdekében végzett fejlesztő tevékenységhez, az Európai Unió szakképzési és felsőoktatási programjaihoz való csatlakozás hazai pénzügyi forrásaihoz, a tanulók gyakorlati képzésében foglalkoztatott szakmai elméleti és gyakorlati tárgyakat oktató tanárok, szakoktatók továbbképzéséhez, illetve a Strukturális Alapok társfinanszírozásával megvalósuló, a versenyképességet elősegítő képzési és fejlesztési programokhoz, továbbá a határon túli magyarok szakképzésének és felsőoktatásának céljaihoz.

Az alaprész eredeti előirányzatának az éves költségvetési törvény által előírt kötelezettségek előirányzataival, a visszatérítési igények kielégítésére biztosított keretösszeggel, valamint a határon túli magyarok szakképzése és felsőoktatása támogatásának összegével történő csökkentése után fennmaradó részének és a többletbevételnek egyharmada használható fel iskolarendszeren kívüli felnőttképzési célra. Ez képezi az MPA foglalkoztatási alaprész iskolarendszeren kívüli felnőttképzési célú keretét. A két alaprész (iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli felnőttképzési célú) felhasználásának szabályait más-más jogszabály tartalmazza (Szht, Flt, FMM miniszteri rendelet), nagyrészt hasonló tartalommal. Ez az (átláthatatlanságot fokozó) elkülönítés alapvetően három okból fakad.

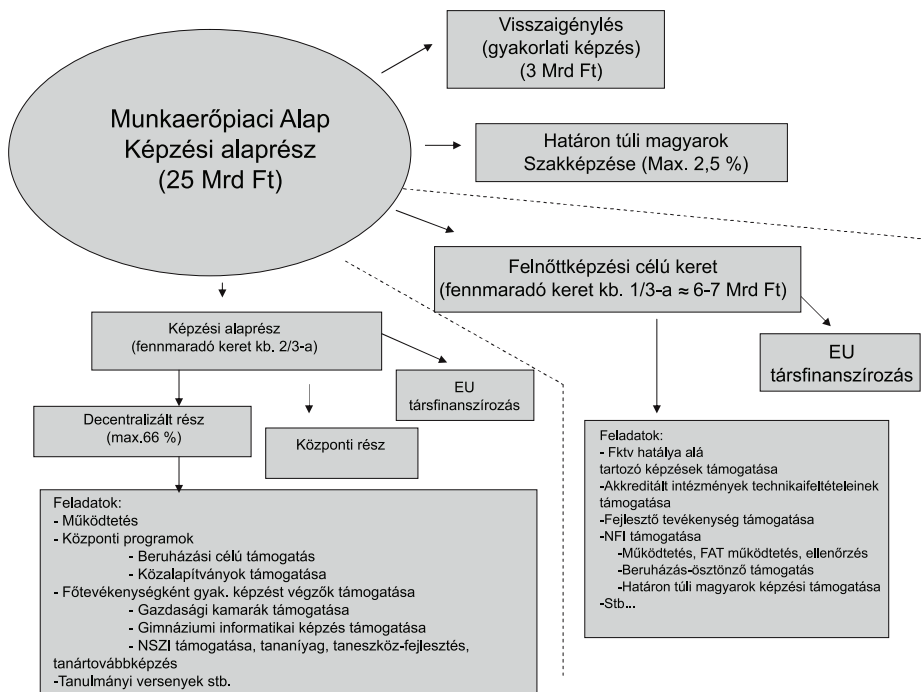
- Politikailag, szakmapolitikailag nem eldöntött, hogy az iskolarendszeren kívüli felnőttképzés milyen mértékben része az oktatásügynek, s milyen mértékben foglalkoztatáspolitikai eszköz. Az utóbbi időben erőteljesen az utóbbi értelmezés érvényesül.
- A szakképzési hozzájárulásból fakadó alapbevétel, szakképzési alap(rész) az MPA része, ami kezdettől fogva vitatott kérdés. Annyiban különül el a céljában és jellemben, egyértelműen foglalkoztatási célú alaprészekről, hogy nem átcsoportosítható az MPA-n belül.
- Az iskolarendszerű oktatás, képzés az OM, az iskolarendszeren kívüli oktatás, képzés az FMM hatáskörébe tartozik.³

A képzési alaprész felhasználása

Az alaprész célja a nemzetgazdaság által igényelt korszerűen képzett gyakorlati szakemberek számának növelése, a szakképzettségük és a gazdaság fejlődése, a hatékony foglalkoztatás érdekében tudásuk továbbfejlesztése, valamint az ezzel kapcsolatos társadalmi érdekek érvényre juttatása, továbbá az EU által a jövőben nyújtható támogatások strukturált tervezése és finanszírozási kereteinek kialakítása.

---

3 Ez a különválás az új 2006-os kormánystruktúrában megszűnik, a teljes szakképzés az új Szociális- és Munkaügyi Minisztérium hatáskörébe tartozik. (a Szerkesztő)

133. ábra

Az alaprész kb. egyharmada pályázatok útján kerül felosztásra kifejezetten a képzés eszközfejlesztési céljaira, nagyobb része a szakképzés-politika országos fejlesztési céljait, hazai és nemzetközi fejlesztési programok, szakképzési feladatokat is ellátó közalapítványok támogatását szolgálja. A központi és a decentralizált pályázati rendszerben a fejlesztési prioritásoknak megfelelően a fő témakörök a gyakorlati képzés korszerűsítése, a csúcstechnológiák alkalmazása, az akkreditált felsőfokú szakképzés fejlesztése, a hátrányos helyzetű fiatalok szakképzése, a képzés minőségének fejlesztése stb. voltak.

Megnevezés	2003 (millió Ft)	2004 (millió Ft)	2005 (millió Ft)
Előirányzat	20.583	19.498	23848
Visszaigénylés	2.500	3.500	4.200
Decentralizált Keret	3.950	4.262	6.689
Szakiskolai Fejlesztési Program	2.274	1.694	932

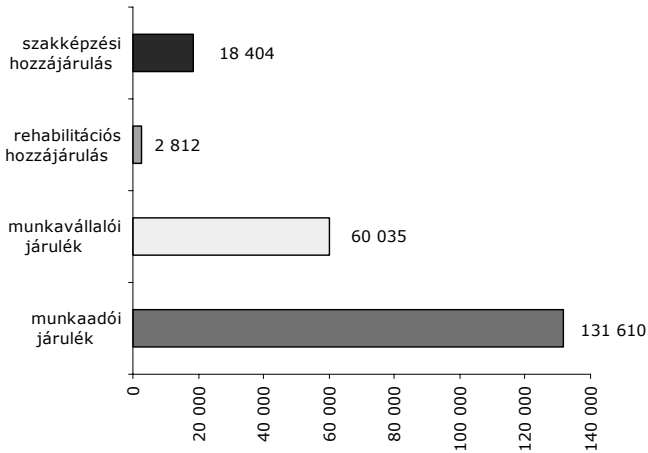
27. táblázat

A képzési alaprész felosztása (néhány fontosabb adat)

Forrás: OM (Az adatok a tervezett és a tényleges keretek eltérése, valamint az áthúzódó programok miatt nem pontosak.)

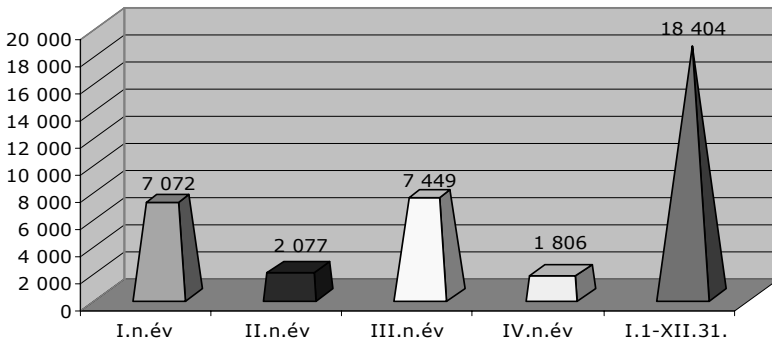
2002-ben a járulékbevételek és hozzájárulások 8,6%-a, 18.404 millió forint származott a szakképzési hozzájárulásokból. Az MPA legnagyobb részét, 61,8%-át a munkaadói járulékok adják, amelyet a munkavállalói járadék követ 28,2%-os részaránnyal.

135. ábra

A Munkaerőpiaci Alap járulékbevételeinek és hozzájárulásainak megoszlása, 2002., (millió Ft)

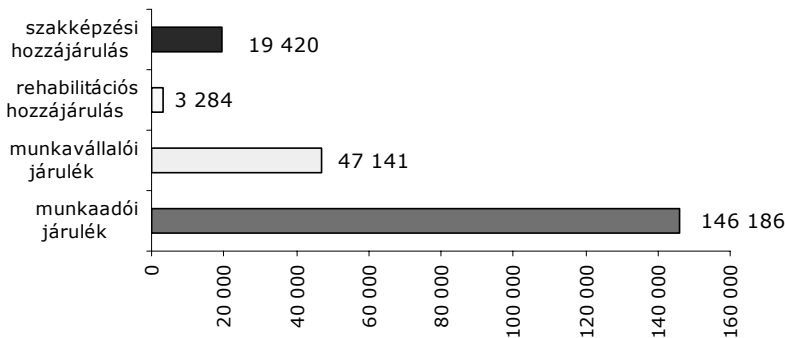
A Munkaerőpiaci Alap szakképzési hozzájárulásból származó bevételeinek 2002. évi alakulását az alábbi ábra mutatja, negyedévenkénti bontásban. Látható, hogy a hozzájárulás legnagyobb részét a III. negyedévben fizették be, míg legkisebb része a IV. negyedévből származik.

136. ábra

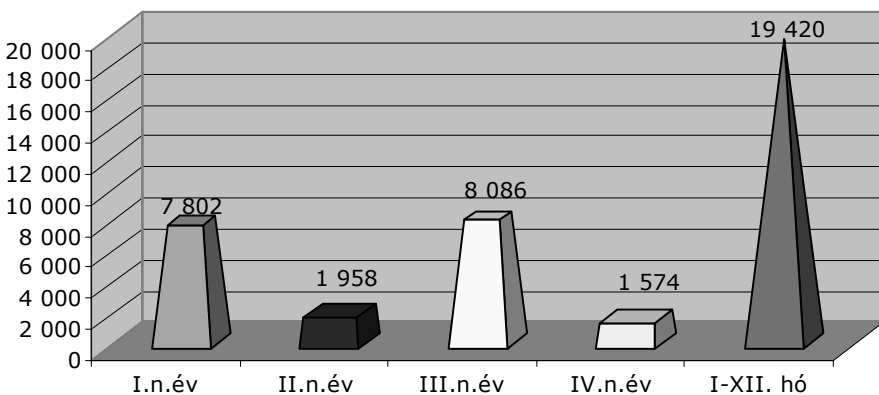
A szakképzési hozzájárulás, mint a Munkaerőpiaci Alap bevétele, 2002., (millió Ft)

2003-ban a Munkaerőpiaci Alap (220.988 millió forint) járulékbevételeinek és hozzájárulásainak 9%-át (19.420 millió forint) alkotta a szakképzési hozzájárulás, 0,4 százalékponttal többet, mint a megelőző évben.

137. ábra

A szakképzési hozzájárulás alakulásának negyedéves adataiból láthatjuk, hogy 2003-ban is a III. negyedévben realizálódott a befizetések legnagyobb része, míg legkisebb részük a IV. negyedévben ment végbe.

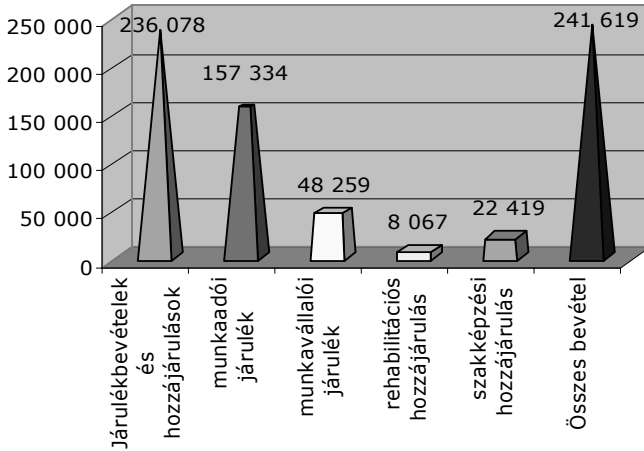
138. ábra

A szakképzési hozzájárulás, mint a Munkaerőpiaci Alap bevétele, 2003., millió Ft

A Magyar Államkincstár adatai szerint a Munkaerőpiaci Alap szakképzési célú kifizetései 2002-ről 2003-ra 1,4 százalékponttal, 8,4%-ról 7%-ra csökkentek.

2004. évben a Munkaerőpiaci Alap (241.619 millió forint) összes bevételeinek 97,7%-át (236.078 millió Ft) képezték a járulékok és hozzájárulások, amely megegyezik az előző évi részaránnyal.

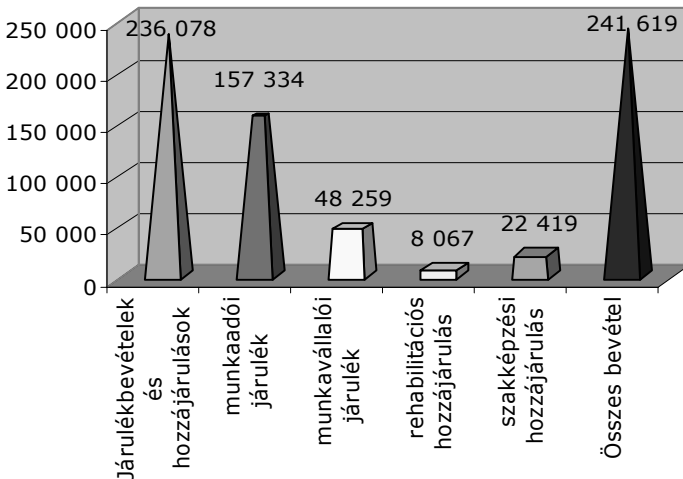

139. ábra

A Munkaerőpiaci Alap járulék- és hozzájárulásbevételei, 2004., (millió Ft)

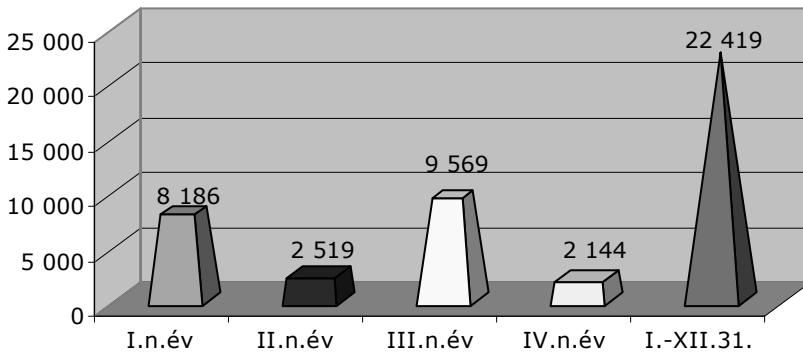
2004-ben a Munkaerőpiaci Alap járulék- és hozzájárulás-bevételeinek 9,5%-a származott a szakképzési hozzájárulásból, kicsivel több, mint 2003-ban.

140. ábra

A Munkaerőpiaci Alap járulék- és hozzájárulásbevételeinek megoszlása, 2004., millió Ft

A többi évhez hasonlóan 2004-ben is a III. negyedévben történt a szakképzési hozzájárulás célú befizetések legnagyobb része 9.519 millió Ft), a IV. negyedévben pedig a legkisebb (2.144 millió Ft).

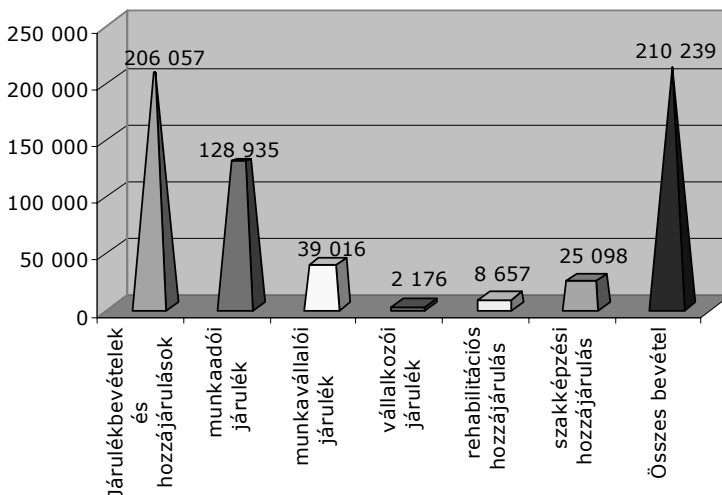

141. ábra

A szakképzési hozzájárulás alakulása, 2004, (millió Ft)

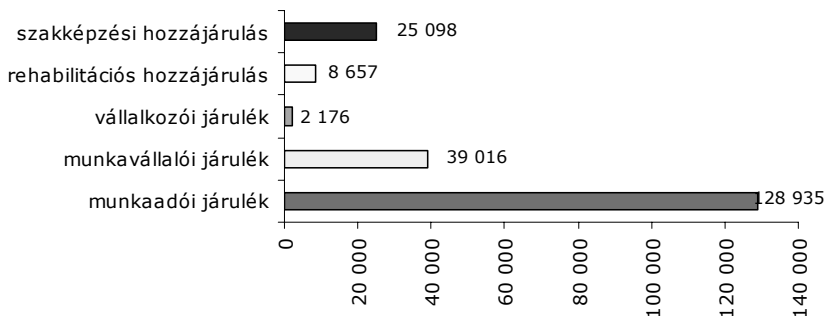
2004-ben a Munkaerőpiaci Alap kifizetéseinek 6,5%-át adták a szakképzési célú kifizetések, amely a legalacsonyabb részarányt jelenti a 2000-2003 időszak viszonylatában.

A tanulmány írásának időpontjában még nem álltak teljes mértékben rendelkezésre a 2005. évre vonatkozó adatok, ezért az első három negyedév adatainak elemzését végezzük az alábbiakban. 2005-ben először jelenik meg a Munkaerőpiaci Alap járulé- és hozzájárulás-bevételei között a vállalkozói járulék kategóriája.

142. ábra

A járulékbévételek és hozzájárulások 12,3%-a (25.098 millió Ft) a szakképzési hozzájárulásból származott, amely az előző évekhez képest jelentős, 3-4 százalékpontos növekedést jelent. (Hangsúlyozni kell azonban, hogy az adatok még nem véglegesek, ezért ebből messzemenő következtetéseket egyelőre nem lehet levonni!)

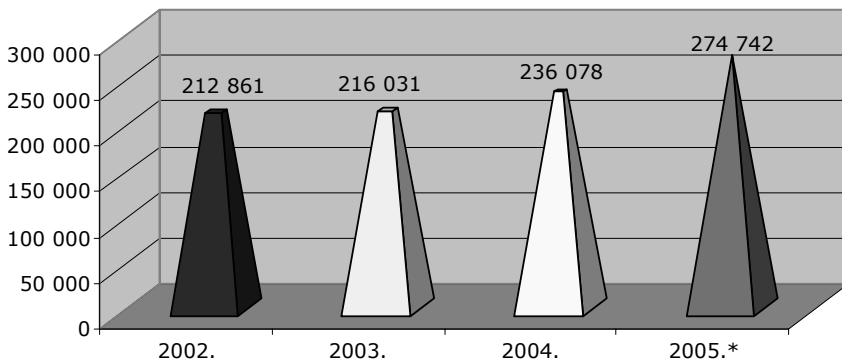
143. ábra

járulék- és hozzájárulásbevételek megoszlása, 2005, (millió Ft)

2005-ben az első három negyedéves adatok szerint a Munkaerőpiaci Alap összesen 4,2%-át tették ki a szakképzési célú kifizetések, amely kismértékű csökkenést jelent az előző évekhez képest.

Az egyes időszakok adatainak összehasonlítása

2002 és 2005 között folyamatosan emelkedtek a Munkaerőpiaci Alap járulék- és hozzájárulás-bevételei. Míg 2002-ben ez a bevételtípus 212.861 millió forintra rúgott, 2005-ben már a III. negyedévre 274.742 millió forintra emelkedett, ami több mint 29%-os növekedést jelent.

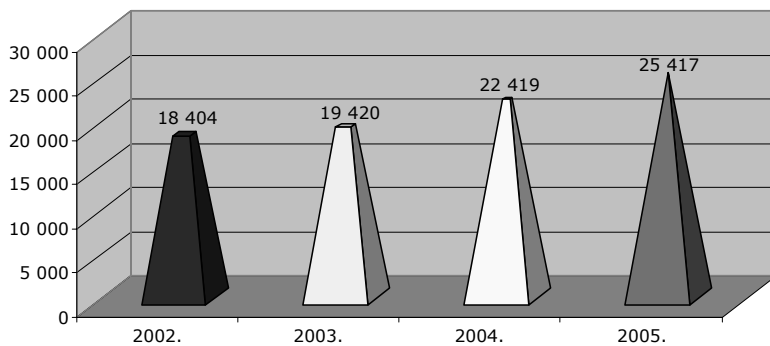

144. ábra

A Munkaerőpiaci Alap járulék- és hozzájárulásbevételei,

2002.-2005., (millió Ft) * a 2005. évi adatok származtatottak, a rendelkezésre álló (3/4 éves) adatokból, 4/3-dal szorozva

A Munkaerőpiaci Alap szakképzési hozzájárulásból származó bevételei 2002-től kezdődően kismértékben emelkedtek, 2004-ről 2005-re figyelhető meg nagyobb növekedés. 2002-ről 2005-re kb. 82%-kal nőttek a szakképzési hozzájárulás bevételi összegei.

145. ábra

A szakképzési hozzájárulás bevételi összegei, 2002.-2005., (millió Ft)

VIII.

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése, az iskolaválasztás motivációi (felmérés nagyvállalatok körében)

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésében – mint már említettük – a vállalkozások a törvényben foglalt korlátokon belül szabadon dönthetnek. Az eddigi tapasztalatok és a rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy a vállalatok nagysága szerint e teljesítési struktúra eltérő.

Kérdőív segítségével nagyvállalatokat kérdeztünk meg a kötelezettség teljesítésének mikéntjéről és rövid, szöveges indoklásáról. 18 nagyvállalat választat mutatjuk be.

	Vállalat tevékenysége Gazdasági ág, ágazat	Foglalkoztatottak száma	Tanulók gyakorlati képzésének megszervezése (SZHK= 100 %)	Milyen arányban kínál a vállalat elhelyezkedési lehetőséget a képesítést szerzett tanulóknak? (tanulók %-ában)	Szakképző iskolának, felsőoktatási intézménynek fejlesztési támogatás nyújtása (SZHK=100%)	Befizetés az MPA képzési alaprészébe (SZHK=100%)
1	kereskedelem	1502 fő	82%	10%	0%	4%
2	személyszállítás	1200 fő	40%	0%	24,50%	20%
3	autóalkatrész gyártó	390 fő	67%	100%	0%	0%
4	nyomdaipar	400 fő	100%	60%	0%	0%
5	finommechanika	326 fő	24%	70%	25%	15%
6	személyszállítás	1116 fő	5%	1%	42%	20%
7	személyszállítás	780 fő	10%	nem válaszolt	40%	20%
8	villamosenergia ipar	2600 fő	6%	40-50 %	33%	20%
9	élelmiszergyártás	630 fő	60%	100%	15%	10%
10	személyszállítás	1500 fő	60%	30%	0%	0%
11	gépgyártás	350 fő	80%	100%	esetenként	0%
12	közlekedés	1119 fő	44%	6%	0%	0%
13	kereskedelem	260 fő	70%	100%	0%	0%
14	építőipar	250 fő	80%	100%	0%	0%
15	vegyes-kereskedelem	200 fő	80%	90%	0%	0%
16	húsipar	244 fő	100%	100%	0%	0%
17	közúti közlekedés	1254 fő	53%	10-15 %	16%	26%
18	gépipar	1600 fő	5%	100%	42%	20%

28. táblázat

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség (SZHK) teljesítése a megkérdezett vállalatoknál

Alapvető tulajdonságuk, hogy a megkérdezett vállalatok mindegyike évente készít képzési tervet, valamint a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésére vonatkozó tervet. A megkérdezett nagyvállalatok mindegyike foglalkozik gyakorlati képzés szervezésével.

Jellemző, hogy a gyakorlati képzés szervezésével és a saját dolgozók képzésével kimerítik a kötelezettséget.

Arra a kérdésre, hogy „ A tanulók gyakorlati képzése mennyiben szolgálja ténylegesen a vállalat szakember utánpótlásának célját” az alábbi válaszokat adták:

- nem találkozik a foglalkoztató a munkavállaló igényével
- nem volt megfelelő tanuló
- minden végzett tanulónak ajánlanak állást, több mint 50% élt vele
- a város minden nyomdája a tanulók rendelkezésére áll
- szakmunkások utánpótlása
- teljes mértékben
- kismértékben
- teljes mértékben, csak olyan szakma oktatása történik, amely a vállalat profiljának megfelel
- ha maradnának, akkor teljes mértékben
- a legjobb eredménnyel végzett tanulókra tartanak igényt
- tanulóidő utáni foglalkoztatásra biztatják a tanulókat
- speciális szakmai ismeretekkel rendelkező szakemberek kiképzése
- jó szakemberek kitanítása és megtartása a cél, van lehetőség a szűrésre
- munkaerőigény esetén gyors szakember utánpótlás, valamint lehetőség a legjobbak kiválasztására
- teljes mértékben szolgálja

Megkérdeztük, hogy „ Milyen arányban kínál a vállalat elhelyezkedési lehetőséget a képesítést szerzett tanulóknak? (a tanulók %-ában)”

A vállalatok eltérően viszonyulnak ehhez a kérdéshez. Egy részük minden tanulóknak állást ajánl, más részük inkább válogat, s kiválasztja legjobb tanulókat. Igen kevesen válaszolták, hogy számukra közvetlenül nem hasznos a tanulóképzés.

Felsőoktatási intézményben tanuló hallgatók gyakorlati képzésével csak egy-egy vállalat foglalkozik, s elhelyezésüket sem feltétlenül vállalják, mint az alábbi válaszok is mutatják.

„A hallgatók gyakorlati képzése mennyiben szolgálja ténylegesen a vállalat szakember utánpótlásának célját?”

- egyáltalán nem szolgálja, felsőfokú végzettségűeket csak gyakorlattal vesznek fel
- a 2-3 hallgató lefedi a szükségletet

- kis mértékben jellemző
- nem veszik igénybe
- nyilván tartják őket, igény esetén válogatnak

A vállalatok többségében a válasz nemleges volt. A vállalatok, ha vállalnak is hallgatókat, nem, vagy igen kis százalékban ajánlanak állást számukra.

Saját munkavállaló számára felnőttképzés megszervezését a vállalatok többsége a lehető legnagyobb mértékben, 30-33 %-ban kihasználja.

A vállalatok lehetőleg az elszámolható mértéknél nem költenek többet a dolgozók képzésére, de több helyen a lehetőséget a képzések jelentősen meghaladják.

„A szükségeshez képest milyen mértékben elegendő ez a lehetőség a saját dolgozók képzésére? Milyen mértékben haladja meg a képzésre költött pénz az SZHK adta lehetőséget?”

A válaszok:

- 19 %-kal haladja meg
- nem haladja meg
- 33 %-ot költenek
- saját forrásból képeznek
- elegendő a 33 %
- nem haladja meg a 33 %-ot
- kb. 80 %-át fedezi
- kevés a 33 %, többet iskoláznának be
- teljes mértékben elegendő
- általában elegendő
- saját dolgozók képzésére a 33 % többszörösét költik
- több mint 100 %-kal haladja meg
- szűkös a keret
- a tervezett képzés kb. 10 %-ára elegendő
- 60 %-ban haladja meg
- visszaigénylő pozíció miatt más forrásból oldják meg a dolgozók képzését
- nem tudják kihasználni, mert a szükséges képzések nem számolhatók el
- 200 %-kal haladja meg a 33 %-os lehetőséget

A képzések összetételében egyértelműen a szakmai képzések vannak túlsúlyban, majd a vezetői tréningek, és az informatikai képzések következnek. Viszonylag alacsony arányt képvisel az idegen nyelvi képzés.

	Vállalatok tevékenysége Gazdasági ág, ágazat:	Saját munkavállaló számára felnőttképzés megszervezése (SZHK= 100 %)	Szakmai képzés, továbbképzés	Idegen nyelvi képzés	Informatikai képzés	Vezetői, egyéb tréning	Egyéb, éspedig
1	Kereskedelem	14%	75%	0%	5%	10%	10%
2	Személyszállítás	15%	100%	0%	0%	0%	0%
3	Autóalkatrészgyártó	33%	60%	15%	10%	5%	10%
4	Nyomdaipar	0%	40%	20%	20%	20%	0%
5	Finommechanika	18%	75%	5%	2%	18%	0%
6	Személyszállítás	33%	10%	0%	0%	88%	1%
7	Személyszállítás	30%	85%	0%	5%	10%	0%
8	Villamosenergia ipar	33%	60%	10%	20%	10%	0%
9	Élelmiszergyártás	15%	70%	15%	5%	10%	0%
10	Személyszállítás	30%	65%	30%	3%	2%	0%
11	Gépgyártás	20%	60%	20%	5%	10%	5%
12	Közlekedés	27%	80%	5%	10%	5%	0%
13	Kereskedelem	30%	60%	0%	0%	40%	0%
14	Építőipar	20%	70%	0%	10%	20%	0%
15	vegyeskereskedelem	20%	80%	0%	10%	10%	0%
16	Húsipar	0%	76%	4%	15%	5%	0%
17	Közúti közlekedés	5%	60%	10%	20%	10%	0%
18	Gépipar	33%	67%	5%	0%	28%	0%

28. táblázat

Milyen típusú képzéseket támogatnak elsősorban? (Összes képzés = 100 %)

A kötelezettséget adott mértékig a vállalatok azzal is teljesíthetik, hogy fejlesztési támogatást, pénzkeretet, vagy eszközöket adnak át iskoláknak, vagy felsőoktatási intézményeknek. A felmérés szerint is a nagyvállalatok többsége esetében ez nem jellemző. Ha élnek is ezzel a lehetőséggel, az iskolaválasztás a kapcsolatrendszeren alapul, mint azt a következő kérdésre adott válaszok is igazolják. „Milyen szempontok érvényesülnek az iskolák, intézmények kiválasztásában?”

- nincs lehetőség támogatásra
- azoknak nyújtanak támogatást, akikkel a tanulóképzés miatt kapcsolatban állnak
- nem nyújtanak támogatást
- partner szakképző iskola, akivel a tanulóképzés miatt áll kapcsolatban

- munkakapcsolatban lévő iskolák (utasszámlálás)
- kapcsolati szempontok érvényesülnek
- a vállalat működéséhez szükséges képzéseket folytató intézmények támogatása a cél
- fő szempont a szakember utánpótlás, szakmunkás és informatikai területen működő iskolák számára nyújtanak támogatást
- nemleges
- szakmai célok, kapcsolatok
- nemleges
- nemleges
- a tanulóképzésben résztvevő tanulók iskoláit támogatják
- munkaerőigénynek megfelelő képzési profil, a gyártott termékek használatát oktató képzési intézmények

Fentieknek megfelelően a fennmaradó kötelezettséget fizetik be a képzési alaprészbe, többségében ez minimális, vagy nulla.

A nagyvállalatok összességében kihasználják a szakképzési hozzájárulási kötelezettség adta lehetőségeket. Többségük végez gyakorlati képzést, és a saját dolgozók képzésének keretét is kihasználja. A gyakorlati képzés ösztönzése, növelése célszerű lenne, valamint hasznos lenne a saját dolgozók képzési támogatásának növelése. Ugyanakkor éppen e nagy cégek rendelkeznek viszonylag több saját forrással is a belső képzésekre, vagyis támogatás nélkül is megvalósítanák a legfontosabb képzéseket. A nagy vállalatok mindegyike rendelkezik képzési tervvel, továbbá képzett szakértő szervezi és bonyolítja a dolgozók képzéseit.

IX. Összegzés, javaslatok

Javaslat a hozzájárulási rendszer felnőttképzési célú felhasználási lehetőségeinek bővítésére

Az oktatási képzési ágazat a rendszerváltást követő 15 évben jelentős szakmapolitikai változásokon ment keresztül, hiszen a hangsúly az egész életen át tartó tanulás komplex szemlélete irányába mozdult el. Maga az iskolai intézményrendszer a változásokhoz igen lassan és nehezen igazodik. Ezt bizonyítja, hogy a több mint 1500 középfokú szakképzési feladat-ellátási helyre külön-külön átlagosan 270 diák jut. Ilyen kis létszámmal nem lehet hatékony, racionális szakképzést tervezni és teljesíteni. Ugyanakkor megjelent a felnőttképzési intézményrendszer, 5400 regisztrált felnőttképzést folytató, ezen belül 1100 akkreditált felnőttképzési intézmény, cég van jelen a képzési piacon. Ilyen szétaprózott rendszerben képtelenség a szakképzés területi átláthatósága, tervezése, ami létfontosságú a munkaerőpiaci keresletnek való megfelelés szempontjából.

A szétaprózottság feloldása, a területi gondolkodás irányába hat a TISZK rendszer bevezetése, mely a középfokú szakképzési intézményrendszer radikális csökkentéséhez vezet.

Ahhoz, hogy eldöntsük, hogy a szakképzésben az iskolák és a felnőttképzési intézmények milyen arányban kell, hogy részt vegyenek, illetve milyen legyen az együttműködés, a munkamegosztás, ahhoz egy kicsit előre kell tekinteni, és figyelembe kell venni a népesség változó iskolázási szokásait.

Az iskolába járás átlagos életkora lényegesen kitolódik. A fiatalok átlagosan később fejezik be az általános iskolát, a középfokú iskolákat, és többek között ezért is a felsőoktatási tanulmányok befejezése egyre nagyobb arányban 26-30 éves korra tehető. Ez azt jelenti, hogy a szakképzés megkezdésének korhatára a gyakorlatban is a rövidesen ténylegesen megvalósuló 18 éves tankötelezettségi korhatárra tolódik ki. Kivéve azt az egyre szűkebb réteget, akik valamilyen oknál fogva nem jutnak el az érettségig, illetve általános iskolát követően tanulnak a szakképzésben. Mindez azt jelenti, hogy a szakmunkásképzés – melynek fejlesztése, kiterjesztése a munkaerőpiac szempontjából rendkívüli fontosságú – egyre nagyobb mértékben 18 éves kor fölé tolódik. Másrészt mindez azt is jelenti, hogy a 16- 25 éves népesség számára a szakképzési intézményi (iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli felnőttképzés) kínálat összetalódik, illetve megduplázódik. A támogatási rendszerek is párhuzamosan működnek, melynek jelentős része állami forrás (tanulói normatíva, felnőttképzési normatíva stb.). Stratégiai kérdés annak eldöntése, hogy ennek a korosztálynak szóló állami forrásból

táplálkozó kínálat melyik intézményrendszert milyen mértékben preferálja. A képzési vállalkozások más körbe tartoznak, ott a piaci verseny dönti el a szelekciót. Tény az is, hogy a szakképző iskolák számára a vállalatok által nyújtott fejlesztési támogatás igen aránytalan eloszlású, és egyáltalán nem arányos a tanulólétszámmal. Sok esetben a csökkenő tanulólétszámú iskolák a nagyobb mértékű támogatással már nem tudnak mit kezdeni, kényszer-fejlesztéseket valósítanak meg. A fejlesztési támogatás esetében az iskolaválasztás olyan mértékben önkényes, szakmailag nem indokolható pazarlást jelent, ami állami pénzeszközök esetében megengedhetetlen.

Hiányzik az ágazati átláthatóság, az ágazati tervezés, de fontos szempont, hogy az egész életen át tartó tanulás támogatása számára a központi költségvetésen kívül a szakképzési hozzájárulás, illetve a képzési alaprész az egyetlen állami forrás, kivéve a munkanélküliek képzését, aminek finanszírozása a foglalkoztatási alaprészből történik. Így már a hozzájárulási kötelezettség elnevezése („szakképzési”) sem releváns. Forrást jelentenek még az EU alapok, melyek társfinanszírozási forrása szintén a képzési alaprész.

Induljunk ki abból, hogy a jogszabályi szabályozáson, forrásteremtésen kívül a közoktatás, illetve az iskolai rendszerű oktatás, szakképzés állami feladat, a felsőoktatás részben állami feladat, a felnőttképzésben pedig elsősorban a nem piacképes csoportok képzése, valamint ágazati szinten a színvonalában egységes, korszerű képzési kínálat, minőségbiztosítás, fogyasztóvédelem, az állami pénzeszközök kezelése, a működtetés, a programok monitoringja, az ellenőrzés jelentik az állami feladatokat.

Javasoljuk az oktatás, képzés, de legalább a szakképzés egészének, mint ágazatnak a komplex felülvizsgálatát, s ágazati tervezési és támogatási rendszer bevezetését.

A szakképzés fejlesztése szempontjából javasoljuk a felnőttképzés alaprészből való részesedésének növelését, azzal az indokkal, hogy a felnőttképzés a fiatalok szakképzési feladatainak fokozatosan egyre nagyobb hányadát veszi át az iskolarendszertől. Ezt indokolja az is, hogy a felnőttképzés állandó feladata a felzárkóztatás, s egyéb, az iskolarendszerben nem elsajátított ismeretek pótlása. A cél alapvetően nem a két intézményrendszer (egyik vagy másik) előnyeit kell, hogy szolgálja, hanem a népesség képzettségének növelését, és a munkaerőpiaci kereslethez való igazítását. E megfontolásból kell a céloknak megfelelő támogatási struktúrát megkonstruálni. Az is elképzelhető, hogy az iskolarendszerű szakképzés finanszírozása különválik az önkormányzati támogatási rendszertől, vagy legalábbis jelentős mértékben módosul.

Meg kellene gondolni a szakképzési hozzájárulási kötelezettség differenciálásának lehetőségét ágazat, vagy inkább a vállalkozások mérete szerint. Korábban létezett ilyen megkülönböztetés, az agrárszféra csak 1 %-os kötelezettséggel rendelkezett, majd ez a különbség megszűnt.

Az egészségügy dinamikusabb fejlesztése érdekében az ágazatot célszerű a hozzájárulási rendszerbe bekapcsolni, mondjuk 1 %-os kötelezettséggel, de a kedvezmények teljes jogosultságával.

A kisvállalkozásoknál nemcsak a kis mértékű keret, a nagy adminisztrációs teher jelent problémát, hanem a képzésen lévők helyettesítése is. Megoldást jelenthet az adminisztráció egyszerűsítésén túl az atipikus képzési formák támogatása, az e-learning elterjesztése, ahol lehet, vagy a képzés idejére a munkaerő kölcsönzés támogatása, képzési számlarendszer bevezetése.

A közepes vállalatoknál kötelezővé kell tenni a képzési tervet, ösztönözni a saját dolgozók és a gyakorlati képzés lehetőségeinek jobb kihasználását. Itt azért fontos az ösztönzés, mert ezeknél a vállalatoknál már problémát jelent az adminisztráció, a helyettesítés. Racionális gazdálkodási döntéseiknél nem egyértelműen kedvező a szakképzési hozzájárulási kötelezettség saját terveken alapuló felhasználása, egyszerűbb számukra a fejlesztési támogatás vagy az alapba történő befizetés (mint a kis vállalkozásoknál), ugyanakkor az 50-250 fős cégek esetében segítséggel sokkal hatékonyabban lehetne a keretet felhasználni, mint ha a központi keretből pályázat vagy egyéb úton kerül vissza a támogatás a képzésbe.

A nagyvállalatoknál nincs különösebb probléma a felhasználással, bár növelnék a saját dolgozók képzési kereteit, de mivel a megfelelő munkaerő gazdálkodási stratégiájuk legfontosabb része, s általában e cégek tőkeerősek, nem célszerű az állami források bővítése e téren. Problémát okoz számukra a tanulószereződések fajlagosan magas költsége, e kérdéskörrel azonban e tanulmány keretei között nem foglalkozunk.

Javasoljuk a fejlesztési támogatási lehetőség mértékének radikális csökkentését, szigorúbb szabályozását, az alapba történő befizetések növelését. Induljunk ki abból, hogy minden állami képzési támogatás végső kedvezményezettje az egyén. Ugyanakkor az intézmények, cégek támogatásánál, különösen a vállalatok által nyújtott fejlesztési támogatásoknál (ami szintén állami forrás!) már gyakran inkább intézmények pénzeszköz-átcsoportosításáról van szó. Alkotmányon alapuló jogokat szem előtt tartva, igazságtalan a rendszer. Gyakorlatilag azok a vállalkozások járnak a legjobban, amelyek állami feladatot jelentő, állami támogatottságú ifjúsági szakképzést, vállalkozásban állami támogatásban részesülő és kedvezményeket élvező gyakorlati képzést, valamint piaci alapon működő, számos esetben azonban állami támogatásban részesülő felnőttképzést is végez. E cégeknek a működtetéshez, fejlesztéshez szükséges keretek többszöröse gyűlik össze. Nem probléma, ha ez tiszta piaci keretek között történik. Súlyos probléma ugyanakkor, ha állami támogatások halmozódnak ugyanarra a feladatra (Állami források: iskolai normatív támogatás, állami fejlesztési, működtetési források MPA képzési alaprészből, (akár ifjúsági, akár felnőttképzési fejlesztési) támogatás, közoktatási közalapítványok, vállalatoktól fejlesztési támogatás, felnőttképzési normatív támogatás, álláskeresési képzési támogatás az MPA foglalkoztatási alaprészből, HEF-OP támogatások).

Másik terület a hozzájárulási kötelezettségből elszámolható rész, a saját dolgozók képzésének támogatása. Ez az eszköz egyre inkább annyira hatékony, amilyen mértékben a vállalati humán erőforrás tervezés, fejlesztés szükségessége, stratégiai fontossága a vállalatok körében tudatossá válik. Javasoljuk a kis- és közepes vállalatoknál a 0,5 % -ot felemelni 0,8 %-ra, azzal együtt, hogy meg kell szüntetni az elszámolható képzések engedélyhez kötését, párhuzamosan a jogszabályi feltételek szigorításával.

Az álláskereső képzési támogatási rendszerének elkülönített megtartása indokolt.

A felnőttképzés lehetőségeinek bővítésére lehetőséget teremt az is, hogy a hozzájárulási kötelezettség a gazdaság fejlődésével, a bérkiáramlás, illetve a foglalkoztatottak létszáma növekedésének függvényében dinamikusán növekszik.

Mellékletek

1. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek kötelezettség teljesítése, gyakorlati képzéssel (is) teljesítők, 2004

Ágazat-kód	Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (eFt)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége viszáigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alaprészebe (eFt)	Költség összesen (eFt)	Visszaigényelt
01 – 04	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	56	15 757 724	236 366	56 414	75 450	45 130	59 372	79 316	22 902
05	Halgazdálkodás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 – 14	Bányászat	5	206 929	3 104	1 002	437	488	1 177	5 990	4 988
15 – 37	Feldolgozóipar	486	241 689 149	3 625 337	1 072 096	1 114 045	646 535	792 661	1 396 355	324 259
40 – 41	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	26	69 704 402	1 045 566	165 564	388 758	264 636	226 608	172 802	7 238
45	Építőipar	185	7 054 906	105 824	59 230	16 123	5 511	24 960	216 791	157 561
50 – 52	Kereskedelem, javítás	484	82 797 522	1 241 963	496 464	302 474	215 020	228 005	760 483	264 019
55	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	254	20 728 010	310 920	171 703	59 825	31 351	48 041	361 538	189 835
60 – 64	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	52	225 852 075	3 387 781	1 928 743	488 632	528 482	441 924	1 937 358	8 615
65 – 67	Pénzügyi közvetítés	5	17 353 544	260 303	1 447	136 973	9 081	112 802	1 446	-1
70 – 74	Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	56	5 028 652	75 430	28 664	20 432	5 972	20 362	54 262	25 598

Ágazat-kód	Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulási alapja (eFt)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége viszáigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alaprészb (eFt)	Költség összesen (eFt)	Visszaigényelt
75	Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombizt.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Oktatás	67	1 424 939	21 374	19 300	1 394	3	677	2 028 790	2 009 490
85	Egészségügyi, szociális ellátás	7	440 037	6 601	2 707	2 000	746	1 148	15 478	12 771
90 – 93	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	70	6 645 228	99 678	11 884	53 074	10 815	23 905	48 496	36 612
95 – 97	Háztartások tevékenysége	1	3 254	49	49	0	0	0	317	268
99	Területen kívüli tevékenységek	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Összesen	1 754	694 686 371	10 420 296	4 015 267	2 659 617	1 763 770	1 981 642	7 079 422	3 064 155
Frrás: OMAI adatbázisa 2004										

2. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek kötelezettség teljesítése, gyakorlati képzéssel (is) teljesítők, 2004

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint	Kötelezettek gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (e Ft)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (e Ft)	Gyakorlati képzés elsőmolt költségé visszai igénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (e Ft)	Saját dolgozók képzése (e Ft)	Befizetés az alap részbe (e Ft)	Költség összesen (e Ft)	Visszaigényelt
0 – 1.000 eFt	158	65 193	978	895	8	0	75	40 724	39 829
1.001 – 10.000 eFt	531	2 417 117	36 257	32 901	904	20	2 432	613 390	580 489
10.001 – 50.000 eFt	423	10 088 548	151 328	117 415	9 917	4 835	19 161	1 131 697	1 014 282
50.001 – 100.000 eFt	160	12 078 404	181 176	113 008	23 044	11 125	33 999	821 534	708 526
100.001 – eFt	482	670 037 109	10 050 557	3 751 048	2 625 744	1 747 790	1 925 975	4 472 077	721 029
	1 754	694 686 371	10 420 296	4 015 267	2 659 617	1 763 770	1 981 642	7 079 422	3 064 155

Forrás: OMAI adatbázisa 2004

3. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek kötelezettség teljesítése állami adóhatósághoz történő befizetéssel, 2004

Ágazatkód	Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (eFt)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alap-részbe (eFt)
01 – 04	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	12 021	101 279 800	1 519 197	550 929	84 038	884 230
05	Halgazdálkodás	138	1 183 067	17 746	6 826	291	10 629
10 – 14	Bányászat	208	11 405 867	171 088	75 794	27 190	68 104
15 – 37	Feldolgozóipar	37 277	799 237 667	11 988 565	4 447 175	1 090 147	6 451 243
40 – 41	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	490	65 277 467	979 162	469 867	136 094	373 201
45	Építőipar	37 702	192 469 400	2 887 041	641 603	118 733	2 126 705
50 – 52	Kereskedelem, javítás	86 462	475 061 933	7 125 929	1 770 270	357 625	4 998 034
55	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	22 011	66 342 133	995 132	262 926	10 770	721 436
60 – 64	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	15 114	209 210 867	3 138 163	1 196 896	288 180	1 653 087
65 – 67	Pénzügyi közvetítés	3 199	191 727 600	2 875 914	1 341 376	413 690	1 120 848
70 – 74	Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	125 298	357 620 867	5 364 313	1 278 234	323 212	3 762 867
75	Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombizt.	18	471 533	7 073	1 678	627	4 768
80	Oktatás	2 975	10 239 533	153 593	29 999	7 295	116 299
85	Egészségügyi, szociális ellátás	10 869	31 179 733	467 696	48 374	7 126	412 196
90 – 93	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	15 257	78 037 667	1 170 565	376 109	64 935	729 521
99	Területen kívüli tevékenységek	23	258 867	3 883	380	500	3 003
	Összesen	369 062	2 591 004 000	38 865 060	12 498 436	2 930 453	23 436 171
Forrás: APEH, 2004							

4. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek kötelezettség teljesítése állami adóhatósághoz történő befizetéssel, 2004

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint	Kötelezettek gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (e Ft)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (e Ft)	Fejlesztési támogatás összesen (e Ft)	Saját dolgozók képzése (e Ft)	Befizetés az alaprészebe (e Ft)
0 – 1.000 eFt	136 310	107 822 400	1 617 336	177 330	2 656	1 437 350
1.001 – 10.000 eFt	140 061	403 785 000	6 056 775	377 342	38 412	5 641 021
10.001 – 50.000 eFt	86 295	423 203 467	6 348 052	1 295 219	160 595	4 892 238
50.001 – 100.000 eFt	3 100	215 838 133	3 237 572	1 046 424	164 935	2 026 213
100.001 – eFt	3 296	1 440 355 000	21 605 325	9 602 121	2 563 855	9 439 349
	369 062	2 591 004 000	38 865 060	12 498 436	2 930 453	23 436 171

Forrás: APEH, 2004

5. Melléklet: Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése összesen 2004 (OMAI+AOPEH)

Ágazatkód	Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (eFt)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alapprésbe (eFt)
01 – 04	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	12 077	117 037 524	1 755 563	56 414	626 379	129 168	943 602
05	Halgazdálkodás	138	1 183 067	17 746	0	6 826	291	10 629
10 – 14	Bányászat	213	11 612 796	174 192	1 002	76 231	27 678	69 281
15 – 37	Feldolgozóipar	37 763	1 040 926 816	15 613 902	1 072 096	5 561 220	1 736 682	7 243 904
40 – 41	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	516	134 981 869	2 024 728	165 564	858 625	400 730	599 809
45	Építőipar	37 887	199 524 306	2 992 865	59 230	657 726	124 244	2 151 665
50 – 52	Kereskedelem, javítás	86 946	557 859 455	8 367 892	496 464	2 072 744	572 645	5 226 039
55	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	22 265	87 070 143	1 306 052	171 703	322 751	42 121	769 477
60 – 64	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	15 166	435 062 942	6 525 944	1 928 743	1 685 528	816 662	2 095 011
65 – 67	Pénzügyi közvetítés	3 204	209 081 144	3 136 217	1 447	1 478 349	422 771	1 233 650
70 – 74	Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	125 354	362 649 519	5 439 743	28 664	1 298 666	329 184	3 783 229
75	Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombizt.	18	471 533	7 073	0	1 678	627	4 768
80	Oktatás	3 042	11 664 472	174 967	19 300	31 393	7 298	116 976
85	Egészségügyi, szociális ellátás	10 876	31 619 770	474 297	2 707	50 374	7 872	413 344
90 – 93	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	15 327	84 682 895	1 270 243	11 884	429 183	75 750	753 426
95 – 97	Háztartások tevékenysége	1	3 254	49	49	0	0	0
99	Területen kívüli tevékenységek	23	258 867	3 883	0	380	500	3 003
	Összesen	370 816	3 285 690 371	49 285 356	4 015 267	15 158 053	4 694 223	25 417 813
Forrás: OMAI+AOPEH adatbázisa 2004								

6. Melléklet: Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése összesen 2004 (OMAI+AOPÉH)

Szakképzési hozzájárulási kötelezettség bérköltség nagysága szerint	Kötelezettség gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (e Ft)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (e Ft)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (e Ft)	Saját dolgozók képzése (e Ft)	Befizetés az alap-részbe (e Ft)
0 – 1.000 eFt	136 468	107 887 593	1 618 314	895	177 338	2 656	1 437 425
1.001 – 10.000 eFt	140 592	406 202 117	6 093 032	32 901	378 246	38 432	5 643 453
10.001 – 50.000 eFt	86 718	433 292 015	6 499 380	117 415	1 305 136	165 430	4 911 399
50.001 – 100.000 eFt	3 260	227 916 537	3 418 748	113 008	1 069 468	176 060	2 060 212
100.001 – eFt	3 778	2 110 392 109	31 655 882	3 751 048	12 227 865	4 311 645	11 365 324
Összesen	370 816	3 285 690 371	49 285 356	4 015 267	15 158 053	4 694 223	25 417 813

Forrás: OMAI+APEH adatbázisa 2004

7. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek a kötelezettség teljesítését gyakorlati képzéssel (is) teljesítők, 2004 (%-os megoszlás)

Ágazatkód	Ágazat	Kötelezettek gyakorikísága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja %	Bruttó hozzájárulási kötelezettség %	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Beírtetés az alaprészbe (%)	Költség összesen (eFt)	Visszaigényelt (%)
01 – 04	Mezőgazdaság, vadgazd., erdőgazd.	3,19%	2,27%	2,27%	1,40%	2,84%	2,56%	3,00%	1,12%	0,75%
05	Halgazdálkodás	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10 – 14	Bányászat	0,29%	0,03%	0,03%	0,02%	0,02%	0,03%	0,06%	0,08%	0,16%
15 – 37	Feldolgozóipar	27,71%	34,79%	34,79%	26,70%	41,89%	36,66%	40,00%	19,72%	10,58%
40 – 41	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	1,48%	10,03%	10,03%	4,12%	14,62%	15,00%	11,44%	2,44%	0,24%
45	Építőipar	10,55%	1,02%	1,02%	1,48%	0,61%	0,31%	1,26%	3,06%	5,14%
50 – 52	Kereskedelem, javítás	27,59%	11,92%	11,92%	12,36%	11,37%	12,19%	11,51%	10,74%	8,62%
55	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	14,48%	2,98%	2,98%	4,28%	2,25%	1,78%	2,42%	5,11%	6,20%
60 – 64	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	2,96%	32,51%	32,51%	48,04%	18,37%	29,96%	22,30%	27,37%	0,28%
65 – 67	Pénzügyi közvetítés	0,29%	2,50%	2,50%	0,04%	5,15%	0,51%	5,69%	0,02%	0,00%
70 – 74	Ingatlanügyletek, gazdasági szolg.	3,19%	0,72%	0,72%	0,71%	0,77%	0,34%	1,03%	0,77%	0,84%
75	Közigazgatás, védelem; kötelező társ.bízt.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
80	Oktatás	3,82%	0,21%	0,21%	0,48%	0,05%	0,00%	0,03%	28,66%	65,58%
85	Egészségügyi, szociális ellátás	0,40%	0,06%	0,06%	0,07%	0,08%	0,04%	0,06%	0,22%	0,42%
90 – 93	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	3,99%	0,96%	0,96%	0,30%	2,00%	0,61%	1,21%	0,69%	1,19%
95 – 97	Háztartások tevékenysége	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%
99	Területen kívüli tevékenységek	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	Összesen	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Forrás: ONAI adatbázisa, 2004

8. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek a kötelezettség teljesítését gyakorlati képzéssel (is) teljesítők, 2004 %-os megoszlás)

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint	Kötelezettek gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (%)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprészből (%)	Költség összesen (%)	Visszaigényelt (%)
0 – 1.000 eFt	9,01%	0,01%	0,01%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,58%	1,30%
1.001 – 10.000 eFt	30,27%	0,35%	0,35%	0,82%	0,03%	0,00%	0,12%	8,66%	18,94%
10.001 – 50.000 eFt	24,12%	1,45%	1,45%	2,92%	0,37%	0,27%	0,97%	15,99%	33,10%
50.001 – 100.000 eFt	9,12%	1,74%	1,74%	2,81%	0,87%	0,63%	1,72%	11,60%	23,12%
100.001 – eFt	27,48%	96,45%	96,45%	93,42%	98,73%	99,09%	97,19%	63,17%	23,53%
	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Forrás: OMAI adatbázisa, 2004									

9. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek, állami adóhatósághoz befizetők

Ágazat kód	Ágazatok	Kötelezettek gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (eFt)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alap-részbe (eFt)
01 – 04	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	3,26%	3,91%	3,91%	4,41%	2,87%	3,77%
05	Halgazdálkodás	0,04%	0,05%	0,05%	0,05%	0,01%	0,05%
10 – 14	Bányászat	0,06%	0,44%	0,44%	0,61%	0,93%	0,29%
15 – 37	Feldolgoóipar	10,10%	30,85%	30,85%	35,58%	37,20%	27,53%
40 – 41	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	0,13%	2,52%	2,52%	3,76%	4,64%	1,59%
45	Építőipar	10,22%	7,43%	7,43%	5,13%	4,05%	9,07%
50 – 52	Kereskedelem, javítás	23,43%	18,34%	18,34%	14,16%	12,20%	21,33%
55	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	5,96%	2,56%	2,56%	2,10%	0,37%	3,08%
60 – 64	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	4,10%	8,07%	8,07%	9,58%	9,83%	7,05%
65 – 67	Pénzügyi közvetítés	0,87%	7,40%	7,40%	10,73%	14,12%	4,78%
70 – 74	Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	33,95%	13,80%	13,80%	10,23%	11,03%	16,06%
75	Közigazgatás, védelem: kötelező társadalombizt.	0,00%	0,02%	0,02%	0,01%	0,02%	0,02%
80	Oktatás	0,81%	0,40%	0,40%	0,24%	0,25%	0,50%
85	Egészségügyi, szociális ellátás	2,95%	1,20%	1,20%	0,39%	0,24%	1,76%
90 – 93	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	4,13%	3,01%	3,01%	3,01%	2,22%	3,11%
99	Területen kívüli tevékenységek	0,01%	0,01%	0,01%	0,00%	0,02%	0,01%
	Összesen	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Forrás: APEH, 2004							

10. melléklet: APEH BÉRKÖLTSÉGSZINT SZERINTI

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint (állami adóhatósághoz befizetők)	Kötelezettek gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (e Ft)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (e Ft)	Fejlesztési támogatás összesen (e Ft)	Saját dolgozók képzése (e Ft)	Befizetés az alaprészbe (e Ft)
0 – 1.000 eFt	36,93%	4,16%	4,16%	1,42%	0,09%	6,13%
1.001 – 10.000 eFt	37,95%	15,58%	15,58%	3,02%	1,31%	24,07%
10.001 – 50.000 eFt	23,38%	16,33%	16,33%	10,36%	5,48%	20,87%
50.001 – 100.000 eFt	0,84%	8,33%	8,33%	8,37%	5,63%	8,65%
100.001 – eFt	0,89%	55,59%	55,59%	76,83%	87,49%	40,28%
Összesen	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

11. Melléklet: Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése 2004 (OMAI+APEH)

Ágazatkód	Ágazat	Kötelezettek gyakoriság (DB)	Szakképzési hozzájárulás alapja (eFt)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alaprészbe (eFt)
01 – 04	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	3,26%	3,56%	3,56%	1,40%	4,13%	2,75%	3,71%
05	Halgazdálkodás	0,04%	0,04%	0,04%	0,00%	0,05%	0,01%	0,04%
10 – 14	Bányászat	0,06%	0,35%	0,35%	0,02%	0,50%	0,59%	0,27%
15 – 37	Feldolgozóipar	10,18%	31,68%	31,68%	26,70%	36,69%	37,00%	28,50%
40 – 41	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	0,14%	4,11%	4,11%	4,12%	5,66%	8,54%	2,36%
45	Építőipar	10,22%	6,07%	6,07%	1,48%	4,34%	2,65%	8,47%
50 – 52	Kereskedelem, javítás	23,45%	16,98%	16,98%	12,36%	13,67%	12,20%	20,56%
55	Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	6,00%	2,65%	2,65%	4,28%	2,13%	0,90%	3,03%
60 – 64	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	4,09%	13,24%	13,24%	48,04%	11,12%	17,40%	8,24%
65 – 67	Pénzügyi közvetítés	0,86%	6,36%	6,36%	0,04%	9,75%	9,01%	4,85%
70 – 74	Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	33,80%	11,04%	11,04%	0,71%	8,57%	7,01%	14,88%
75	Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombizt.	0,00%	0,01%	0,01%	0,00%	0,01%	0,01%	0,02%
80	Oktatás	0,82%	0,36%	0,36%	0,48%	0,21%	0,16%	0,46%

Ágazatkód	Ágazat	Kötelezettek gyakoriság (DB)	Szakképzési hozzájárulási alapja (eFt)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (eFt)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (eFt)	Saját dolgozók képzése (eFt)	Befizetés az alaprészbe (eFt)
85	Egészségügyi, szociális ellátás	2,93%	0,96%	0,96%	0,07%	0,33%	0,17%	1,63%
90 – 93	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	4,13%	2,58%	2,58%	0,30%	2,83%	1,61%	2,96%
95 – 97	Háztartások tevékenysége	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
99	Területen kívüli tevékenységek	0,01%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%
	Összesen	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Forrás: OMAI és aPEH adatállomány 2004								

12. Melléklet: Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése 2004 (OMAI+APEH)

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagyság szerint	Kötelezettek gyakoriság (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja (e Ft)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (e Ft)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen (e Ft)	Saját dolgozók képzése (e Ft)	Befizetés az alaprészbe (e Ft)
0 – 1.000 eFt	36,80%	3,28%	3,28%	0,02%	1,17%	0,06%	5,66%
1.001 – 10.000 eFt	37,91%	12,36%	12,36%	0,82%	2,50%	0,82%	22,20%
10.001 – 50.000 eFt	23,39%	13,19%	13,19%	2,92%	8,61%	3,52%	19,32%
50.001 – 100.000 eFt	0,88%	6,94%	6,94%	2,81%	7,06%	3,75%	8,11%
100.001 – eFt	1,02%	64,23%	64,23%	93,42%	80,67%	91,85%	44,71%
	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Forrás: OMAI és aPEH adatállomány 2004							

13. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek kötelezettség teljesítése, gyakorlati képzéssel (is) teljesítők, 2004

Ágazatkód	Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprészbe (%)
01 – 04	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	56	100,00%	23,87%	31,92%	19,09%	25,12%
05	Halgazdálkodás	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10 – 14	Bányászat	5	100,00%	32,28%	14,08%	15,72%	37,92%
15 – 37	Feldolgozóipar	486	100,00%	29,57%	30,73%	17,83%	21,86%
40 – 41	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	26	100,00%	15,83%	37,18%	25,31%	21,67%
45	Építőipar	185	100,00%	55,97%	15,24%	5,21%	23,59%
50 – 52	Kereskedelem, javítás	484	100,00%	39,97%	24,35%	17,31%	18,36%

Mellékletek

Ágazatkód	Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprészből (%)
55	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	254	100,00%	55,22%	19,24%	10,08%	15,45%
60 – 64	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	52	100,00%	56,93%	14,42%	15,60%	13,04%
65 – 67	Pénzügyi közvetítés	5	100,00%	0,56%	52,62%	3,49%	43,33%
70 – 74	Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	56	100,00%	38,00%	27,09%	7,92%	26,99%
75	Közigazgatás, védelem: kötelező társadalombizt.	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
80	Oktatás	67	100,00%	90,30%	6,52%	0,01%	3,17%
85	Egészségügyi, szociális ellátás	7	100,00%	41,00%	30,30%	11,30%	17,39%
90 – 93	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	70	100,00%	11,92%	53,25%	10,85%	23,98%
95 – 97	Háztartások tevékenysége	1	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
99	Területen kívüli tevékenységek	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	Összesen	1 754	100,00%	38,53%	25,52%	16,93%	19,02%
Forrás: OMAI adatbázisa, 2004							

14. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek kötelezettség teljesítése, gyakorlati képzéssel (is) teljesítők, 2004

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprészből (%)
0 – 1.000 eFt	158	100,00%	91,51%	0,82%	0,00%	7,67%
1.001 – 10.000 eFt	531	100,00%	90,74%	2,49%	0,06%	6,71%
10.001 – 50.000 eFt	423	100,00%	77,59%	6,55%	3,20%	12,66%
50.001 – 100.000 eFt	160	100,00%	62,37%	12,72%	6,14%	18,77%
100.001 – eFt	482	100,00%	37,32%	26,13%	17,39%	19,16%
Összesen	1 754	100,00%	38,53%	25,52%	16,93%	19,02%
Forrás: OMAI adatbázisa, 2004						

15. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek kötelezettség teljesítése állami adóhatóságához történő befizetéssel, 2004

Ágazatkód	Ágazat	Vállalkozások gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprészbe (%)
01 – 04	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	12 021	100,00%	36,26%	5,53%	58,20%
05	Halgazdálkodás	138	100,00%	38,47%	1,64%	59,90%
10 – 14	Bányászat	208	100,00%	44,30%	15,89%	39,81%
15 – 37	Feldolgozóipar	37 277	100,00%	37,10%	9,09%	53,81%
40 – 41	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	490	100,00%	47,99%	13,90%	38,11%
45	Építőipar	37 702	100,00%	22,22%	4,11%	73,66%
50 – 52	Kereskedelem, javítás	86 462	100,00%	24,84%	5,02%	70,14%
55	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	22 011	100,00%	26,42%	1,08%	72,50%
60 – 64	Szállítás; raktározás, posta, távközlés	15 114	100,00%	38,14%	9,18%	52,68%
65 – 67	Pénzügyi közvetítés	3 199	100,00%	46,64%	14,38%	38,97%
70 – 74	Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	125 298	100,00%	23,83%	6,03%	70,15%
75	Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombízt.	18	100,00%	23,72%	8,86%	67,41%
80	Oktatás	2 975	100,00%	19,53%	4,75%	75,72%
85	Egészségügyi, szociális ellátás	10 869	100,00%	10,34%	1,52%	88,13%
90 – 93	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	15 257	100,00%	32,13%	5,55%	62,32%
99	Területen kívüli tevékenységek	23	100,00%	9,79%	12,88%	77,34%
	Összesen	369 062	100,00%	32,16%	7,54%	60,30%
Forrás: APEH, 2004						

16. Melléklet: Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek kötelezettség teljesítése állami adóhatósághoz történő befizetéssel, 2004

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprészebe (%)
0 – 1.000 eFt	136 310	100,00%	10,96%	0,16%	88,87%
1.001 – 10.000 eFt	140 061	100,00%	6,23%	0,63%	93,14%
10.001 – 50.000 eFt	86 295	100,00%	20,40%	2,53%	77,07%
50.001 – 100.000 eFt	3 100	100,00%	32,32%	5,09%	62,58%
100.001 – eFt	3 296	100,00%	44,44%	11,87%	43,69%
Összesen	369 062	100,00%	32,16%	7,54%	60,30%
Forrás: APEH, 2004					

17. Melléklet: Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése összesen 2004 (OMAI+AOPEH)

Ágazat-kód	Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprészebe (%)
01 – 04	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	12 077	100,00%	3,21%	35,68%	7,36%	53,75%
05	Halgazdálkodás	138	100,00%	0,00%	38,47%	1,64%	59,90%
10 – 14	Bányászat	213	100,00%	0,58%	43,76%	15,89%	39,77%
15 – 37	Feldolgozóipar	37 763	100,00%	6,87%	35,62%	11,12%	46,39%
40 – 41	Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	516	100,00%	8,18%	42,41%	19,79%	29,62%
45	Építőipar	37 887	100,00%	1,98%	21,98%	4,15%	71,89%
50 – 52	Kereskedelem, javítás	86 946	100,00%	5,93%	24,77%	6,84%	62,45%
55	Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	22 265	100,00%	13,15%	24,71%	3,23%	58,92%
60 – 64	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	15 166	100,00%	29,56%	25,83%	12,51%	32,10%
65 – 67	Pénzügyi közvetítés	3 204	100,00%	0,05%	47,14%	13,48%	39,34%

Ágazat-kód	Ágazat	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprászbe (%)
70 – 74	Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	125 354	100,00%	0,53%	23,87%	6,05%	69,55%
75	Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombizt.	18	100,00%	0,00%	23,72%	8,86%	67,41%
80	Oktatás	3 042	100,00%	11,03%	17,94%	4,17%	66,86%
85	Egészségügyi, szociális ellátás	10 876	100,00%	0,57%	10,62%	1,66%	87,15%
90 – 93	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	15 327	100,00%	0,94%	33,79%	5,96%	59,31%
95 – 97	Háztartások tevékenysége	1	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
99	Területen kívüli tevékenységek	23	100,00%	0,00%	9,79%	12,88%	77,34%
	Összesen	370 816	100,00%	8,15%	30,76%	9,52%	51,57%
Forrás: OMAI+APEH adatbázisa 2004							

18. Melléklet: Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése összesen 2004 (OMAI+AOPÉH)

Szakképzési hozzájárulásra kötelezettek bérköltség nagysága szerint	Kötelezettek gyakorisága (db)	Bruttó hozzájárulási kötelezettség (%)	Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül (%)	Fejlesztési támogatás összesen (%)	Saját dolgozók képzése (%)	Befizetés az alaprászbe (%)
0 – 1.000 eFt	136 468	100,00%	0,06%	10,96%	0,16%	88,82%
1.001 – 10.000 eFt	140 592	100,00%	0,54%	6,21%	0,63%	92,62%
10.001 – 50.000 eFt	86 718	100,00%	1,81%	20,08%	2,55%	75,57%
50.001 – 100.000 eFt	3 260	100,00%	3,31%	31,28%	5,15%	60,26%
100.001 – eFt	3 778	100,00%	11,85%	38,63%	13,62%	35,90%
Összesen	370 816	100,00%	8,15%	30,76%	9,52%	51,57%
Forrás: OMAI+APEH adatbázisa 2004						

19. Melléklet: Szakmunkástanulók* száma a gyakorlati oktatás helye szerint 1990-2004 között

Tanév	Iskolai		Iskolán kívüli	Üzemi mun- kahelyen	Magánvállalkozásnál (nem csoportos forma)	Összesen	Ebből	
	Tanműhelyen						Tanuló-szerződéssel	együttműködési megállapodással
Gyakorlati képzésben résztvevő tanulók								
Tanulók száma (fő)								
1990/1991	33 300,00		83 225,00	40 216,00	52 630,00	209 371,00	0,00	0,00
1991/1992	40 040,00		69 506,00	33 923,00	61 186,00	204 655,00	0,00	0,00
1992/1993	46 337,00		52 178,00	28 099,00	61 956,00	188 570,00	0,00	0,00
1993/1994	52 593,00		42 028,00	20 804,00	58 762,00	174 187,00	0,00	0,00
1994/1995	55 902,00		33 725,00	19 471,00	54 232,00	163 330,00	0,00	0,00
1995/1996	58 330,00		27 721,00	16 915,00	51 328,00	154 294,00	0,00	0,00
1996/1997	58 826,00		27 669,00	9 606,00	47 745,00	143 846,00	0,00	0,00
1997/1998	58 253,00		22 875,00	9 610,00	41 899,00	132 637,00	0,00	0,00
1998/1999 ¹	34 191,00		14 169,00	6 139,00	28 563,00	83 062,00	0,00	0,00
1999/2000	26 106,00		8 113,00	3 901,00	18 281,00	54 401,00	0,00	0,00
2000/2001 ²	27 447,00		9 129,00	4 015,00	18 311,00	58 902,00	0,00	0,00
2001/2002 ³	30 788,00		10 144,00	4 128,00	18 341,00	63 401,00	„	„
2002/2003	35 447,00		15 309,00	3 430,00	16 628,00	70 814,00	10 239,00	27 035,00
2003/2004	34 704,00		15 251,00	3 973,00	17 500,00	71 428,00	12 115,00	25 127,00

* Csak a szakmunkásképző iskolák tanulói (2001-ben előzetes létszámadatok alapján)

¹ Az 1998/99. tanévtől a gyakorlati képzésben nem részesülők létszáma nélkül.

² Az adatok a 2000/2001-ben nem kerültek feldolgozásra, ezért az adat becslésen alapszik.

³ 2001-től a szakiskolai tanulók együtt.

20. Melléklet: Gyakorlati képzést szervező vállalatok száma, aránya és költségei gazdasági ágazatonként Magyarországon (2005)

Szakma megnevezése	Vállalkozások száma (db)	Gyakorlati képzést szervező vállalatok		Költség összesen (eFt)	1 vállalatra jutó átlagos költség (Ft)
		száma (db)	aránya (%)		
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	12021	56	0,47	79 316	1 416 357
Halgazdálkodás	138	0	0,00	0	
Bányászat	208	5	2,40	5 990	1 198 000
Feldolgozóipar	37277	486	1,30	1 396 355	2 873 158
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	490	26	5,31	172 802	6 646 231
Építőipar	37702	185	0,49	216 791	1 171 843
Kereskedelem, javítás	86462	484	0,56	760 483	1 571 246
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	22011	254	1,15	361 538	1 423 378
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	15114	52	0,34	1 937 358	37 256 885
Pénzügyi közvetítés	3199	5	0,16	1 446	289 200
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	125298	56	0,04	54 262	968 964
Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombizt.	18	0	0,00	0	
Oktatás	2975	67	2,25	2 028 790	30 280 448
Egészségügyi, szociális ellátás	10869	7	0,06	15 478	2 211 143
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	15257	70	0,46	48 496	692 800
Háztartások tevékenysége		1		317	317 000
Területen kívüli tevékenységek	23	0	0,00	0	
Összesen	369 062	1 754	0,48	7 079 422	4 036 158

Forrás: OMAI adatbázisa, 2004

21. Melléklet: Gyakorlati képzést szervező vállalatok jellemzői ágazatonként (2005)

Szakma megnevezés	Vállalkozások gyakorisága (db)	Szakképzési hozzájárulás alapja	Bruttó hozzájárulási kötelezettség	Költség összesen	ezer Ft			Saját dolgozók képzése	Befizetés az alapba	Visszaigényelt költség
					Gyakorlati képzés elszámolt költsége visszaigénylés nélkül	Fejlesztési támogatás összesen				
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás	56	15 757 724	236 362	79 316	56 410	75 450		45 130	59 372	22 906
Halgazdálkodás	0	0	0	0	0	0		0	0	0
Bányászat	5	206 929	3 103	5 990	1 001	437		488	1 177	4 989
Feldolgozóipar	486	241 689 149	3 625 378	1 396 355	1 022 337	1 114 045		646 535	842 461	374 018
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	26	69 704 402	1 045 567	172 802	165 565	388 758		264 636	226 608	7 237
Építőipar	185	7 054 906	105 818	216 791	59 224	16 123		5 511	24 960	157 567
Kereskedelem, javítás	484	82 797 522	1 242 083	760 483	496 584	302 474		215 020	228 005	263 899
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	254	20 728 010	310 924	361 538	171 707	59 825		31 351	48 041	189 831
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	52	225 852 075	3 394 581	1 937 358	1 935 543	488 632		528 482	441 924	1 815
Pénzügyi közvetítés	5	17 353 544	260 302	1 446	1 446	136 973		9 081	112 802	0
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	56	5 028 652	75 429	54 262	28 663	20 432		5 972	20 362	25 599
Közigazgatás, védelem:kötelező társadalombizt.	0	0	0	0	0	0		0	0	0
Oktatás	67	1 424 939	25 470	2 028 790	23 396	1 394		3	677	2 005 394
Egészségügyi, szociális ellátás	7	440 037	6 600	15 478	2 706	2 000		746	1 148	12 772
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	70	6 645 228	99 680	48 496	11 886	53 074		10 815	23 905	36 610
Háztartások tevékenysége	1	3 254	49	317	49	0		0	0	268
Terrületen kívüli tevékenységek	0	0	0	0	0	0		0	0	0
Összesen	1 754	694 686 371	10 431 346	7 079 422	3 976 517	2 659 617		1 763 770	2 031 442	3 102 905

Forrás: OMAI adatbázisa, 2004

22. melléklet: Fejlesztési támogatásban részesülő középiskolák száma Magyarországon megyénként (2004)

Megye	Középiskolák száma
Baranya	32
Bács-Kiskun	41
Békés	43
Borsod-Abaúj-Zemplén	53
Csongrád	43
Fejér	38
Győr-Moson-Sopron	59
Hajdú-Bihar	44
Heves	26
Jász-Nagykun-Szolnok	43
Komárom-Esztergom	39
Nógrád	20
Pest	66
Somogy	34
Szabolcs-Szatmár-Bereg	47
Tolna	24
Vas	26
Veszprém	39
Zala	27
Budapest	217
Összesen	961

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

23. melléklet: A középiskolák számára nyújtott fejlesztési támogatások összege (2001-2004)

Év	Összeg (Ft)
2001	11 906 415 379
2002	12 904 119 366
2003	13 314 278 249
2004	12 372 603 898

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2001-2004

24. melléklet: A középiskoláknak nyújtott fejlesztési támogatások összege megyénként (2002-2004)

Megye	2004	2003	2002
Baranya	364 111 913	391 084 489	412 637 871
Bács-Kiskun	552 371 048	572 793 051	519 962 958
Békés	428 842 231	409 504 954	397 891 279
Borsod-Abaúj-Zemplén	549 658 814	581 196 839	546 095 052
Csongrád	394 740 046	414 977 559	351 447 583
Fejér	502 706 419	502 774 499	573 645 659
Győr-Moson-Sopron	976 468 842	1 040 595 810	1 010 683 448
Hajdú-Bihar	408 883 054	432 388 588	473 682 580
Heves	433 473 480	380 499 553	351 788 117
Jász-Nagykun-Szolnok	500 741 907	495 395 461	415 102 784
Komárom-Esztergom	559 028 662	618 321 867	574 533 496
Nógrád	136 170 248	155 539 759	138 934 437
Pest	661 912 515	777 514 112	732 781 487
Somogy	316 625 273	310 949 016	340 607 775
Szabolcs-Szatmár-Bereg	358 343 502	384 342 032	373 181 151
Tolna	211 882 044	264 543 372	286 301 286
Vas	407 616 971	457 109 788	474 841 735
Veszprém	362 088 585	447 362 651	392 462 351
Zala	403 617 367	406 963 860	413 459 025
Budapest	3 843 320 977	4 270 420 989	3 710 620 267

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2002-2004

25. melléklet: Egy középiskolára jutó fejlesztési támogatás átlagos összege megyénként (2004)

Megye	Összeg (Ft)
Baranya	11 378 497,3
Bács-Kiskun	13 472 464,6
Békés	9 973 075,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	10 370 921,0
Csongrád	9 180 001,1
Fejér	13 229 116,3
Győr-Moson-Sopron	16 550 319,4
Hajdú-Bihar	9 292 796,7
Heves	17 338 939,2
Jász-Nagykun-Szolnok	11 645 160,6
Komárom-Esztergom	14 334 068,3
Nógrád	6 808 512,4
Pest	10 028 977,5
Somogy	9 312 508,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	7 624 329,8
Tolna	9 631 002,0
Vas	15 677 575,8
Veszprém	9 284 322,7
Zala	14 948 791,4
Budapest	17 793 152,7

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

26. melléklet: Egy középiskolára jutó támogatók átlagos száma megyénként (2004)

Megye	Támogatók átlagos száma (db)
Baranya	31
Bács-Kiskun	46
Békés	38
Borsod-Abaúj-Zemplén	26
Csongrád	30
Fejér	27
Győr-Moson-Sopron	41
Hajdú-Bihar	26
Heves	32
Jász-Nagykun-Szolnok	32
Komárom-Esztergom	24
Nógrád	19
Pest	24
Somogy	27
Szabolcs-Szatmár-Bereg	23
Tolna	27
Vás	36
Veszprém	22
Zala	44
Budapest	24

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

27. melléklet: Az állami egyetemek számára nyújtott fejlesztési támogatások (2004)

Állami egyetemek	Kar	Támogatás összege (Ft)
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	Államigazgatási	
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	Gazdálkodástudományi	228 237 000
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	Közgazdaságtudományi	
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	Társadalomtudományi	
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	Kertészettudományi kar	17 291 027
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	Élelmiszertudományi	30 502 948
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	Tájépítészeti kar	5 613 396
Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	összesen	281 644 371
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Építésmérnöki	19 353 572
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Építőmérnöki	83 246 656
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Gazdaság és Társadalom	117 475 072
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Gépészmérnöki	123 197 850
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Közlekedésmérnöki	59 522 304
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Természettudományi	21 757 780
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Vegyésmérnöki	66 013 200
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Villamosmérnöki Inform.	137 882 856
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	összesen	628 449 290
Debreceni Egyetem	Általános Orvostudományi	10 114 238
Debreceni Egyetem	Bölcsészettudományi	6 760 000
Debreceni Egyetem	Egészségügyi Főiskolai	
Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi	Pedagógiai Főiskolai	1 000 000
Debreceni Egyetem	Jog és Államtudományi Intézet	0
Debreceni Egyetem	Konzervatórium	500 000
Debreceni Egyetem	Közgazdaságtudományi	11 370 715
Debreceni Egyetem	Mezőgazdaságtudományi	31 213 000
Debreceni Egyetem	Műszaki Főiskolai	36 276 733
Debreceni Egyetem	Természettudományi	16 069 142
Debreceni Egyetem	Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési	22 113 300
Debreceni Egyetem	Debreceni Tangazdaság és Tájékatató Int.	16 243 000
Debreceni Egyetem	Informatikai	11 608 000
Debreceni Egyetem	Informatikai Szolgáltató Központ	250 000

Mellékletek

Állami egyetemek	Kar	Támogatás összege (Ft)
Debreceni Egyetem	Gyógyszerésztudományi	4 952 775
Debreceni Egyetem	Agrártudományi Centrum	3 000 000
Debreceni Egyetem	Kossuth Lajos Gyakorló Gimnázium	4 735 040
Debreceni Egyetem	Európai Tanulmányok Központja	3 650 000
Debreceni Egyetem	összesen	179 855 943
Eötvös Loránd Tudományegyetem	Állam és Jogtudományi	
Eötvös Loránd Tudományegyetem	Állam és Jogtudományi	
Eötvös Loránd Tudományegyetem	Bölcsészettudományi	
Eötvös Loránd Tudományegyetem	Informatikai	
Eötvös Loránd Tudományegyetem	Pedagógiai és Pszichológiai	
Eötvös Loránd Tudományegyetem	Természettudományi	
Eötvös Loránd Tudományegyetem	összesen	0
Szent István Egyetem	Állatorvosi	
Szent István Egyetem	Élelmiszertudományi	
Szent István Egyetem Gazdálkodási és Mezőgazdasági	Főiskolai	
Szent István Egyetem	Gazd.és Társadalomtud	
Szent István Egyetem Gazdaság és Társadalomtudományi	Kereskedelmi és Váll.	
Szent István Egyetem Gazdaság és Társadalomtudományi	Vezető és Továbbképző	
Szent István Egyetem Informatikai Hivatal		
Szent István Egyetem	Gépészmérnöki	
Szent István Egyetem Jászberényi	Főiskolai	
Szent István Egyetem	Kertészettudományi	
Szent István Egyetem	Mg.és Környezettudom	654 000
Szent István Egyetem Ybl Miklós Műszaki	Főiskolai	
Szent István Egyetem Tájépítészeti, védelmi és fejlesztési		
Szent István Egyetem	összesen	654 000
Színház- és Filmművészeti Egyetem		314 000
Kaposvári Egyetem	Állattudományi	24 187 500
Kaposvári Egyetem Csokanai Vitéz Mihály Pedagógiai	Főiskolai	
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem	Hangszerképző iskolának	661 600
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Bp.Tanárképző Intézet		
Magyar Iparművészeti Egyetem		
Magyar Képzőművészeti Egyetem		2 377 000
Miskolci Egyetem	Egyetemi szintű szerz.	36 300 000
Miskolci Egyetem	Egészségtudományi Intézet	1 400 000
Miskolci Egyetem Továbbképző Központ		17 500 728
Miskolci Egyetem	Állam és Jogtudományi	5 531 000
Miskolci Egyetem	Anyag és Kohómérnöki	56 811 597

Állami egyetemek	Kar	Támogatás összege (Ft)
Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézet		
Miskolci Egyetem	Bölcsészettudományi	40 207 500
Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző	Főiskolai	1 100 000
Miskolci Egyetem	Gazdaságtudományi	25 548 000
Miskolci Egyetem	Gépészmérnöki	96 628 428
Miskolci Egyetem	Műszaki Földtudományi	45 478 500
Miskolci Egyetem	összesen	326 505 753
Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János	Tanárképző Főiskolai	7 348 000
Nyugat-Magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai	Főiskolai	1 686 000
Nyugat-Magyarországi Egyetem	Erdőmérnöki	50 197 109
Nyugat-Magyarországi Egyetem	Faipari Mérnöki	32 726 859
Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai	Főiskolai Kar	8 361 506
Nyugat-Magyarországi Egyetem	Közgazdaságtudományi	38 356 000
Nyugat-Magyarországi Egyetem	Mezőgazdaságtudományi	27 223 653
Nyugat-Magyarországi Egyetem	összesen	165 899 127
Pécsi Tudományegyetem	Állam és Jogtudományi	
Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás		
Pécsi Tudományegyetem	Illyés Gyula Főiskolai	5 070 000
Pécsi Tudományegyetem	Művészeti	8 510 000
Pécsi Tudományegyetem	Természettudományi	17 622 078
Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály	Műszaki Főiskolai	43 558 000
Pécsi Tudományegyetem	Tanárképző Intézet	
Pécsi Tudományegyetem	Állam-és Jogtudományi	10 980 000
Pécsi Tudományegyetem	Általános Orvostudományi	24 478 875
Pécsi Tudományegyetem	Bölcsészettudományi	5 100 000
Pécsi Tudományegyetem	Egészségügyi Főiskolai	3 815 000
Pécsi Tudományegyetem	Közgazdaságtudományi	23 389 000
Pécsi Tudományegyetem	összesen	142 522 953
Semmelweis Egyetem	Általános Orvostudományi	1 000 000
Semmelweis Egyetem	Egészségügyi Főiskolai	2 036 030
Semmelweis Egyetem	Fogorvostudományi	0
Semmelweis Egyetem	Gyógyszerésztudományi	39 260 500
Semmelweis Egyetem	Testnevelési és Sporttud	2 000 000
Semmelweis Egyetem	összesen	44 296 530
Szegedi Tudományegyetem	Állam és Jogtudományi	10 819 000
Szegedi Tudományegyetem	Általános Orvostudományi	
Szegedi Tudományegyetem	Bölcsészettudományi	
Szegedi Tudományegyetem	Egészségügyi Főiskolai	35 000
Szegedi Tudományegyetem	Gazdaságtudományi	

Mellékletek

Állami egyetemek	Kar	Támogatás összege (Ft)
Szegedi Tudományegyetem	Gyógyszerésztudományi	18 480 080
Szegedi Tudományegyetem	Természettudományi	15 850 000
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző	Főiskolai	3 000 000
Szegedi Tudományegyetem Konzervatóriuma		
Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági	Főiskolai	12 511 000
Szegedi Tudományegyetem Szegedi Élelmiszeripari	Főiskolai	29 942 000
Szegedi Tudományegyetem	összesen	90 637 080
Színház és Filmművészeti Egyetem		7 090 250
Széchenyi István Egyetem		134 680 825
Veszprémi Egyetem	Tanárképző	
Veszprémi Egyetem	Mérnöki	97 261 000
Veszprémi Egyetem	Georgikon Mezőgazdaságtudományi	15 132 250
Veszprémi Egyetem	Gazdaságtudományi	31 326 500
Veszprémi Egyetem	Műszaki Informatikai	18 507 000
Veszprémi Egyetem	összesen	162 226 750
Magyar Tanácsadó, Továbbképző és Távoktatási Intézet		3 910 000
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem	Katonai Műszaki	11 941 000
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Vezetés és	Hadtudományi	0
Mindösszesen		2 387 709 915

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

28. melléklet: Az egyházi egyetemek részére nyújtott fejlesztési támogatások összege (2004)

Egyházi egyetemek	Kar	Támogatás összege (Ft)
Debreceni Református Hittudományi Egyetem		0
Evangelikus Hittudományi Egyetem		0
Károli Gáspár Református Egyetem	Hittudományi	14 778 000
Országos Rabbiképző Zsidó Egyetem		0
Pázmány Péter Katolikus Egyetem	Hittudományi	20 066 000

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

29. melléklet: A magán, illetve alapítványi egyetemek részére nyújtott fejlesztési támogatások összege (2004)

Magán, illetve alapítványi egyetemek	Támogatás összege (Ft)
Andrássy Gyula Német Nyelvű Egyetem	9 610 000

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

30. melléklet: Az állami főiskolák számára nyújtott fejlesztési támogatások összege (2004)

Állami főiskolák	Kar	Támogatás összege (Ft)
Berzsenyi Dániel Főiskola		51 442 000
Budapesti Gazdasági Főiskola	Kereskedelmi, Vendéglátóip. és Idegenforg.	43 524 750
Budapesti Gazdasági Főiskola	Külkereskedelmi	38 430 736
Budapesti Gazdasági Főiskola	Pénzügyi és Számviteli (Budapest)	
Budapesti Gazdasági Főiskola	Pénzügyi és Számviteli (Salgótarján)	
Budapesti Gazdasági Főiskola	Pénzügyi és Számviteli (Zalaegerszeg)	
Budapesti Gazdasági Főiskola összesen		81 955 486
Budapesti Műszaki Főiskola	Bánki Donát Gépészmérnöki	37 736 000
Budapesti Műszaki Főiskola	Kandó Kálmán Villamosmérnöki	144 633 710
Budapesti Műszaki Főiskola	Keleti Károly Gazdasági	23 801 000
Budapesti Műszaki Főiskola	Neumann János Informatikai	25 755 397
Budapesti Műszaki Főiskola	Rejtő Sándor Könnyűipari Mérnöki	5 070 917
Budapesti Műszaki Főiskola összesen		236 997 024
Dunaújvárosi Főiskola		42 301 332
Eötvös József Főiskola	Műszaki Fakultás	18 628 036
Eötvös József Főiskola	Pedagógiai Fakultás	0
Eötvös József Főiskola	Vállalkozásszervezői Szak	1 300 000
Eötvös József Főiskola összesen		19 928 036
Eszterházy Károly Főiskola		35 828 938
Károly Róbert Főiskola		43 439 500
Kecskeméti Főiskola	Kertészeti	8 860 981
Kecskeméti Főiskola	Gépipari és Automatizálási Műszaki	29 045 650
Kecskeméti Főiskola	Tanítóképző	4 799 999
Kecskeméti Főiskola összesen		42 706 630
Magyar Táncművészeti Főiskola		3 086 000
Nyíregyházi Főiskola	Bölcsészettudományi és Művészeti	89 000

Mellékletek

Állami főiskolák	Kar	Támogatás összege (Ft)
Nyíregyházi Főiskola	Gazdasági és Társadalomtudományi	1 448 274
Nyíregyházi Főiskola	Műszaki és Mezőgazdasági	35 990 375
Nyíregyházi Főiskola	Természettudományi	
Nyíregyházi Főiskola összesen		37 527 649
Rendőrtiszt Főiskola		0
Szolnoki Főiskola		20 261 000
Tessedik Sámuel Főiskola	Mezőgazdasági, Víz és Körny.gazd.	2 809 000
Tomori Pál Főiskola		2 300 000
Mindösszesen		620 582 595

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

31. melléklet: Az egyházi főiskolák részére nyújtott fejlesztési támogatások összege (2004)

Egyházi főiskolák	Támogatás összege (Ft)
Adventista Teológiai Főiskola	0
Apor Vilmos Katolikus Főiskola	1 483 300
A Tan Kapuja Buddhista Főiskola	0
Baptista Teológiai Akadémia	0
Egri Hittudományi Főiskola	0
Esztergomi Hittudományi Főiskola	0
Győri Hittudományi Főiskola	0
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola	0
Pápai Református Teológiai Akadémia	
Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola	0
Pütkösdi Teológiai Főiskola	0
Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola	1 537 550
Sárospataki Református Teológiai Akadémia	0
Sala Scriptura Lelkészképző és Teológiai Főiskola	0
Szegedi Hittudományi Főiskola	0
Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola	0
Szent Bernát Hittudományi Főiskola (Zirci Ciszercita Apátság)	0
Szent Pál Akadémia	0
Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola	153 000
Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola	2 700 000
Wesley János Lelkészképző Főiskola	0
Összesen	5 873 850

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

32. melléklet: A magán, illetve alapítványi főiskolák részére nyújtott fejlesztési támogatások összege (2004)

Magán, illetve alapítványi főiskolák	Támogatás összege (Ft)
Általános Vállalkozói Főiskola	17 048 000
Budapesti Kommunikációs Főiskola	71 857 000
Gábor Dénes Főiskola	0
Harsányi János Főiskola	2 013 000
Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főisk.	12 273 500
Kodolányi János Főiskola	38 175 000
Modern Üzleti Tudományok Főiskolája	16 138 000
Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete	41 964 500
Nemzetközi Üzleti Főiskola (International Business School)	31 612 000
Zsigmond Király Főiskola	11 474 500
Összesen	242 555 500

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

33. melléklet: A felsőoktatási intézmények részére nyújtott fejlesztési támogatások összege iskolatípusoként (2001-2004)

	2001	2002	2003	2004
Állami egyetemek	642 045 159	1 793 596 401	2 108 164 676	2 387 709 915
Egyházi egyetemek	11 000 000	13 878 000	17 048 795	34 844 000
Magán, illetve alapítványi egyetemek				9 610 000
Állami főiskolák	239 172 372	423 815 461	776 207 431	620 582 595
Egyházi főiskolák	500 000	4 195 200	9 738 000	5 873 850
Magán, illetve alapítványi főiskolák	13 219 385	105 626 270	126 395 384	242 555 500
Összesen	905 936 916	2 341 111 332	3 037 554 286	3 301 175 860

Forrás: OMAI Fejlesztési támogatások adatbázisa, 2004

34. melléklet: Munkaerő-szükségletükről elemzést készítő vállalatok megoszlása létszám-kategória szerint

Létszám-kategória (fő)	Szervezetek aránya
10–19	6%
20–49	13%
50–249	44%
250–499	17%
500–999	12%
1000 fő felett	8%
Összesen	100%

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

35. melléklet: A saját munkavállalók részére képzést biztosító vállalatok közvetlen képzési költségeinek megoszlása

Költségnevek	Megoszlás
Résztvételi díjak	78%
Utazási költségek	6%
Oktatók díjazása	10%
Helyiségek, berendezések költségei	6%
Összesen	100%

Forrás: A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

36. melléklet: Az iskolarendszeren kívüli képzésbe beiratkozott saját munkavállalók száma és megoszlása a résztvételi díjat befizetőik szerint (1997-2000)

A résztvételi díjak befizetői	1997		1998		1999		2000	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek	958	3,7	2 179	6,7	4 721	6,9	14 827	16,5
A költségvetési szervezetek	2 641	10,1	1 633	5,0	2 494	3,6	6 552	7,3
Munkaügyi központok	11 589	44,4	13 871	42,7	26 131	37,9	25 846	28,8
Nonprofit szervezetek	0	0,0	0	0,0	2 056	3,0	2 329	2,6
A fel nem sorolt, hozzájárulásra nem kötelezettek	1 194	4,6	5 467	16,8	8 270	12,0	3 011	3,4
A képzésben résztvevők	9 722	37,2	9 305	28,7	25 212	36,6	31 473	35,1
Egyéb	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5 714	6,4
Összesen	26 104	100,0	32 455	100,0	68 884	100,0	89 752	100,0

Forrás: Az iskolarendszeren kívüli szakképzések statisztikai adatai 1996-2000, NSZI

37. melléklet: Az iskolarendszerű képzések részvételi díjainak összege és megoszlása a befizetők szerint (1997-2000)

A részvételi díjak befizetői	1997		1998		1999		2000	
	eFt	%	eFt	%	eFt	%	eFt	%
A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek	50 812	3,0	112 777	5,4	210 024	3,7	833 601	10,7
A költségvetési szervezetek	1 14 749	6,7	75 187	3,6	145 650	2,6	621 280	8,0
Munkaügyi központok	1 039 523	61,0	1 193 427	56,6	2 815 344	50,0	3 093 959	39,7
Nonprofit szervezetek	0	0,0	0	0,0	168 623	3,0	169 416	2,2
A fel nem sorolt, hozzájárulásra nem kötelezettek	38 394	2,3	250 128	11,9	541 327	9,6	227 193	2,9
A képzésben részt vevők	459 543	27,0	475 333	22,6	1 752 976	31,1	2 428 967	31,2
Egyéb	0	0,0	0	0,0	0	0,0	414 862	5,3
Összesen	1 703 021	100,0	2 106 851	100,0	5 633 944	100,0	7 789 278	100,0

Forrás: Az iskolarendszeren kívüli szakképzések statisztikai adatai 1996-2000, NSZI

38. melléklet: Az iskolarendszeren kívüli képzésben befizetett részvételi díjak a képzés helye szerint 1996 és 2000 között

Megye	Befizetett részvételi díjak					2000 1996 = 100%
	1996	1997	1998	1999	2000	
Budapest	1 638 622	1 728 956	1 996 911	2 721 012	3 017 236	184,1
Baranya	394 604	432 764	473 113	573 975	806 094	204,3
Bács-Kiskun	954 260	525 286	614 637	731 585	778 471	81,6
Békés	233 549	286 102	509 280	698 635	802 047	343,4
Borsod-Abaúj-Zemplén	493 749	480 036	594 861	978 970	1 001 400	202,8
Csongrád	230 041	226 800	311 703	605 558	562 340	244,5
Fejér	252 593	348 741	413 706	488 828	476 180	188,5
Győr-Moson-Sopron	357 627	365 681	477 088	791 657	840 088	234,9
Hajdú-Bihar	395 519	536 354	635 084	860 848	984 061	248,8
Heves	143 249	169 323	208 424	228 410	200 285	139,8
Komárom-Esztergom	180 314	241 603	290 339	422 297	461 468	255,9
Nógrád	95 447	143 101	192 106	256 934	192 482	201,7
Pest	134 470	136 419	321 073	473 152	445 443	331,3
Somogy	149 124	157 067	261 487	346 231	328 680	220,4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	104 643	136 786	147 400	240 451	235 330	224,9

Mellékletek

Megye	Befizetett részvételi díjak					2000 1996 = 100%
	1996	1997	1998	1999	2000	
Jász-Nagykun-Szolnok	161 633	197 747	255 605	557 093	614 107	379,9
Tolna	98 817	220 833	247 820	266 213	279 423	282,8
Vas	90 454	157 836	241 632	293 037	375 057	414,6
Veszprém	161 897	242 995	277 437	352 770	434 972	268,7
Zala	139 658	206 357	192 096	385 666	332 524	238,1
Megyéhez nem tartozó			54 392		909	
Összesen	6 410 270	6 940 786	8 716 195	12 273 322	13 168 597	205,4

Forrás: Az iskolarendszeren kívüli szakképzések statisztikai adatai 1996-2000, NSZI

39. melléklet: A munkaügyi tanácsokhoz benyújtott képzési kérelmek adatai megyénként (2004)

Régió/megye	Kérelmek száma	Képzések száma	Belső képzés	Külső képzés	Vegyes képzés	Képzés óraszám	Munkavállalók száma	Összes költség (eFt)	Elszámolni kívánt költség (eFt)	Elfogadott/elszámolt képzési költség (eFt)	OKJ-s/akkreditált képzések száma	OKJ-s/akkreditált képzések elszámolni kívánt költsége (eFt)
Közép-Magyarország	2 235	5 065	387	4 669	9	538 298	46 155	4 252 723	3 611 230	3 365 721	1 726	974 129
Budapest	1 801	4 286	377	3 905	4	457 104	38 270	3 659 578	3 122 445	2 951 454	1 422	772 875
Pest	434	779	10	764	5	81 194	7 885	593 145	488 785	414 267	304	201 254
Nyugat-Dunántúl	331	1 025	8	1 014	3	78 221	7 579	482 597	425 688	402 487	526	141 500
Győr-Ménfőcsanak	182	762	7	755	0	55 377	5 223	309 359	271 710	253 482	421	113 238
Vas	30	33	0	33	0	2 621	342	88 501	78 601	77 021	5	4 793
Zala	119	230	1	226	3	20 223	2 014	84 737	75 377	71 984	100	23 469
Észak-Alföld	307	658	1	651	6	85 019	5 251	298 385	263 679	241 151	261	95 707
Hajdú-Bihar	147	258	1	257	0	32 141	2 514	126 108	113 265	113 265	105	52 533
Jász-Nagykun-Szolnok	85	236	0	230	6	31 853	1 551	94 201	80 235	63 219	100	25 689
Szabolcs-Szatmár-Bereg	75	164	0	164	0	21 025	1 186	78 076	70 179	64 667	56	17 485
Közép-Dunántúl	671	1 300	39	1 255	6	124 966	9 278	627 364	575 030	518 387	601	232 424
Fejér	378	715	38	671	6	56 890	4 807	327 950	298 717	268 117	325	107 292
Komárom-Egyetemi	136	280	0	280	0	29 317	3 032	190 982	177 191	156 658	117	74 355
Veszprém	157	305	1	304	0	38 759	1 439	108 432	99 122	93 612	159	50 777
Dél-Dunántúl	324	704	8	693	3	92 552	5 044	359 962	301 751	291 928	333	114 555
Baranya	164	269	1	265	3	36 416	2 454	146 527	121 102	118 179	134	45 846
Somogy	71	227	7	220	0	22 004	1 735	138 560	126 543	119 695	79	40 113
Tolna	89	208	0	208	0	34 132	855	74 875	54 106	54 054	120	28 596
Dél-Alföld	441	780	1	777	2	95 306	4 196	312 054	274 450	265 682	366	133 691

Régió/megye	Kérelmek száma	Képzések száma	Belső képzés	Külső képzés	Vegyes képzés	Képzés órászáma	Munkavállalók száma	Összes költség (eFt)	Elszámolni kívánt költség (eFt)	Elfogadott/ elszámolt képzési költség (eFt)	OKJ-s/ akkreditált képzések száma	OKJ-s/ akkreditált képzések elszámolni kívánt költsége (eFt)
Bács-Kiskun	221	315	1	312	2	37 756	1 400	105 481	93 349	90 210	106	28 364
Békés	107	177	0	177	0	19 522	782	57 693	45 755	45 568	83	21 362
Csongrád	113	288	0	288	0	38 028	2 014	148 880	135 346	129 904	177	83 965
Észak-Magyarország	582	760	1	757	2	99 990	5 113	358 725	324 946	305 125	345	162 229
Borsod-A.Z.	360	365	0	365	0	48 575	2 782	199 761	183 502	172 193	177	85 465
Heves	111	240	1	239	0	32 927	1 301	114 080	105 664	100 460	110	50 076
Nógrád	111	155	0	153	2	18 488	1 030	44 884	35 780	32 472	58	26 688
Összesen	4 891	10 292	445	9 816	31	1 114 352	82 616	6 691 810	5 776 774	5 390 481	4 158	1 854 235

Forrás: Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium Saját dolgozók képzése adatbázisa, 2004

40. melléklet: A munkaügyi tanácsokhoz benyújtott képzési kérelmek adatainak időszora (2000-2004)

Időszak	Kérelmek száma	Képzések száma	Belső	Külső	Vegyes	Képzés órászáma	Nyelvi képzés órászáma	Munkavállalók száma	Összes költség		Elszámolni kívánt költség	Elfogadott képzési költség	OKJ-s képzések száma	OKJ-s képzések elszámolni kívánt költsége (eFt)
									(eFt)	(eFt)				
2000	940	1883	50	1737	94	370942	3817	26563	1363256	1189530	1030561	*	*	
2001	1964	3794	157	3566	71	647422	11961	42884	2625064	2481419	2372124	1474	745836	
2002	2469	5385	123	5237	25	742741	25730	55970	3564093	3512781	3386797	2319	1312652	
2003	3349	7377	231	7116	31	847592	42046	71744	5403841	4982997	4822471	2624	1432288	
2004	4891	10292	445	9816	31	1114352	*	82616	6691810	5776774	5390481	4158	1854235	

Forrás: Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium Saját dolgozók képzése adatbázisa, 2000-2004

41. melléklet: A Munkaerőpiaci Alap költségvetésének előzetes teljesítése (2004)

Bevételek (millió Ft)	2004. évi												2004. évi					
	I.hó	II.hó	III.hó	IV.hó	V.hó	VI.hó	VII.hó	VIII.hó	IX.hó	X. hó	XI.hó	XII. hó	I-XII. hó	mód. előir. %-a	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év
Járlékbevételek és hozzájárulások	21414	23763	17074	19551	17347	17534	27221	18209	17920	19264	16572	20210	236078	97	62251	54432	63349	56046
munkaadói járulékok	15231	13112	12430	12542	12640	12636	13534	12924	12896	12536	12243	14610	157334	96	40773	37819	39353	39389
munkavállalói járulékok	4629	3966	3757	3874	3952	3894	4097	3952	3918	3835	3728	4658	48259	96	12352	11720	11967	12222
rehabilitációs hozzájárulás	211	595	134	1915	159	300	2033	187	240	2064	128	100	8067	87	940	2374	2460	2292
szakképzési hozzájárulás	1343	6090	753	1220	596	704	7557	1146	866	829	474	841	22419	108	8186	2519	9569	2144
Összes bevétel	21732	24579	17560	19520	17598	17727	29045	18549	18313	19432	17377	20187	241619	97	63871	54846	65907	56996
Kiadások (millió Ft)	2004. évi												2004. évi					
	I.hó	II.hó	III.hó	IV.hó	V.hó	VI.hó	VII.hó	VIII.hó	IX.hó	X. hó	XI.hó	XII. hó	I-XII. hó	mód. előir. %-a	I.n.év	II.n.év	III.n.év	IV.n.év
Szakképzési célú kifizetések	1018	512	301	1265	676	65	1548	636	657	415	895	7942	15930	100	1831	2006	2841	9252
Összes kiadás	18675	18549	18529	20905	21424	18690	20055	20086	18391	18094	21146	30066	244609	98	53921	59012	55691	60054
Összes bevétel	21732	24579	17560	19520	17598	17727	29045	18549	18313	19432	17377	20187	241619	97	63871	54846	65907	56996
Összes kiadás	18675	18549	18529	20905	21424	18690	20055	20086	18391	18094	21146	30066	244609	98	55753	61018	58532	69306
Egyenlegváltozás:	3057	6030	-969	-1384	-3826	-962	8990	-1537	-78	1338	-3770	-9878	-2990		8118	-6172	7375	-12310

Forrás: Magyar Államkincstár, 2004

42. melléklet: A Munkaerőpiaci Alap költségvetésének előzetes teljesítése (2005)

Bevételek (millió Ft)	2005. évi										2005. évi					I-III.n.év
	I.hó	II.hó	III.hó	IV.hó	V.hó	VI.hó	VII.hó	VIII.hó	IX.hó	X. hó	I-X. hó	előirány- zat %-a	I.n.év	II.n.év	III.n.év	
Járadékbevételek és hozzá- járulások	22440	28134	18461	26725	19011	19743	32436	21072	18036	22358	228414	83	69034	65479	71543	206057
	15699	14499	13042	16484	13558	13756	15164	14037	12697	13779	142715	81	43239	43798	41898	128935
	4510	4437	3953	5057	4100	4113	4700	4268	3878	4160	43176	80	12900	13270	12846	39016
	3	120	157	1326	311	259	1338	411	426	1097	5448	49	280	1896		2176
	631	2024	270	2565	208	273	2307	317	61	2280	10937	110	2925	3046	2686	8657
– szakképzési hozzájárulás	1597	7054	1039	1293	834	1342	8928	2038	973	1040	26138	111	9690	3469	11938	25098
Összes bevétel	22734	30416	19070	27006	19351	20003	32437	20931	18291	22394	232633	83	72220	66360	71659	210239
Kiadások (millió Ft)	I.hó	II.hó	III.hó	IV.hó	V.hó	VI.hó	VII.hó	VIII.hó	IX.hó	X. hó	I-X. hó	előirány- zat %-a	I.n.év	II.n.év	III.n.év	I-III.n.év
Szakképzési célú kifizetések	573	988	1128	1489	761	429	1579	1040	306	861	9153	55	2689	2680	2924	8293
													58753	66838	61298	186890
Összes kiadás	21245	19973	20225	24864	24887	19767	20982	21529	21712	20487	215671	77	61443	69518	64222	195183
Összes bevétel	22734	30416	19070	27006	19351	20003	32437	20931	18291	22394	232633	83	72220	66360	71659	
Összes kiadás	21245	19973	20225	24864	24887	19767	20982	21529	21712	20487	215671	77	61443	69518	64222	
Egyenlegváltozás:	1489	10443	-1156	2142	-5537	236	11456	-598	-3421	1907	16963		10777	-3159	7437	

Forrás: Magyar Államkincstár, 2005

43. melléklet

A szakképzési hozzájárulás felhasználásának lehetőségei

Az Szht. a törvény alanyait – gazdálkodó szervezeteket – három nagy csoportra osztja:

- Azok a hozzájárulásra kötelezettek, akik nem szerveznek gyakorlati képzést szakképző iskolai tanulóknak és/vagy felsőoktatási intézmény hallgatóinak.
- Azok a hozzájárulásra kötelezettek, akik gyakorlati képzést szerveznek szakképző iskolai tanulóknak és/vagy felsőoktatási intézmény hallgatóinak és a gyakorlati képzéssel összefüggő költségeket a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére el kívánja számolni. (A szakképzési hozzájárulási kötelezettségét gyakorlati képzés megszervezésével teljesíti.)
- Azok a hozzájárulásra kötelezettek, akik tanuló szerződés alapján a gyakorlati képzést szakképző iskolai tanulóknak főtevékenységként végzik.

A szakképzési hozzájárulás felhasználásának lehetőségei:

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére figyelembe vehető költségek	Gyakorlati képzést nem szervezők (bevallás, befizetés, elszámolás – APEH)	Gyakorlati képzést szervezők (bejelentkezés, bevallás, befizetés, elszámolás – MPA Képzési Alapréz)	Gyakorlati képzést főtevékenységként szervezők (TEÁOR 8042) (bejelentkezés, bevallás, befizetés, elszámolás – MPA Képzési Alapréz)
	(1)	(2)	(3)
1. Tanulók, hallgatók pénzbeli juttatása, és díjazása	-	normatív felhasználás	normatív felhasználás
2. Tanulóknak, hallgatóknak juttatásai	-	felhasználás	felhasználás
3. Tanulók, hallgatók felelősségbiztosítása, orvosi ellátása	-	felhasználás	felhasználás
4. Szintvizsga szervezése	-	normatív felhasználás	normatív felhasználás
5. Munkaviszonyban álló oktató díjazása	-	normatív felhasználás	normatív felhasználás
6. Képzést szolgáló tárgyi eszközök	-	felhasználás	normatív támogatás
7. Alapképzést is szolgáló tanműhely költségei	-	felhasználás	normatív támogatás
8. Anyagköltség	-	normatív felhasználás	normatív támogatás
9. Saját dolgozó szakképzési költsége	felhasználás	felhasználás	
10. Szakképző iskolák, felsőoktatási intézmények fejlesztési támogatása	felhasználás	felhasználás	

Ha 1. + 2. + 3. + 4. + 5 > Kötelezettség (Bérköltség 1,5 %-a) Kötelezettség feletti felhasználás visszaigényelhető.

Ha $1. + \dots + 9. < \text{Kötelezettség Befizetés a kötelezettség } 20\% \text{-ig.}$ (Ha a maradvány kevesebb, mint a kötelezettség 20% -a értelemszerűen a maradványt kell befizetni.)

Ha $1. + \dots + 9. + \text{Kötelezettség } 20\% \text{-a} < \text{Kötelezettség.}$ A maradékból támogathat iskolát a kötelezettség 75% -ig.

Ha $1. + \dots + 9. + \text{Kötelezettség } 20\% \text{-a} + 10. > \text{Kötelezettség.}$ A fennmaradó részt befizeti

1. Gyakorlati képzést nem szervező hozzájárulásra kötelezettek

A gyakorlati képzést nem szervező hozzájárulásra kötelezett a szakképzési hozzájárulás bevallási, befizetési és elszámolási kötelezettségének e törvény által nem szabályozott kérdéseiben, valamint a kötelezettség teljesítésének ellenőrzése tekintetében az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (a továbbiakban: Art.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

Gyakorlati képzést nem folytató hozzájárulásra kötelezett csak a kötelezettsége 80 %-át használhatja fel szakképző iskola és felsőoktatási intézmény támogatására, valamint saját dolgozó képzésére.

A szakképzési hozzájárulási kötelezettségének 20 %-át be kell fizetnie.

Természetesen amennyiben a fennmaradó 80% -ot az 1.3. pontban részletesen ismertetett két kötelezettségcsökkentő tételekre nem használja fel, ***a fennmaradó részre is befizetési kötelezettsége van.***

1.3 Kötelezettség csökkentő tételek

A gyakorlati képzést nem szervező hozzájárulásra kötelezettek a szakképzési hozzájárulási kötelezettségük felhasználásában kétféle módon csökkenthetik bruttó kötelezettségüket:

- a) szakképző iskola, valamint felsőoktatási intézmény gyakorlati képzésének fejlesztési támogatásával,
- b) saját munkavállalóik részére szervezett szakképzéssel.

1.3.1. Fejlesztési támogatás

A gyakorlati képzést nem szervező hozzájárulásra kötelezett bruttó kötelezettségét csökkentheti – jogszabályban meghatározott fejlesztési megállapodás alapján – szakképző iskola számára a szakmai alapképzés, valamint felsőoktatási intézmény számára az Ftv. hatálya alá tartozó gyakorlati képzés tárgyi feltételeinek fej-

lesztését közvetlenül szolgáló felhalmozási támogatás (a továbbiakban: fejlesztési támogatás) nyújtásával is teljesítheti.

A fejlesztési támogatást szakképzési hozzájárulásként a bérjárulékok között kell elszámolni. A fejlesztési támogatás összege csak a hozzájárulásra kötelezettnél képződött bruttó kötelezettség 75 százalékának megfelelő mértékig vehető figyelembe kötelezettségcsökkentő tételként. A felsőoktatási intézmények számára nyújtott fejlesztési támogatás a bruttó kötelezettség legfeljebb 37,5 százaléka lehet.

A fejlesztési támogatás és elszámolásának szabályait a 13/2004. (IV. 27.) OM végrehajtási rendelete tételesen szabályozza.

Az Szht. 4. §-ának (5) bekezdésében, illetve 5. §-ának (2) bekezdés a) pontjában szabályozott fejlesztési támogatásról kötött fejlesztési megállapodásnak a következőket kell tartalmaznia:

- a) a megállapodást kötő felek nevét (cégnevét), székhelyét, adószámát, statisztikai számjelét, bankszámlaszámát, szakképző iskolának az OM azonosítóját is,
- b) a támogatott gyakorlati képzés céljának és tartalmának részletes leírását, helyszínét, időtartamát, formáját, tárgyi feltételrendszerét,
- c) a tárgyévben a támogatott szakmai alapképzésben részesülő tanulók szakképesítésenkénti létszámát, illetve az érintett hallgatók szakonkénti, évfolyamonkénti, tagozatonkénti létszámát,
- d) a szakképző iskolában, illetve a felsőoktatási intézményben történő, a gyakorlati képzés tárgyi feltételeinek javítását szolgáló fejlesztések felsorolását, illetve az átadásra kerülő tárgyi eszköz megnevezését, könyvszerinti értékét, egyedi azonosító adatait,
- e) a hozzájárulásra kötelezett által az Szht. és e rendelet keretei között nyújtandó fejlesztési támogatás összegét, folyósításának módját, a felhasználásról szóló beszámolás feltételeit,
- f) a szakképző iskola, illetve a felsőoktatási intézmény kötelezettségeit a támogatott gyakorlati képzéssel kapcsolatban,
- g) a hozzájárulásra kötelezett által vállalt egyéb feladatokat.

A fejlesztési megállapodás csak a szakképző iskola fenntartójának egyetértő nyilatkozatával és a megállapodás ellenjegyzésével válik érvényessé.

2004. április 30-a és 2004. szeptember 30-a között a jogszabály szövege a következő képen fogalmazott:

„2. A fejlesztési megállapodás csak a szakképző iskola, illetve a felsőoktatási intézmény fenntartójának egyetértő nyilatkozatával és a megállapodás ellenjegyzésével válik érvényessé.”

Ennek értelmében a megadott időintervallumban megkötött minden támogatási szerződés csak ellenjegyzéssel ellátva jogérvényes.

Tehát akár szakképző iskolával, akár felsőoktatási intézménnyel kötötték meg a támogatási szerződést 2004. április 30-a és 2004. szeptember 30-a között, szükséges feltétel a fenntartó egyetértő nyilatkozata és ellenjegyzése a szerződésen.

2004. szeptember 30-a után már csak a szakképző iskola támogatása esetén kell a fejlesztési megállapodásokat a fenntartónak egyetértő nyilatkozatával és ellenjegyzésével ellátni ahhoz, hogy jogérvényes legyen.

A felsőoktatási intézmények által szervezett gyakorlati képzések tárgyi feltételeinek javítására szolgáló fejlesztések finanszírozása a szakképzési hozzájárulás terhére fejlesztési megállapodás alapján akkor számolhatók el, ha következők is teljesülnek:

A fejlesztési megállapodás alapján támogatható gyakorlati képzés helyszíne

- a) a felsőoktatási intézmény infrastrukturális keretei között létesített gyakorlati képzési hely (tangazdaság, tanüzem, laboratórium), illetve
- b) a felsőoktatási intézménynek más felsőoktatási intézménnyel, hozzájárulásra kötelezettel, szakképző iskolával, regionális képző központtal kötött szerződés alapján működő gyakorlati képzési helye lehet.

Egy szak gyakorlati képzése a szakképzési hozzájárulásból akkor támogatható, ha

- a) a fent meghatározott helyszínek valamelyikén történik,
- b) a képzés legalább egy szemeszteren keresztül legalább heti négy tanórában történik,
- c) a gyakorlati képzési idő legalább 80%-ában a hallgatók gyakorlati feladatokat oldanak meg (így különösen mezőgazdasági vagy élelmiszer-ipari tevékenységet végeznek, laboratóriumi méréseket hajtanak végre, informatikai feladatokat oldanak meg, ipari folyamatokat modelleznek vagy hajtanak végre, vagy más gyakorlati készségeket sajátítanak el).

(A fenti előírásoknak megfelelő támogatási szerződés minták a 1. és 2. számú mellékletben találhatók.)

Nem vehető figyelembe a szakképzési hozzájárulás terhére az iskolafenntartóval, alapítvánnyal, társadalmi szervezettel, illetve a felsőoktatásról szóló törvény 1. számú mellékletében nem szereplő intézménnyel, vagy más gazdálkodó szervezettel kötött megállapodás alapján, vagy ezek közvetítésével átadott összeg.

1.3.1.1. Támogatható intézmények

A felsőoktatási intézmények tekintetében egyértelmű az intézményi hálózat, mely támogatható, ugyanis a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 1.sz. melléklete meghatározza a Magyar Köztársaság Felsőoktatási Intézményeit. (Az intézményeket karonkénti bontásban a 3. számú melléklet tartalmazza.)

A szakképző iskolák tekintetében már problematikus a támogatható intézmények körének meghatározása. A szakképzésről szóló 1993. évi LXXXVI. törvény gyűjtőfogalomként használja a szakképző iskola kategóriát. A szakképző iskola a szakközépiskola, a szakiskola beleértve a speciális szakiskolát és a készségfejlesztő speciális szakiskolát is.

Az elmúlt években a vállalkozási szféra is felismerte az oktatásban való részvételben rejlő gazdasági lehetőségeket, ezért nagyon sok oktatási intézmény jött létre, melynek egy jelentős része nem jogosult a szakképzési hozzájárulási támogatás fogadására. Ezért a támogatónak ajánlott, hogy – kiemelten a nem közismert intézmények támogatása esetén – körültekintően győződjön meg arról, hogy a támogatását kinek nyújtja. Abban az esetben, ha nem jogosult intézményt támogat a hozzájárulásra kötelezett, akkor annak minden negatív következményét ő viseli. (Természetesen polgári perben megkísérrelheti jogainak érvényesítését.)

Nem megfelelő intézmény támogatása esetén az ellenőrző szerv nem ismeri el szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítéseként a fejlesztési támogatást, azt „visszapakolja” akár évekre visszamenőleg is a társasági adóalapba, és így a támogatónál nem adózott társasági adóalap keletkezik, valamint adóhiány a szakképzési hozzájárulási kötelezettség tekintetében.

A fejlesztési támogatásra jogosult intézményt alapító okirata és a nyilvántartásba vételét bizonyító okirat megléte igazolja.

A közoktatási intézmény – az alapító okirata aláírásának napjára visszamenő hatállyal – a nyilvántartásba vétellel jön létre.

A közoktatási intézmény a nyilvántartásból való törléssel – a törlés napján – megszűnik.

A közoktatási intézmény alapítását az alapító okirat aláírását követő harminc napon belül az alapító okirat, továbbá – ha a fenntartó a tevékenységet nem jogszabály felhatalmazása alapján látja el – a közoktatási szolgáltató tevékenység folytatására jogosító

okirat megküldésével, nyilvántartásba vétel céljából be kell jelenteni. A bejelentést költségvetési szerv esetén a törzskönyvi nyilvántartást vezető szervnél, más esetben a jegyzőnél, főjegyzőnél kell teljesíteni a következők szerint: óvoda, általános iskola esetén a székhely szerint illetékes jegyzőnél, alapfokú művészetoktatási intézmény, középiskola, szakiskola, kollégium, gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézmény, több célú intézmény és a többi közoktatási intézmény esetén a székhely szerint illetékes főjegyzőnél. A nyilvántartásba vétellel összefüggő eljárás költségeit a kérelem benyújtója viseli.

A közoktatási intézmény alapító okirata tartalmazza az intézmény típusát, nevét, alaptevékenységét, nemzeti etnikai, kisebbségi és más feladatait, tagintézményét, a feladatellátást szolgáló vagyont, a vagyon feletti rendelkezés jogát, a gazdálkodással összefüggő jogosítványokat, az alapító nevét, az intézmény székhelyének és telephelyének címét, nevelési-oktatási intézmény esetén a tagozat megnevezését, iskola esetén az évfolyamok számát.

A 2004. évben hatályba lépett jogszabályok előírják a szakképző iskola „OM azonosító”-jának szerződésben való rögzítését.

Az OM azonosító hiteles bemutatásával az intézmény igazolja a nyilvántartásba vételének jogszerűségét. Az OM azonosító azonban nem ad választ arra, hogy az intézmény szakképző iskola vagy esetleg más szakképzést jogszerűen nem folytató intézmény (pl. gimnázium) ezért az alapító okirattal, vagy jogkövetkezménnyel járó nyilatkozattal célszerű meggyőződni az intézményben folyó szakképzésekről OKJ számok szerint.

a) Támogatható fejlesztések, működtetési költségek

A jogszabály egyértelműen rendelkezik, hogy csak olyan fejlesztések, beruházások, felhalmozások támogathatók, melyek szorosan összefüggnek a támogatott intézményben folyó, a gyakorlati képzés központi programjában meghatározott gyakorlati képzéssel, és a képzéshez szükséges, előírt tárgyi eszközök fejlesztésével.

Szakképző iskola a szakmai alapképzés, felsőoktatási intézmény a felsőoktatási törvény hatálya alá tartozó gyakorlati képzés tárgyi feltételeinek fejlesztésére használhatja fel a kapott fejlesztési támogatást. A támogatott intézmény számára támogatásból megvalósuló felhalmozással szembeni követelmény annak az intézmény könyveiben felhalmozás jogcímen történő elszámolása, és a megvalósult tárgyi eszköz szoros összefüggésben legyen az iskolában folyó szakképzés gyakorlati oktatásával.

Néhány példa:

- ruhaipari, textil szakmákat oktató intézmény nem fordíthatja a támogatást fűnyíró gép, esztergapad, stb. beszerzésére,
- tornateremre beruházni csak az Artistaképző jogosult,
- autóbust, gépjárművet csak olyan intézmény vásárolhat oktatási eszközként, ahol a gépjárművek gyártásával, javításával stb. összefüggő szakmákat oktatnak,
- könyvtárra beruházni csak ott lehet, ahol pl. könyvtáros képzés folyik,
- nyelvi laborra, tanírodára, tanboltra stb. komplett – egy összegben aktivált – beruházás támogatható, külön szék, függöny, fogas, lábtörlő stb. nem.

A fejlesztési támogatásból megvalósítható tárgyi eszköz a számvitelről szóló törvény 26. §-ának (1) bekezdésében meghatározott tárgyi eszköz – a tárgyi eszközök értékhelyesbítése kivételével -, valamint az agrártevékenység tekintetében a biológiai alapok, tenyészállatok és szaporítóanyagok.

A 2000. évi C. törvény a számvitelről 26. §-a értelmében:

„(1) A tárgyi eszközök között a mérlegben azokat a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközöket (földterület, telek, telkesítés, erdő, ültetvény, épület, egyéb építmény, műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés, ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok), tenyészállatokat kell kimutatni, amelyek tartósan – közvetlenül vagy közvetett módon – szolgálják a vállalkozó tevékenységét, továbbá az ezen eszközök beszerzésére (a beruházásokra) adott előlegeket és a beruházásokat, valamint a tárgyi eszközök értékhelyesbítését.”

Fejlesztési támogatásként a gyakorlati képzést közvetlenül szolgáló tárgyi eszköz is átadható.

A fejlesztési támogatásként átadott tárgyi eszköz jogszabályon alapuló eszközátadásnak minősül. A fejlesztési támogatásként átadott tárgyi eszköznek legfeljebb az átadás-kori könyv szerinti értékét lehet a bérjárulékok közötti elszámolással, a szakképzési hozzájárulás miatti bruttó kötelezettséget csökkentő tételként számításba venni.

A szakképzési hozzájárulás fizetésére kötelezett egyéni vállalkozó esetében a fejlesztési támogatásként átadott tárgyi eszköz számított nettó értékét lehet a bérköltségek közötti elszámolással, a szakképzési hozzájárulás miatti bruttó kötelezettséget csökkentő tételként számításba venni.

A fejlesztési megállapodáshoz mellékelni kell az átadásra kerülő tárgyi eszköznek a hozzájárulásra kötelezett számviteli nyilvántartásában szereplő dokumentumai másolati példányait, az átadó cégszerű aláírásával hitelesítve.

A fejlesztési támogatásként átadott tárgyi eszköz az Szht. 7. § (3) bekezdése értelmében jogszabályon alapuló eszközátadásnak minősül. A tárgyi eszköz átadásakor a hozzájárulásra kötelezettnek rendeznie kell az általános forgalmi adót az értékesítésre vonatkozó szabályok szerint.

Az adott évi szakképzési hozzájárulás terhére elszámolható fejlesztési támogatás nyújtásának (beleértve a tárgyi eszköz átadást is) a tárgyév (üzleti év) utolsó napjáig lehet eleget tenni.

A tárgyév (üzleti év) utolsó napja után teljesített támogatások csak annak a tárgyévnek (üzleti évnek) a szakképzési hozzájárulása terhére számolhatók el, amely évben a pénzügyi teljesítés, tárgyi eszköz átadás megtörtént.

A fejlesztési támogatásból megvalósított, a szakképző iskolában szervezett alapképzés, valamint az Ftv. hatálya alá tartozó gyakorlati képzést szolgáló tárgyi eszköz működtetési költségeinek finanszírozására a fejlesztési támogatásnak legfeljebb 15 százaléka használható fel.

A fejlesztési támogatásból megvalósított tárgyi eszköz működtetési költségeinek fejlesztési támogatásból történő finanszírozása a költségelszámolással érintett tárgyi eszköz elkülönített nyilvántartása alapján lehetséges. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a tárgyi eszköz egyedi azonosító adatait, a fejlesztési támogatás megvalósulásának dokumentumait (fejlesztési megállapodás, beszerzést igazoló számla, tárgyi eszköz-karton), valamint a tárgyévi fejlesztési támogatás átadásának dokumentumait.

A fejlesztési támogatás elszámolásának, valamint ellenőrzésének dokumentumai a szakképzési hozzájárulás alanyai esetén:

- a hozzájárulásra kötelezett és szakképző iskola és/vagy felsőoktatási intézmény között létrejött a 13/2004. (IV. 27.) OM rendeletben foglaltaknak megfelelő fejlesztési támogatási szerződés, és módosításai,
- a tárgyév utolsó napjáig megtörtént teljesítést igazoló dokumentum(ok), pénzeszközben történő támogatás esetében a banki terhelési értesítés, tárgyi eszköz átadásánál az átadás-átvételt dokumentáló jegyzőkönyv,
- a támogatási szerződésben rögzített, a támogatott intézmény által készített elszámolás a fejlesztési támogatás szerződésszerű felhasználásáról.

1.3.2. Saját munkavállalók részére szervezett szakképzés

A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény a törvény alanyainak – gazdálkodó szervezeteknek – lehetővé teszi, hogy a szakképzési hozzájárulási kötelezettségük (mely a bérköltségük 1,5 százaléka) egy harmadát saját dolgozóik képzésének költségeire fordítsák.

Egy kis visszatekintés

A törvény a hozzájárulás alapjának (bérköltség) 0,2 %-a mértékéig engedte 2000-ig a felhasználást, és feltételként szabta meg, hogy a képzés tanulmányi és/vagy képzési szerződés keretei között jöjjön létre, valamint az oktatott szakképzés államilag elismert legyen. Az Országos Képzési Jegyzék (a továbbiakban: OKJ) tartalmazza az államilag elismert szakképesítéseket és azok feltételrendszerét.

Az oktatási tárca középtávú feladatai közé emelte a gazdálkodó szervezetek ösztönzését, a piac igényeit kielégítő és ahhoz szorosan igazodó szakképzésekben való részvételre, valamint az un. egész életen át való tanulás feltételrendszerében való aktív együttműködésre. Ennek a programnak egyik elemeként törvénymódosítással és önálló jogszabályalkotással teremtette meg az Oktatási Minisztérium a szakképzési hozzájárulási rendszer keretein belül a gazdálkodó szervezeteknél folyó piacorientált képzés feltételeinek javítását.

Módosításra került a szakképzési hozzájárulásról és a szakképzés fejlesztésének támogatásáról szóló 1996. évi LXXVII. törvény és megalkotásra és kiadásra került a szakképzési hozzájárulást saját munkavállalók részére szervezett szakképzéssel teljesítő, hozzájárulásra kötelezettek költségei elszámolásának feltételeiről és az elszámolás szabályairól szóló 48/1999. (XII. 26.) OM rendelet.

A módosítás során a hozzájárulási kötelezettségen belül a saját dolgozó képzésére fordítható költség rész a hozzájárulási kötelezettség alapjának 0,5 százalékára emelkedett, valamint lehetőség nyílt az OKJ szakmákon kívül más, egyedi – a gazdálkodó igényeihez igazodó – szakképzések finanszírozására is.

Az elszámolható költségkeret emelésével a kisebb dolgozói létszámmal gazdálkodó szervezetek is érdekeltté váltak a szakképzés szervezésében. Az OKJ-ben nem szereplő képzés lehetőségének biztosításával a gyorsan változó munkaerőpiaci igényekhez való alkalmazkodó képesség esélyei nőttek.

A 2000. január 1-jével hatályba lépett – a feltételrendszert részletesen szabályozó – 48/1999. (XII. 26.) OM rendelet az óvatosság jegyében született. Nem volt kellő biztonsággal megállapítható, hogy a költségfelhasználás oldása milyen mértékben hat a Szakképzési Alapra. A jogalkotó a várt tapasztalatok alapján eredendően számolt a jogszabály módosítás szükségességével. A gyakorlat és tapasztalat ezt szükségessé is tette, ezért az Oktatási Minisztérium 48/1999. (XII. 26.) OM rendeletet a 11/2001. (III. 23.) OM rendelettel módosította. A módosítás célja a kötöttségek oldása és a gazdálkodó szervezetek további ösztönzése a saját dolgozó képzésében.

Az 1996. évi LXXVII. törvény változását követően ebben a témakörben is új rendelet született, mely egységes szerkezetben kezeli a fenti jogszabályokat – a 32/2001. (IX.

14.) OM rendelet – új arculattal, de kevés belső tartalmi változtatással.

2004. évre – a törvényváltozás vonzataként – új végrehajtási rendelet is kiadásra került a saját munkavállalók részére szervezett szakképzés költségeinek elszámolására. (Az oktatási miniszter, valamint a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter 3/2004. (II. 17.) OM-FMM együttes rendelete.)

A 2003. évi LXXXVI. törvény és a 3/2004. (II. 17.) OM-FMM együttes rendelet a saját munkavállalók részére szervezett szakképzés jóváhagyása tekintetében eltérő rendelkezéseket tartalmaznak.

A 2003. évi LXXXVI. törvény 4. §. (3) bekezdése értelmében:

„... a hozzájárulásra kötelezett saját munkavállalói számára a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény (a továbbiakban: Fktv.) 20. §-ában meghatározott felnőttképzési szerződés, illetőleg a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Munka Törvénykönyve) szerinti tanulmányi szerződés alapján megszervezett képzés külön jogszabályban meghatározott költségei elszámolásával teljesítheti.”

A törvény előírásai értelmében a szerződés, amely alapján kell a képzést megszervezni, vagy felnőttképzési szerződés, vagy tanulmányi szerződés.

A 3/2004. (II. 17.) OM-FMM együttes rendelet 3. § (1) bekezdése értelmében viszont:

„A hozzájárulásra kötelezett a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény (a továbbiakban: Fktv.) 20. §-ában meghatározott felnőttképzési szerződés, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) szerinti tanulmányi szerződés (a továbbiakban: tanulmányi szerződés), vagy a tanulmányok folytatására történő munkáltatói kötelezés alapján megszervezett szakképzés költségeivel akkor csökkentheti az Szht. 3. §-ának (3) bekezdésében meghatározott bruttó kötelezettségét, annak legfeljebb 33 százaléka mértékéig, ha a következő feltételeknek együttesen megfelel: ...”

Tehát a rendelet, amely a jogszabályi hierarchiában alacsonyabb helyet foglal el ugyan, mégis szigorúbb feltételeket ír elő a szerződés kérdésében, vagyis a rendelet felnőttképzési szerződés, tanulmányi szerződés, vagy munkáltatói kötelezés megfogalmazásával két dokumentum meglétét írja elő:

- felnőttképzési szerződés és tanulmányi szerződés, vagy
- felnőttképzési szerződés és munkáltatói kötelezés.

További eltérésekben viszont, nem „szigorít” a rendelet, hanem ellenkezőleg kiemel bizonyos képzéseket a jóváhagyási kötelezettség alól.

Míg a 2003. évi LXXXVI. törvény 4. §. (3) bekezdése értelmében:

„...Az OKJ-ben nem szereplő képzések szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolhatóságáról a megyei (fővárosi) munkaügyi tanács (a továbbiakban: munkaügyi tanács) dönt.”

Addig a 3/2004. (II. 17.) OM-FMM együttes rendelet 4. § (1) bekezdése értelmében viszont:

„Az OKJ-ben nem szereplő és nem akkreditált képzési program alapján folytatott képzések szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolása iránti kérelmet a képzés megkezdésének tárgyévében a hozzájárulásra kötelezettnek a székhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) munkaügyi központhoz (a továbbiakban: munkaügyi központ) kell benyújtania a megyei (fővárosi) munkaügyi tanács (a továbbiakban: munkaügyi tanács) által meghatározott ügyrend szerint.”

Így tehát a rendelet szűkíti a jóváhagyásra kötelezett képzések körét, mivel csak a nem akkreditált és az OKJ-ben nem szereplő képzésekre írja elő a kérelem benyújtását.

A ugyan akkor a hivatkozott rendelet 6. §-sa szerint:

„Az OKJ-ben szereplő és az akkreditált képzési program alapján folytatott képzés tekintetében a hozzájárulásra kötelezett a 3. § (1) bekezdésében előírt felnőttképzési szerződés, tanulmányi szerződés, vagy a tanulmányok folytatására történő munkáltatói kötelezés alapján megszervezett képzésre vonatkozóan a képzés megkezdésének tárgyévében **köteles** az 1. és 2. számú mellékletek alapján **elszámolást benyújtani** a munkaügyi központ részére.”

Tehát adatszolgáltatási kötelelem terheli az OKJ-ben szereplő és az akkreditált képzéseket a képzés megkezdésének tárgyévében.

Az előzőekben kifejtettek alapján tehát összegezhető, hogy a törvény előírásaival ellentétes előírásokat tartalmaz a 3/2004. OM-FMM rendelet, mégis azt kell mondanunk, hogy az eljárási szabályokban a gyakorlat a rendelet előírásait alkalmazza. Ennek megfelelően a rendelet előírásaival szemléltetjük az elszámolás feltételeit.

1.3.2.1. A saját munkavállalók részére szervezett képzés elszámolásának feltételei

- A) A saját munkavállalók számára megszervezett szakképzésnek felnőttképzési szerződés, tanulmányi szerződés vagy munkáltatói kötelezés alapján kell történnie.

A képzés megszervezése

A gazdálkodó szervezet saját dolgozói képzését három formában szervezheti:

- külső képzés: az a képzés, amelyet a hozzájárulásra kötelezett teljes egészében saját szervezetétől elkülönült, szakképzést folytató szervezet közreműködésével valósít meg,
- belső képzés: az a képzés, amelyet a hozzájárulásra kötelezett teljes egészében saját szervezetén belül nem üzletszerűen szervezve valósít meg, ide értve a köztisztviselői továbbképzést is,
- vegyes képzés: az a képzés, amelyet a hozzájárulásra kötelezett részben külső, részben pedig belső képzéssel valósít meg.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben csak olyan személy vehet részt, aki a közoktatási törvényben előírt tankötelezettségének eleget tett.

Felnőttképzési szerződés

A felnőttképzést folytató intézmény és a képzésben részt vevő felnőtt felnőttképzési szerződést köt.

A felnőttképzési szerződés tartalmazza:

- a képzéssel megszerezhető képzettséget vagy kompetenciát,
- a részt vevő teljesítménye ellenőrzésének, értékelésének módját,
- a képzés helyét, időtartamát, ütemezését,
- a képzési díj – beleértve a vizsgadíj – mértékét,
- a részt vevő felnőtt és a felnőttképzést folytató intézmény szerződésszegésének következményeit,
- mindazt, amit jogszabály előír.

A felnőttképzési szerződést írásban kell megkötni, és öt évig a felnőttképzést folytató intézmény köteles megőrizni.

A szakképzésről szóló 1993. LXXVI. törvény 52. §-a (2) bekezdésében meghatározott képzési szerződést felnőttképzési szerződésként el kell fogadni.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben részt vevővel a szakképzést folytató intézmény képzési szerződést köt.

A képzési szerződésben meg kell határozni

- a képzéssel megszerezhető szakképesítést, illetőleg az elsajátítandó ismereteket;
- a képzés és a vizsga szervezésének formáját;

- c) a képzés helyét, időtartamát és ütemezését;
- d) a képzési díjat – ideértve a vizsgadíjat – és viselésének módját;
- e) a részt vevő és a szakképzést folytató intézmény mulasztásának következményeit.

A képzési szerződést írásban kell megkötöni, amelyet a szakképzést folytató intézmény öt évig megőriz.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzés indításáról, a képzéssel megszerezhető szakképítéssről, valamint a vizsga eredményéről a szakképzést folytató intézmény tájékoztatni köteles a székhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) munkaügyi központot.

A tanulmányi szerződés

A munkáltató szakmberszükségletének biztosítása érdekében tanulmányi szerződést köthet (Munka törvénykönyve 110-116.§-a).

A szerződésben a munkáltató vállalja, hogy a tanulmányok alatt támogatást nyújt, a másik fél pedig kötelezi magát, hogy a megállapodás szerinti tanulmányokat folytatja, illetőleg a képzettség megszerzése után meghatározott időn keresztül a munkáltatóval munkaviszonyát fenntartja. A munkavállaló munkáltatójának köteles előzetesen bejelenteni, ha más munkáltatóval tanulmányi szerződést kíván kötni.

Nem köthető tanulmányi szerződés

- a) munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján járó kedvezmények biztosítására, továbbá
- b) ha a tanulmányok elvégzésére a munkáltató kötelezte a munkavállalót.

A tanulmányi szerződést írásba kell foglalni. A tanulmányi szerződésben meg kell határozni a munkáltatót terhelő támogatás formáját és mértékét, továbbá – a támogatás mértékével arányosan – a munkavállaló által a munkáltatónál kötelezően munkaviszonyban töltendő idő tartamát, amely öt évnél hosszabb nem lehet.

A munkáltatónál munkaviszonyban töltendő idő tartamába – a tanulmányi szerződés ellenkező kikötése hiányában – nem számít be a munkaviszony szünetelésének az az esete, amelyre a munkavállalót szabadság nem illeti meg.

A fentiekből kitűnik, hogy tanulmányi szerződést nem minden esetben köthet a hozzájárulásra kötelezett saját dolgozójával.

Munkáltatói kötelezés

Nem köthető tanulmányi szerződés abban az esetben, ha a szükséges képzés megszerzésére a munkáltató kötelezte a munkavállalót. Ebben az esetben a munkáltató téríti meg képzéssel kapcsolatos valamennyi költséget, a tandíjat, vizsgadíjat, könyveket, utazási, illetve szállásköltséget, a tanulmányokon való részvétel és a vizsgák előtti felkészülési időre járó munkaidő kedvezmény időtartamára a munkaszerződés szerinti egyébként járó díjazást. A munkáltatói kötelezés kötelező tartalmára nincs jogszabályi meghatározás, de a saját dolgozó képzés szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámoláshoz célszerű a dolgozó adatait, a képzés azonosításához szükséges információkat rögzíteni.

- B) *A hozzájárulásra kötelezett a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény 20. §-ában meghatározott felnőttképzési szerződés, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény szerinti tanulmányi szerződés, vagy a tanulmányok folytatására történő munkáltatói kötelezés alapján megszervezett szakképzés költségeivel akkor csökkentheti bruttó kötelezettségét, annak legfeljebb 33 százaléka mértékéig, ha a következő feltételeknek együttesen megfelel:*
- a) a képzés a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről szóló 45/1999. (XII. 13.) OM rendelet szerint történik;

Ezek a rendeletek szabják meg annak a feltételrendszerét, mely keretek között a gazdálkodó szervezet jogoszerű szakképzést végezhet.

A rendelet hatálya kiterjed:

- a) az Szt. 2. §-ában meghatározott iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzést folytató jogi személyekre, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságokra, illetve az egyéni vállalkozókra (a továbbiakban: szakképzést folytató intézmény);
- b) a megyei (fővárosi) munkaügyi központ szervezeti egységére (a továbbiakban: munkaügyi központ).

A rendeletben foglaltakat kell alkalmazni a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Ft.) 1. számú mellékletében felsorolt felsőoktatási intézményekre, amennyiben az Ft. 7. §-ának (8)-(9) bekezdésében meghatározott szakképzést folytatnak.

Iskolai rendszerű szakképzés a tanulói, illetőleg hallgatói jogviszony alapján folytatott szakképzés. E jogviszonyok hiányában az iskolarendszeren kívüli szakképzésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A képzési program

Szakképzés megkezdésére kizárólag képzési programmal rendelkező, szakképzést folytató intézmény jogosult. Az iskolarendszeren kívüli szakképzést folytató intézmény képzési programjának biztosítania kell a szakképesítésért felelős miniszter által meghatározott szakmai és vizsgáztatási követelmények teljesülését, amennyiben a képzés az Országos Képzési Jegyzékben (a továbbiakban: OKJ) szereplő szakképesítésre való felkészítésre irányul.

A szakképzést folytató intézménynek a képzés megkezdésekor időarányosan, illetve a képzés során folyamatosan biztosítania kell a képzési program megvalósításához szükséges feltételeket.

A szakképzést folytató intézmény köteles – a képzési programon alapuló – tájékoztatást nyújtani a képzés iránt érdeklődők számára.

A szakképzést folytató intézmény a képzési program alapján köti meg a képzésben résztvevőkkel az Szt. 52. §-ának (2) bekezdésében említett képzési szerződést. A képzési program megvalósításához kapcsolódó egyéb (alvállalkozói, megbízási stb.) szerződéseknek is a képzési programon kell alapulniuk.

A szakképzés személyi feltételei

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben oktatóként csak olyan személy alkalmazható, aki

- a) középiskolai végzettséggel és az oktatni kívánt szakképesítés szintjének megfelelő szakmai képesítéssel, továbbá legalább hároméves és a szakiránynak megfelelő szakmai gyakorlattal, vagy
- b) szakirányú egyetemi vagy főiskolai oklevéllel és szakmai gyakorlattal rendelkezik.
- c) a képzést az Fktv. 8. §-ának (5) bekezdése alapján nyilvántartásba vett képző intézmény szervezi;

A gazdálkodó szervezet iskolarendszeren kívüli szakképzésre akkor jogosult, ha a gazdálkodó szervezetet – nyilvántartásba vétel iránti kérelme alapján – a székhely szerint illetékes munkaügyi központ 2002. január 1-je előtt nyilvántartásba vette.

A gazdálkodó szervezet (felnőttképzést folytató intézmény) kizárólag akkor jogosult felnőttképzési tevékenység és a felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatás megkezdésére, ha a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásában szerepel. A Fktv. 29. §-ának 13. pontja szerinti belső képzést biztosító intézmény egyszerűsített nyilvántartásával kapcsolatos eljárás szabályait a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendelete határozza meg.

A nyilvántartásba történő bejegyzés négy évig érvényes. A nyilvántartást a megyei (fővárosi) munkaügyi központok vezetik. A nyilvántartásba történő bejegyzés önmagában nem jelenti a felnőttképzést folytató intézmény tevékenységének szakmai elismerését. A nyilvántartásba vétellel, illetve a nyilvántartásból való törléssel kapcsolatos eljárásra az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvényt kell alkalmazni.

A nyilvántartásba vételi eljárás

A nyilvántartásba vétel iránti kérelmet a felnőttképzést folytató intézmény székhelye szerint illetékes munkaügyi központhoz kell benyújtani.

A nyilvántartásba vétel iránti kérelmet a 48/2001. (XII. 29.) OM rendelet 2. számú melléklete szerinti formanyomtatványon kell előterjeszteni. A kérelemhez csatolni kell:

- a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Gt.) hatálya alá tartozó kérelmező – ideértve a közhasznú társaságot is – esetén a cégbíróság által kibocsátott, 30 napnál nem régebbi cégkivonatot;
- egyéb kérelmezők esetében a kérelmező egységes szervezetbe foglalt, hatályos létesítő okiratát (alapító okiratát, alapszabályát), egyéni vállalkozó esetén a vállalkozói igazolvány hiteles másolatát, és a nyilvántartásukra illetékes hatóság által kiállított, 30 napnál nem régebbi igazolást arra vonatkozólag, hogy a kérelmező a hatóság nyilvántartásában szerepel;
- a képzésnek a céljára vonatkozó, általános célú képzés esetén a képzés pontos megjelölésére is kiterjedő nyilatkozatot;
- nyelvi képzés esetében az oktatott nyelveket és nyelvvizsgák szintjeit megnevező, az azonosítót tartalmazó, valamint a nyelvvizsga állami vagy nemzetközi elismertségét, annak szervezésére való jogosultságot, az akkreditációs számot megjelölő nyilatkozatot;
- szakmai célú képzés esetében a szakképesítéseket megnevező, az azonosítót tartalmazó, továbbá államilag elismert szakképesítések esetében a szakmai vizsgáztatás szervezésére való jogosultságra vonatkozó nyilatkozatot;
- a képzéshez kapcsolódó szolgáltatás megnevezését és azonosítóját tartalmazó nyilatkozatot;
- a nyilvántartásba vételi díj megfizetését igazoló csekk másolatát,
- a képzésekre, a képzésekhez kapcsolódó szolgáltatásokra vonatkozó nyilatkozatot.

A nyilvántartást vezető a nyilvántartásba vett felnőttképzést folytató intézmény részére a tanúsítványt oly módon adja ki, hogy a nyilvántartásba történő bejegyzésről értesítést, további esetekben igazolást állít ki. Tanúsítványon értesítést/igazolást is érteni kell.

Az értesítés/igazolás tartalmazza:

- a nyilvántartásba vétel tényét;
- a felnőttképzést folytató intézmény elnevezését, székhelyét;
- a nyilvántartásba vételi számot;
- a nyilvántartásba vételnek és az érvényességi idő lejáratának időpontját;
- a nyilvántartást vezető nevét, hivatalos bélyegzőlenyomatát;
- a folytatni kívánt felnőttképzési tevékenység(ek) megnevezését, az azonosító- számát, sorszámozott felsorolásban.

Az értesítés/igazolás tartalmát érintő körülmények megváltozása esetén a felnőttképzést folytató intézmény a bejelentése alapján a nyilvántartást vezető a változásokról igazolást ad ki, ez nem vonja maga után az előírt beszámolási kötelezettség időpontjának megváltozását.

A nyilvántartásba vétel időpontja az értesítés kiadásának napja.

A nyilvántartást vezető a nyilvántartásból törölt felnőttképzést folytató intézménynek adatait a törléstől számított öt évig köteles megőrizni.

A nyilvántartásba vételi eljárásért a kérelmezőnek igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni. Az igazgatási szolgáltatási díj mértéke tizenháromezer forint.

A jogorvoslati díj mértéke hatezer forint, amelyet a jogorvoslati eljárást kezdeményező az eljárás megindításakor köteles megfizetni.

Az igazgatási szolgáltatási díjat a nyilvántartást vezető által megadott számlaszámra, a jogorvoslati díjat a Foglalkoztatási Hivatal 10032000-01732630-00000000 számú előirányzat-felhasználási keretszámlájára kell postai befizetéssel vagy átutalással megfizetni.

A nyilvántartást vezető köteles a nyilvántartásba vétel megtagadása elleni fellebbezés díját a kérelmezőnek visszatéríteni, amennyiben a fellebbezés alaposnak bizonyul.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. §-ának (1) bekezdése alapján a teljes személyes illetékmentességben részesülőknek nem kell igazgatási szolgáltatási díjat fizetni.

A felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartása nyilvános.

A nyilvántartás adatait és a mellékelt okiratokat (a nyilvántartásba vételi kérelemhez, illetve egyéb nyilvántartási eljárással kapcsolatos kérelemhez mellékelt okirat) a nyilvántartás helyén – a nyilvántartást vezető ügyfélszolgálati rendjének keretei között – bárki megtekintheti, azokról feljegyzést készíthet, és másolatot kérhet.

A Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium a felnőttképzést folytató intézmények jegyzékét felnőttképzési tevékenységük feltüntetésével honlapján negyedévente közzéteszi.

A belső képzést folytató intézmények nyilvántartása

A kizárólag belső képzést folytató intézményről egyszerűsített nyilvántartást kell vezetni.

A nyilvántartásba vétel iránti kérelmet a 48/2001. (XII. 29.) OM rendelet 5. számú melléklet szerinti formanyomtatványon kell előterjeszteni.

A kérelemhez csatolni kell:

- a) a Gt. hatálya alá tartozó kérelmező esetén a cégbíróság által kibocsátott, 30 napnál nem régebbi cégkivonatot,
- b) az a) pont alá nem tartozó kérelmező esetén a kérelmező hatályos létesítő okiratát, valamint
- c) az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének bizonylatát.

Az egyszerűsített nyilvántartásbavételi eljárás esetén az igazgatási szolgáltatási díj mértéke négyezer forint, a jogorvoslati díj mértéke háromezer forint.

A nyilvántartást vezető a nyilvántartásba vételt megtagadja, ha a kérelmező a kérelmet felhívás ellenére sem az előzőekben foglaltaknak megfelelően terjeszti elő.

Az egyszerűsített nyilvántartás tartalmazza:

- a) a 4. § (1) bekezdés a)-e) pontjában meghatározott adatokat,
- b) a belső képzés pontos megjelölését,
- c) a nyilvántartásból való törlés időpontját és okát.

A nyilvántartást vezető a nyilvántartásba vételről tanúsítványt állít ki a belső képzést folytató intézmény részére. A tanúsítványnak tartalmaznia kell a belső képzés pontos megjelölését is.

A nyilvántartást vezető a nyilvántartásba vett belső képzést folytató intézmény részére a tanúsítványt oly módon adja ki, hogy a nyilvántartásba történő bejegyzésről értesítést, további esetekben igazolást állít ki. Tanúsítványon értesítést/igazolást is érteni kell.

Az értesítés/igazolás tartalmazza:

- a nyilvántartásba vétel tényét;
- a belső képzést folytató intézmény elnevezését, székhelyét;

- a nyilvántartásba vételi számot;
- a nyilvántartásba vételnek és az érvényességi idő lejáratának időpontját;
- a nyilvántartást vezető nevét, hivatalos bélyegzőlenyomatát;
- a folytatni kívánt belső képzés pontos megnevezését, az azonosító- számát, sorszámozott felsorolásban.

Az értesítés/igazolás tartalmát érintő körülmények megváltozása esetén a felnőttképzést folytató intézmény a bejelentése alapján a nyilvántartást vezető a változásokról igazolást ad ki, ez nem vonja maga után az előírt beszámolási kötelezettség időpontjának megváltozását.

A nyilvántartásba vétel időpontja az értesítés kiadásának napja.

A belső képzést folytató intézményt a nyilvántartással kapcsolatban a meghatározott adatváltozás bejelentésére vonatkozó, valamint beszámolási kötelezettség terheli. A beszámoló tartalmát a 48/2001. (XII. 29.) OM rendelet 6. számú melléklet határozza meg.

Ha a nyilvántartásba történő bejegyzés érvényességi ideje lejárt, az ismételt nyilvántartásba vétel iránti kérelemhez az első kérelemhez kötelezően csatolandó okiratot akkor kell ismét becsatolni, ha az okirat kiállításának alapjául szolgáló körülményekben változás állt be.

A nyilvántartást vezető a belső képzést folytató intézményt törli a nyilvántartásból

- a) a meghatározott adatváltozás bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén,
- b) ha
  - a nyilvántartott intézmény ezt kéri;
  - a nyilvántartott intézmény a bejegyzés érvényességének lejártja előtt nem kéri a nyilvántartásba vételi eljárás megismétlését;
  - a rendeletben meghatározott beszámolási kötelezettségének – a hiánypótlásra való felszólítás után 15 napon belül – nem tesz eleget;
  - az általa folytatott felnőttképzés neki felróható okból hiúsult meg;
  - a nyilvántartott intézménynél olyan változások álltak be, amelyek kizárnák a nyilvántartásba vételt.

A felnőttképzést folytató intézmény nyilvántartással kapcsolatos kötelezettségei, a nyilvántartást vezető ellenőrzési jogosultsága

A felnőttképzést folytató intézménynek a nyilvántartásba vétel iránti kérelemben, illetve annak mellékleteiben meghatározott adataiban történő változást, azok bekövetkeztétől számított 15 napon belül be kell jelentenie a nyilvántartást vezetőnek.

A felnőttképzést folytató intézménynek az általa folytatott képzési tevékenységgel kapcsolatos összes – bármely médiumban megjelentetni szándékozott – hirdetésén jól olvashatóan fel kell tüntetnie a nyilvántartási számát.

Amennyiben a nyilvántartást vezető – hivatalból vagy kérelemre – azt állapítja meg, hogy a hirdetés megtevesztésre alkalmas, fogyasztóvédelmi, illetve reklámfelügyeleti eljárás lefolytatása céljából megkeresi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságot.

A nyilvántartást vezető kérelemre köteles, illetve hivatalból jogosult a nyilvántartásba bejegyzés érvényességének időtartama alatt ellenőrizni, hogy a nyilvántartásba vétel feltételei továbbra is fennállnak.

A nyilvántartást vezető – kérelemre – a nyilvántartott felnőttképzést folytató intézményt a kérelemben megjelölt időtartamra, de legfeljebb a nyilvántartásba történő bejegyzés érvényessége napjáig a nyilvántartásból felfüggeszti. A felnőttképzést folytató intézménynek a kérelmet – amelyben a felfüggesztés okát meg kell jelölnie – a felfüggesztés kezdő időpontját megelőzően legalább 30 nappal kell a nyilvántartást vezetőhöz benyújtania.

A nyilvántartásból való felfüggesztés hatálya alatt álló felnőttképzést folytató intézménynek a felnőttképzési tevékenységét szüneteltetnie kell.

A felfüggesztés időtartama alatt a felnőttképzést folytató intézményt nem terhelik a nyilvántartással kapcsolatos kötelezettségek, ha a nyilvántartott intézmény a bejegyzés érvényességének lejártá előtt nem kéri a nyilvántartásbavételi eljárás megismétlését.

c) az Fktv. 16. §-ának (2) bekezdése szerinti képzési program benyújtásra került. Nem szükséges a képzési program benyújtása az Országos Képzési Jegyzékben (a továbbiakban: OKJ) szereplő képzés, továbbá az akkreditált képzési program alapján folytatott képzés esetén;

Felnőttképzést csak képzési program alapján lehet folytatni.

A képzési program moduláris felépítésű is lehet.

A képzési program tartalmazza:

- a képzés során megszerezhető kompetenciát,
- a képzésbe való bekapcsolódás és részvétel feltételeit,
- a tervezett képzési időt,
- a képzés módszereit (egyéni felkészülés, csoportos képzés, távoktatás stb.),
- a tananyag egységeit (moduljait), azok célját, tartalmát, terjedelmét,

- a maximális csoportlétszámot,
- a képzésben résztvevő teljesítményét értékelő rendszer leírását,
- a képzésről, illetve a képzés egyes egységeinek (moduljainak) elvégzéséről szóló igazolás kiadásának feltételeit,
- a képzési program végrehajtásához szükséges személyi és tárgyi feltételeket, ezek biztosításának módját.

A képzési programnak igazodnia kell a képzésben részt vevő felnőttek eltérő előképzettségéhez és képességeihez.

A képzésre jelentkező felnőtt kérheti tudásszintjének előzetes felmérését, amelyet a felnőttképzést folytató intézmény köteles értékelni és figyelembe venni.

A felnőttek képzése nyitott képzés, illetve távoktatás formájában is megszervezhető.

A meghatározott nyilvántartásban szereplő felnőttképzést folytató intézmények külön jogszabályban meghatározott feltételek alapján kérhetik képzési programjaik akkreditálását.

A programakkreditáció érvényességének időtartama legalább 2, legfeljebb 5 év lehet. A Felnőttképzési Akkreditáló Testület (továbbiakban: FAT) a programakkreditáció alapjául szolgáló feltételek fennállása esetén kiadja a programakkreditációs tanúsítványt.

A más törvény felhatalmazása alapján akkreditált, vagy hatósági jogkörben engedélyezett képzési programot – az akkreditált felsőoktatási program kivételével – a Nemzeti Felnőttképzési Intézethez be kell jelenteni. A bejelentés alapján a FAT az akkreditációs eljárás lefolytatása nélkül kiadja a programakkreditációs tanúsítványt.

Az egyházi felnőttképzési intézmények és képzési programjaik akkreditálása során a hittudományokra, illetve kizárólag a hitélet gyakorlására vonatkozó tárgyak, ismeretek tartalma nem vizsgálható.

d) a képzés az OKJ-ben szereplő szakképesítést ad, vagy megfelel a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 1. §-ának (1) bekezdés c)-h) pontjaiban foglaltaknak, vagy nyelvi képzés;

Az Szt. hatálya – a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 84. § (2) bekezdés b), c) és d) pontjaiban szabályozott képzés, valamint az iskolarendszeren kívüli hatósági jellegű képzések kivételével – kiterjed minden olyan iskolai rendszerű és a felnőttképzésről szóló 2001. évi CI. törvény alapján felnőttképzési tevékenységnek minősülő iskolarendszeren kívüli szakmai képzésre, amely:

- munkakör betöltéséhez, foglalkozás, tevékenység gyakorlásához szükséges képesítés megszerzésére,

- a felsőoktatási intézményben szervezett felsőfokú szakképesítés megszerzésére,
- a szakmai tevékenység magasabb szintű gyakorlásához, a mestervizsgálathoz szükséges ismeretek elsajátítására,
- a hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportok számára szervezett képzésre,
- a megváltozott munkaképességűeket érintő rehabilitációs képzésre, továbbá
- az elhelyezkedést, a vállalkozást segítő képzésre
- irányul.

A törvény hatálya nem terjed ki az okleveles könyvvizsgálói képesítés megszerzésére irányuló képzésre és így az nem vehető figyelembe a költségelszámolásnál.

A fentiek figyelembe vételével a saját dolgozó képzésénél olyan képzési programot kell összeállítani, amely a dolgozónak a korábbi ismeretihez képest plusz ismereteket nyújt.

Nem minősíthető szakképzésnek a korábbi ismeretek felfrissítésére, gyakorlására és tréningjére irányuló oktatás.

e) a képzés minimális időtartama 15 óra, és nem kevesebb, mint 3 nap;

Tapasztalatok szerint ez a mérték az a minimum, mely idő alatt szakképzés, érdemi plusz ismeretek általában oktathatók és elsajátíthatók.

f) a teljes képzési óraszám

- fa) szakmai képzés, vagy legfeljebb 30 százaléka általános képzés, nyelvi képzés, illetőleg a képzéshez kapcsolódó felnőttképzési szolgáltatás, vagy
- fb) a munkavállaló munkakörének ellátásához szükséges önálló nyelvi képzés, vagy legfeljebb 30 százaléka általános képzés, illetőleg a képzéshez kapcsolódó felnőttképzési szolgáltatás;

Önálló nyelvi képzés teljes mértékben elszámolható, amennyiben a munkavállaló munkakörének ellátásához szükséges, ezt a tényt, vagy a munkaszerződésben, vagy a munkaköri leírásban rögzíteni kell.

A nyelvi képzésen belül 30 % mértékig elszámolható általános képzés illetőleg a képzéshez kapcsolódó felnőttképzési szolgáltatás.

Felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatás formái különösen az előzetes tudásszint felmérés, a pályaaorientációs és -korrekciós tanácsadás, a képzési szükségletek felmérése és a képzési tanácsadás, valamint az elhelyezkedési tanácsadás és az álláskereső technikák oktatása.

g) a képzésre a Magyar Köztársaság területén kerül sor.

A képzésnek a Magyar Köztársaság területén kell megvalósulnia, költségei itt kell, hogy realizálódjanak. Nem vitatható, hogy egyes képzések – főleg multinacionális cégek esetében – színvonalasabban valósulnának meg az érintett vállalkozás külföldi tradicionális és így a hazainál fejlettebb egységeinél, de semmiképp sem kívánatos, hogy a hazai szakképzés fejlesztését célzó „szakképzési pénzek” a legkisebb mértékben is külföldre áramoljanak.

C) Egyéb feltételek

- Az OKJ-ben nem szereplő és nem akkreditált program alapján folytatott képzések szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolása iránti kérelmet a képzés megkezdésének tárgyévében a hozzájárulásra kötelezettnek a székhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) munkaügyi központhoz (13. számú melléklet) kell benyújtania a megyei (fővárosi) munkaügyi tanács által meghatározott ügyrend szerint.

A kérelmet a munkaügyi tanács a benyújtástól számított 30 napon belül, vagy legkésőbb a soron következő ülésén bírálja el. Hiányos vagy ellentmondó adatokat tartalmazó kérelem esetén a határidőt a hiánypótlási felhívás teljesítésének időpontjától kell számítani. A munkaügyi tanács a döntéséről 8 napon belül értesíti a kérelem benyújtóját. A munkaügyi tanács az elutasító döntését köteles megindokolni.

A munkaügyi tanács a kérelem elbírálásához szakértőt is igénybe vehet. A munkaügyi tanács vagy az általa felkért szakértő az indoklás alapjául szolgáló tények megállapításához helyszíni ellenőrzést is végezhet.

Amennyiben a kérelem nem felel meg a 3/2004. (II. 17.) OM-FMM rendeletben foglaltaknak, a munkaügyi tanács a kérelmet elutasítja.

A munkaügyi tanács elutasító döntésével szemben a hozzájárulásra kötelezett a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium címén az Országos Felnőttképzési Tanács (a továbbiakban: OFKT) Titkárságához fellebbezést nyújthat be az elutasítás kézhezvételétől számított 15 napon belül. Az OFKT a fellebbezés tárgyában 30 napon belül, vagy legkésőbb a soron következő ülésén dönt. Az OFKT a döntésről 8 napon belül értesíti a hozzájárulásra kötelezettet, illetve az ügyben érintett munkaügyi tanácsot.

- A hozzájárulásra kötelezett a saját felelősségére megkezdheti a képzést a munkaügyi tanács döntése előtt is. Amennyiben a hozzájárulásra kötelezett a képzést a munkaügyi tanács döntésének hiányában kezdi meg, és a munkaügyi tanács a kérelmet elutasítja, akkor a szakképzési hozzájárulási kötelezettséget a saját munkavállalói el nem fogadott képzésének költségeivel nem lehet csökkenteni.
- Azok az oktatást szervező gazdálkodó szervezetek, akik az ország különböző

részein több telephellyel rendelkeznek, és egységes képzést kívánnak nyújtani minden dolgozónak, azoknak csak a vállalkozás székhelye szerinti illetékes Munkaügyi Központhoz kell benyújtani kérelmét. A más megyékben működő telephelyek dolgozóinak képzésénél a telephely szerint illetékes Munkaügyi Tanácsnak be kell mutatni a székhely szerint már megszerzett határozat hiteles másolatát. A bemutatásnak is a képzés megkezdésének tárgyévében meg kell történnie.

- Az elszámolható költségek mértéke képzésben résztvevőnként és naponként nem haladhatja meg a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) 40 százalékát. 2004-ben az összeg $53.000 \cdot 0,4 = 21.200$ Ft/ fő/ nap, míg 2005-ben az összeg $57.000 \cdot 0,4 = 22.800$ Ft/ fő/ nap.

A hozzájárulásra kötelezett – saját munkavállalói számára a felnőttképzési szerződés, az Mt. szerinti tanulmányi szerződés vagy kötelezés alapján biztosított képzések költségeinek a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére történő elszámolásakor – az alábbi kiadásokat veheti figyelembe a rendeletben meghatározott mértékig:

a) Külső képzés esetén

- a képző intézmény által lebonyolított képzés díja, a képzéshez kapcsolódó felnőttképzési szolgáltatás díja, valamint
- a külön jogszabályban meghatározott vizsga- és vizsgáztatási díj,
- és a képzés során felhasznált, a hallgatóknak véglegesen átadott tankönyvek, taneszközök költségei.

b) Belső, illetve vegyes képzés esetén

- Az oktatók részére fizetett juttatás és annak – a kifizetőt terhelő – járulékai.
- Külön jogszabályban meghatározott vizsga- és vizsgáztatási díj.
- A képzés során felhasznált, a hallgatóknak véglegesen átadott tankönyvek, taneszközök költségei.
- Az elméleti, gyakorlati képzés során felhasznált anyagok igazolt költségei.
- Munkaruha, védőruha költségei.
- Tananyagfejlesztés igazolt költségei.
- Egyéb, a képzés megszervezésével, lebonyolításával, értékelésével kapcsolatos költségek (igazolt bérleti díjak, posta- és adminisztrációs költségek).

c) A képzéssel összefüggő igazolt utazási és szállásköltségek, amennyiben a képzés lebonyolítására nem a hozzájárulásra kötelezett által a munkavállalója munkavégzési helyeként megjelölt telephelyén történik.

Gyakori hiba, hogy a gazdálkodó szervezetek a képzésben résztvevő dolgozók a képzés idejére kieső munkaidejét is el kívánják számolni, de erre a jogszabály korábban sem és most sem ad lehetőséget.

Az a képzés, melyet a hozzájárulásra kötelezett az illetékes Bizottság egyszeri engedélye alapján több naptári évet érintően valósul meg, ún. áthúzódó képzésnek neve-sítjük. Az áthúzódó képzés esetén az engedély kiadását követő években értelemsze-rűen újabb engedélyre nincs szükség, de a képzés költségeit a hatályos számviteli szabályoknak megfelelően mindig a képzés tárgyévi szakaszában érvényes pénzügyi előírások szerint számolhatják el.

A saját dolgozó képzésére fordított költségek – mint általában a szakképzési hozzájá-rulási kötelezettség terhére elszámolt ráfordítások – a vállalkozás számvitelében, nyilván-tartásaiban oly mértékben elkülönítetten kell hogy szerepeljenek, hogy az Adóhatóság és a Képzési Alap kezelője adott esetben gond nélkül ellenőrizhesse. A szabálytalanul és nem igazolt ráfordítások értelemszerűen nem érvényesíthetők a szakképzési hoz-zájárulási kötelezettség terhére.

Az OKJ-ben szereplő és az akkreditált képzési program alapján folytatott képzés tekin-tetében a hozzájárulásra kötelezett a felnőttképzési szerződés, tanulmányi szerződés, vagy a tanulmányok folytatására történő munkáltatói kötelezés alapján megszervezett képzésre vonatkozóan a képzés megkezdésének tárgyévében köteles a 3/2004. (II. 17.) OM-FMM rendelet mellékletei alapján elszámolást benyújtani a munkaügyi központ részére.

Egy elszámolásban egy hozzájárulásra kötelezettre vonatkozó adatlaphoz több kép-zésre vonatkozó adatlap is csatolható.

A szakképzési hozzájárulást a saját munkavállalók részére szervezett szakképzés-sel teljesítő hozzájárulásra kötelezettek költségei elszámolásának feltételeiről és az elszámolás szabályairól a 3/2004. (II. 17.) FMM rendelet előírásait kell alkal-mazni.

Az OKJ-ben nem szereplő és nem akkreditált szakképzések szakképzési hozzájá-rulás terhére történő elszámolhatóságát az Szht. 15. §-ban meghatározott Megyei Munkaügyi Tanácsok hagyják jóvá.

Szintén nem érvényesíthető kötelezettség csökkentő tételként annak a képzésnek (képzéseknek) a költségei, amely elfogadását a bevallási határidőig nem kapja meg a hozzájárulásra kötelezett. Ebben az esetben, a kézhezvétel időpontjában önellenőr-zéssel élhet a hozzájárulásra kötelezett erre a tételre.

A saját dolgozók képzésére felhasznált hozzájárulási kötelezettség elszámolásának, valamint ellenőrzésének dokumentumai:

- A saját dolgozókkal megkötött képzési, tanulmányi szerződések, vagy munkáltatói kötelezések.

- Külső képzés esetén a hozzájárulásra kötelezett és a szakképzést folytató intézmény közötti szolgáltatási szerződés és az annak alapján kiállított számla képezi az elszámolás alapját.
- A belső szakképzéssel, illetve vegyes képzéssel a belső kapacitások igénybevételenek elszámolása belső elkülönített számlán és bizonylaton történik.
- Áthúzódó képzés esetén a hozzájárulásra kötelezettek a képzés költségeit a hatályos számviteli szabályoknak megfelelően a képzés tárgyévében érvényes pénzügyi előírásoknak megfelelően számolhatják el.
- A hozzájárulásra kötelezettek – saját munkavállalóik számára biztosított képzések költségeinek a szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére történő elszámolása-kor – az alábbi kiadásokat vehetik figyelembe, amelyek elszámolási dokumentumai a következők:

1. Külső képzés esetén

- Külső képző intézmény által lebonyolított képzés díja.
- Külön jogszabályban meghatározott vizsga- és vizsgáztatási díj.
- A képzés során felhasznált, a hallgatóknak véglegesen átadott tankönyvek, taneszközök költségei.

Dokumentumok:

- Külső képzővel kötött szolgáltatási szerződés a képzésre,
- Külső képző intézménynek a képzésről szóló számlája.
- Külön jogszabályban meghatározott vizsga- és vizsgáztatási díj (1/2001.(I.16.) OM rendelet a szakmai vizsgadíj és a vizsgáztatási díjak kereteiről.) befizetését igazoló dokumentumok.
- A képzés során felhasznált, a hallgatóknak véglegesen átadott tankönyvek, taneszközök költségei. (A végleges átvételt igazoló dokumentumokkal együtt.)

2. Belső, illetve vegyes képzés esetén

- Az oktatók részére fizetett juttatás és annak – a kifizetőt terhelő – járulékai.

Dokumentumok:

- Megbízási, munka- és egyéb munkavégzésre irányuló jogviszony megtestesítő szerződés,
- Vállalkozásban végzett oktatás esetén az oktatásról szóló szerződés és számla,
- Bérszámfejtés bizonylatai a kifizetés tényének, valamint a járulékok tekintetében.
- Külön jogszabályban meghatározott vizsga- és vizsgáztatási díj befizetését igazoló dokumentumok. (1/2001.(I.16.) OM rendelet a szakmai vizsgadíj és a vizsgáztatási díjak kereteiről. A rendeletben foglaltakat kell alkalmazni az iskolarendszeren kívüli

szakképzés keretében megszervezett szakmai vizsgára, ha az az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) meghatározott szakképesítés megszerzésére irányul.)

- A képzés során felhasznált, a hallgatóknak véglegesen átadott tankönyvek, taneszközök költségei.

Dokumentumok:

- Tankönyvek, taneszközök költségeit igazoló számlák, vagy saját előállítás esetén az önköltség számítás dokumentumai,
  - A végleges átadást igazoló átvételi lista, elismervény.
- Az elméleti, gyakorlati képzés során felhasznált anyagok igazolt költségei.

Dokumentumok:

- Az anyagok beszerzéséről, vagy a raktárból történő kivételezésükről szóló hiteles számviteli bizonylat,
  - A szakképzés képzési programja az anyag költség igazolására.
- Munkaruha, védőruha költségei.

Dokumentumok:

- A munkaruha, védőruha beszerzését, vagy a raktárból a képzés céljából történő kivételezésnek hiteles számviteli bizonylata,
  - A munkaruha, védőruha szabályzat az elszámolás tekintetében.
- Tananyagfejlesztés igazolt költségei.

Dokumentumok:

- Az adott képzéshez kapcsolódó igazolt tananyag fejlesztés költségeit dokumentáló hiteles számviteli bizonylatok.
- Egyéb, a képzés megszervezésével, lebonyolításával, értékelésével kapcsolatos költségek (igazolt bérleti díjak, posta- és adminisztrációs költségek).

Dokumentumok:

- A fent említett költségeket dokumentáló hiteles számviteli bizonylatok.

3. A képzéssel összefüggő igazolt utazási és szállásköltségek, amennyiben a képzés lebonyolítására nem a hozzájárulásra kötelezett által a munkavállalója munkavégzési helyeként megjelölt telephelyén történik.

Dokumentumok:

- A fent említett költségeket, kiadásokat dokumentáló hiteles számviteli bizonylatok.
4. Az OKJ-ben szereplő és akkreditált képzés esetén a megyei munkaügyi tanácsok részére a képzés tárgyévében beküldött adatszolgáltatás megléte.
  5. Az OKJ-ben nem szerelő és nem akkreditált képzések esetén a képzés megkezdésének tárgyévében benyújtott kérelem alapján a megyei munkaügyi tanácsok jóváhagyása.

Az Szht.-ban és a 3/2004. (II. 17.) rendeletben foglalt kötelezettségek, illetve a benyújtott képzési programok teljesítését az OKÉV, elszámolását pedig az Oktatási Minisztérium, az Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága útján, illetve az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal területileg illetékes igazgatósága ellenőrzi.

2. *A szakképzési hozzájárulást gyakorlati képzés szervezésével teljesítő hozzájárulásra kötelezettek*

A szakképzési hozzájárulást gyakorlati képzés szervezésével teljesítő hozzájárulásra kötelezettek bejelentkezési, bevallási, befizetési és elszámolási kötelezettsége az MPA Képzési Alaprészével szemben van melyet az Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága kezel.

Gyakorlati képzés szervezésével foglalkozó hozzájárulásra kötelezetteknek adófizetési kötelezettsége a gyakorlati képzéssel összefüggő elszámolható költségek, valamint a saját dolgozó képzésére fordított elszámolható költségek elszámolása utáni maradványra adófizetési kötelezettsége van. Amennyiben a maradvány a hozzájárulási kötelezettség 20 %-át meghaladja, akkor a kötelezettség 20 %-a erejéig befizetési kötelezettség keletkezik. Az adófizetési kötelezettség teljesítése után fennmaradó rész fordítható szakképző iskolák és felsőoktatási intézmények fejlesztési támogatására.

Amennyiben a gyakorlati képzésre és saját dolgozók képzésére fordított költségek elszámolása után a hozzájárulási kötelezettségből fennmaradó rész kevesebb, mint a kötelezettség 20 %-a, úgy értelemszerűen a 20 %-nál alacsonyabb maradványt kell adóként befizetni. Ebben az esetben iskolák és felsőoktatási intézmények támogatására már forrás nem marad.

2.5. Kötelezettség csökkentő tételek

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére figyelembe vehető költségek és támogatások két nagy csoportra oszthatók:

- Visszaigényelhető költségek.
- A kötelezettség mértékéig figyelembe vehető költségek.

2.5.1. Visszaigényelhető költségek

A gyakorlati képzés megszervezése során felmerült költségek egy része visszaigényelhető. Ezek azok a költségek, amelyek a tanulók, hallgatók, valamint az oktatók juttatásait és járandóságait tartalmazza. Visszaigénylési lehetőség csak a hozzájárulási kötelezettséget meghaladó költséghányadra lehetséges.

2.5.1.1. A tanulók/hallgatók gyakorlati képzésének szerződéses feltételei

2.5.1.2. Tanulók, hallgatók pénzbeli juttatása és díjazása

2.5.1.3. A tanulók, hallgatók juttatásai

2.5.1.4. A tanulók, hallgatók felelősség biztosítása, orvosi ellátása

2.5.1.5. Szintvizsga szervezése

2.5.1.6. Gyakorlati oktatók díjazása, költségelszámolása

2.5.2. A bruttó hozzájárulási kötelezettség mértékéig figyelembe vehető költségek.

2.5.2.1 A gyakorlati képzést szolgáló tárgyi eszközök

2.5.2.2 Tanműhely költsége

2.5.2.3 Anyagköltség

2.5.2.5 Saját munkavállalók részére szervezett szakképzés

2.5.2.6 Fejlesztési támogatás

44. Melléklet: Kérdőív nagyvállalatok vezetői részére

Tisztelt Vezető Úr/Hölgy!

A szakképzési hozzájárulási rendszer évtizedek óta működik, s forrásainak felhasználásában egyre nagyobb szerepet játszik a felnőttképzés. A hozzájárulási kötelezettség országosan mintegy 60 milliárd forint. A keret felhasználásának, a rendszer működésének hatékonyságát komplex módon vizsgáló kutatásunk céljából kérjük e kérdőív kitöltését. E kérdőív célja alapvetően a vállalatok motivációinak vizsgálata a hozzájárulási kötelezettség teljesítése tervezésekor.

A kérdőív kitöltése nem kötelező, tartalma a kutatás során a vállalat neve nélkül, alapvetően statisztikai, elemzési céllal kerül felhasználásra.

Köszönettel

Szép Zsófia

A cég jellemzői

Régió.....

Gazdasági ág.....

Ágazat.....

Foglalkoztatottak száma.....fő

Rendelkezik-e a cég éves képzési tervvel?   Igen   Nem

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésének terve

2005. évi szakképzési hozzájárulási kötelezettség (SZHK)= 100 %

Ebből:

1. Tanulók gyakorlati képzésének megszervezése: .....% ((SZHK= 100 %)

A tanulók gyakorlati képzése mennyiben szolgálja ténylegesen a vállalat szakember utánpótlásának célját?.....

.....

Milyen arányban kínál a vállalat elhelyezkedési lehetőségeket a képesítést szerzett tanulóknak?.....% (tanulók %-ában)

2. Gyakorlati képzés megszervezése felsőoktatási intézménnyel kötött megállapodás alapján.....% (SZHK= 100 %)

A hallgatók gyakorlati képzése mennyiben szolgálja ténylegesen a vállalat szakember utánpótlásának célját?.....

.....

.....

Milyen arányban kínál a vállalat elhelyezkedési lehetőséget a gyakorlati képzésben részt vevő hallgatóknak?.....% (tanulók %-ában)

3. Saját munkavállaló számára felnőttképzés megszervezése.....% (SZHK= 100 %)

A szükségeshez képest milyen mértékben elegendő ez a lehetőség a saját dolgozók képzésére? .Milyen mértékben haladja meg a képzésre költött pénz az SZHK adta lehetőséget? .....

.....

.....

.....

.....

Milyen típusú képzéseket támogatnak elsősorban? (Összes képzés = 100 %)

Szakmai képzés, továbbképzés..... %

Idegen nyelvi képzés.....%

Informatikai képzés.....%

Vezetői, egyéb tréning.....%

Egyéb, éspedig..... %

Mellékletek

---

4. Szakképző iskolának, felsőoktatási intézménynek fejlesztési támogatás nyújtása.....%

(SZHK=100%)

Milyen szempontok érvényesülnek az iskolák, intézmények kiválasztásában?.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Befizetés az MPA képzési alaprészébe.....(SZHK=100%)

6. Egyéb, és pedíg:.....

.....

.....

.....

.....

7. Egyéb megjegyzés, észrevétel, javaslat.....

.....

.....

.....

Irodalomjegyzék

OMAI – a gyakorlati képzést szervezők bevételeinek adatai, 2004

OMAI – gyakorlati képzést nem szervezők, APEH-hoz bevételek adatai, 2004

OMAI – fejlesztési támogatások adatbázisa, 2001-2004

A munkahelyi képzések főbb adatai, KSH, Budapest, 2002

Az iskolarendszeren kívüli szakképzések statisztikai adatai 1996-2000, NSZI

Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium adatai, saját dolgozók képzésére vonatkozó adatgyűjtés, 2004

Magyar Államkincstár Munkaerőpiaci Alapra vonatkozó adatai, 2002-2005

Szép Zsófia: A szakképzés finanszírozásának forrásai a nemzetközi gyakorlatban és Magyarországon in: Szakképzés finanszírozás, Oktatási Minisztérium 1999.

Szép Zsófia, Kapuvári Béla, Lászlóné Szép Györgyi: A szakképzési hozzájárulás, 2003.